III.

5 מָרִיבֵי יוֹמָא צְעָרָא דְּאִצְטַעַר יִרְמְיָה עַל
חוּרְבָּן בֵּית מַקְדְּשָׁא וּיוּנָה כְּאִיסְלְקוּתֵיהּ בְּיוֹמָא
דְּטוּרְכִּיס: 7 רְגָנָא דְּמָרְגָּזוּל בְּרָא לְמָקְנָלָא
בְּה IIII.
11 *Hic versus habet duas interpretat.*
הֵיכְמָה דְּאַרְיָא יְהוּדָה מְדִלְיָת עֲרָאָה הֵיכְדֵין
יְהוּדָה יִשְׁמָעֵאל מְדִלְיָת זְכוּתָא וּבְנוֹי לְקַטְיָא
אִתְפְּרְשׁוּ מִן אוֹרַיְתִין תְּרֵיצִין: הוֹא יִשְׁמָעֵאל
דְּמְחִיל לְאָרְיוֹן יְהוּדָה מִדְּלִיָּת זְכוּתָא וּבְנוֹי דְּלוּשׁ
דְּמְחִיל לְלֵיתָא יְתְפְּרְשׁוּן מִקְּהָלָא: V.
7 הוֹא אָרוּם בַּר נַשׁ לֵילְיוּתוּ וְסוֹפוֹהִי
הֵיךְ גִּיצִין דְּנַתְרִין מִן גּוּמְרָיָא וּמִתְגַּבְּהִין הֵיכְדֵין
יַעְרוּף *Hunc versum agnoscit Bahal Ar.*

VI.

6 הוֹא כְּמָה דְּלָא מִתְאַכִּיל מִידֵי בֻּשַׁם בְּלָא
מִלְּחָא הֵכְדֵין לֵית סָעֲמָא בְּרִירָא בְּמְרֵי לַחְמָא:
7 הוֹא מְרִיבוּת לְמִקְרַב בַּפְּשֵׁי הֵינוּן עֲבָדִין יָתֵי
אֵיסְתָּכִּים וַהֲוָה מִיסְתָּיְיָא לְסִעוּדָתֵי *Baal. Ar.*
אסתכים *legit sine Iod in principio.* ἀθυμία.

VII.

11 הֲכֵימָא אֲנָא רַבָּא דְּמִתְרָגִיף לְקִיצָיָא אִין
לֵיתֵין דְּאִישׁוּמוֹס לְאִתְחָדֵא אָרוּם חְשִׁיבִי עֲלֵי
נְטִירָא: XI.
2 וּבַר נַשׁ מְפַלְפֵל יָדֵיעַ וְעוּלֵם מְסָרְבָן
דְּאִיתְכָּן גַּבְרָא רַבָּא מִתְעַבִּיד: XII.
5 הוֹא בּוּשְׁרָא בְּסִיר לְעָשֵׁי דְּמָן †מַחְשַׁבְתָּא
רַחִיץ שַׁלִּיוּ וּבְרָם הוּא מְעַתֵּד לְאִזְדַּעְזָעָה רַגְלָא:
6 הוֹא וּבְנֵי עָשׁוּ דְשָׁלְיָן *Al.* מַחְשָׁבָא
בְּמִשְׁבְּנֵיהוֹן יְתַסְּרוּן לְבוּזוּן וּבְנֵי יִשְׁמָעֵאל
דְּרַחִיצִין יְתַסְּרוּן לְשָׁאר אוּמָיָא דְּמַרְגִּיזִין קָדָלָא
דְּכַסְתְּהוֹן דְּזִמְנָן אַלְמִילָא בֵּינֵהוֹן: XIII.
4 בְּמִאבֵי אֵילוֹל וּמוּרְקָא דְּפַלְגֵיהּ סַכִּינָא
הֲכֵדֵין כְּלֵכוֹן: XIIII.
14 וּבְרָם לוּשׁ דְּאִתְפְּרַשׁ מְאֵבְרָהָם וּמִמְּיוֹל
לְשׁוּר רָם נָתַר וּמִקְּיָפָא סַדִּיק אִיקַר שְׁבִיקוּתֵיהּ
סְפָרוּם דְּהוּא אַחֲרָה: 22 הוֹא בְּרָם בְּסְרֵיהּ
מִן רִיקְשָׁא עֲלוּי בְּאִיב וּנְפָשֵׁיהּ בְּבֵית רִיגָא עֲלוּי
סְתָאבְּלָא: XV.
10 הוֹא לְחוּד אֲלִיפוּ דְּסִיב וּבְלֵדוּ דְקַשִׁישׁ
בַּהֲדָנָא וְצוּפַר דְּרַב מְאַבּוּדְ יוֹמָיָא: 18 הוֹא
דְּשָׁבְטוּי דְיַעֲקוֹב חַכִּיסָיָא וְחוּבוּן וְלָא כַּפִּיאוּ
מִמָּה דְאֲלִפְתָּנוּן אֲבַהָתְהוֹן: 20 הוֹא כָּל יוֹמֵי
דְּעֵשָׂו רִשְׁיָא סוֹרְכִין לֵהּ דְּיַעֲבַד תְּוּבָא וְלָא
הָב מְנִין שְׁנָיָא אִמְּרוּ לְיִשְׁמָעֵאל תִּקְיָפָא:
29 הוֹא מִבְּחוּן †וּלְהַלְהוֹן טַבְתָּא דְּדָתָן וַאֲבִירָם
עוּהְרָה וְלָא לְהוֹן *Al.cod.* *et paulo antè post additur* דְּקֹרַח
32 הוֹא עוֹד לָא יוֹמֵי הַחְמָלֵי מְבַתְּוּהִי וְכֹלְהֵיהּ לָא
הָוֵי גְּנָנָא: XVIII.
4 הוֹא דְטוּרְיוּד נַפְשֵׁהּ לְגַרְמָה אָפְשַׁר דְּמִטוּלְמָךְ
הֵתְקְשֵׁי אַרְעָא מִן לְמַהֲב וְתִקְיָפָא יְסַתְּלִיק מִן
אַחֲרָה: 12 הוֹא יְתֵי כַּפָּן בִּיר בּוּכְרָה וּעְעִירָא
מְכַוְּנִין לְאַנְפָּתָה: 13 הוֹא יְכוּל בְּסָרָא תִּקְוָף
מִשְׁבָּה וּגְמַר בְּנוֹהִי שְׁרוּי סַתָּמָא: 16 הוֹא
כְּאַרְעָא בְּנוֹי יִשְׁתֵּיצוּן וּמִשְׁמַיָּא יְתְגַּזַּר אוֹבְרָנֵיהּ
XXIIII.
2 דָּרָא דְטוּבְעָנָא דְּחוּמָיָא וגו׳: 19 הוֹא
הֵיךְ צְחוּתָא וְחוּמָא דְאַנְקִין מִימֵי תְּלָגָא וְלֵיתֵיהוֹן
הַכְדֵין וגו׳: מְטוּל דְּבַטִּילוּ אַפְּרִשׁוּתָא דְמַעֲשַׂר
דְּאִתְפַּקְדוּ בְּעָדָן חוּמָא וְקַיְטָא אִתְמְנָעוּ מִנְּהוֹן

מִיּוֹמֵי מִטְרָא וְתַלְגָּא לְבֵית קְבוּרְתָּא אִתְחַיַּבוּ:
XXV.
2 מִיכָאֵל מִן יְמִינָא וְהוּא דְּאֶשָּׁא וְגַבְרִיאֵל
מִסְּמָאלָה וְהוּא רְמָיָא וּבְרֵיתָא קַדִּישְׁתָּא †פְּחִיכִין
אֶשְׁתָּא וּמִיָּא וּבְשׁוּלְטוּתָהּ וּבְרַזְלְתֵי עֲבַד
פְּחִיכִין אֶשָּׁא *Al.* שְׁלָמָא בְּשָׁמֵי שְׁמַיָּא דִּילֵהּ:
XXVIII.
פירוש מעורבין:
7 הוֹא שְׁבִיל אֵילָן חַיֵּי דְּלָא חַכְמִיהּ סְמָאל
דְּפָרַח הֵיךְ עוֹפָא וְלָא סְרָקְהֵהּ עֵינָא דְּחַדַּד:
8 הוֹא לָא הַלִּיכוּ בַּהּ בְּנֵי דְאָדָם וְלָא סְטָא
עֲלוֹהִי חֵוָיָא: 17 הוֹא לָא יְסַדְּרֵנָהּ גְּבַר עַתִּיק
בְּרְחַב זְכוּכִיתָא אִין לָא יְהַב חְלוּפָה מִאבֵּי
יְקַר אַפָּהָא הֵיךְ אִזְמַרְגְּדָא:
IN PSALMIS.
VII.
4 אִין עֲבָדִית שִׁיעֲרָתָא הָדָא דְּבַגְוָתָא בִּישָׁא
אִין אִית טְלוּמָא: IX.
Hic versus habet hunc titulum in manuscripto codice לשבחא על בסיסות
קלפונין על ידא דבן חושבחתא לדוד:
6 מִיחוּתָא דְּבַבְרָא †דְּנָפַק מִבֵּינֵי מַשְׁרְיָתָא
דְּנָפַק פּוּלְמוּרְכָא *Al.* הוּשְׁבָּחְתָּא *vel* חוּשְׁבָּחְתָּא
6 עַמְמֵי דְּפַלְשָׁתֵּאי הוֹבְדָתָם בְּלֵיתָ רְשִׁיעָא שוּ׳
XII. 6 מְאוֹן דְּכָפְרִין בְּעִיקָרָא דְּאִמְרִין וגו
XIIII. 1 לְשַׁבְּחָא בְּרוּחַ נְבוּאָה עַל
6 מִלְּבַת עַנְיָא †דְּסַכְּוּנִין לְכוֹן תְּבַרְהוּן *Al.* דְּסְכַסֵּן לְהוֹן
XVI.
4 הֵינוּן הוֹדְעוּ מוּחַגְּבוּרְתִּי מִן שִׁירְוָיָא וְנִיחָ׳
XVIII.
10 סְלִיק זְרוּעָיָה דְּפַרְעֹה הֵיךְ קוּטְרָא הַכְּבָן
שְׁלַח רוּגְזֵהּ כְּאֶשָּׁא כְּעֵרָא דְּמִן קָדָמוֹי מִשְׁתֵּיצָא
מְזוּפְיָתֵיהּ כְּגוּמְרִין דְּוַר דָּלְקָא מִמִּיהְרָה:
29 מְטוּל דְּאַנְתְּ הִנְהַר שְׁרָגָא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּמִשְׁפָּיָא בְּגָלוּתָא דְּאַנְתְּ הוּא מְרִיהּ דְּנַהוֹרָא
דְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵי יְפַקְּדֵנִנִי מְחַשְׁבָּא לְיַהוֹר
יַחֲמִינֵנִי בְּנִיחֲמוּתִי דְּעַלְמָא דְּעַתִּיד לְמֵיתֵי
לְצַדִּיקָיָא: 41 חֵילָא הֵיךְ קְמוֹר לְמָעְבַר:
45 בְּמִיזְלֵי מְזוֹן בְּרִישׁ עַמְ׳ 49 תַּגְבְּרְנֵנִי מִן
גּוּג וּמַשְׁרְיָיתָא עֲמַמִּין חַטּוּפִין דְּעַמְ׳
XXIII. 3 יְתִיב בְּמַנְּא דַּבְּרָנִי *et sequenti post* בְּגָלוּתָא *legitur*
XXXVII.
5 פְּחוֹר טָבָא זְקִיף קַבְּ׳ סְעָ׳ דַּמְ׳ בְּטוּפְיָא
XXXII. 7 פַּטִּיכָא גּוּשְׁמָה וּבְמִשְׁוָה:
2 טַב לְמִשְׁדַּר בַּר עַמְרָם דְּלָא חָשִׁיב יָ׳
XXXVIII. הוֹשְׁבַּחְתָּא לְדִוד צְרִיר לְבוּרְתָּא
XXXIX.
דְּכַרְנָא טָבָא עַל יִשְׂרָאֵל:
11 וּסְסַיִּית הֵיךְ עַמַּר דְּאִתְגַּרְדִּים גּוּשְׁמֵיהּ
8 וְגַלִּילִיךְ עֲלֵי עֲבָדוּ בְּזִמְן דְּנַפְקָנָא XLII.
מִמְּצְרַיִם:
5 אָרוּם כָּל זְמַן דַּעֲסִיקוּ בְּאוֹרַיְתָא אִתְרְעֵי׳
18 בְּעִדְנָא הַהִיא הֲוָה תֵּימוּרוּן נְרָכַר XLVI.
6 וְסַיְעִינָהּ יְיָ בְּזִכּוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם דְּצַדִּיק עֲלָה
לְעִידוּנֵי: 7 אָרִים קָלָה וְכַד יְהַב אוֹרַיְתָא
XLIX.
לְעַמְּיָא אִתְמוֹגֵ׳
16 אֲמַר דָּוִד בְּרוּחַ נְבוּאָה בְּרָם אֶלֹ׳
17 עַל קֹרַח וְסִיעָתֵיהּ אֲתָבְנֵי וְאֲמַר לָא תִּדְחַל
מִשֶּׁה אָרוּם אִתְעַתַּר קֹרַח גַּבְ׳ דְּמַצּוּתָא
19 אָרוּם נַפְשֵׁהּ דְּמִשֶּׁה
L.
8 מִן יוֹמָא דִּי חָרוּב בֵּית מִקְדְּשִׁי לָא קַבְּ׳
10 וְהַרְגְּוֹל בְּרָא דְקַרְקְוּלֵי שַׁרְיָן בְּאַרְעָא
ורושה

וְרִישָׁה מִמֵּי בִּשְׁמַיָּא מְרַגְּיָן
LVII.
3 אֲצַלֵּי קְדָם אֶלֹ׳ עֶלְיָ׳ תַּקִּיפָא דִּי פְקִיד
לְעָבְדֵיתָא דִּי גְמַר אוּתְפְּלֵידָא אָרוּם פָּעִיתָא
נַפְשִׁי מִמּוֹהָא דְּמַיְהֵין הֲוָה הַיְבִיאָא הֲלָא רְגְלֵי
מְלַהֲקְלָא בְּחוּבָא מְטוּל דַּאֲמַשֵּׁל קְדָם יְ׳ בְּגִינְתָא
וְעָרָן לְמֶחֱמֵי בְּנְהוֹר צַדִּיקָיָא †עֵילוּל אֲמְטוּלְתִּי׳
Lege cum Elia עוּלֵיל
1 סַהֲדוּתָא דִּיבְנֵי יַעֲקֹב וְקַלֵּן פַּרְשָׁנָן Lx.
LXVIII.
10 בַּר שְׁמַעוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל יַת קַל גְּבוּרְתָּךְ
פָּרְחוּ נַפְשֵׁיהוֹן מִן יַד אֲחֵיהֶם עַלְוֵיהוֹן מְלַיְּן
16 טוּר מוֹרְיָה אֲמַר דִּי פְלַחוּ אֲבָהָת
עָלְמָא קְדָם יְ׳ אִתְבְּחַר לְבִנְיַן בֵּית מִקְדְּשָׁא
וְטוּר סִינַי לְמוֹהֲבְרִית אוֹרַיְתָא טוּר מִתְּנָן טוּר
תָּבוּר וְכַרְמֶל אִתְפְּסִילוּ אֶתְעֲבִיד לְהוֹן גַּבְּבָא הֵיךְ
טוּר מַתְּנָן: 17 טוּרַיָּא לִית רַעֲוָתִי לְמִתַּן
אוֹרַיְתָא עַל טוּרַיָּא גִּיוֹתָנִין מְבַמְּרַנְיָא הָא טוּר
19 מַלִּיקְתָּא לְרַקִּיעָא מְשַׁדַּר נְבִיָּא שַׁבְּיָתָא׳
18 תַּקִּין בְּנָ׳ שַׁיְרִי מַלְכוּתָא מִן שִׁירוּיָא נְחַת
לְיַמָּא מְטוּל הֵיכְנָא קַבִּיל מַלְכוּתָא מִן שִׁירוּיָא
וּבַתְרֵיהוֹן נְחַ׳ רַבְּ׳ יְהוֹנָה רַגְמוּ יַתְהוֹן שַׁבְּטֵיָא
אֲבָנִין וְקַבְּילוּ וַבְּנוּתָא בַּתְרֵיהוֹן רַבְּנֵי זְבוּלֵן
חוּן תַּגְרֵיהוֹן רַבְּנֵי נַפְתָּלֵי הֵינוּן נַבְּרֵיהוֹן
LXXVIII.
אַתְרַבְּרוּ בְּנֵי אֶפְרַיִם מִינֵי קִיצָא וְטָעוּ וְנָפְקוּ
חִלְּיוּן שְׁנִין קְדָם קִיצָא בְּזִינֵי 49 יְגָרֵי
בְּחוּן מַאתָן וְחַמְשִׁין מְחַן׳ 65 וּהֵא בְּעִדָּן
וְשָׁבוּ פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרוֹנָא דַּיְ׳ בְּחַרְבָּא נָפְלוּ
בַּתְנֵי שִׁילוּ חָפְנֵי וּפִגְרֵהוֹן וּבְעִדָּן דְּכִשְׁרוּ נְשׁוּתְהוֹן
לֵא בְּכִין אָרוּם מִיתוּ אוּף אִינוּן בַּהֲדָא זוּמְנָא
LXXXI.
5 שַׁוְיוּהִי וְלָא קָרִיב לְאַדָּה רְבוּנֵיהּ בֵּיהּ בְּיוֹמָ׳
LXXXVI. *vlt.* עָבַד עִמּוֹי אַת לְטָבָא בְּזִמְן *&* וְעַיְיל שְׁלֹמֹה בְּרִי יַת אֲרוֹנָא בְּבֵית מִקְדְּשָׁא
יְקַדְּחַתְּן מַרְעָיָא אַמְטוּלְתִּי וַיְחַמְּנוּן
LXXXVIII.
1 הוֹא יַיְתִי קָרְמָךְ צְלוֹתִי שֶׁל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְהָשׁ אוּדְנָךְ וְתוּשְׁבַּחְתִּי דְּשַׁבְּחִית לְיִקְרָךְ:
CI.
8 לְעָלְמָא דְּאַתֵּי דְּאִמְתִּיל לְנְהוֹר עַפְרַיָּא:
2 חַסְוֹלוּי דְּעָבַד לְאִמּוּךְ דַּדְיָין בְּאִמַּר׳
CIII. בִּינְתָא:
4 עַל עַמָּא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל אִתְנַבִּי וַאֲמַר עַמָּא
בַּיִת יִשְׂרָאֵל טָעוּ: 10 עַל אִדְקְנוּהוּ וְרַבְּרְבָנֵי
שַׁיְ׳ אִתְנַבִּי וַאֲמַר צִדְקָנוּהוּ וְרַבְּרְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
דָּגְלוּ בְּכָבֵל וַיְתִיבוּ בְּחַשְׁוֹכָא וְטוּלָא דְמוֹתָא
18 עַל חִזְקָנוּהִי מַלְכָּ׳ שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה
אִתְנַבִּי וַאֲמַר כַּד מְרוּדוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמֵי דִּיוֹאל
נְבִיָּא אֲתֵי בַּצּוּרְתָּא בְּעָלְמָא שַׁוִּי:
13 כַּד תָּבוּ לְאוֹרַיְתָא שַׁוִּי:
CX. 1 עַל יַד דָּוִד תּוּשְׁבְּחָא אֲמַר יְ׳
בְּמֵימְרֵהּ לְשֵׁאוּתִי רִבּוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל בְּרֵם אֲמַר
לִי חוּב וְאוֹרִיךְ לְשָׁאוּל דְּמִן שִׁבְטָא דְּבִנְיָמִין עַד

10 זְמָנִין שִׁבְעָה דְּסִכּוֹם עֲנָנִין דְּמִתְפַּרְשִׁין
בְּחוֹן אַרְבָּעִין יְתִשֵׁע אַפִּין וְאֶתְגַּוְּנוּן: 11 בִּישׁ
לַחְדָא וּנְחַת מַכְחַשׁ תְּגִירוּ עַל בַּסְרֵיהוֹן:
CAP. II.
1 חֲווּ עֲנָנִי יְקָרָא מִסְתָּרֵן לְהוֹן אַרְבָּעָה
מְאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא בְּגִין דְּלָא יְשַׁלּוּט בְּהוֹן
עַיְנָא בִּישָׁא וְחַד מִן עֲלַיְיהוֹן בְּגִין דְּלָא יְשַׁלּוּט
בְּהוֹן שְׁרָבָא וְשַׁמְשָׁא וְאוּף לָא מִשְׁרָא וּבְרִדָא
וְחַד מִלְּרַע לְהוֹן דִּיהֲוָה מְסוֹבֵר מִן הֵיכְמָה
דְּמְסוֹבֵר הוּרְבַּיְיָנָא יַת נַקָּא בְּעִמְּפֵיהּ וְחַד הֲוָה
רַהִיט קְדָמֵיהוֹן מַהֲלַךְ חֵילָהּ יוֹמִין לְמִכְבָּה
טוּרַיָּא וּלְמִדְלֵי מִשְׁרְיָא וּקְטִיל כָּל חֵינִין קָלֵן
וְעָקְרָבִין דִּי כְּמַדְבְּרָא וַהֲוָה מְצַלֵּל לְהוֹן אַחַר
כְּשַׁר לְמִכַּת בְּגִין דַּהֲווֹ עָסִיקִין בְּאוּלְפָּן דְּאוֹרַיְתָא
דְּאִתְיְהִיבַת לְהוֹן בְּיַד יְמִינָא דְּיָ׳
Antepenult. וּמְקַטֵּל יַהֲוֹן עַל דַּהֲוָה
בְּדִיהוֹן פְּחֵלָה דְּמִיכָה בְּי חַיָּיָא
CAP. III.
3 וּרְבַשׁ וְהַרְבִּין אֲנָא מְעִיל יַת בְּנֵיהוֹן לְאַרְעָא
צַדְיָא וַדִּיקַנְיָא קְיָן 5 בִּית יִשְׂרָאֵל בְּשִׁתִּין
אִתִּין דְּסִרִין לְמֹשֶׁה רַבְּהוֹן וּבְהַהִיא
IIII.
8 דַּעֲתִידִין לְמִפְרְקָךְ קְשִׁישׁ בַּר דָּוִד וּמְשִׁיחָ
בְּחוֹן אַרְבָּעִין יְתִשַׁע אַפִּין וְאֶתְגַּוְּנוּן: 11 בִּישׁ
לַחְדָא וּנְחַת מַכְחַשׁ תְּגִירוּ עַל בַּסְרֵיהוֹן:
V.
14 כְּתִלְבָא וַעֲסִיק בְּעִשְׂרִין וְאַרְבָּעָה סִפְרִין
דְּאוֹרַיְתָא וּפִתְגָּמֵי נְבוּאָה וּכְתִיבֵי וּבְלִילְיָא הוּא
עָסִיק בְּשִׁתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה וְזִיוָ יְקָרָא
VIII.
13 וְרַגְּוֹנֵיכוֹן דִּבְרָא יַתְהוּ יְ׳ בְּיוֹמָא חֲנֵינָא
לְבְרִית
IN ISAIA.
CAP. X.
Hęc interseruntur in V. כַּלְבָא דְּאַחוֹר
בֵּטֵל וַעֲבַד תְּלַת אִזְנִין וּדְבַר מִפְּיָה אַרְבְּעִין
אַלְפִין גּוּסְפָּנִין דְּדַהַב דְּבֵנוּ סַלְכִין קִטְיְרֵי הַנָּא
יַתְבִּין בְּהוֹן וּדְבַר עִמְּהוּן מַאתָן אַלְפִין אַחֲרִי
סַיְיפִין וְרוּמְחִין וּדְבַר עִמְּהוּן מַאתָן וְשִׁתִּין
אַלְפִין מְחַצְּצֵי גֵּירִין גּוּבְרִין דְּרַהֲשִׁין קְדָמוֹתָי
מְאָה אַלְפִין אוּרְכָא דְּמַשְׁרְיָתֵיהּ אַרְבַּע מְאָה
פַּרְסִין צַפּוּר סוּסְוָתֵיהּ אַרְבְּעִין פַּרְסִין מְנִין
מַשְׁיְרְיָתֵיהּ מַאתָן וְשִׁתִּין אַלְפִין רְבוּא חֵסֶר חַד
וְכַן אָתוּ עַל אַבְרָהָם כַּד רְמוּ יַתְהוּ לְגוֹ נוּרָא
יַקִּידְתָא וְכַן שַׁתִּידִין לְמִיתֵי עִמְּהוּן גּוּג וּמָגוֹג כַּד
יִשְׁלַח עֲלָמָא קִיצֵי לְמִתְפְּרָקָא מַשְׁרְיָתָא
קְרַמֵּיהָא כַּד עָבְרוּ בְּיַרְדְּנָא שְׁתוּ מַיָּא דַּהֲוָוּ
בְּיַרְדְּנָא מַשְׁיְרְיָתָא הַנַּיְתָא כַּד עָבְרוּ בְּיַרְדְּנָא נְלוּ
עִיקְבֵי סוּסְוָתָא וְשָׁתוּ מַיָּא מַשְׁרְיָתָא הִלִּיסָאדָ
כַּד עָבְרוּ בְּיַרְדְּנָא חָפְרוּ בְּיִרִין וְשָׁתוּ מַיָּא אִתָּא
זַקְפָּא בְּגוּב וגו׳:
IN THRENIS.
CAPI.
2 דִּיְשְׂרָאֵל וְהַהִיא לֵילְיָא תְּשַׁע יוֹמִין בְּאַב
הֲוָה וְכַד שְׁמָעוּ:
II.
9 טְמָעוּ בְּאַרְעָא הַרְעָתָא עַל דִּינְבַסּוּ חֲזִירָא
וְאוֹבִילוּ מִן רַמְיָה עַלְוֵיהוֹן הוֹבִיד:

דִּימוּת אָרוּם לֵית מַלְכוּתָא מְקַרְבָא אַחֲבְרָתָהּ
CXIII. 8 מְתִיב כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּמִתֵּילָא לְעָקָרָא דְּיַתְבָּה מוֹדִיקָא לְאֲנָשֵׁי
בֵּיתָהּ מַלְיָא אוֹכְלוֹסִין הֵיךְ אִמָּא דִּי עַל בְּנֵיהָא
חַדְיָא הַלְלוּ יָהּ:
CXVI.
9 אֲמַלֵּל בְּכִנְשַׁת צַדִּיקֵי אֲנָא
12 אֲסוֹבֵר לְגַלְגָּא דְּאָתֵי וּבְשָׁמָ׳
CXVIII.
25 אֲמַרוּ אַרְדִּיבְלִיָּא הִיא פְּרִישָׁא קַדְמָנָא
אֲמַרוּ *sic sequenti vers. post* בָּה אֲמַרוּ בְּנוֹ דְּיִשׁוּ *& post* אֲמַר אַרְדִּיבְ׳ יְ׳
25 יְיָ כְּרִין אֲמַ׳ אַדְרִיבְ׳
בְּרוּן אֲמַרוּ יְשַׁי וְאִנְתָּתֵיהּ *&*
26 דַּיְ׳ אֲמַר דַּיְ׳: *&* דַּיְ׳ אֲמַרוּ אַדְרִיבְ׳
27 לָנָא אֲמַרוּ שְׁבִיעָיָא דְּבֵית יְהוּדָה כָּפָ׳
בְּקַרְנָת מַדְבְּחָא אֲמַר שְׁמוּאֵל נְבִיָּא׳ *&*
28 אֲשֶׁבְּחָנָךְ אֲמַר דַּיְ׳ מְתִיב שְׁמוּאֵל וְאָמַר
שַׁבְּחוּ כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אוֹדוּ:
CXX.
4 גִּירִין דְּגַבְּרָא שְׁנוּנִין הֵיךְ בַּרְקִין מִלְּעֵיל
עִם גּוּמְרֵי רִיתְמִין דְּדַלְקִין בְּגַבְּהִינָם מִלְּרַע:
CXXI. *sic in sequentibus.*
5 יְשַׁלִּיל עֲלָךְ מִן בְּגִלַּל מְזוּזְתָּא דְקָבְיָיא עַל
מְטַר יְמִינָךְ בְּמֵעֲלָךְ: 8 מִפְּקָךְ לְפַרְנְסָיָא
וּמַעֲלָךְ לְמָעְסַק בְּאוֹרַיְתָא מִן הָשְׁתָּ׳
CXXII.
4 לְיִשְׂרָאֵל דִּי שְׁבִינְתֵּיהּ שְׁרְיָא בֵּינֵיהוֹן
בְּמֵיזְלֵהוֹן לְאוֹרַיְתָא
CXXVI.
6 מַהֲלָכָא וַהֲלוֹךְ בִּכְכִיתָא חוֹרָא דְּמִסּוֹבֵר
אַסְרוֹרוֹי וְרָעֵי †חָזִיז מִן & נְגִדָא דְּבַר זַרְעָא
חָזוּן *Baal Ar. El. & al.cod.* חַלְמָא
CXXXII.
6 חוּרְשֵׁי לְבִנְיָן אֲתַר דְּצַדִּיקוּ אֲבָהָת עָלְמָא׳
9 עֲבָדָךְ בְּמֵעֵל אַרְעָא בְּמִצְעָ שְׁלוֹמָה לָא
חָמִיב אַפֵּי שְׁלוֹמָה׳
CXXXVII.
4 מִן יַד קְטָעוּ לֵיוָאֵי אֵלְיוֹנֵיהוֹן בְּכַפֵּיהוֹן
וְאַמְרִין הֵיךְ 5 סְתִיבָא קַל רוּחָא דְקוּדְשָׁא
וְאָמְרָה דְּאִין אֶנְשֵׁי 7 אֲמַר מִיכָאֵל רַבְּרָה
דִּירוּשְׁלֵם אִידְכּוּ: 8 אֲמַר גַּבְרִיאֵל רַבְּרָה דְּצִיוֹן
לְאוּמָא בְּבַלְיָיתָא בְּזוּזִיתָא טַב לַהּ דִּישַׁלֵּם לָךְ
יַת גּוּמְלִיךְ בִּישׁ דִּי גְמַ׳
CXXXIX.
2 אוֹתַבּוּתִי לְמָעְסַק בְּאוֹרַיְתָ׳ וְאוֹקִימוּתִי
לְמִיזַל בְּקָרְבָּא אֲחָבֵי׳
3 וּבְרַבְעוּתִי לְמָעְסַק בְּאוֹרַיְתָא אִתְעָבַרְ׳
XLV.
6 פְּקַח אַכְסַנִין דְּמִתְיַלִּין לְסִמְנִין׳
IN CANTICIS.
CAP. I.
4 וְנִרְדַּם בְּעִסְרִין דְּתַרְתֵּין אִתְיָן דְּמִכְתְּבָא
בְּחוֹן וּנְהֵי וגו׳:
8 *Quere hunc versum inter Annotationes.*

LOCA EX CHALDAICA

PARAPHRASI REIECTA, QVÆ

SVPERVACANEA ESSE VIDEBANTVR.

וְלִקָּא † מִימְרָה
מִמֵימְרָה *Al.cod.* & וְרוּנְיָה
27 עֹם יַעֲקֹב וגו׳ מִכָּל עַמְמַיָּא וְאַפְרִישְׁתָּא
זַרְעֵיה מִכָּל [a] פְּסוּלָא דְּעָוָה וּמִצְרָאֵי
Al.cod. פְּסוּלָא *El. asserit quosdam cod. legere* פִּסְלָא
28 וַיָּת [a] עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּמִתְקָרֵן בְּעָלְמָא
עִמָּךְ [a] *Al.cod* חָדֵין עַם חֲשׁוֹךְ אוֹתָ
29 בְּכֵן עַל נִסָּא וּפוּרְקָנָא דְּתַעֲבֵד לְמִשְׁיַחָךְ
וְלִשְׁאָרָא דְעַמָּךְ דְּאִשְׁתְּאַרִין יוֹדוּן כָּל עַמְמַיָּא
אוּמְיָא וְלִשְׁנַיָּא וְיֵימְרוּן לֵית אֱלָהָא אֶלָּא יְיָ אֲרֵי
לֵית כַּד מִנָּךְ וְשַׁפִּיר יֵימְרוּן לֵית דְּתַקִּיפוּ
30 וּבְפוּרְקָנָךְ וּבְמֵימְרָךְ אֲתַגְּיָרוּ׳ ׃
47 בְּכֵן עַל נִסָּא וּפוּרְקָנָא דְּעָבַדְתָּ לְעַמָּךְ
בֵּית יִשְׂרָאֵל אוֹדִיאוּ וְאַמְרוּ קַיָּם הוּא ׃
49 תְּגַבְּרִינְנִי מִגּוּג וּתְמַשְׁרֵינִי עַמְמִין חֲטוֹפִין
דְּעָמְמָה תְּשִׁיזְבִינִי . *Confer, si iuuat, Ps. 18. cum hoc capite; ex quo Paraphrastes quisquis ille sit, multa desumpsit.*

CAP. XXIII.

4 שַׁחִידִין [a] לְאַנְהָרָא כְּזִיהוּר וְקַרְיָה כִּנְהוֹר
צַפְרָ׳ דְאָזִיל וְהַקֵּן וּכְשִׁמְשָׁא דְשַׁחִיר לְאַנְהָרָא
כְּזִ׳הוֹר וְקַרְיָה עַל חַד לְהָלֵךְ מְאָה אַרְבָּעִין
וּתְלָתָא כְּנְהוֹר (שִׁבְעָה כוֹכְבַיָא) שִׁבְעָה יוֹמַיָא
יַחִיר מִדִּין חַדְרָבוּן וְיִשֵּׁב לְכוֹן דְּחַיְיהוּן מְחַכְּדִין
לְשִׁנֵּי נְהֵרְהָא דְּאַתֵּין הָא כְּאַבְּרָא דְמִסּוּבַר בְּשִׁנֵּי
[a] *Al.* בְּצוּרְתָּא & לְאַזְחָרָא *inclusa non agnoscit.*
6 *Pro* וְכָל בַּר אֱנָשׁ חַיִּים *rectè legitur in Ven.* וְכַד אֱנָשׁ חַיִּים
8 דְּוִד [a] גִּבְרֵיהּ רֵישֵׁי מַשְׁ׳ יָתִיב עַל כּוּרְסִי דִינָא
וְכָל נְבִיאֵ וְקָבְיָא מְקַפִּין לֵהּ מְשִׁיחַ בְּמִשְׁחָ וגוי
[a] *Kimh.* מִגִּבְרֵי רֵישֵׁי
11 מְצָא דְמַן חָדָר טוּרָיָא *sic & Kimh.*

IN I. LIB. REGVM. *Cap. v.*

13 וְאִתְנַבִּי עַל כְּלֵבִי בֵּיתּ דָּוִד דְעָתִידִין לְמִשְׁלֹט
בְּעָלְמָא הָדֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי דְּמִשִׁיחָא וְאִתְנַבִּי
עַל בְּעִירָא

IN LIBRO IOB.

CAP. I.

3 וַהֲוָה גֵּיהוּהִי שִׁבְעָא אַלְפִין דְּעָאן מִן אַלְפָא
לְכָל בְּרָא וּתְלָתָא אַלְפִין דַּגְמְלֵיָא מִן אַלְפָא לְכָל
בַּרְתָא וַחֲמֵשׁ מְאָה פַּרְגִין דְּחוֹרִין לְגַרְמֵיהּ וַחֲמֵשׁ
מְאָה אַתְנָן לְגַרְמֵיהּ אִתְּתָהּ וּפוּלְחָנָא סַגִּיעָא
לַחֲדָא וַהֲוָה גַּבְרָא הַהוּא רַב בְּנִכְסִין מִכָּל בְּנֵי
מַדְנְחָא ׃
4 שַׁיְרוּהִי׳ בֵּית גְּבַר יוֹמָהּ עַד מִשְׁלֵם יוֹמֵי
שַׁבְעָא וּמִשְׁדְּרִין וּמְזַמְּנִין לְתְרֵיהוֹן אַחְיָתָ׳
5 שְׁלִימוּ יוֹמֵי שֵׁירוּתָא וּשְׁדַר
33 סִטְנָא בְּחַרְמָנָא מִן *sic & Aruc. et El.*

II.

11 עֲ׳לוּהִי כָּל חָמוֹן יָת אִילָנֵי פְּרַדֵּסֵיהוֹן דִּי
יַבִּישׁוּ וּלְחֵם יָת אִילָנֵי אִתְחַפִּיךְ לְבִסְרָא מִיָּא
וַיַּסַּר מִשְׁתֵּיהוֹן אִתְחַפִּיךְ לְדָמָא וַאֲחוּ גְּבַר
מִאַחֲרָה וּבְתָא זְכוּתָא אִתְפְּצִיוּ מִן אָמַר מוּזְמָן
לְהוֹן בְּנָהֵיכוֹן אֲלִיפוּ דְּמִן וגו׳

IN LIB. IVDICVM.

Sic legitur in Ven. cap. 5. versu 1.

בַּר אֲבִינְעַם עַל נִיסָא וּפוּרְקָנָא דְּאַחְוֵיבִיא
לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא לֵימַר ׃
2 שְׁמַעוּ מַלְכֵיָא דְּאַתּוּ עִם חִיסְרָא לְקָרְבָא
אֲנִיתוּ שְׁלִטוֹנֵיָא דַּהֲוָה עִם יְבִין מַלְכָא דִכְנַעַן
לָא בְּחֵילְהֹוֹן וְלָא בְּגִבּוֹרְיָתְהֹוֹן אִתְגַּבַּרְתּוּן
וְמַלְקוּתוּן עַל רְבִית יִשְׂרָאֵל אֲמַרְתּ דְּבוֹר בְּגִבּוֹרָה
Alius codex habet קָדָם יְיָ אֲנָא מְשַׁבְּחָא מוֹדֶא וְמִבַּ׳ וגו׳
שְׁלִטוֹנֵיָא דְעִם יָבִין מַלְכָא
וְתִצְוֹר לָא בְּחֵילֵיכוֹן ׃
4 יְיָ אוֹרַיְתָךְ דִּיהַבְתָּא לְיִשְׂרָאֵל בַּר עִבְרִין
עֲלָה שַׁלְטִין בְּהוֹן עַמְמַיָא וְכַד חָיְבִין לֵהּ
מִתְנַדְּרִין אִנּוּן עַל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן יְיָ בְּיוֹם
אֲתַגְלָיָךְ לְמִתְנָה לְהוֹן מִשְׁעִיר בְּהוֹן אֶתְגַּלֵּיתָ
בְּהוּי יְקָרָךְ עַל תְּחוּמֵי אֱדוֹם אַרְעָא זָעָה ׃
5 טוּרֵי זְ מִן קֹ׳ יְיָ טוּרָא דְּסִינַי אִתְגַּלִּי מִן קֹדֶם יְיָ אֱלָהָא
דְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא לְמִלְחָם עִם עַמְמַיָא
אֲמָרִין דִּין דִּין אֲמַר עֲלֵי חִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּהּ וְלִי
וְלִי חָזֵיָא וְדִין לְדִין אֲמַר עֲלֵי חִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּהּ וְלִי
חָזֵיָא אֲשָׁרֵי שְׁכִינְתֵּהּ עַל טוּרָא דְסִינַי דְּהוּא
חָלַשׁ וְזָעִיר מִכָּל טוּרַיָא דִּין סִינַי מִתְרַגֵּיף וּמִתְ׳
6 וְכַד חָבוּ לְמֶעְבַּד אוֹרַיְתָא לָא יְכִילוּ לְהוֹן
עַד דְּאִתְגַּבְּרוּ וְקַלִּיק עֲלֵיהוֹן סִיסְרָא סַנְאָ
וּמְעָל בְּאָרַ׳ אֶל רֵישֵׁי מִשְׁרְיָתָא דְּחַמְשִׁין רְחַמְשִׁין אַלְפִין
אֲחֵינֵי סַיְפִין בְּשִׁיתִּין אַלְפִין אֲחִידֵי רוּמְ׳
בְּשִׁבְעִין אַלְפִין אֲחִידֵי תְרֵיסִין בְּתַמְנָן אַלְפִין
מְחַצְּצֵי גִּרְזִינָא בַּר מִתְּשַׁע מְאָה רְתִיכִין דְּבַרְזְלָא
דַּהֲוָה עִמָּהּ וּרְתִיכוֹהִי כָּל אִלֵּין אַלְפַיָּא וְכָל
אִלֵּין מַשְׁרְיָתָא לָא יְכִילוּ לְמִיקַם קֳדָם בָּרָק
קֳדָם עֲשָׂרָא אַלְפִין בְּבָרָא דְעַמּוּהִי ׃
11 בֵּית מְכוֹנְרַת לְסִטְיָן וּמְחוּבְּרַת מוֹכְסִין עַל
גּוּבְ׳ בֵּית שְׁקָנְיָא דְּמִיא לַאֲתַר דְּנַוְיָה נַפְקֵן בְּנָתָא
דְּיִשְׂ לְמִסְ׳ מַיָא דְּלָא הֲוָה יָכְלִין לְאַשְׁ קֹל
טַרְפָּ׳ פַּרְסָ׳ רַגְלֵיהוֹן מִן קֳדָם מְנָאָה וּמְעָ׳ תַּמָּן
יוֹדוּן עַל זְכוּתָא דְיָ׳ וְעַל זַבְיוּתֵיהּ דְיִשְׂרָאֵל קְרָיוּ וגו׳
16 בֵּין חְחוּמִין בְּפַרְשָׁת אוֹרְחָא לְמִשְׁמַע
בְּשׁוֹרְתָא דָא מִן נָא לְבָרַק אַחוּן אֶמְרִין דִּילְךָ
אֲנָחְנָא לְסִיסְרָא אַחוּן אֶמְרִין דִּילְךָ אֲנַחְנָא
לְמִשְׁמַע בְּשׁוֹרָא לְמֵידַע אֵידָא הִיא מַשְׁרְיָתָא
נַיְתָא בְּקַרְנָא לְמֶהֱוֵי עָמָהּ וגו׳ ׃
16 טוּבְרָא עַל אַתָּה חֲבָרְ שַׁלְמָאה דְקוּמַת מָה
דְּכְתִיב בְּסֵפֶר אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה לָא יֶחֱיֵי תִּקִּין זִין
דְּגַבְרָ עַל אִתְּתָא וְלָא יַתְקֵן גַּבְרָ בְּחִקּוּנֵי אִתְּתָא
אֶלָּהֵין יְדָעָא לְסִיסְרָ׳ וגו׳ ׃
17 כְּזִיהוּר יְקָרָה עַל מַד חָלַשׁ מְאָה וְאַרְבָּעִין
וּתְלָתָא בְּמִפַּק וגו׳ ׃

IN I. LIB. SAM. *Cap. ij.*

1 וְאַמְרַת כְּבַר שְׁמוּאֵל בְּרִי עָתִיד לְמֶהֱוֵי
נְבִיא עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמוֹהִי יִתְפְּרְקוּן מִידָא
דְּפִלִשְׁתָּאֵי וְעַל יְדוֹהִי יְתַשְׁבְּרָן לְהוֹן נִיסִין וּגְבוּרָן
דְּכֵן דְּקוּקוּ לְבֵי בְּחוּרֵיקָא דְיַהֲב לִי יְיָ וְאַף חֵימָן
בַּר יוּאֵל בַּר בְּרִי שְׁמוּאֵל עָתִיד לְמֶהֱוֵי דִּיקוֹם הוּא
וְאַרְגַּשׁ עֲשַׂר בְּנוֹהִי לְמֶהֱוֵי אָמְרִין [a] בְּשִׁירָה עַל
יְדֵי נְבִלִין וְכִנּוֹרִין עִם אֲחֵיהוֹן לֵוָאֵי לְשַׁבְּחָא
בְּבֵית מַקְדְּשָׁא בְּכֵן רַמִּ׳ חַד׳ הֲמֵי׳ דְּמַנִּי לִי

[a] *Al. codex reiicit* ב *in* בְּשִׁירָה

2 עַל סַנְחֵרִיב מַלְכָא דְאַשּׁוּר אִתְגַּבְּרוּ אִתְגַּבְּרוּ
וְצִמְרַת עָתִיד [a] דִּיקוֹם הוּא וְכָל [a] חֵילוֹהִי עַל
יְרוּשְׁלֵם וְגַם סַגִּי יְחַיְבַד בָּהּ חֵמֶן יִפְלוּן פְּגְרֵי
מַשְׁרְיָתֵהּ בְּכֵן יוֹדוּן כָּל עַמְמַיָא [a] אוּמְיָא
וְלִשְׁנַיָא וְיֵימְרוּן לָהּ חֲרֵישׁ אֶל׳ וגו׳

[a] *al.cod.* חֵילוֹתֵיהּ & דִּיסַק & אֻמְיָא

3 עַל נְבוּכַדְנֶאצַּר מַלְכָא דְבָבֶל אִתְנַבִּיאַת
וְאָמְרַת אֲחוּן בְּחָדֵאי וְכָל עַמְמַיָא וַעֲתִידִין
לְמִשְׁלֹט בְּיִשְׂרָאֵל
וְעַל כָּל עוֹבְדוֹהִי מְתִיחִי דִינָהּ
& paulo post
4 עַל מַלְכוּת יָוָן אִתְנַבִּיאַת וַאֲמְרַת [a] קַשְׁתָּת
דְּגִבָּרֵי יָוָנָאֵי [a] יְחַבְּרוּן וּיְהֵרֵת וַאֲמְרַת חַשְׁמוֹנָאֵי דַּהֲוֹ
חַדְשִׁין יְתַעְבְּדָן לְהוֹן נִיסִין וּגְבוּרִין
יְחַבְּרָן *Al.cod.* & קַשְׁחֵי

[a] *Al.* חֲבוּרָה & לְיִהְמְלִי

5 עַל בְּנוֹהִי דְהָמָן אִתְנַבִּיאַת וַאֲמְרַת דַּהֲוֹ
סַבְ׳ בְּלְהִ׳ וְנִ׳אן דְּעִיתְרָא וְחַיְיאִין בְּמַסּוּנָא
אִתַּסְּפָנוּ תְּכוּ לְאַתְגָּרָא בְּלֶחֶם וּמְזוֹן פּוּמְהוֹן
מְרָרְכֵי וְאֶסְתֵּר דַּהֲוֹ חַיְשִׁיבִין מִתְּפַנְּיוּ עֲתִרוּ
וְאִתְגַּבְּשׁוּ יַת מְחַכְּנוּתְהוֹן חָבוּ לְמֶהֱוֵי בְּנֵי חוֹרִין
כֵּן יְרוּשְׁלֵם דַּהֲוַת כְּאִתְּתָא עַקְרָא עֲתִידָא
דְּתִתְחַמֵּל מֵעֵם גְּלוּתָהּ וְרוּמֵי דְמַלְיָא סַגִּי
עַמְמַיָא וְסוּפוּן מִשְׁרְיָתָהּ תְּצוּרֵי [a] וְתִחְרוּב
וְתִחְרַב *Al.* & לְיִהְמְלִי

6 כָּל אִלֵּן גְּבוּרָתָא דַּיְיָ דַּהוּא שַׁלִּיט

Cap. xxij. versu 8.

אֲנָא הוּא גְּלִית כְּפִלִשְׁתָּאָה דְמִן גַּת דְקִטְלִית
חֵרֶן בְּנֵי עֲלֵי כְּנֵנֵי חֲפָנִי וּפִינְחָס וּשְׁבִיהוֹן יַת
אָרוֹן קְנְיָא דְיָ׳ וְאַבֵּילוּת [a] יַתָּהּ לְבֵית דָּגוֹן
[a] סְעָרְתִּי וַהֲוָה תְּמִן בְּקִרְוֵי פְּלִשְׁתָּאֵי שִׁבְעָה יַרְחִין
אַף כָּל קְרַב וּקְרַב דַּהֲווּ לְהוֹן לְפְלִשְׁתָּאֵי אֲנָא
נָפֵק בְּרִישׁ חֵילָא וּנְצַחְנָא בְּקְרָבָא וּרְמֵינָא
קְטִילִין כְּעָפְרָא דְאַרְעָא וְעַד כְּעַן לָא אֲכַשְׁרוּ
יָתִי פְּלִשְׁתָּאֵי לְמֶהֱוֵי רַב אַלְפָא עַלְוָיהוֹן וְאַחוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַה גְּבוּרָא עֲבַד לְכוֹן שָׁאוּל כַּד
קִיש יָמִן גַּבְעָתָא דְמַנְיָהוּן יַתָּהּ מְלֵיבָא עַלְוֵיכוֹן
אֶם גְּבַר גְּבַר הוּא יְיָחוּת וַיְעַבֵּד קְרָבָא עִמִּי וְאֶם
גְּבַר חָלַשׁ הוּא בְּחַרוּ וגו׳
Al.cod. טְעוּתִי & וְאוֹבִילִית *Et pro* אַף כָּל, דַּהֲוָה *Item* וְעַל כָּל

IN II LIB. SAM. *Cap. 22.*

3 אֱלָהִי דְּאִתְרְעֵי בִּי קְרַבְנִי שֵׁיזֵב יָתִי
Ibid. מִיַּד כָּל חֲטוֹפִין שֵׁיזֵב יָתִי *vel ut Kimhi*
5 וְחִלָּא לֵית לֵהּ לְמִלַּד וְהִיא מְסַבְּנָא לְמִמַּת
סִיעַת חַיְבִין בְּעָתָה ׃
7 אֲמַר דָּוִד בַּר עַקָּא וגו׳
& paulo post
וּבְעוּתִי קָדְמוֹהִי מִתְעָבְדָא ׃
& al. cod. מִתְקַבְּלָא וּמִתְעַבְּדָא
9 סְלִיק [a] דְּרוּנִי דְפַרְעֹה רַשִׁיעָא כְּתָנָא
קָדְמוֹהִי בְּכֵן שָׁלַח רְגָזֵה כְּאֶשָׁא כַּעֲרָא דְמִן
קָדְמוֹהִי מִשִׁיצָאוּ מְזוּפִיתֵיהּ כְּגוּפִרִין דְנוּר

[a] *Al.* לְיִהְמְלִי & לְיִהְמְלִי

solum est dicendi. Verùm Kimhi habet: לְרָמוּצָא דְנִשְׁבָּא מִן קֹדֶם רוּחָא. *Et pro* וְהִשְׁלֵא *asserit alios codic. continere* וְהִתְנַבָּא *Et sicut fumus.*

III.

5 *Pro, vt discernat) scribe, in perpetuum.*
Et pro אַצִּיאוּת *Hispal. habebat* אַצְבִּיתִי *i. Vastani.*

IN AGGÆVM.

CAP. I.

3 *Post, verbum) adde, prophetiæ.*

IN ZACHARIAM.

CAP. I.

8 חֲרִיתִין) *Bahal Ar. & El. sed non interpretantur. Alij alier pro Hebr.* שְׂרִקִין.

II.

9 לְמִפְּלֵיחוּן) *Non malè Venet.* פְּלֵיחוּן.

III.

2 *Pro,* וְזָעִיר *voce Hebræa) alij habent* וְנָף.

V.

4 וַיְתִבַת) *Repone ex V.* וַתְּבִית, *sive* וַתְּבִית, *vt ibidem scribitur. i. Et persuadebit: pro* וְלָבַת.

XII.

2 *ebrietate) scribe, inebriatiuo.*

XIIII.

10 וַיְהֵפָּה) *V.* וַיִּסָּפֶה.
16 לְמִסְגַּד) *Scribe* לְמִסְגַּר.
24 כְּרוּבִיָּת) *In Hispalensi erat scriptum* כְּרוּנִית, *pro Hebr.* מְצֻלּוֹת. *Verùm vtra lectio sit eligēda, examinent doctiores.*

IN MALACHIAM.

CAP. I.

1 *Post* מַלְאָכִי) *additur in alijs* דִּיתְקְרֵי שְׁמֵהּ עֻזְרָא סַפְרָא *Cuius nomen vocabatur Ezras scriba.*

II.

12 *Pro* וּשְׁצִיבָה מְקָרִיב) *legitur in V. non malè* וְלָא מְקָרִיב.
12 וְעָבַר) *Meliùs Kimh.* וְעָבַר.

IIII.

10 וּתְכוּלִין) *V.* וְתָכוּלִין, *pro Hebr.* וּפִשְׁתָּם. *Vide suprà Ieremiam cap. 50. vers. 11.*

FINIS.

4 מסוגיות סיג) *i. Præ multitudine sepis: sic etiam Kimhi legit* מסגאות סייג, *sed Elias & V.* כְּסִיגוּת סָיג, *à verbo* סוג *Sepire.*
6 מִתְקַלָּא מִקַּלָּא) *Non malè omittitur* מִתְקַלָּא *in Ven.*
8 & 10 *pro* בְּגֵל) *Lege cum Kimhi* בְּעֵלַת.
12 חַרְמָנֵי) *Legendum cum R. Salom. Kimhi, & alijs,* חַרְמָנֵי, *vt etiā supra Amos 4. legitur, licet ibi malè habeatur* חרמני *sive* חרמיני.
20 *Pro* חַתָּן) *R. Sal. legit* תַּנִּים.

IN NAHVM.

CAP. I.

3 *subiecit) al. scabellum.*
9 זְמִנִּין עָקָא) *Venet.* זְמִנִּין רַיָּח כַּחַר עָקָא.

II.

7 נְתִבָא עִבָא) *Bahal Aruch legit q. d. Insidens carrucis, sive curribus opertis. iuxta illud Isa.* יְהֵיתוּן בְּנַד רְצִפּוּן.

III.

12 גַּרְעִירוּנְכוּן) *Elias adducit radicem* דעדר, *legit*, גַּרְעִדוּנְכוּן, *& putat habere significationem Mouendi & tremendi.*
14 *Pro,* כַּמְנָתָא) *lego,* כַּמְנוּתָא. *& pro,* לוּטָא) *repono,* לוּטוּ.

IN HABACVC.

CAP. II.

2 *Scribe & explana) Videtur corrigendum, Scripta est & explanata prophetia.*
19 *simulachro, lignum) Scribo, simulachro ligneo.*

IN SOPHONIAM.

CAP. I.

10 נְבוּכְשְׁתָא) *Kimhi legit* נוּכְשְׁתָא *sed asserit alios cod. habere* נְבַעְתָא.
15 *Dies transibit) repone, Dies iræ.*

II.

1 *Pro* הָדָא) *V.* הָדָא, *vt habet versio. sed* הָא *malim.*
2 לְכָמוּצָא דְנַסְרָא רוּחַ) *Mallem cum Rabbi Salomone legere* לְכוּצָא דְנַשְׁרָא רוּחַ. *Ven. habet vt Hispal. sed malè, teste Elia; qui etiam sic inuenit: nam* כְּמוּצָא *sive* לְמוּצָא *Ibid.* וּכְדוּ דְחָבוּ עַל דְּפָלְחוּ לְטָעָן׳ *V.* וּכְדוּ דְחָבוּ עַד דְּפָלְחוּ לְטָ׳ ׃ *R. Sal. non malè videtur legere,* וּכְדוּ דְחָבוּ לְפָלְחָן טָעָ׳ ׃
14 חֲדִקְטוּל) *V.* מֵרַ׳ טוּל ׃

IN IOELEM.

CAP. II.

17 אוּסְקָנָא) *In Hisp. erat* חֲצִנָא, *quæ lectio propiùs accedit ad illam quam Bahal Aruch adfert* חֲ׳נָא, *pro Hebr.* מִמְּגֻרוֹת.
20 קְרוּחָה) *Videtur planè legendum cum Elia* קְרוּתָה, *sicut etiā Hispal. atque etiam infrà Amos 4. eodem modo legitur.*

IN AMOS.

CAP. II.

6 *Post, celeribus) adde, Israel.*

III.

אֲשׁוּר קוֹלָא) *sic & V. sed Elias* חֵיסֵק קוֹלָא, *pro Hebr.* חֲעֵלָה.
12 חָכְחוּם) *sic & V. & R. Sal. sed Bahal Ar. videtur* חָקְחוּם *legere per* ח, *nam radicē facit* סחם.

IIII.

2 דְּרוּנִית) *sic Hisp. & Kimhi, sed Bahal Aruch, Elias, & alij* דְּרָנוּנִית.

VI.

1 וַעֲסָקָנֵן) *Elias* וַעֲסָקָנֵן *legit, dicit, alios codices habere* וַעֲפָקָנֵן. *Kimhi sine Vaf* ועסקנן.

VIII.

3 תַּמְבִית) *Videtur reponendum* חַמְמִת *per* ח, *à verbo Syrico* חמם *.i. Verrere. vnde* חממא *Scopæ.*

IN ABDIAM.

10 *Pro* מֵחַטּוּךְ) *corrige* מֵחָטוּף.

IN MICHEAM.

CAP. I.

8 בְּשִׁבְיָא) *V.* בְּשׁוּלָלָא *pro Hebr.* בְּשׁוּלָל.
11 בֵּית אֵצֶל) *sic & El. & V. pro Hebr.* בֵּית אֶצֶל; *sed Elias fatetur se quid significet, nescire.*

VI.

7 רְבִרִי) *Corrige* רְבָרִי.

VII.

2 מְשִׁרִין) *Venet.* מְסִרִין, *vel si mauis* מְסָרִין.

XLIII.

7 בְּקָרוּכוֹן) *V.* בְּמָרוּכוֹן
16 לְפָתּוּרֵי דְלֶחֶם) *sic & Ven. sed Kimhi non malè videtur interserere* ר *saltem in V. nam in Hisp. non legitur* ר.

XLVII.

13 יִתְקַבֵּל) *Kimhi legit* יְקַבֵּל *non malè, vt habet versio.*
16 בְּרִיכַת עֲנָבַיָא) *sic & V. sed Kimhi* עוּרְבָּה. *El. verò rectè* בְּרֻרַת חֲצַר חַיְכוֹן. *quia in Heb. est* עֲנָבַיָא.
18 בְּיִשְׂרָאֵל) *Corrige* דְּיִשְׂרָאֵל.

XLVIII.

10 *Post, sanctuario) adde Domini.*
18 *Pro, viginti) scribe, Decem, bis.*

IN HOSEAM.

CAP. I.

4 שְׁמָהוֹן עָמָא מָרַ׳) *Venet. & Kimhi non legunt* עָמָא, *sed pro* שמהון *Kimhi cum Hisp.* שְׁמָהּ.

II.

6 דְּמִפְּקִין) *V.* דְּמִפְּקִין כְּרָחֵב׳

III.

Vlt. בְּחַמְרָה) *V.* בְּחַבְּרָה.

IIII.

9 כְּבָחֲנָא) *V.* לְכַחֲנָא
Vlt. מוֹעֲרָתְהוֹן) *R. Sal.* מוֹעֲרָתְהוֹן.

IX.

7 וּמִשְׁעַעֲמִין) *V.* וּמִשְׁעַעֲמִין. *El.* וּמִשְׁעַעֲמִין. *Kimhi sine Vaf vel Kibbuts* ומשעמין.
16 שְׁרָפָה) *V.* נוּפָה, *qua voce vtitur sepiùs Ionathan. mendosè paulo post in V.* גוב *pro* נוב *legitur vt suprà.*

X.

10 מְשַׁעֲרִיכוֹן & וְתָכוֹן) *V. habet affixum tertiæ personæ* הון.
Et pro מְכַבְּשִׁין) *V.* כְּרִישִׁין, *Peil quod tollit ambiguitatem.*
14 נְרָכָךְ) *Scribe* כְּרָכָךְ.

XI.

4 וּמִחִיוֹךְ) *sic & V. sed R. Sal. legit* מִחִיר.
12 דְּבוּרִין) *Non legitur* ב *in V. etsi* ב *non malè conueniat: vt sit sensus,* Ambularunt in mendaciis; *quia verbum* סגא *per* הלך *exponitur à Bahal Ar. & Elia. vt suprà diximus.*

XIII.

1 מִדְּבָרְבִין) *Ven. & R. Salom.* מִדְּבָרְבִין.

HAS Varias Chaldaicæ Paraphraseos lectiones ad vtilitatem Chaldaicæ linguæ studiosorum imprimi posse, nos infrascripti censemus. Septimo Idus Martias, Anno CIↃ. IↃ. LXXII.

Augustinus Hunnæus.

Cornelius Reyneri Goudanus.

Iohannes VVilhel. Harlemius.

verò quosdam codices וַאֲחֵי נטרין *habere.*

17 [בְּחֵשֶׁי רִיחוּט] *sic habent omnia correctiora exemplaria, præter R. Salomonem, qui* רִיחוּט *legit, interpretaturq;* קבוּרַת מְנִינוּם הרבה. *Vide Lexicon in radice* חש.

19 [בְּעַרְקִין] *sic V. sed mendosè. Restitue igitur ex Bahal Aruch, Kimhi, & alijs* בְּעָרְקִין.

23 [חַרְיָב] *sic quædã exemplaria. sed Bahal Ar. et quidam alij per* ח, הַרְיָב. *sic corrige Mich. 2. & alibi.*

24 [וְחִפֵּן] *Meliùs* חָפֵן *sine* ו. *Ibid.* [בְּגוּזִין] *In manuscripto erat aliena manu correctum* דְּגָנֵי. *& pro* כחשפין *(vel* כשפין, *vt scribit auctor Aruch) erat* דושפין. *Vide Lexicon Syrochaldaicum.*

[גֹּלֶם] *In V.* גלב *vt videtur in manuscript. fuisse scriptum.*

34 [דַּחֲוָיַת שַׁבְּעָא בְּנוּ נַמְסַיָּא] *Ven.* דַּחֲוָיַת הַסְפֵּקָא מְחוּרָה לְעַמְמַיָּא *id est, Quæ suppeditabat negociationem populis.*

XXVIII.

16 [וְאִכְרְנֵךְ] *Posset scribi* וְאִכְרְנֵךְ. *Et pro* וְרַבְּתָנָא *non malè scripseris cum Venet.* דַּרְבְּתָנָא. *i. Magnus, magnificus.*

XXXI.

3 [דַּעֲפָיָה] דְּנוֹפָה. *Ibid.* [מַרְכְּנָוָתָא] *Lege sine affixo, vt certè erat in Hisp.* מַרְכְּנָוָתָא.

14 [עַרְעַיְתָא] *Corrige* אַרְעַיְתָא.

XXXII.

6 [כַּחֲנָיָתָא] *Videtur scribendũ* כַּחֲנָיָתָא; *quia in Comment. Kimh. gemino Iod scribitur* דחכיוותא.

27 [יִשְׁכְּכוּן] *Corrige* יִשְׁכְּבוּן.

XXXIII.

13 *Post, iustitia) adde, sua.*

30 [דַּרְנִין] *V.* דַּרְנִין. *Kimhi* דרנין, *mendosè, ni fallor,* ר *pro* ר, *licet* דרנן *siue* דרנא, *præcipuè in Prouerbiis, sæpissimè pro verbo Hebr.* חנה *reperiam. Vide infr. cap. 36. vbi legitur* רַנְּבַת *pro Hebr.* רִבַּת.

XXXIIII.

5 [לְאִשְׁתְּצָאָה] *sic & Ven. sed Kimhi duplicem adfert lectionem,* לְאִשְׁתְּצָאָה *&* לְשִׁיצָאָה.

6 *Ante, faciem) adde, omnem.*

9 *Hic versus in Commentariis sic legitur,* בְּכֵן פַּרְגַּסְיָא רְשִׁיעָא תּוּבוּ לְאוֹרַיְתָא נַאֲנָא עֲתִיד לְרַחֲמָא עֲלֵיכוֹן אֲיָתוּ לְאַלְפָּן אוֹרַיְתָא וְקַבִּילוּ פִּתְגָּמָא דְּנִי:

XXXVI.

4 *Adde, Dei.*

19 [וַאֲבַדְּרוּן] *V.* וַאֲתַבְּרוּן, *vt est in Hebr.* וְנִדְּרוּ.

23 [לְשִׁינֵיכוֹן] *V.* לְשִׁינֵיהוֹן, *vt habet versio, atque etiam quædam exemplaria Hebraica.*

26 [חַרְתָּא] *V.* רְחִילָא. *i. Timentẽ.*

XL.

33 *Pro altero, quinquaginta] repone, viginti quinque.*

XLI.

6 [נְחִין] *V.* נְיָחִין. *melius si scribas* נַיְחִין.

IN EZECHIELEM.

Ex B. Ar. Montani siue Hispalensi exemplari.

VII.

12 & 13 [מְזוֹנְבָּא] *) Non malè Ven.* מְזוּבְבָּא *Toar more Syriaco formatum. Kimhi* מְזַבְּנִיכָא.

20 *Pro, posuit) videtur reponẽdum, posueram.*

VIII.

14 *Adde post, sanctuarij) Domini.*

IX.

4 [וְרִמְיַנְקִין] *V.* וְנִמְיַנְקִין.

XI.

19 *Pro, vobis) repone, eis. & 21. adde, Deus.*

XIII.

18 [דְּקִוְעֵי חֲשׁוּף] *In Hispal. erat* רְקִוְעֵי. *Bahal Ar.* רְקִעֵי.

Et paulò post pro מְרַבְּקָן יְרִין *; quæ lectio habetur apud Elium, Ven. & multos alios, atque etiam Ier. cap. 38. Bahal Aruc legit (quem sequitur Pagninus in suo Lexico)* מְרַקְּקָן יְרוּי *, voce in Misnaioth pro Axilla frequenter vsurpata. Hanc etiam Kimhi videtur approbare.*

22 [דַּאֲכַרְתּוּן] *V.* דַּאֲכַרְתִּיתֶן. *pro Hebr.* תַּכְאוֹת. *Et. ferè vt Hispal.* כחח דַּאֲכַרְתִּיתֶן *a verbo*

XVI.

4 [לְאִתְנַקָּאָה] *reĉte, vt quidam interpretantur vocẽ Hebr.* לְמִשְׁעֵי. *Sed R. Salomoh, Elias, & Venet.* לְאִתְנַקְּרָא. *i. Vt scalpatur; veluti Elias putat exponendum.*

Ibid. post (וּמְעַנָּן) *R. Sal. legit* לְהוֹן.

45 [דְּאִתְרְכוּ] *V.* דְּאִתְרְבוּ. *i. Educati sunt.*

Ibid. pro, sorores) reponendum censeo, soror; & pro עַמְּהָן *) scribo* עַמָּהֶן, *vt sit sensus: Consumptus est populus earum. s. vrbium, patres cum filijs.*

48 *Adde, Deus. sic infr. cap. 18. vers. 3.*

52 [דְּאִתְעַבְּדָת] *Scribe* דְּאִתְעַבְּדָת.

55 [לְאוֹרְלָהֶן] *V. & El. scribunt* לְאֵילֵהֶן.

XVIII.

17 [לָא אֲתִיב] *Non legitur* לָא *in Hispal. nec in Hebr. ideo delendum. Ibid. pro* (וְרִבִּית) *scribitur passim in Hisp.* רִבִּיתָא.

XIX.

Post, populum) adde, eius.

XX.

37 [בְּמַסּוֹרֶת] *V.* בְּמַסּוֹרֹת, *vt in Hebræo legitur pro* מַאֲסוֹרֶת.

XXIII.

4 [וְחַנָּאשׁ מְשַׁקְּשָׁה] *sic & V. perperam. sed restituo ex Commentarijs Kimhi* קְשַׁקְּשָׁן.

40 *Pro, plateas] repono, palatia.*

XXVI.

17 [לְכָל יְתֵב] ל *non legitur in Commentarijs Kimhi, & reĉtè.*

XXVII.

6 [לְאִתְיַטְּרוּן] *Hæc vox quid significet, ignorat Kimhi. Asserit & El. cum* ד, דְּרַגְלוֹהִי, *vel cum C.* דְּרַגְלוֹהִי.

6 [וּשְׁבָא] *C.* וְרַחַק.

11 [סַפְּקוּ] *C.* סָפוּ.

12 [אֵן עִבּוּר] *C.* אֵין עִבּוּר *Non est frumentum.*

[כַּקְטֹל] *C.* בְּקַטּוֹל.

14 [מְשֵׁשׁ] *Mallem cum C.* מַפֵּשׁ, *vt alibi ostendi.*

[בַּבּוּא] *C.* בַּבּוּז.

17 [לְאִתְפְּרַע] *C.* לְאִתְפְּרָעָא. *sic inf. cap. 3. vers. 28.*

18 *Pro* [נִקְבָא] *legitur in Compl.* דְּקַרְתָּא. *i. Vrbis.*

Ibid. [תִּשְׁתֹּק] *C.* תִּשְׁבֹּק. *i. Desinat, cesset.*

20 [לְמִין] *) Scribe cum V.* לְמָאן.

[רְנִינָתָא] *C.* רְנִינָתָא.

21 [רָמְחוֹזִין] *C.* בָּמְחוֹזִין.

22 [בְּיוֹמָא תְקַף] *C.* בְּיוֹם תְּקוֹף.

III.

1 [רַחֲוָא עָנִיל] *C.* רַחֲוָנָא עָנִיא.

2 [חֲשׁוּכָא] *) Scriberem cum C.* לַחֲשׁוּכָא.

6 [יְסוּרִין] *C.* אֲסוּרִין.

7 [רַגְלוֹי] *C.* רַגְלָאי.

9 [סָרָאו] *C.* סָרַדּ. *huius vocis fit mentio hic infrà: pro Hebræo* עָוָה. *Videtur idem esse quod* סרב, *quod mox sequitur.*

10 [דְּמִסְמַר בְּכִבְיָשָׁא] *C Copl.* דְּמִנַּסַּר בְּגוּאוֹת מְרוֹרְתָא. *i. qui obseruat in occultis.*

12 [פַּלְגְּלָא] *Scribe cum Bahal Ar. & Elia* פַּלְגָּנָא.

19 [עָנִנִי] *Scribe cum C.* עָנוּ.

23 [מַרְחִישׁ] *C.* מַרְחִיק.

26 [לְאוֹרִיכָא] *C.* לְאוֹרְבָא.

27 [מְבַה] *præponitur* לְאִתְפְּרָעָא *in Complut.*

33 [זְחוּרָה] *Legendũ cum Bahal Ar. & correctioribus exemplaribus* זְחוּרָא.

Post בַּן *additur in C.* בְּגַם *vt est in versione.*

41 *Ante* [שְׁכִינְתָּה] *additur in Compl.* דְּמָרוֹר.

62 [קָמִין] *C.* קָיְמִין. *& in* וּלְהָנֵיוּ *videtur* ל *redundare.*

65 [וּשְׁלַאֲחוֹהִי שְׁלָחֵי] *Complut.* וְשַׁלְחָאוּתָנוּ וְשַׁלְחֵי.

IIII.

3 [דְּרָמִין] *Scribe cum C.* דְּרַמְנָן, *vel* דְּרַמִּין. *Ibid.* [וְרִבִּי] *C.* וְרִוּבִי.

4 [בְּצָחוּתָא] *) Etsi reĉta sit lectio, C. tamen habet* בְּצָחוּתָא, *vt Elias docet legendum.*

9 [פְּרִיק] *C.* קְרִיק.

13 [נְכוּאָתָא] *Repone ex Compl.* בְּכוּאָתָא.

15 [בְּשַׁלְוַתְּחוֹן] *C. melius* בְּשַׁלְוַתְּחוֹן.

17 [בְּסִכּוּתְנָא דְּאִסְתְּכִינָא] *) Compl.* בְּסִכּוּתְנָא סְכִינָא.

21 [בְּאַרְעָא אַרְמִינָאָה] *) C.* בְּאַרַע אַרְמִינָיָא. *Ibid.* [פַּרְמָגָאי] *C.* פַּרְסָאי.

22 [וְדוֹר מְשִׁי] *C.* וְדֵי.

V.

5 [וּטְעַן] *C.* וּטְעַנוּ.

6 [מִיצְרִים] *C.* לְמִצְרַיִם.

16 [נַפְלָא] *C.* נִפְלַת.

17 *Pro* [אַלָּן עַמָּא] *legitur in C.* אֵלֶּן עַמָּנָא *citra vocem* אֵלֶּן.

27 [רוּחָמֵי) *Bahal Aruch & El. legunt* הוּרְמִינִי *cum* ח, *quemadmodum Mich. 2. & Amos 4.*

35 [ובוּזִי] *V. & Kimh.* וּבוֹזְזִי. *Deprædator mei.*

42 [בְּמָנֵי] *V.* דְּמָנֵי.

LII.

25 [גַּוָּאוּת] *) sic & Ven. sed Bahal Ar. & alij doctiores* גוואוה *legendum esse docent, vt in libris Regũ ostendimus.*

IN THRENOS.

Ex editione Veneta.

CAP. I.

1 [וְקַרְתָּא הֲוַת] *C. meliùs cum relatiuo* דְּהֲוַת.

3 [אֲחוּהוֹן] *Scribendum, vt dixi sæpiùs,* אֲחֵיהוֹן.

[אַשְׁכְּחָא] *C.* אַשְׁכַּחוּ.

4 [הֲוָה] *) Scribe cum C.* דַּהֲוַת.

[אֶעְרִית] *C.* אֶעְמְרַנִּית.

[לְחִבְנָא] *C.* לְחַבְּנָא.

5 [סְגִיאוּת מְרוֹרְתָא] *Repone ex C.* סְגִיאוּת מְרוֹרָתָא *) quemadmodum etiam legitur infrà vers. 22.*

7 [חֲזוּרְתָּא] *Scribe cum C.* חֲזוּתָא.

[לְטוּר] *C.* לְטוּר.

[יַת כָּל עַמָּהּ] *Com.* יַת כָּל עַמָּהּ.

9 [דְּמָלֵל] *C.* דִּי יְמַלֵּל.

Et post [מִסְתַּחֲבֵל] *adde ex Compl.* יַת סְגוּפִי.

13 *Post, meas) adde, fortes.*

Ante (בַּעֲלֵי) *additur in C.* מָרָם, *vt est in versione; nisi dicamus ex* מָרִי *factum esse* בַּעֲלֵי.

14 [אֶשְׁכְּשׁוּ] *sic restituimus ex Elia, quia in Ven. mendosè legebatur. C. habet* אִשְׁתַּכְּשׁוּ.

Ibid. [בִּידוֹר מָן] *Lege cum Comp.* בִּידֵי דָּמָאן.

15 *Pro* [כְּבַשׁ] *videtur legendum* כְּבַשׁ. *i. Strauit, pro Hebr.* סִלָּה; *quod vertitur Psalm. 119, 118. per* כבש.

[לְתַבְּרָא] *C.* לְתַבְּרָא.

[עַד דִּי הֲוָה] *C.* עַד דִּי הֲוָה.

[שְׁרֵין] *Legendum* שְׁרֵין.

16 [וּמְלֵל] *) Scribe cum C.* וּמְמַלֵּל. *Sic versu sequente pro* דְּמָלֵל *Copl. habet* דִּי יְמַלֵּל *reĉtè.*

Item pro [כְּבוֹר] *mallem cum C. legere* בְּנִי.

17 *Post* [אִתְתָא] *non malè additur in C.* יַתְבָא.

18 [וְלָא] *) Non legitur* ו *in C. & ante* [קְטִילִין] *preponitur* ד, *sed videtur* עֲבָרוּ *in plurali legendũ. Ibid.* [בְּאַרְעָוֹן] *C.* בְּאַרְעָוֹן.

20 [חַרְבָא כְּפָנָא] *Alij* חַרְבָא כְּפָנָא. *Vide Kimhi 2. Sam. 22.* חרב *autẽ significat Timere, terrere.*

Ibid. [חַבְּלָא דִי מִמְּנִי] *Compl. reĉtè* מַחַבְּלָא דִי מִמְּנִי.

21 [לְצַדִּיאוּתְכוּ] *) Complut. rectiùs* לְעָנְבָאוּתְכוּ.

22 [עַל כָּל] *Non legitur* כָּל *in C.*

II.

1 [דְּגָלוֹהִי] *) Scribe cũ Bahal Ar.* [רַחֵל] *in alijs; ac tantum legitur* אֶלָּא: *nam* וְכֵן *non refertur ad* רַחֵל, *sed ad domum Israel: vt sit series: Plorantq; in amaritudine: Ierusalem plorat. &c. quia Chaldæus per Rahel videtur Ierusalem intelligere.*

39 [לְבָרִיכַת עַוְרָא] *Ven.* לְבָרִיכַת עַוְלָה.

40 [אוֹרִיתָא] *Bahal Ar.* אוֹרוּתָא. *El.* אוֹרִיתָא, *& alij,* אוֹרִיתָא, *vt habent quidam codices, interpretaturq; Germanicè* Deliden. *pro Hebræo* הַשְּׂרֻמוֹת.

XXXII.

8 [זִבְן] *) Scribe cum V.* זְבָן. *sic vbicunque est in Hebr.* קנה, *scribe in Cal.*

11 *ratificatum, pro* [בְּעַץ] *) sed V. pro* בְּעַץ *habet* בְּעָב. *i. Plumbum. sic infrà vers. 14. post vocem* דִּכְתִיב.

XXXV.

(פָּצִין) *sic omnia exemplaria. sed Elias putat* פַּצִּיכוּן *legendum.*

XXXVI.

27 *Post, prophetiæ) adde, à facie Domini.*

XLII.

20 *Post, Domino) adde, Deo nostro.*

XLIIII.

10 *Pro, eis) lege, vobis.*

12 [נַעֲשָׂה] *) V.* וּיְרוֹקְנִין.

19 (בְּרִרְשִׁין) *Bahal Ar. & Kimh. legunt per* ו, בְּרִרְשִׁין. *Et melius scribas pro* [לְטַעֲרָתָא] *in singulari* [לְטַעֲרָתָא], *vt habet versio.*

XLVI.

4 [טַקְסוּ] *) V.* אֲסָרוּ.

9 [וְשִׁיחְתַּגְּשׁוּן] *) Ven.* וְשִׁיחְתַּגְּשׁוּן. *El.* וְשִׁיחְתַּגְּשׁוּן; *qui putat mendosè cum simplici i scribi.*

Et paulò post [נוֹגְרִין וּמִתְּן] *) lege potius cum V.* נַגְּדִין וּמִתְּן, *vt legitur Isa. vltimo.*

11 [סַמְּנִין] *) V. & El.* סַמְּמָנִין, *vt suprà legitur cap. 22.*

XLVIII.

26 [וְיִתְקַרְשׁוּן] *) Kimh. in exemplari Ven.* וְיִרְשְׁשׁוּן, *sed in Hisp.* וְיִרְרְשׁוּן, *quemadmodum Elias legit hic & Isa. 25. Bahal Ar. verò in radice* רש *citat* וְיִשְׁרְשׁוּן, *mendosè, ni fallor; vt Ven.* וְיִרְדְּשׁוּן.

33 [אַכְמֹרֶת] *) Mallem scribere* אַכְמֶלֶת, *quemadmodum legitur Isa. 16.*

XLIX.

13 *Pro* [לְמַעְבַּר] *) legitur in Veneto* לְמַנָּת.

L.

11 [חֲרוּשִׁין כַּעֲגָל] *) sic & V. nisi quod pro* כַּעֲגָלָא *habeat* עֲגָלִי. *Kimhi* חֲרוּצִין כְּעֵגְלָא.

Ibid. [וּתְצוֹלוּן] *) V.* וּתְמוֹלוּן.

22 *Pro, de) lege, in.*

44 *Pro, quos) scribo, quo.*

LI.

2 [אַרְעָא] *Scribe* אַרְעָא.

14 *Pro, eos) scribe, te.*

16 (מוֹחֲבָה) *V.* מוֹחֲבָה.

26 *erit) Melius, eris.*

IX.

22 [חֲצוּרָאָה] *) Lego* חֲצוּרָא, *vel cum V.* הַחֲצֵרָא.

23 (חַמִּימָא) *Alij addunt post* דְּנָד. *& post* (מָנוֹר) *addunt* גְּבָרָא. *& post* (עֲמָרִיָּה) *addunt* עַמְרִיָּה.

X.

2 [דִּמְשָׁתַּנִּין] *V.* דִּמְשָׁתַּנִּין. *i. Mutantur.*

9 (דַּמְפַּרְח) *pro Hebr.* מֹר דָּר. *V.* דַּמְרַחְפָּן.

(קוּבִי תִּבְלָא) *lego* קוּבִי; *quia plerunque scribitur sine punctis* קוּבִי *instar* כִּבְרֵי.

24 [חֲשׁוֹן] *Scribe* חֲשׁוֹן.

XIII.

(מִן לִית) *Non legitur* מִן *in V.*

23 (חִוִּירוֹאָה) *Alij scribũt* חִוִּירוֹאָה. *Scribo ibid.* תְּקֵלִין.

XV.

10 [וּלְמָא] *V. rectius* רְשׁוּמָה, *pro quo separatim scribo* מָא רְשׁוּ.

13 *Pro, eorum) scribe, vestram.*

XVI.

6 (וּזְעֵרִין) *Alij* וְרַחֲמֵי. *Ibid.* (רַחֲמֵי) *Potest sine affixo scribi* רַחֲמֵי, *vt habet V.*

18 [אַרְעָא בֵּית] *Lege cum V.* אַרַע.

XVII.

6 (כְּעָרוּבֵיהָא) *Bahal Ar. & Kimhi cum alijs legunt* בְּעָרוּבֵיהָא. *i. Genus spinæ. &c.*

16 *Adde post, labijs) meis.*

XVIII.

4 [טִינָא] *V.* דְּשִׁינָא.

13 [שְׁנָן] *V.* שִׁנּוּ. *Kimh. in V.* שִׁנּוּ; *nam in manuscr. Hisp. est sine Iod; pro Hebr.* שְׁעָרֵת. *Vide Isa. 5. vers. 30. & infrà 23, 14.*

20 & 22 (פָּחֵית) *El.* פַּחַת. *V.* פַּחַת.

23 [דְּמָן] *V.* דִּמָּן.

XIX.

1 [דְּלוּעַ] *sic El. V. & Kimhi; qui tamen dicit quosdam codices habere* דְּלוּעַ. *Bahal Ar. scribit per* ז.

23 *Post, Domino) adde, confitemini coram Domino.*

XXI.

8 [מְרַחֲמוּהוֹן] *sic & V. sed videtur* מְרַחֲמוּהוֹן *reponendum ex Hebr.*

XXII.

6 [אוּתוֹבַת] *) Ven.* אוּתַיְתָבָא. *pro Hebr.* כּוֹשְׁבָה.

15 [לְמַלְכָא] *V. melius* כְּמַלְכָא.

XXIII.

27 *Scribe, somnio.*

XXV.

26 *Regibus pop. qui) scribe: Regnis popul. quæ.*

23 [דְּמָן] *V.* דִּמָּן *Proiecti.*

XXVII.

8 *Ante* [דְּאִתְכַּר] *adde* עַר.

12 *Pro, loqueris) scribe, locutus sum.*

XXVIII.

18 [כַּרְכְּמָלִין] *Non legitur in V.*

26 [דְּמִשְׁתְּלִי] *Alia exemplaria habent* דְּמִשְׁתַּלִּי.

XXX.

11 [וְאַיְתִיתִי] *Ven. & Kimh. melius* וְאַיְתִי. *& ante* רִין *additur* בְּרַם.

XXXI.

15 [רַמָּל אַרְעָא] *) Omittitur vox* [רַמָּל] *in alijs; ac tantum legitur* אַרְעָא: *nam* וְכֵן *non refertur ad* רַמָּל, *sed ad domum Israel: vt sit series: Plorantq; in amaritudine: Ierusalem plorat. &c. quia Chaldæus per Rahel videtur Ierusalem intelligere.*

LXI.

4 *) Ven.* עַרְעָא, *pro Hebr.* שִׁמָּמוֹת.

7 (דְּאִתְבְּחִיתוּן) *Scribe* דְּאִתְבְּחִיתוּן; *vel lege cum V.* דְּבְחִתְּתוּן.

LXII.

6 [מְתַעֲמַר] *V.* מְתַעֲמַר.

LXIIII.

1 [מְלַחֲבֵי] *) Repone ex V. & alijs* מְלַחֲבָא *Lambebat; vt habet versio. nam loquitur de Elia in monte Carmel sacrificante, teste R. Sal.*

4 (מִתְעַרְעִין) *V.* מִתְעַרְעִין. *i. Occurrunt, vt est in Hebr.* פָּגְעָה.

5 [בְּמָחֲר] *Scribe* כְּמָחֲר.

LXV.

4 (וּרְשָׁף) *sic omnes habent. Elias putat idem esse quod* רָשַׁב.

(קָרֵב) *V.* רָחֵק. *Verbum Hebr. variè exponitur.*

12 (וְגַנִּין) *El. & V.* אֲנָנִין. *(gaudium, pro, gaudentem.)*

LXVI.

1 (אֲשֻׁכִּינַת) *V. non malè* אַשְׁרִיוּת.

2 [דְּמִשְׁתַּבִּי] *Bahal Ar. & alij* וּמִשְׁתַּחֲוִי *id est, Festinans præ nimio horrore, vt exponit Elias.*

5 [דְּמִשְׁתַּחֲנָן] *V.* דְּמִשְׁתַּחֲוִין *vt suprà.*

20 (וּכְרַחֲלִין) *El.* וּכְרַחֲלִין, *pro Hebr.* וְכַבִּים; *quæ quidem vox Hebr. alibi exponitur per* חִפָּן. *vnde puto illam vocem esse depravatam ex* וְנָר חִפָּן.

IN IEREMIAM.

CAP. II.

22 [וּמִחַוְרִין בְּבוֹרוּתָא] *) Bahal Ar. solus affert aliam lectionem, nempe,* וּתְקַנֵּי לָךְ צְרִיפָתָא, *pro Hebræo,* וְתַרְבִּי לָךְ בְּרִית. *Sed illa Bahal Ar. verba etsi Elias etiam adferat, non videntur Ionathano adscribenda.*

III.

17 [וּיתְנָחוֹן] *Scribe* וּיִתְנָחוֹן. *sic infrà 15, 19. & alibi: nã radix est* נחה, *vt docet Kimh. in libro radicum: & quòd Iod hiric sæpius scribatur in medio, id fit, vt ostendatur per scheua efferendum, quemadmodum in* משיריין *pro* מִשָּׁרְיָן *videmus.*

V.

7 *Scribe* וַיַּתְּחוֹן.

30 [הַיִּמָּה] *) sic & V. Kimh. dicit quosdam codic. habere* תִּיקָנָא, *& significare* כִּיּוֹן *Consumptionem.*

VI.

25 [לַה מַחְבְּכִשִׁין] *) Scribe cum V. et Kimh.* לְמַחְבְּכִשִׁין *siue* לְדַמְחַבְּכִשִׁין, *vt habet exemplar Hispal. vt inf. cap. 12. vers. 12.*

26 (וְחוּפוּ) *sic & V. sed Kimhi* וְחַבּוּ. *vide idem infrà Ier. 25.*

VIII.

6 [אֲצִיתִי] *) sic & Kimh. V.* אֲצִית. *Ibid. Multiplicant voluntat.) pro* מִמְּגַן בְּרִ' *; quod Bahal Ar. & El. Qui ambulant in voluntate. exponunt.*

8 [לְמִזְוָפָא] *El. scribit* לְמִזְוָפָא *est* לְשׁוֹן זִיוּף. *i.* פִּסּוּל.

20 [אֲתִיבוּ] *) Scribo* אֲתָבוּ. *i. Habitabiles reddidero.*

28 [וְאֶסְפֵּר] *Corrige* וְאֶסְפְּסוּ.

XLIIII.

13 [וּבְנִצּוּרִין] *) Elias dicit quosdã codices habere* וּבְנִצְמָרִין.

Pro Conflatile) repone, conflat.

XLVII.

2 [מָלְוָה] *V.* מְרוֹעָא *pro Hebræo* בִּיהוּם.

10 [מְגַעַת יַתִּיךְ מִלְּחֵמָה] *) Venet.* שׁוֹבְבָתֶךָ, *pro Hebr.* קַלְקַלְתֶּךָ.

XLVIII.

1 *Domini; & de) Scribe, Israel, & de.*

5 [אַתְּכוּן] *In Hisp. erat aliena manu scriptum in margine* פַּקְרוּן *quia in Hebr. est* עָזוּם.

XLIX.

5 *Pro priore, Israel) substitue, Iacob. sic versu sequenti.*

15 *Pro* [וְאַם לִית] *puto reponendum* וְאַם אִית, *alioqui sensus non constabit. vt sit, Si est coram eo oblivio.*

17 [יִבְנוּן] *V.* כַּבְּנוּן.

L.

2 [אַתְּפְּקַר אִתְפְּקַר] *Legendum cum V.* אִתְקַפְּרָא אִתְקַפְּרָ, *quia vox* קפר *alibi respondet Hebrææ* [קָצַר.]

LI.

13 [דְּמִתְקַנְּן] *Videtur substituendum* דְּמִתְקַנְּן.

16 [בְּפַמֵּי גְּבִיאוּתָא] *Ven.* הָבָפָּמִי, *vt in Hebr.*

19 (כַּד אַרְבְּעוּתוּן) *Malim cum V.* אַרְבַּע יוֹתָן.

20 (כְּמִזְרְקִי מְזַרְקָן) *V. non malè* קְשָׁרָן. *i. Retia.*

LIII.

5 [וְכַרְנַתְּיוּחִי] *Scribe* וְכַרְנַתְּיוּחִי. *Vide radices Kimh. de hoc verbo in radice* נחה, *vbi dicit Chaldæũ verbũ Hebr.* קנה *vertisse per* נחה. נבלין *Lego* נִבְלִין.

12 [יִתְפַּלֵּג] *V. rectius* אֶפֶּלֶג.

LII.

2 [יְקַבְּרוּ] *V. melius* יְקַבְּרוּ.

LIIII.

1 [אַעֲרִית] *V.* עָרִית.

6 [עַרְעַרְתּ] *V.* עַרְעַרְ *melius.*

LVI.

3 [סְרִיסָאָה] *V.* סָרִיסָא.

LVII.

2 [אוֹרַיְתָא] *V.* אוֹרַיְתָה.

8 [וְקַצְעַתְּ לִיךְ] *) Additur in Venet.* קָיֵם. *& pro* [וּנְגַרְתָּ] *legitur* [קָצַרְתָּ]

15 [לְסוּפָא] *) Ven.* לְאַפְרָשׁ, *vt erat antea in Hisp. scriptum, sed à nescio quo erasum.*

LVIIII.

5 [חַלְכָּפָּף] *V.* בָּפָף.

Ibid. [יַתֵּב] *V.* בָּאוֹת. *non malè, à verbo* בוּת *Pernoctare.*

LIX.

5 *Pro* [מְפָרְקִין] *& V. & quædã exemplaria* מְפַרְקִין, *à verbo Syro* פְּרַת *Crepare, diffilire, dirumpere.*

13 [מִסְכֵּן] *V.* מוֹסֵן.

LX.

[עִיפָּה] *) sic Hebr. V.* וְהוֹלֵר.

mea sententia, quia præcedit priùs דְּמִימָר׳

XXXV.

3 דְּרַעֲלָן) *Elias torquet se in hac voce, cùm merè Syrica sit; significat enim Labefactare.*

8 *Pro, Vsque in viam)* repone, transeuntes viam.

XXXVI.

4 רִבּוֹנָנָא) *V.* רַבְּרַבְּתָנָא.

6 אֲרֵי) *V.* חָא.

XXXVII.

13 וְאַגְלִיאוֹנוֹן) *Legendum vt 2. Reg. 18, 34. teste Pagn.* וְאַגְלִיאָנוּן.

26 דִּשְׁחוּ) *sic & Bahal Ar. sed El. vt 2. Reg. 18. diximus.*

27 דִּסְלוֹן) *Scribe* דִּשְׁלוֹן, *vt ibidem legitur.*

30 בַּת כְּתִין) *Aliquò credidi sic esse legendũ: quasi esset illud quod renascitur ex fronte nascentibus. sed cùm ferè omnia exemplaria* בַּת כְּתִין *legant, sic repone.*

31 עַפְּיָה) *V. & El.* נוֹפָּה, *eodem sensu.*

XXXVIII.

12 אִתְקַפְּדוּ) *Ven.* אוֹתְקַפְּלוּ, *vel* כ *per* אִתְקַפְּלוּ *vt El. dicit se in quibusdam codicib. inuenisse.* קפל *autem apud Syros Detrahere, abscindere, auferre sicut vestem, pannum à tela &c. significat.*

Ibid. גַּוְל כְּנָגֵל גַּרְדִּין) *inuenitur pro Textore. El. & Ven.* גַּרְדִּין. *Elias ait id esse quod abscindatur à tela iam texta. sed R. Sal.* כְּגַרְהֵל גַּרְדִּין *i. Tanquam acutum instrumentum quod* אוֹרֵג *vocatur.*

21 וְיִשְׁטְחוּן) *Bahal Ar. docet esse legendum* וְיִשְׁטְרוּן. *Alij aliter habent.* אֲרֵי גָּלֵי) *V.* אֲנָא גָּלֵי.

XL.

15 מְרוּל וּכְיוּל) *El.* מְרוּל. *sic erat in Hisp. quemadmodum alibi legitur.*

16 הַיְתָא רַבָּה) *V. melius* רַבָּה.

20 בְּרַעֲיָא) *Ven. & El.* אוֹרֶן בְּרִי, *pro Hebr.* תַּמְכֶּן תְּרוּמָה. *Elias interpretatur* אוֹרֶן *Ramum. al. Ornum lectam.*

22 כְּמִשְׁכָּן) *V. rectiùs* כְּמִשְׁכָּן.

31 בְּצִמְתָּא) *El. & V.* בְּגַמּוּתָא. *sed Elias nescit quid hæc vox significet: cùm apud Syros sit Iubar, splendor, radius.*

XLI.

1 וּמְמַלְּלִין] *Malim cum Ven.* וְמַלְּלִין.

2 קְרֵב] *V.* קַרְבָּה *fortè meliùs.*

קְטוֹלִין] *V. & R. Sal. passiuè* קְטִילִין *Interfecti; vt ipse R. Sal. exponit.*

Pro רְדִפּוּנוּן] *V.* וְרָדַפּוּנוּן *id est, Et persecutus est eos.*

10 וְאַחֲרִינַךְ] *V.* אַחֲרֵינַךְ, *vel potiùs* אַחֲרִנַּךְ, *ab* אַחֲרוֹר. *& pro* קְשׁוּט] *V. meliùs* קְשׁוּטִי *cum affixo.*

16 תְּבַדְּרְנוּן] *V.* הָדְרְנוּן, *eodem sensu.*

22 *Pro, annuncient*] *repono, annunciate.*

XLIII.

4 וְעַבְתָּ] *Corrige* מְרָאָתָ.

XXVII.

3 כְּבַר לֵילֵי) *V.* כְּבַר לֵיל.

8 *Hunc versum exponendum puto in secunda persona; nempe: In mensura qua metiebaris. &c. (& sic pro* לָהּ *reponendum esset ex V.* לָךְ, *alioqui oratio esset incongrua.) & paulò pòst pro* הֵיגוּ) *V. & El.* מַגּוּ *rectiùs.*

10 מִלְּמַסַּף) *In Hisp. erat* מִלְּמַסָּף.

13 *Dele alterum (in.)*

XXVIII.

2 *Pro* מָאן) *Malim cum V.* מָחַן, *i. Plaga. & pro* בְּרַיְיתוּן) *Ven.* בְּזַיְיתוּן *Sic venient.*

6 *Scribe (pace.)*

10 רָאַם בֵּן יְתוּבוּן) *Adduntur hæc in Ven.* רָאַם יְתוּבוּן יִשְׁתְּבַק לְהוֹן. *i. Remittetur eis.*

16 *Scribe (commouebuntur.)*

Et sequenti versu (absconditi.)

22 וְאִסְתַּר) *V.* יְסוֹרוּ.

25 וְאַתְּוּב וַאֲתַבְּשׁ) *V. rectè, vt est in Hebr.* וַיִּתּוּם וַיֵּכָּבֵשׁ.

Ibid. לְגַבְיָן) *sic & El. sed V.* בִּיר. *Vide Lexicon.*

XXX.

6 בְּטָלִין עַל) *Quidam habent* בְּטוּלִין *i. Onera. vt inf. cap. 46.*

11 מְמַסְטְוֹנָא) *Ponitur pro Hebr.* מְכוּי אוֹרֶח. *V.* מְמַסְרְתָא. *sed illud puto exponendum, A diuerticulo nostro; nisi sit infinitiuus pro* מִמְסְטְנָא.

13 *Cuius interitus veniet subitò) verto: cuius interitus adferet errorem. i. ruinam.*

Pro מְקַף) *V.* מַתְקָף *Validum. pro Hebr.* בְּשֶׁנְבָה.

14 *Post* דַּרְסָף) *in alijs additur* דַּפְחָרָא *i. Figuli.*

17 *Pro, increpantis) repono, increpationis; quia est nomen vt in Hebræo.*

כְּבוֹעֲרָא) *V.* כְּבוֹעֲרָא; *sed illam lectionem esse veriorem, docent Bahal Ar. & Elias.*

19 קְבָלָךְ אֲזוּלְהוֹן) *Rectè omittitur in Ven.* קַדְבָּלָךְ, *cùm illa certè abundet.*

20 פְּסִילִין) *Postponitur in alijs* כְּדוּר, *pro Hebr.* בָּפֶץ, *nam refero* פְּסִילִין *ad quod præcessit.*

XXXI.

4 מִתְעַבְּכָא) *V.* מִתְעַנְעָא *i. Commouebitur.*

XXXII.

6 כְּצַתְיָא לְמַיָּא) *R. Salom.* כְּמַיָּא *i. Tanquam aquæ sitibũdo.*

14 וּכְרוּ חֲרוּב) *Ven.* וּכְרוּ. *& pro* וּעְרוּ) *scribo* וְצָרוּ, *vel cum V.* וְזָעֲרוּ.

XXXIII.

3 *V.* אַתְבְּרַרְא) *Corrige* אַתְבְּרוּרָא.

4 רָאוּן *&* וָאוּן) *Bahal Ar. & V. & El.* רָאוּן *&* וָאוּן. *quidam deducùt ab* אֶזֶן *Ardere, &* זְרִיקָתָא *Craticulas exponunt. aliter noster Interpres.*

11 אִתְעֲשְׁתוּן) *Scribo* אִתְעֲשְׁתוּן.

13 שַׁבְּיָא) *V.* חֲבִיבָא.

XXXIIII.

16 וּבְמֵיתְרָה) *V.* וּבְרַעוּתָה *melius,*

13. פִּרְיָא *ponitur pro Græco* φλογίνη. *Vide Lexicon.*

13 *Post, aquarum) adde, fortium.* וְאָזוּף) *Scribe potiùs cum Ven.* וְיָזוּף *Et increpabit. vt est in Hebræo.*

14 *Post* עַפְּרָא) *Legitur in Venet.* וְחָא.

XVIII.

2 *Pro, aquis) scribe, mari.*

4 פְּצִיחַ) *Dubitat Elias quid hæc vox significet. Verùm videtur hic significare Serenum vel amœnum, vt apud Syros.*

XIX.

7 יַתְּכוּר) *Corrige* יַתְּרוּר.

10 שִׁתְּיִמְחָא) *V. & alij* מְחָא שִׁתִּי: *sed cùm* שְׁתוֹת *Hebr. pro Fundamentis capiatur, quid si* שִׁתְעִשְׁחָא *legatur?*

11 מְנִיס) *Scribe* מְנַס *cum* ˜.

14 בְּרוּבָה) *Restitue ex Bahal Ar.* בְּתוּבָה.

XXI.

2 *Pro, inferunt) repono, patiuntur. & pro, diripiunt) diripiuntur. vt paulò suprà, & infrà cap. 24. legitur.*

8 בְּסִטְוֹנוּהוֹן) *Noster Interpres vertit, Cum loricis suis. alij, Cum cõmeatu suo: à* כִּטוֹן *Græca voce Frumento.*

10 כְּאִכָּרָא) *Lego* כְּאִבָּרָא *i. Sicut agricola, qui nouit terere. &c. quemadmodum Pagninus videtur legisse.*

16 בְּסוּף כָּל) *Non legitur* כָּל *in Venet.*

XXII.

1 בְּרִין) *V.* בְּרַן, *pro Hebr.* אִיפוֹא.

18 לְאַתָּר) *V.* לְאַרְעָא, *vt est in Hebræo.*

19 מִמְקוֹסָךְ) *V.* מִמְקוֹסָךְ. *& pro* אַמְגָּר) *V.* זְמַגָּר, *vt est in Hebr.*

XXIII.

Pro, vestræ) scribe, eorum. licet infrà vers. 14. in secunda persona ponatur.

2 עָלָן) *Lege* עָרָן *i. Transeunt; vt habet versio.*

5 דְּבָחֲיֵי) *Legitur pro* ב *in Ven.* כ.

17 דְּעַל מַלְכוּ אַרְעָא) *V. & Kimh.* דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא, *vt est in Hebr.*

XXIIII.

1 וַתְּחַפֵּי) *Kimh.* וַיְתַחְפֵּוּ.

16 לְבַזּוּז בְּזוּזִין) *V.* רְעֵיכֶרֶם *cum Ven.*

XXV.

4 כְּטָלָל) *V.* כְּטָלָל.

5 כְּפַּ בְּמֵקָר) *V.* כְּפַּ מֵקָר, *sicuti alibi inuenitur: vt infrà cap. 32. vbi in Hisp. legitur* מְקָרָר.

11 אִשְׁוָאוֹת יְרוֹהִי) *V. & R. Sal.* אִשְׁוָאוֹת *siue* אִשְׁתָּת. *sed R. Sal. accipit pro Locis. ac si d. Loca ad insidias apta.*

XXVI.

7 עַקְבֵי) *Vide num malè posit legi cum V.* עוֹבְרֵי.

12 יַתְקֵן) *V. rectiùs* תִּתְקַן.

16 נַחֲלִין) *V.* דְּרִירִין *Memores.*

XI.

6 דוּגָא) *Venet. & El.* דִּיגָא. *Vtrumque interdum confunditur pro Vrso & Lupo, testè Elia.*

16 מִסְפְּקוּהוּן) *Mallem cum Venet.* מִסְקוּהוּן *Ascenderunt; quia in Hebræo est* עָלוּהוּ.

XIII.

8 זִיעַ) *V.* זִיעַ *Tremor.*

יִתְקְמוּן) *Legitur in V.* וְיִתְקְמוּן *loco* וְיִקְמוּן, *vt sit sensus; Vnusquisque cum proximo suo stupebit; facies eorum facies inflammatæ, ardentes.*

17 מִטַּפְיָין) *i. Placantur.) El. & V.* מִטַּקְסָין. *de quo vide Lexic.*

22 וּיוּבְצָפוּן) *Kimhi dicit quosdam cod.* וּיוּנְצָפוּן, *alios verò* וּיוּבְצָפוּן *habere.*

XIIII.

4 מְרַעְתָּא מִשְׁעַבַּד) *Mallem cum V.* מְרַעְתָּא מִשְׁעַבַּד. *i. Subiectio, siue dominium subjicientium nos.*

18 שְׁקָבִין) *Kimhi dicit quosdam codices habere* אִתְכְּבַשׁ.

19 כְּיוּחַט) *Bahal Ar.* כְּיוּחַט, *quem sequitur El. licet alibi* כְּיוּחַט & כְּיוּחַט *citet.*

Ibid. ante בֵּית) *additur in V.* אַרְבַּע.

21 בְּעֵל) *Mallem cum Ven.* בְּעֵלֵי *iuxta Hebr.*

23 וְאַתְּמַנְּה דִּמְהַקְמִין) *V.* בְּמַבְּוִיגָא) *sic etiam Bahal Aruch, nisi quod pro* בְּמַבְּוִיגָא *legat* בְּמִבְּוִיגָא *Verùm cùm apud Syros* חמם *significet Scopare, restituendum puto* וְאַתְּחַמְּמִנָּה *&c. vt quidam codices habent.*

29 מְפָרְיִם) *In Hisp. erat scriptum* מְפָרִיחַ, *sed aliena manu erat in margine scriptum* מְפָרְיִם, *vt habet V. quid autem apud Syros* פרת *significet, vide infrà cap. 59.*

XV.

6 אַף דְּתָאָה) *Lege cum Venet.* קַף דְּתָאָה *Consumpta est herba.*

XVI.

1 דְּתִקּוֹף) *V.* דְּתִקּוֹף.

2 אִשְׁתְּלַל) *Quid si* אִשְׁתְּלַל *i. Commouebo, vagari faciam, legatur?*

Ibid. יִתְקְפָן) *Ven.* יִתְפָּקֵן, *id est, Educentur.*

3 *Contingatis) Scribe, contingas; nisi malis totum versum in plurali legere, quemadmodum est in Veneto.*

4 מִטַּלְטְלֵי) *V.* מִטַּלְטְלֵי, *pro quo lego* מִטַּלְטְלֵי *Profugi mei.*

Ibid. מִן אַרְעָא) *in V. legitur* מִן אַרְעָא *i. A terra.*

10 עִיטוּרִין) *Scribe potiùs* עִוּרִין, *vel vt alia exemplaria,* עִוְרִין *i. Calcatores.*

14 סְנֵיָא) *Mallem cum V.* סְנֵיָא.

XVII.

2 חַבְּכָן) *Venet.* דְּרַבּוּ *Desolatæ sunt. pro Hebr.* עֲרוּעֵר.

6 עוּנְפָא) *Rectè quidẽ: sed Bahal Ar. legit* אַנְפָּא.

Ibid. מְרָרָא) *Elias duplicem lectionem affert,* מְרָרָא *&* מְרָרָה. *Matt.*

8 אִתְקְלוּ] *Scribe in Ithpael* אִתְקַלּוּ.

20 וְקוֹלוּמְסָנָא] *sic ferè Bahal Ar.* וְקַלְמוּסָנָא; *sed hanc lectionẽ reijcit Elias, scribens* וְקַלְמַסְנָא, *ferme vt V.* וְקוֹל מַזְמָנָא, *pro Hebræo* וְחִקְשֻׁרִים.

21 וְשַׁלְשִׁילְנָא] *V. & El.* וְטִלְטִילְנָא, *sed Bahal Ar. videtur rectiùs habere* וְטִלְוִילְנָא *Ornamenta ab vmbra nomen sortita.*

24 וְיַתְּכִין) *V. rectiùs* וְיַחֲכֵן.

IIII.

6 לְאַטְּלָא] *V.* לְאַטְּלָא.

V.

13 *& alibi pro* סְגוּהוֹן] *scribitur in V.* סְגוּוֹהוֹן.

24 כְּשִׁבְּז] *V.* כְּשִׁבְּז. *sic Pagn. et alij, qui hoc adducunt pro Putredine, quia in Hebr. est* כְּמַק. *nulla apud alios huius vocis fit mentio.*

30 *Pro* עַמָּא] *lege cum V.* נִקְיָא. *i. Maris.*

Ibid. עַקְיָא דְּאָתֵי] *V.* עַקְיָא וּתְבַר אֲנִיוֹתָא.

VI.

9 סְחִינָן] *Mallem cum V.* סְחִינָא.

10 שַׁמְמָם *vt infrà 32, 33. et 44] V. & El.* עַמְעָם.

13 דְּמַמְּרָה] *V. meliùs* דְּבָמֵר. *El.* דְּמַמְּרָה.

VII.

חָשֵׁן] *V. fortè meliùs* חָכוּ.

19 מְרַבְּרֵי] *Alij* מְתַבְּרֵי, *siue* מְתַבְּרֵי.

20 דְּסִכְּכִנָא] *El.* דְּסִכְּכִנָא. *sic quoque erat in Hisp.*

VIII.

1 *Pro, Festina*] *Mallem, Festinans.*

2 בִּימִי] *Ven.* בְּנְבוּאַת *i. In prophetia.*

4 *capientur*] *Mallem, captiuabit, capiet.*

8 *Pro, peruenient*] *scribe, peruenietur. & pro, plenitudinem*] *melius, latitudines, verteris.*

11 מִלְּמִתְגַּלֵּד] *V.* מִלְּמִהַךְ.

22 וְשַׁלְחֵי] *Ven.* שַׁלְוֵנִי, *à verbo* שָׁלַוִי *Fatigare.* מְשַׁלְוֵנִי *inuenio in Ar. pro* עָיֵף.

23 לְדַיְיתֵי] *V.* לְדַיְיתֵי *meliùs.*

עַם] *V.* עַם *i. Populus.*

IX.

4 כְּרַשְׁיָמִי כְּתָמָא] *Nõ malè omittitur* כְּרַ *in Veneto.*

10 וְעָרֵר] *V.* וְעָבֵר, *pro Hebr. eo* וְסָכְסֵךְ.

18 *Adde post Dominus*] *exercituum.*

חֲרוּבַת] *V. R. Sal. & El.* חֲרוּבַת, *pro Hebr.* בָּעֲמָם. *de quo vide Lexic.*

X.

6 כְּסִין] *V.* כְּסִין. *Apud Eliam* כְּסִין *& כְּסָאן legitur.*

14 בְּבִשַּׁת] *Meliùs V.* כְּבִשַּׁת *id est Collegi.*

16 *Post* וּתְחוֹת] *inseritur in Venet.* מָאנִי.

23 *Post* רְשִׁיעֵי] *additur in V.* בְּגוּ *i. In medio.*

26 עַמָּא] *Meliùs Venet.* נַמָּא, *Mare. & pro* לְהוֹן, *legitur* לְכוֹן *Vobis.*

VII.

1 כִּיוֹחֲרִין) *Scribe cũ C. & El.* כִּיוֹחֲרִין.

2 עַל כָּל) *Non malè omittitur in C.* עַל.

4 וּלְמִנְנֵי מִן דִּיתִי) *Lege cum C.* מִן דִּמְתִי.

5 אֲלַהֲיָה) *C.* אֲלַהֲיָה.

Ibid. עַל חִטְרֵי) *Meliùs Complut.* נַת חִטְרֵי.

7 *Pro* אַרְבַּעַת) *repone* אַצְבָּעַת. *C.* אַצְבָּעִין.

Ibid. כְּאַחְבָּא) *C. meliùs* כְּאַחְבָּלִין.

8 *Ante* דְּבָעֵרָה) *additur in C.* דַּבְחֵנָת עַתָּה.

Et pro וְשִׁתְּמוּעוּ) *lege cum Com.* אֶשְׁתְּמַע.

9 דְּמִתְהַל) *Repone ex C.* דְּמִתְיַל.

10 מְתַמְיָה) *C.* מְתַמְיָה.

11 מְשַׁלְיָא) *C.* מְצַלְיָא *rectè.*

12 זְכוּהָא) *Lege cum Cõpl.* זְכוּהָא.

Ibid. pro כְּרוּמְנָא אִי) *Complut.* כְּרוּמְנָא וְאִי.

13 וְאַמַּר) *C.* וְאַמַּר. *sic vers. 4. cap. sequentis.*

VIII.

5 כוּבְיָא) *C.* בִּיפָא.

sic C. sed V. בְּאַלָּה.

Ibid. אִתְפַּגְּרָא) *C. meliùs* אִתְפַּגְּרָא.

לְקַבְּלָא) *C.* לְקַבְּלָא.

אִפְּוֹן) *C.* אִפְּוֹן.

6 רְעָמָא) *C.* רַעֲמָמָנִי. *sic infrà vers. 13.*

לְאוֹקְרָא) *C.* לְאוֹקְרָא.

10 וּכְבוּר) *C.* וּכְבוּר. *melius.*

כְּמִגְדְּלָא) *C.* כְּמִגְדְּלָא.

הַשְׁלְמָא) *C.* בְּשִׁלְמָא.

11 לְכַרְמָא) *C.* לְכַרְמָה.

אִשְׁתְּאַרָא) *C.* אִשְׁתְּאַרָת.

Lege cum C. דְּרִיעֲרָם) דְּרִיעֲרָם אוֹרִיתָא קַל אוֹב׳ אִשְׁמַעְנִי) *Compl.*

13 אִשְׁמַעְתָּ נַת קַל אוֹב׳

עָבְרַת) *Scribe* עָבְרַת, *vel lege cum C.* עָבְרָא.

7 וּבְתַקְפֵּי) *C.* וּבְתַקְפֵּי, *vt infrà cap. 3. vers. 5.*

אֲחִיכוֹן) *Lege* אֲחִיכוֹן.

8 וּלְמַפַּח) *Repone ex C.* וּלְאַפָּקָא.

Ibid. וְמַפּוּ) *Lego cum C.* וּמַפּוּ.

12 לְאַבְּוּכוֹן) *C.* לְאַבְּוּכוֹן.

14 בְּשִׁקְתָא) *sic & El. sed Compl.* בְּשִׁמְתָא *habet. Bahal Ar. autem & El.* שְׁמָתָא *interpretantur Anathema, excidium, diramq; mortẽ.*

Ibid. עֲנָנָא) *C. meliùs* עֲנָנֵי.

III.

2 דְּאִסְפַּלְקַת) *C.* דְּאִסְפַּלְקַת.

5 כְּנַעֲנָאי) *C. meliùs* דְּכְנַעֲנָאי. *sic versu 7. scribe* דְּמַלְבָּא.

9 דְּאִיתֵי) *Lege cum C.* דְּאִיתֵי.

10 מִן עֲרוּמָה) *Non legitur* מִן *in C.*

11 פְּלֵכְיָא אַרְ׳) *Scribe cum Ven.* פְּלֵכְיָא דְּאַרְעָא.

IIII.

1 *Post* בְּגָבָה) *in alijs legitur* בְּרַת. *sic supra.*

2 עָרְבָא) *Scribe cum Cõpl.* עָרְבָא דְּעָבַי.

3 *Pro* חֵן׳ בְּעֵין צוֹחַת) *Mallem ex C. reponere* חֵוִי בְּעֵין כְּעֵילוֹתָא. *sic vers. 5. pro* דַּחֲנָן *scribe cum C.* דַּחֲוָה.

4 דְּאוֹרֵי חֲוָה עֲסִיק כָּה חֲווֹ) *Repone ex C.* אוֹרִיתָא דַּחֲוָה עֲסִיק כָּה חֲווֹ. דְּחִיוּן.

8 חֵעָלוּן) *Scribe potiùs cum C.* תְּעוּלוּ.

11 סַפְּרוּתוּן) *Scribe cũ C.* שִׁפְּוֹתוּן.

Ibid. דְּמַלְּוֹתוּן) *C.* דְּמַלְּוֹתוּן.

13 מְתוּל חֲכִי) *C.* מְטוּל חֲכִי.

V.

2 כְּנַבֵּר דְּצִיצִית) *Meliùs Compl.* כְּנַבֵּר דְּצִיצַת.

4 אִתְגּוֹלְלוּ) *C.* אִתְגּוֹלְלוּ.

6 וְסַמּוּ) *C.* וְסַמּוּ.

8 דְּחַמְּוֹכוֹן) *C.* דְּחַמְּוֹנָא. *Amicus noster.*

12 דְּזַכּוּתָם) *Scribe cum C.* זְכוּתָא דִּיקָבֵי.

13 וְסַפְּוֹתֵיהּ) *Scribe cum C. sine affixo* וְסַפְּוֹתֵהּ.

14 צַבְּרַת) *C.* אַבְּרַן.

Ibid. בִּירְקָא) *sic & El. C.* בּוּלְאָר.

& pro מַבְּצָא) *C.* נַבְּאוֹ.

Item מְרוּבָא) *C.* מְרוּבָא.

15 וְצוּרִיקָא) *Mallem cum C. legere* דְּצוּרִיקוּ *, vt respondeat Hebræo* שׁוֹקֵי.

Ibid. קְרֻבָא) *Meliùs in C.* וּקְרֻבָא.

16 וְכֵן אֲמָרוּ) *Hæc duo verba leguntur in Comp. post* בְּגִיאָא, *idq; rectè.*

VI.

1 דְּמַפְרַנֵּס) *C. meliùs* דְּמַפְרַנֵּס.

2 אַפְלְחָא) *C.* פַּלְחָא.

3 נַאי) *C.* וָאוּ.

Pro קְרֵמָאי) *scribe cum Compl.* קְדֵמָאי.

4 *Post* אֲעָרוּקוּ) *adde ex C.* יַתִּי.

Ibid. גְּלוּשִׁשׁוּתָא) *C. vt suprà & vt Bahal Ar. citat* גַּלְשׁוּשִׁתָּא

5 עָרְרָא) *C. meliùs* עָרְרֵי. *& in C. legitur post* הֵיכְמָה.

6 כְּצַרוּתָא) *Comp.* כְּצַרוּתָא. *i. In sitiri. vt expono, cum summa auiditate.*

8 אֶשְׁרֵי) *C.* אֶשְׁרוּ.

IN CANTICA.

Ex Veneta editione.

CAP. I.

1 טְבָלָא) *Huius vocis meminit Bahal Ar. citans locum Eccl. C. hic* וּכְרָא *legit.*

3 לְעָמָּא) *C.* לְעַמָּא.

Ibid. וְאִתְתָּךְ שְׁבָא) *Compl. meliùs* וְאִתְתָּךְ שְׁבָא. *Ibid. pro* אוֹרְחָא) *Lege cum C.* אוֹרַח.

4 בְּשִׁפּוּלָא דְּטוּר) *Meliùs Comp.* בְּשִׁפּוּלֵי טוּר.

Ibid. pro וְזַרְחֵם) *Scribe potiùs cum C.* וְנַרְחֵם.

6 *& quia) Censeo (&) delendum. Ibid.* אֲלָחֵי) *C.* אֲלָחֵי.

7 זְמָנָא דְּמִשָּׁא) *C.* זְמָנָא.

8 *Pro* בְּגִנָּא אַף בְּעָיָא לְחוֹן) *sic legitur in Complut.* אִי אִתְּ בְּעָיָא לְמַחֵי בְּנִשְׁוֹתָא דְּבְנִשְׁוָתָא דְּיִשְׁ בְּעָיָא לְמַחֵי בְּנִשְׁוֹתָא דְּבְנִשְׁוָתָא דְּיִשְׁ דְּמִתְנַלֵּא לְדַבְּנָא *i. Prophetæ: Si tu quæris viuere in captiuitate congregationis. &c.*

Ibid. דְּיִבְנוּ) *C.* דְּבָנוּ.

9 דְּאִשְׁתְּקָעוּ, *siue* דְּאִשְׁתְּקָעוּ, *vt habet C.) leguntur hæc in alijs,* וּנְגַב יַת נַמָּא עֵת שִׁינָא לָא בְּנַב אֲמָרוּ רִשְׁיעָיָא וְעַיְיבְלַיִין וְכַבְּרַיִין דִּי בְּגִינוּהוֹן עַתְמוּר דִּיקָמָא כְּגַל לְגַנְבָא יַת שִׁינָא לָא נָכַל לְגַנְבָא* כֵּי הִיא שַׁעְמָא תְּקוּף רְגָזָה דִּי׳ עֲלֵיהוֹן וּבְעָא לְשַׁבְּקוּתְהוֹן כְּמוֹר וּגוּ׳ וְנִמָּא הֵיכְמָה דְּאִשְׁתְּקַנְּקוּ וּגוּ׳ (*Compl.*)

Ibid. pro דְּרָאוּת) *repone ex Comp.* דְּרָא יַת.

10 לְאַתְרַיְיהִבָא) *C.* לְאַתְרַיְיהִבָא.

Ibid. (כְּזַמְּמִין) *i. Sicut frena. C.* כְּנַזְמִין. *vt habet versio.*

11 (גְּלוּף) *C.* גְּלוּף. *sic inf. cap. 3. vers. 8.* חֲנוּרָא *pro* חֲנוּרָא.

12 (וְעַרְבְּרוּכִין) *C.* וְעַרְבְּרוּכִין.

Ibid. pro (כְּכָרְכָא דְּיִיחַ) *repone ex C.* כְּנַרְדִּין, *facile enim fuit* נ *pro* ב, *& pro* ר *pro* י *scribere.*

13 בֵּי הִיא) *C.* בְּהוּאי; *sic vbique scribit.*

14 לְבָרַ דְּבָרַ) *C.* לְבָרַ דְּבָרַ.

Ibid. (מְשַׁבְּרוּתְהוֹן) *Lege cum C.* וְנַרְדִּין יַתְהוֹן.

Item (בְּמַלְּאָ כ׳) *Compl. meliùs.*

17 דְּבַשׁוּרוּהִי) *Repone ex Compl.* דְּבַשׁוּרוּהִי; *vel ex El.* דְּבַשׁוּרוּהִי.

Ibid. (שַׁיְיוּרוּהִי) *C.* שַׁיְיוּרוּהִי.

Et בְּרָאתִי וְשָׁאנֵי) *sic & Elias. C.* בְּרוּהִי וְשָׁאנֵי; *sed Bahal Aruch illa ligna vocat* בּוּרְתָא *&* שְׁנָא.

II.

1 בְּעֵדֶן דְּמִשְׁרֵי) *C.* בְּעֵדֶן דְּמִשְׁרֵי.

3 בְּקִיסָן) *Repone ex C.* בְּטִיסָן. *sic pro* בְּטִרְיָן *lege cum C.* בְּשִׁדְיָן.

4 (וְשַׁקְמוּם פִּקּוּר׳) *El.* וְשַׁקְמוּם פִּקּוּר׳ *sed Comp. legit per* כ, וּשַׁקְמוּם מִן פִּקּוּ׳. *Quæ autem scribuntur per* כ, *inquit Elias, habent* תכשוט *Ornamenti significationem.*

5 בְּתַרְאִי) *C.* בְּתַרְאִי.

Et ante (לְגוּת) *non malè additur in C.* אֲתִי.

קְרָעָת) *Meliùs C.* קְרָעָת.

14 *Post* סמיא) *additur in Mas.* גבינא *Gibbosum.*
17 (תעני *In Mas. erat* תעני. *Hic versus sic legitur in alijs:* גבר שלים ולא חבולא מן יומי אדם עד די תתיליד אברהם צדיקא די אשתכח מהימן וזבאי בין אלף מלכין דאתבנשו למעבד מגדלא דבבל ואתתא דבכל מלכין דאינון רמלכיא כשרה אלין נשיהון דמלכיא כשרה. *i. Virum perfectum. &c. à diebus Adam, donec nasceretur Abraham iustus, qui inuentus est fidelis, & purus inter mille reges qui conuenerãt, vt struerent turrim Babel: mulierem autem quæ inter omnes illorum regum vxores esset sicut Sarah, non inueni.*

VIII.

3 (בדיל דלא *Non malè omittitur in Ven.*
4 (בתר דאתגזרת מיניה דמלך *V.* באתר אית גזרת מלכא מיניה דמלך. *i. Vbi est decretum regis, verbum regis. &c.*
8 (יפוק *V.* יפוק. *i. Succiditur.*
13 (ויחלפון *Non malè* ויחלפון *Et præteribunt, mutabuntur.*

IX.

1 (גבר אף *nõ legitur in V.*
3 *In fine pro* חיבא) *non malè legeris cum V.* חיבנא.
9 *Post* יי לך) *additur in Venet.* בעלמא דין תחות שמשא *In hoc sæculo sub Sole: quia hæc verba repetuntur in Hebræo.*
14 (למטעי *Scribe vt erat in Mas.*

X.

1 *Pro, tradat) repone, putrescere faciat. i. Infamem reddat: pro Chaldæo* מסרי, *à verbo* סרא.
8 *Pro* (ותתקפו *scribe* ותתקפו, *vt erat in Mas.*
Ibid. (רגבל *V.* רגבל. *Qui mordet.*
18 (דנתא *Scribo* דנתא. *i. Mensstruata.*

XI.

2 (בכסלו *In Mas. erat* בכסלין. *i. In Octobri.*
7 (לרעתיר *Mallem cum V. legere* לרעתיר *sine* ל.

XII.

5 (ויתרפסון *Elias scribit cum* ש, ויתרפשון, *dicitq; Thargum Ierosolymitanum vti hoc verbo pro* בטש *&* עזב *Dimittere, relinquere.*
6 (ונדשושיתא *Ven.* ונדשושיתא. *vtrunque inueniur pro eodem, inquit Bahal Ar. citàs illud Cant. 4. &c.*
Ibid. (ותיצין, *El. &* ותפין, *pro Hebr* ונצון.
10 *Pro* (ורוא *lege cum Ven.* ורוב; *quia in Hebr est* עור.
12 (דאנסין *Bahal Ar. & Ven.* דאנצין. *i. Extimulant; vt exponendum videtur. iuxta illud 1. Sam. 3. vt quidem citat Bahal Ar. in radice* זקת. *Et post* (דמאלף *legitur in alijs* נקת.

FINIS ECCLESIASTÆ.

IN

Ibid. (לבכין *est à* לבב *Syro.*
20 (ונרעיתא אושיתא *Comp.* ונרעיתא שלחת.
23 (לכנענאח *) sic & Bahal Ar. C.* לכנא מנרא. *El.* לכנענא. *Bahal Ar. pro legit* ויזנרא. *El. verò* ויזכורא. *Est autẽ idem quod* זוכס *&* זוני, *inquit Bahal Ar.*
25 (ויחנרא *C.* ויחנרא.
29 *Post* (רקני *) adde ex C.* עתרא.
Et pro (רקני *) scribe* רקני, *in plurali femin. more Syrorum.*
30 (הוא *quod bis legitur, non habet C. Et pro* (תשבחתא *) lege cũ C.* משתבחתא.
31 (עובדיהם *C.* עובדיהם.

IN ECCLESIASTEN.

Ex Masiano exemplari.

CAP. I.

11 *Post* (לדרתא *) Adde ex Venet. i. Primis, pristinis.*
13 *Scribe* (ולאלה *cum coniunctione.*

II.

3 (שמשא *) V. vt Hebr.* שמיא.

III.

4 (ולשפא בחלולא *) Bahal Ar.* לשפוא בחלולא. *El. & Ven.* לשפוא בחלולא.
6 (למשר *) Infinitiuus ab* אשר. *V. rectius* לשרי *à* שרא *Projicere. pro Hebr.* לתשליך.
7 (לאחרחא *V.* לאחרחא. *Neutrũ placet. ego crediderim legendum* לשלמא בדינא בטרחא ובתבירות. *à verbo* חטט, *pro Hebræo* לתפור.

IIII.

5 *Post finẽ versus adde ex V.* נעתיר לשלמא בדינא בטרחא ובתבירות. עמל) *quia in Hebræo est* רוחא ורעות רוח.
12 (המגרלא *Scribe, vt erat in M.* דמתגדלא *pro* דמתגדלא.
16 (לבתראי *Lege cũ alijs sine* ל.

V.

9 *Pro* (רי ברחם *Scribe potiùs* דיורחם *in Kal: quia in Piel significat plerumque Misereri.*
13 (מנה *) Scribe cum V.* מנה. *Ibid. pro* (אגרתא *) lege potiùs cum V.* אגרא.
14 (בלא זכו *) Non malè V.* בלא כסו *Absque vestimento, operimento.*
Ibid. post finem additur in V. לתחיי לזכו ביהה.
15 (לקבלת *Scribe cũ V.* לקבלת.
19 (אתמסר *V.* אתמסר.

VI.

3 (אן *) Corrige* איך. *& pro* הי *legitur in V.* הוא.
8 (להכימא *) Lege cũ V.* להכימא.

VII.

3 (לב כל *) Deleatur* לב.
6 (נהלא *) Lege cum Bahal Ar. & V.* שבלא. *Vide Cantic. cap. 1. vbi C. habet* יובלא.
13 (דמתקתר *) Mallem cum V. legere* דמסתתר. *i. Absconditur.*

teriora, à בר. *Et pro* מן *scribe* מן.
8 (רגלתא *) Compl.* רגלותא. *Ego* (רגלותא *lego.*
11 (לדרא *) Non legitur* ד *in C.*
13 (ונבינין *) C.* ונבינין.
14 (וחריפי *) Lege cum C.* וחריפי, *vel cum Elia* וחריפין. *i. Acuti.*
Et pro (כבוי *) lege cum El.* כבוי, *vel cum C.* ניבוי.
16 (ואתרת רחמי *C.* ונגיד רחמא.
17 *Hunc versum ita restitue ex C. & El.* נתיבותה ארבי רחמא ויקמון. *Hæc quatuor postrema verba desiderantur in V. i. Excæcabuntq; illum filij aquilæ.* חצא *verò apud Syros, Effodere, est.*
21 (נכל *) C. non malè* משחרא. *Potest; quia apud Syros* שכח *etiã Posse significat.*
22 (ישבע *) Scribe cum C.* דשבע.
23 (דתרחות *) non legitur in C.*
25 (שומשמני *) sic & Pagn. & alij perperam. Repone ex C. & El. atque etiam Bahal Ar.* שושמני.
26 (ומחני *) C.* יחנני. *Bahal Ar. legit per* ה, *pro Hebr.* שפנים.
28 (המסכנא בידיה *) sic & El nisi quòd* בידיה *legit, sed nescit quid* דמסכנא *significet. C. verò habet* דמסבנא באידיה. *i. Se manibus sustinens. Ibid. pro* (עמרא *) lego* עמרא. *i. Habitat.*
31 (דמעברדל *) Pro Hebræo* וזיר. *C.* דמזרדאל; *& pro* אבנא, אבנא. *El. vt Ven. legit, sed fatetur se, quid sit, nescire. Neutrum certè etiam intelligo: nisi legatur* דמזרדו. *C.* חאיתא. *Videtur legendum.*

XXXI.

2 *Pro* (מה *) C.* ני *legit. Bahal Ar.* יי.
5 (לא תשתי *) C.* דלא תשתי.
7 (ונשתה *) Lege cum C.* דישתון. *Ibid.* (ושתקון *) id est, Tribulationum suarum,* θλιψέων αὐτῶν ἃ τῶν πονῶν, *vt habent* LXX. *à verbo Syro; Elias ignarus linguæ Syricæ, deducit ab illo Ierem. 37.*
8 *Pro* (ולהלן דלא מסטו דין *C. habet* לאילמנא. *Et pro* דין לכלהון בני חלוף. *C.* ולדין כל בני חלוף.
10 (מני *) C.* מנה.
Et post (טמתא *) adde ex C.* טימתא. *i. Precium eius, æstimatio eius.*
14 (אלפה *Auctor* אהל מועד *i. Libri synonymorum,* אלפת. *Syri vbique scribunt* ולפא; *quia Aleph & Iod in hac lingua inter se permutantur. mendosè verò in Ven. legitur* זלפה.
Ibid. (מכלותה *) C.* מיכלותה *rectè.*
17 (ונזרת דרעיתי *) Lege cum C. legitur in V.* הוא.
19 (בכשנא *) Legendum cũ Bahal Ar.* בכנשנא, *vel cum El* בכנשנא; *qui nos monuerunt, vt reponeremus pro,* מעולא, *quod perperam in Ven. legitur; & in Lexicis falsò citatur;* מעולא *sic enim legit Bahal Ar. Eliæ verò in plurali non tam rectè* מעולין.

videtur מנרעיא *legendum; pro Hebr.* ערע.
24 *Ante* (ולא *) Potest addi ex C.* קמוד. *Et pro* (שלם *) C. legit* לא משלם, *forte pro* משלם, *vt habent* LXX. ἀδὲ ἀναδιδόασιν. *i. Non tradet.*
25 (שרה *) . i. Pullauit, exortum est. verbum Syr.*
26 *Post* (ונגרא *) adde ex C.* דרמקלא. *i. Agri.*

XXVIII.

5 (ודבעי *) C.* ודתבעי.
6 (דמעקפן *) C.* דמעקים אר.
7 (לזלזוני *) Baal Ar.* לזלזוני. *C. & El.* לזלזלי, *pro Hebr.* זולזלים.
8 (מצלה *) Lege potiùs cum C.* מולה.
10 *Pro* (ושלמי *& C. legeris* בגמצה *&* ושלימי.
17 (נצורוקה *) Pro Hebr.* יחמכו בו. *Legerim cum C.* נעזרוקה. *i. Iuuabunt illum.*
18 (ודמעקן *) C.* מן. *vide cap. 10.*
22 (למנלא *) C.* למנלא.
25 *Post* (רחב *) adde ex Elia* בפשא.
26 (בתחתי *) . i. Abscondetur: quia* חמא, *teste Masio, Absconde etiã significat; vt patet quoque versu sequenti.*

XXIX.

3 (מגלה *) C.* מולה.
4 *Pro* (לה *) rectius legerũ* לה, *vt est in C.*
8 (נגרא *) Repone ex* C. (נגרו *) Ibid. pro* (המלין בנגא *) C. habet* מקרא, *siue potiùs* מקרא, *vt videtur legisse Interpres: q. d. Denastant ciuitatem; pro Hebræo* מפיחו קריה.
9 (ואחד *) Videtur legendũ* ואחד, *vel ex C. reponendum* ונחד.
10 (ראשר *) Repone ex C.* דאשרין. *Et pro* (לה *) legerim* לה.
11 (משב *) Repone ex C. & El.* ונחשל, *iuxta illud Dan. 2.* ונחשל.
12 (דצאית *) Lege cum C.* דצאת.
13 (מקבנא ונגב מיעגיא פגיעו *) Comp.* רשנא וגב מיעגיא פגיעו. *i. Fœneratores; vt habent* LXX. *Et pro* (פגיעו *) repone* פגיעו. *Ibid.* (עינוי *) C.* עינני.
17 (בדבך *) Non legitur* ב *in C.*
18 (מתחתע *) C.* מתפרע; *quia in Hebr. est* יפרע.
19 (דידע נור *) C.* נור. *i.* אור; *quã quidem vocẽ Græcã frequenter vsurpãt Syri. q. d. Seruus enim intelligens non vapulabit. nam* בלע *apud illos Vapulare est.*
21 (מתפגם *) C. actiuè* דמגם. *Ibid.* מגמה *siue* מגמה *) C.* מגמה. *eodem sensu. vide Lexic. in* נסח.
22 *Pro* (מנרת *) quod mendosè legitur in V. rectè C.* מנרא.
24 (מורה *) El.* מורה *legit pro Hebræo* נגיר.

XXX.

4 (ברתא *) C.* ברתא. *i. Creatura. nisi malis* ברתא *id est, Ex-*

à verbo כרא, *quomodo habent* LXX. *&c.*
21 (אחי אשקנה *) C.* אחי אשקנה.
22 (ישלמה *) C.* ישלם.
23 (ולשנא *) C.* ולשנא.
24 *Pro, Stare] corrige Habitare.*
26 (אגיש *] Non legitur in* C.
27 (המקרתא *] Lege cum Complut.* מקרתא.
28 (דתרעיא *) Repone ex Complut.* דתרעיא. *Ibid.* שוגא *] sic etiam Pagn. & alij, sed perperam, ni fallor.* C. שורה, *fortè pro* שוגה.

XXVI.

4 (תחל *) . i. Des. à verbo Syro* נחל.
8 *Pro* (נקצא דשסא, *siue, vt C. habet,* נקמא דפופא *] repone ex Bahal Ar.* בזקא דנפא. *Fragmentum petræ.*
9 (בפמה דסכלא *) C.* בפמחון דסכלי.
12 (בעינה נפש *) Repone ex C.* בעינה נפשי. *Et ante* (סכלא *) C. addit* פקחה. *i. Vile, συμφέρον, apud Syros.*
18 (דמתחת רמושיה *] C.* דמתחר. *In V. erat quod idẽ significat, maximè apud Arabes. Ibid.* (שנוגי *) C.* שנוגי.
21 (מרחר כחותא *] Lege cum El.* (כחותא *; sed pro* מרחרחר *nescio quid posũt substituì, nisi* כריותא. *siue* חירותא. *i. Rixam.*
22 (מרבך *) Bahal Ar.* מראכנן. *C. fortè à verbo* ראב. *de hoc suprà cap. 18.*
Ibid. (לגנה *) C.* לגנה.
23 (דקרים *) Meliùs El.* דקרים *Obductum, tectum.*
(חספא *) C.* חצפא. *Elias dicit in quibusdam codicib. scribi* חספא. *Ibid.* (ומחמה *) Compl.* ומחמה. *Et pro* (חרכוכתא *] Complut. & Bahal Ar.* טרכבוכתא. *Vtrumque lectionem El. agnoscit. quarum illam per* ה *ego credo esse veriorem.*

XXVII.

4 (חפה *) est vox Syr. nam* חאפא *illis* שפה *Impetum,* ὁρμὴν, *significat.*
7 (דישא כברתיה *) Bahal Ar. sic hunc locum citat* דישא כברים. *Et pro* (חרם ומרירו *) lege cum C.* מדעם דמרי, *vel potiùs* מרם. *nã hoc apud Syros idẽ est quod* מרעם. *Ibid. pro* (לה *) El. habet* לה, *nisi malis cum C. legere* חלילא *coniunctim.*
10 (שכנא *) C.* שבנא.
12 (וחסרין *) Multantur, à verbo Syro* חסר, *quod Multare significat.*
19 *Pro* (לבה *) repone ex C.* לבהון.
20 (ועינהון דנבנא *) Lege cum C.* ועינוי דבנו נשא.
22 *Pro* (ובאורך *) voce ipsi Eliæ incognita] C. legit* ובאורי אורך, *pro Hebræo* בעלי. *Libenter legerim* באיריך. *i. In area tua.*
Ibid. pro (מעביר *) Lege potiùs cum C.* תעבר.
23 (רגעי *) Ex Complut. lectione* מנוירעי

ex quibus vestigiis videtur reponendum דסקמקנות, *vel* דסקמקן *sine* אדקרר מות.
30 (מעקבה *] A verbo Syro* עקב, *Inuestigare.*
32 (נבת *] Perperam V. Pagn. & alij* צבת. *Facile enim fuit ex* נ *facere* צ, *&* כ *mutare in* ב.
33 (ויחזרון *] A verbo Syro* חזר *Aspicere.*
35 (ובזוני *] C.* הכזעונני. *i. Et conciderunt me. Et pro* עוד *C.* תוב.

XXIIII.

2 (ויכונא דני *] C.* אכונא ר'. *Elias legit, qui putat hanc radicem Luctum & planctum significare. de hac voce & de* דני *vide suprà cap. 21.*
4 (מלא ויקרא *] Lege cum Comp.* מולא ונקרא.
5 (עשונא *] C.* עשינא.
8 (למבאשא *] C.* למבאשא.
12 *Post* (ודרגנא *] C. addit* רא. *& pro* (בעי *] quod pro* בתי *fecerammus; C. habet* בבקי. *i.* בבקר.
13 (וכקרתא רחולא *] sic & C. nisi quod pro* חולא *legit* חלא. *De* כבריתא *alibi diximus.*
14 *Ante* (אתחכם *] Additur in C.* אידעיעתי.
16 (ונקאי *] C.* ונקאם.
19 (תתחסס *] Repone* תתחסס, *à verbo Syro* חסס *Innidere malo animo. &c.*
Ibid. (ברשיעיה *] C.* ברשיעי. *In V. malè* ברשיעיה.
22 (וספפתיה *] C.* וספוניה, *pro Hebræo* ופיר. *fortè hoc à verbo* סף *deducitur: nisi dicamus Chaldæum Paraphrasten* פי *legisse pro* פיר.
23 *Ante* (חלן *] adde ex C.* אף.
28 (דנלא *] Alij* דנלא.
34 (תדרכך *] Vide cap. 6. C.* תרכין.
Ibid. pro (ועריכוא *] C.* ואריכוהא.
Item (שבלנא *] C.* שב לבא. *Vide suprà cap. 6.*

XXV.

1 (שלמה *] Adde* ר *ex C.* דשלמה.
7 (דשפלך *] C.* דנשפלך.
9 (באחריתא *] Non legitur in* C.
10 (חפיך *) El.* נחפיך.
12 (מאנו ד מרשא *) El. rectiùs* יפקנא. *Ibid. adde ex C.* ו *ante* חפיכ'.
15 (ראשנא *) quod legitur in Venet. fortè dcducitur à verbo* אורשן *Dominari.*
17 (נסבנעך *) C.* נסבנעך.
18 (פרעשא *) C.* פריסא, *fortè à* פרס *. i. Frangere, scindere. pro Hebr.* מפרץ.
20 (דקרתא *) El.* דקרתי. *compl.* דקרירותא.
Ibid. pro (סמא *) repone ex C.* סמא, *vt est in Græco* σὰς. *Et pro* (מלשתא *) lege cum* C. בולשתא. *de qua voce vide cap. 12.*
Item (בריותא מחרה *) In V. erat* מחרה *rectè. nam* הר *apud Syros est Contristare, molestia afficere. Comp. pro* בריותא *legit* בריתא. *quid si* בריותא *facias? i. Dolor.*

רמה *q. d. Percussiones eius.*

XXI.

1 (טופי *) C.* טופי *sive* טופי.
2 (נרכן *) C.* מרכן.
4 (ובעי *) C.* ופתי *pro Hebr.* ורחב.
Ibid. (לחשנא *) C.* חשאתא.
5 (רגבן ליתי *) Com.* דתקיפא כרם ל. *in Psal. Syric. ponitur pro Hebr.* חסיר.
Ibid. (וזנג *) C.* מסר לחסר. *C.* (וכל קלול *)* בכרם לחסר.
7 (ריבונא *) C.* אכונא *pro Hebr.* שור. *vide infrà cap. 24.*
Ibid. (ולא עגין דיעבדין *) Scribendum puto* עבין, *vt infrà vers. 25. fecimus ex* עברין *: nam facile fuit pro* ע *scribere* ע, *& pro* ן, ץ. C. ארום מסרבין למעבר.
10 (מרחם *) C. passiuè* מרחם *pro* מתרחם. *Ibid.* (חברוי *) Complut. melius* חברה.
11 (דסקלתנה *) Repone ex Compl.* דסכלתנה.
15 (ושבנא *) Ex alijs locis repone* ושבנא.
24 (בחרינא *) C.* בחרונא. *i. In contentione superbiã.* דבנותא. *Ibid.* (דבעבדתי *) Scribe cum C. & El.* דבעבדתא.

XXII.

1 *Ante* (שמא *] adde ex Compl.* אתבחר.
6 (אכבא *] C.* אוכח *pro Hebr.* חנוך.
13 (כחנינבותה *) sic & Bahal Ar. & alij, sed C.* בחנינבותא *per* ב, *vt Syri scribunt.*
19 *Post* (חנא *] adde ex Complut.* אף אנתן.
20 *Post* (ותא *] adde ex C.* כתבת. *i. Scripsi.*
21 (ומלוי דתרישתא *] Cõpl. meliùs* ומלי דתרישתא.
25 (אורחותי *] Repone ex Compl.* אורחתה.
27 (דפרע נפש *] Repone ex Compl.* לפרע לא נפש.

XXIII.

2 (סגינא *] Corrige* סגינא.
4 (לעתירא *) C.* לעתרא, *pro Hebr.* להעשיר.
7 (רמא *&* רם *) sic & El. putat legendum: in omnib. enim exemplarib. erat* רמא *&* רם, *quod apud Syros est Obseruare, spectare.*
20 (באלן דרגין *&c.] Hæc verba in* C. *occupant principium versus, iuxta Hebr. ordinem.*
22 (דין ילבד *) C.* דילבד.
24 (גרזין מרזין *] C.* גרזין וגרזין, *sed pro* ו *legendum est* ו, *vt vides suprà versu 16.*
25 (וגרזין *) C. meliùs* והדין.
28 (דצאר אכבא *) C.* וצאר כבא.
29 (ביתא *] C.* ביותא, *pro Hebræo* אבוי. *Hoc apud Syros Consolationem significat: illud verò puto mendosum esse pro* דיונא *siue* ביתא *Dolor. nisi Vaf scriptum sit pro* ב, ריבא *quasi* רובא. *i. Tumultus, vt habent Septuaginta.*
Ibid. Pro (מרא *] C. legit* סוחא, *pro Hebr.* שיח *mutato* ש *in* ס.
Item pro (יומין קבצן *] C.* יומין דמשנעין

potest scribi מבטלין *q. d. Lites abrogantur forte.*
19 (דמתעני *) C.* דמתעתר. *i. Qui ditescit, iuuatur opibus, pro Hebr.* בפשע, *quod variè exponitur.*
22 (דעוזה *) Non est affix. in C.*
23 (במלל *) Scribe* במלל, *aut lege cum C.* ממלל.
24 (דבקת *) Repone ex C.* דבקף; *nam* דבקת *non conueniret cum nomine masculi.* רחימא *sine* רחימא, *vt est in C.* נקף *autem valet apud Syros idem quod* רבב.

XIX.

1 *Pro* (חוו *) Scribe* חוו.
4 (מגלא *) C.* מולא.
7 *Pro* (שריר, *vt legũt V. & El. C. habet* שריר. *i. Residuum. Elias tamen quodam in loco etiam* שריר *citat.*
10 (רגשתלט *) C.* למשלט.
11 *Pro* (ארחה *) Repone ex Complut.* רגוזה.
14 (ומן ובלתו הוא דאבצר *) sic V. sed Compl.* ומולא יתרתוא חיוי דאבצא. *sed legendum* דאבחתן.
Ibid. (מתמסרא *) sic legit El. qui asserit* מתמסרא *mendosè legi in aliis exemplaribus, sed falsò.*
17 *Pro* (גויף *) repone ex C.* דגיוזוף. *Et pro* (משתלם *) melius Compl.* ישלם.
18 (תרמי *) C.* חדמי.
21 (בלבי דנבדין *) Meliùs Compl.* בלבה דנבדא.
23 (דשמע *) Repone ex C.* דשבע.
24 (דמשי *) sic C. In Venet. est mendum.*
26 (דמין *) Ex C.* דבאז. *i. Prædatur, repono.*
27 (פרש *) C.* פוש *pro Hebr.* בחרל.
Ibid. (דפפה *) C.* פפו.
28 (דגלא *) Rectius El.* דגלא.
29 *Post* (לגשמיהון *) adde ex C.* דסכלי. *i. Stultorum.*

XX.

1 (למכקל *) Non legitur* ל *in C.*
2 (חמת *) Est verbum Syr. Ad iram prouocare.*
3 (מעשרי *) sic Bahal Ar. & El. i. Deridetur. V. mendosè per* ר. *vide suprà cap. 18.*
4 (מתחכד *) i. Contumelijs afficitur. quasi in Hebræo esset scriptum* מחרף. *sic Chaldæus quoq; legit* ומחרש *pro* ומחרש.
6 (גבנא *) Lege cum C.* גבני.
17 (לחמא רגלא *) Lege cum C.* לחמא דגלא. *sine* דגלא.
Ibid. (חצא *) Ex El. supplenimus, quia in V. erit omissum. C. etiam illud habet.*
22 (דמסתרבא *) C.* דמסתרבא.
23 (ומשרתא *) Mallem cum C. legere* ומסאתא.
25 (חריא נפש *) Compl.* חריא לה נפש. *pro Hebr.* נבחר נדרים לבקר. *Ibid.* (נשמתה *) C. meliùs* נשמתה.
30 (שצגי *) sic & El. mendosè. Repone ex C.* שוחבי.
Ibid. (ומחיוטי בנ' דכדמה *) Compl.* ומחיוטו בגנה דכדמא. *Videtur à* דמיון *esse à* מחה, *vt*

קְרָיָא כְּמַעְנֵי דִיכָּה q.d. Et antequam vocetur, deserit causam suã. quod si קָרָיָא legas, erit, Antequam comprehendatur, à verbo קרא. Quidam עָרָיָא legendum putant; quia verbum Hebr. גרש ferè passim per צרא vertitur.

18 כַּשְׁלָם) Propriè Tradens: à verbo Syro.

22 דְכִיכְתָּא) sic & Elias. sed C. קְכִיכְתָּא. Infrà cap. 18, 25. legitur pro eadem voce Hebr.

25 מוֹכֵר) Videtur verbum deducere à כבד. i. Iecore, quod pro Felle capitur Act. 8. nisi ibi כבר legatur. In V. erat כְּכָרָ. sic etiã El. habet; qui putat radicem esse כבר, sed nescit quid propriè significet. Et pro וּמְכַבְּרָר C. וּמְכַמְּרָר. i. Contristans.

XVIII.

1 (דִיקְתָא) Adde ex Elia ל, לְדִיקְתָא. Et pro פִּיאָה mendosè legitur in C. & V. פַּהִיא, nam est vox Syriaca, inueniturq; vers. sequent. de hac vide Lexicon.

מִמְּדֵי) Sic legunt Bahal Ar. & Elias, quos sumus secuti. C. verò & Ven. דְּמִצְעַרִי. Si legas מִמְּצוּרִי erit, Deridebitur, exprobrabilis erit, vt habent Hieron. & LXX. si autem מִמְּצָרִי, exponere licebit, Insolens erit, lasciuiet: iuxta illud 1. Cor. 5.

2 (בְּכַרְלְתָנָא) C. melius הָבְהִינָא.

7 שְׁגָיָא) Repone ex C. שְׁעָיָא.

8 (דְשַׁוְרֵיָא דְדַאֲבָנָן) Hic Eliam sumus secuti. nam in Venet. erat דְיַחֲסִינָא. C. & Bahal Ar. habent etiam hanc lectionem; & pro דְרַאוּבָנָן in V. legebatur דְרַאוּבָנָן. in C. verò מְתַאֲבְנָן. i. fortè, afferentia tristitiam. Bahal Ar. מְרָא אֲבָנָן fortè à רכן Inclinare. sed miror Hebr. vocem בְּרָנָן expressam hic per דַּחֲבִינָא. i. Pigri: siue דַּחֲבִינָא vt volunt Syri; cùm alibi pro ea שְׁבוּרָא inueniatur.

11 מַגְרָה) Lego potiùs cum C. מוֹלָה, vt sæpiùs diximus.

תַּקִּיפָא בְגוּרָה) C. יוֹרֵם מִשְׁרָה id est, Fortis in sua protractione. vnde videtur Chaldæus deduxisse Hebr. vocem מַמְשִׁכְתּוֹ, à כְּשַׁךְ. i. Trahere, sicut El. existimat in radice כגר, cùm idem ex cap. 25. adfert.

13 Pro וּבַחֲנָא) vt legitur in V. C. habet וּבַחְתָּא.

14 (כְּרָחְנָה) Ex Bahal Ar. restituimus. sed malè El. כְּרָחְיָה Morbum dici putat, quod in inuitum cadat: qui si radicem כרה (quæ vox est Syra, Aegrotare significãs) apud Bahal Ar. vidisset, suam interpretationem reiecisset. In Ven. erat etiam perperam וּבוּרְחָנָה; in C. verò וּמַרְעִיתָה illius synonymũ. vide infr. cap. 23, 35.

Pro תְּסַבַּר vt legit El. Bahal Ar. C. & V. habent תְּסוֹבַר

18 מְבַטְּלִין vt legitur in C. et V.)

XVI.

1 (מִן בַּר נַשׁ) C. לְבַר נַשׁ, pro Hebræo לְאָדָם.

6 Pro מִמְּטָא) non malè scriberetur מִמְּטָא. i. Recedere à malo. sic infr. vers. 17. pro מְמַטָּא. C. habet מִמְּקָמֵי

8 (דְלָא בְרִיכָ) C. דְלָא רִיקָא.

11 (נַעֲרָנוּ) C. melius וְעוֹבְרוּ עוֹבְרוּ

15 (בְּבִירוּתָא) Repone ex Compl. בְּכִירוּתָא: nam בְּכִיר alibi ponitur pro חוֹרָה. & sic erit Nubes maturà. i. serotina.

16 Pro סְכִיא) Repone ex C. סְאִמָא.

17 (דְרַמְזְדָר) C. דְרַמְזְדָר.

19 Pro (מִן חוּא דְמַפּ) Scribe מִן דוּ דְמַפָּל: nam in V. scribitur דוּ pro חוּא, quod idem valet quod חוּא. sic infr. vers. penultimo est legendũ.

22 Post (הָבָלָא) adde ex C. דְמַרְיָה. nam omissum est in V.

24 (כַּבְרִיכָא) C. כַּבְרִיכָא; sed diximus sæpiùs, apud Syros כַּבְרִיכָא scribi: in Aruch (quam sequitur El.) כַּבְרִיכָא per ד.

26 (דְעוּתָא) C. לְעוּתָא.

Ibid. (אָמָא) C. & El. אָמָה. sic & הוּא scribunt cum ה affix. masc.

כִּיפָא) C. כִּיפָא. vtramque lectionem agnoscit Elias.

27 (חַפּוּי) Repositumus ex El. pro חַסִּיר, quod perperam in Ven. legebatur.

Ibid. (וּתְסַפְּרוּתָא) C. addit affixum וּבְסַפְּרוּתָה. Item (וְזַלִּיקוּ) sine וְזַלִּיקוּ vt habet Compl. Elias dicit ז esse loco ר, quia sunt literæ permutabiles, quasi (דְלִיקוּ). verùm Syris לוּרִיס vocabulum notum.

28 Pro (קְפַרְקַרְחָמָה) quod reposueramus pro מַעֲרוּרָ, quia sæpiùs in hoc libro ponitur pro Hebr. מַעֲרוּר, legitur in C. מְעָרְרָ רְחִימוּת. i. Fugat amicum. Malè Pagn. & alij, qui פרק עָרָב radicem citant. Ineptè etiam illi גַּוָּה sive גֵוָה, quod perperam legitur infr. vers. 30. in Venet. adducunt pro, Annuere: cùm legendum sit cum C. & El. דְגוּמִים.

(בְּשַׁפְּוָתָא) Scribe cum תוּ vt suprà, sic enim C. habet.

31 (דְשַׁבְרְחִיוָא) Scribe cum Complut. דְשַׁבְרְחוּרָא.

XVII.

2 (יַרְתּוּתָא) C. יַרְתּוּתָא.

3 (בְּגוּרְלָאמָן) Repone בְּגוּר לָאמָן ex C. Ibid. (לְבוּה) Repone ex C. לְבָבָא.

4 (וְכַגְלוּתָא) Etsi hæc lectio, vt dixi, tolerari potest; cum Elia tamen & Bahal Aruc מַלְגוּלוּתָא mallem legere.

5 (דְמַגְדָרִי) à verbo עָבָא Ridere. Ibid. (אֲבַרְתְּחוֹן) C. אֲבַרְתְּחוֹן.

8 (שְׁבוּלָא) C. סַכְלָא pro שְׁכָלָא. de quo vide Eliam.

9 (וּרְשַׁנִי) C. וּרְשַׁנִי, pro Hebræo וּשְׁנָה.

10 (טַב מִן) טַב apud Syros valet idem quod חִיוּר.

11 Pro נוּבְרָיָא vt legitur in V.) C. נַבְוָרָיָא. Elias נַבְוָרָיָא.

14 (וְקָדָם קְרָיָא מִמְּעֵי דִינָא) C. וּקְדָם

XVI.

quia in Hebræo est חָלוּא.

23 (וְסַפְתָּ) Lege cum C. וְסַפְּתָ תַּחֲזִרְתָּא.

26 (דְחַלְתָּה) C. cum ב præfixo בְּדַחֲלָתָה. & pro סַבְרָיָא habet סַבְרָא. sic pro תִּכְלָן, תִּכְלָן. Vtrãque lectionem agnoscit Elias.

27 (לְמִמְטֵי מִן פַּתָא) C. לְמִמְטֵי מִן פַּתָא. פַּתָּתָא.

29 Pro priore (רוּחָה) C. habet רְגָזָה.

30 (דְבַסְרָא וְחִיוּ בְטוּלִיתָא) Repone ex C. לְבִסְרָה וְחִיוּ בְּלוּשִׁיתָא: nam suprà monui מַטְלִיתָא sive בְּלוּשִׁיתָא. בְּלוּשִׁיתָא. mendosè legi pro בְּלוּשִׁיתָא.

Et pro (מְיַסּוּם חֵין) quod perperam in V. legitur; restitue ex C. מְיַסּוּם הֵין.

31 Pro (בְּפַשָּׁה) videtur legendum לְנַפְשָׁה. vel potiùs לְהָרָה, vt infr. cap. 14, 4. Elias hic & infr. pro בַּפַּשָּׁה habet הָרָה. i. Creatori suo: nam in Hebr. est עֹשֵׂהוּ.

Et pro (עַלְבָא) sive (sic enim El. vtrumque dicit se inuenisse) C. habet עַל עִיקְבָא.

XV.

1 (מְרַחְפָּא) Repone ex C. מְרַחְפָּא.

5 (מְרוּחָה) Sic legitur in C. In V. perperam מְאוּרְחָתָא, quam lectionem reiecimus, alteram reponentes ex versione.

7 (מוֹרְעִין) C. מְגָרְעִין non malè.

8 Quia in V. mendosè legebatur מְטַיְתָתִין pro מְרַחְמָתָא, vt habet C. reposueramus ex Vers. מְרַחְמָתָא, quod passim ponitur pro Hebræo תּוֹעֲבָה.

12 (מְכַבֵּס) Repone ex C. דְמַגִּיס. Elias facit radicem כס. hoc verbum quadrifariam inuenitur, vt monui alibi.

13 (חֲזִיָא) Videtur ex Hebræo planè restituendum חֲזָיָא.

14 Ante (שְׁמִיתָא) adde ex Complut. מְחַלָּל.

16 (מִן סַטְיָא דְוַרְוַרְתָא) C. מִסּוּמָא כְּאוֹצַר דְוַרְוַרְתָא. pro Hebr. רַב. illic mendosè דְוַרְוַרְתָא ponitur pro Hebræo רַב. videtur itaque melius conuenire, vt pote à רַב deductum.

18 (הִיתָתָא) Repone ex C. מְחַרְתָא, quod apud Syros est Contentio. sic & El. in rad. חרר. sed in radice רעך mendosè vt Ven.

20 (אוּרְיָא כַּכְלָא) C. וְסַכְלָא אֲנָשָׁא.

23 (בְּעוּדְנָא כְּגוּ) C. בְּעוּדְנָא כְּגוּ.

25 (דְגוּזְתָנָא כְּסַפְּר) C. דְגוּזְתָנָא כְּסַפְּר. El. etiam נְסַפְּר legit.

26 (בַּסִּימוּתָא) C. בַּסִּימוּתָא.

28 (נַאנִי) C. דַאנִי. Elias etiã דַאנִי legit; sed putat mendum esse. Ego certè, quia Iod siue י in manuscriptis interdũ videntur esse ר, credideriim רַנִי vbique reponendum; cùm maximè in Psal. et alibi verbũ רנה in V. vertatur per הָנָה.

29 (דְרַשְׁיוּ) Repone ex C. מִן דְרַשְׁיוּ.

31 (דְמַכִּיסוּ) ד non habet C. idq; rectè.

32 Pro (מְרַשׁ) ex Bahal Ar. reponendum.

12 (לְמַעֲדְרָה) Repone ex Compl. לְמַעֲדְרָה.

(מִיתָי) C. מִיתָי.

13 (דְבַנִי עַל) Non legitur in C. עַל. Et pro מְבוּעָא C. habet מַבּוּעָא.

18 Post (וּמִן) adde ex C. & El. דְאוּת.

מְרַשׁ) Legendũ cum Bahal Ar. מְרִישׁ vt suprà.

19 (דְנַאוָה) C. דְאוּת, pro Hebræo נוֹעָה. Et pro (וּמִתְרַחֲקָא) legendũ cum C. וּמִרַחֲקָא.

(הִישְׁתָא) Ex Versione Complut. restituimus pro יְרִיעָתָא, quod in V. perperam legitur.

23 Hic versus quia variè exponitur; ideo C. habet aliam interpretationem: מְגוּעוֹת עִבּוּרָא חֲקוּל מְסַכְּנָנָא נְיֵית חֲקוּל דְמַכְּנוּף כְּדָנָא פְּלִיגִים כְּוִוּלְתָתָה: Vide Pagn. in rad. נוּר.

25 Pro (וּנְמִיבוּ) Lege cum Compl. וּנְרִיפוּ.

XIII.

1 (בִּיתָא) C. legit cũ affix. בֵּיתָה.

2 Pro (וְנַשְׁיוּ) In C. & Ven. וְנַשְׁיוּ legitur. quæ quidem lectio non conuenit cum Hebr. עָשִׁיר itaque videtur reponendum ex R. Sal. וְנַשְׁיוּ.

3 Pro (וְקַבְּנָא) quod ex Elia restituimus; perperam legebatur in V. & alius וְקַבְּנָא. sic vers. sequenti pro אוֹרַזְוָתָא, quod mendosè in V. ponitur, repositimus ex eodem C. & El. אוֹרַזְוָתָא, sicut C. etiam habet.

5 (כְּנוּלָא) sic & C. Verùm Bahal Ar. & El. veriorem habent lectionem, כְּגוּלָא à verbo Syro רגל mendosè in V. ponitur, repositimus ex eodem C. & El. רגל, vt significatione conueniat cũ רְגִיל, mutato כ in ג.

6 (קְלִילָא) C. קְלִילָא.

8 (דְאַרְחָא) Adde affix. ex Complut. דְאַרְחָה.

10 (נַפְשָׁה) Adde ex C. ר, וְנַפְשָׁה.

11 (מְפַרְחִים) Repone מְפַרְעִיָּא vt in C. & Ven. legitur, nam פְּרַע apud Syros, etiã Germanè, florere &c. significat.

12 (תְּרִיעָא) Non malè C. דְתְרִיעָא.

14 (דְמַרְיָה) Est à verbo Syro מרה, quasi temerariuss. &c.

15 (מְתַבְּנָן) Rectiùs C. נְבָנָן pro Hebr. נְבוֹן.

16 (מִתְחַלֵּט) Est à verbo Syro חלט. i. Miscere, μετέχειν. non autem ab illo Leu. 24. לְחַלּוּטִין, vt El. & alij putant. Chaldæus videtur pro Hebr. מתעבר legisse מתערב.

17 (רְכָרְיָא) Est à קָרָא, quod apud Syros valet קצר Brene esse. Idem infrà occurrit, sed cum ה, דְקָרְיָה, vbi mendosè in V. legitur דְקָרְיָה.

18 (מְכַיְוָתָא) Mendosè legitur in V. pro שִׁיטוּתָא, vt rectè habet Complut.

19 (נְתִין) C. נְתִינוּן pro נְתִינוּן vt arbitror.

Ibid. in Ven. (תְּרִעָיָא) legitur pro תַּרְעֵי, vel potius, vt Complut. habet, תַּרְעֵי.

22 (עַנְוָלוּ) Lege cum Compl. עַנְוָלוּ.

12 (דְאַיִת) Mendosè. Repone דְאִיתוּ ex Compl.

14 (טוּכָן אַרְוָוד) Repone ex C. עוֹבַד אוֹרוּד. i. Opus. nam טוּכָן dicendum esset.

16 (בְרוּחָמָה) C. fortè meliùs בְּיוֹם pro Hebr. i. In ipso die.

17 (וּמַסְחָרוּ) C. (וְעַתָּה דוּ) רַמְּ הוּא דְכַרְבוּתָא סְיַהֲרָא דְשִׁקְרָא.

18 (דְגִשָׁא) In C. legitur דְגִשְׁמָא, pro quo lego דְגִשְׁתָא. i. Pungens. à verbo Syro דגש, eamq; puto verissimam esse lectionem; mutata solùm litera מ in ת. vel si mauis ד, דְגִשָׁא versa in ר. Ab hoc verbo puto דָגָשׁ Hebr. sorum dici, quasi Pungens vel punctum. quemadmodum apud Latinos Punctum dicitur à pungendo.

Ibid. (מָאמָא) C. מְכִי.

21 (וְעָרָא) Sic in V. sed mẽdosè. Bahal Ar. (וְדָעָרָא), quæ vox alibi inuenitur pro עָנָן, vt dixi.

22 (כַּפְּתָה דְשׁ) Repono ex Cõpl. שַׁפִּיתוּ שַׁקּ.

23 (גְבִי) C. וְסָבִי, pro Hebr. וְקָרֵא. Et אַגְלַת pro וְעָרָשָׁא.

25 (מְרַדְּלָא וְחִלָּא שַׁבְּרָא) Sive, vt Ven. habet, (מִרַדְּחָנָא) C. longè meliùs וּמְלִיתָא שַׁבְּרָא. nam מְרַדְּחָנָא quod sequitur est singulare.

26 (מַתְעֵי) & (וְאַרְחָתוּן) C. מְתַעֵי & וְאוֹרְחָתוּן.

27 (נִסְתַּקְבַּל) Est à verbo Syro סקבל. i. In aliquem incidere. &c. Vide Lexicon.

(וּמַלְגָא) Mallem legere cum C. וּמוּלָה: nam hæc vox melius exprimit, meo iudicio, vocem Hebr. חֵין, vt in Iob & alibi monui, quàm מֵיל.

28 (וְאַרְחָת דַאֲמַרְתָּנָא) Mendosè est hæc lectio. Ex C. verò, etsi non mihi videtur plane esse vera, aliquis potest elici sensus, nec à veritate Hebr. alienus: אוֹרְחָא דַאֲכָנָנָא q. d. Iter prauum. ab אֲכָנָא. i. Iniuria, offensa. Matth. 5. Vide num legi possit דַמַּכְתָּנָא.

XIII.

1 (בַּעְתָא) Sic C. & El. sed hic putat ב esse seruile. Aruch reijcit ב pro Hebr. בְּעֵרָה. sic inf. vers. 8.

2 (תְּתַרְתַּף) Mendosè, pro תִּתְרַטֵּף. i. Diripiatur. vt legitur in C. facile enim fuit ex ט facere ר, & ת ex ף.

3 (נַפְשָׁה) Lege potiùs cum C. בְּנַפְשָׁה. Et pro שַׁנְיָא repono שְׁוָא; quia suprà docui Hebr. vocem חִוָּה per illam reddi.

7 (וּמַזְלָה סוּגָא) C. וּמוּלָא סוּגָא. Vide suprà, & infrà.

8 (דְנַבְרָא) Legerim potiùs cum C. לְגַבְרָא.

9 (לְחֵין) Mendosè in V. legitur; pro לְחֵין verbo Syro; vt alibi dixi. C. לְחֵין, vbi ן positum est pro ו.

11 (דְמַזְלָה מִן עִלָּא דְרַחֲמָה) Compl. מְמוּנָא מִן עִלָּא דְרַחֲמָנָא. i. Diuitiæ occasione fraudulenta. i. fraudulenter partæ.

2 (חִיד דְעָלָא) C. חִיד דְעָלָא fortè pro דְעָלָא.

3 (וְנִדְכְּנוּן) C. תִּתְרַכְּנוּן Expellet eos. Et paulò antè (וְנַטְלְשָׁלוּן) Cõpl. וּמִסְלְשָׁלוּן fortè pro וְנִסְלְשָׁלוּן.

7 (עַאמָא) C. עוּלָא.

8 (עַל חֵל) C. melius (עַל חֵל) בִּישׁ תְּחוּ. וְעָאל רְשִׁיעָא חֵילָפוּי.

9 In Ven. legitur בְּכוּלָא בְּפוּמָה מְקַבְּלוּ אַרְעָיָה. מְקַבְּלוּ) mendosè. sed in C. rectè בְּכוּלָא מְחַבֵּל חַבְרָה קַבְּלוּ אַרְעָיָה. Nos ex versione pro קַבְּלוּ אַרְעָיָה restituimus מְחַבֵּל חַבְרָה.

10 (כְּמַבְרְחוּן) C. וְטוּכְתָּ.

Ibid. pro (תִּין) quod mendosè in V. legitur, fecimus תְּרוּץ. Verùm crederem aliquando fuisse scriptum תְּרֵין à verbo Syro: quod sæpè in hoc libro occurrit.

11 (דְצַוִּיקֵי תִּתְרוֹמִים) C. דְתִרְוִיקֵי תִּתְרוֹמִים.

14 (מְרַבְּרָנָא) C. מְרַבְּרָנָא. vide cap. 20. vbi Elias citat vtramque lectionem.

Ibid. (דְמוּלְכָתְנוּתָא) C. דְמוּלְכָתְנוּתָא.

15 (עָרֵב) Quod in V. desiderabatur, ex versione reposuimus. Complut. עָרֵב.

17 Post (פָּרַע) adde ex C. לְנַפְשָׁה. i. Sibi ipsi.

Ibid. In V. erat (בוּכְרָא) C. בְּאִבְזְרוּיָא. El. & בִּכְרוּיָא et בוּכְרָא adfert. vide infrà cap. sequent. vers. 10.

18 (חֲשִׁיטָא) C. melius חֲשִׁיטָא.

22 (קָרְשָׁה) El. & C. קָרְשִׁי sine affixo.

(בְּנַחְרִיבָא) sic correximus, quia in V. mendosè legebatur בְּבַחְרִיבָא. El. & C. בְּנַחְרִיבָ.

(דְשַׁפִּירְנָא) C. דְשַׁפִּירְנָא עַמָּעָם. i. Expulsa sensu. id est Fatua. fortè טְרִירָא legitur pro פְּרִירָא, vt alibi occurrit.

25 (הָדְקָן) Mendosè Pagn. et alij, qui רכן radicem faciunt, cùm legi debeat cum C. תְּרֵקָן.

26 (לְרַעֲלִי) C. non malè לְרַעֲלִי.

29 (פַּחְתָא) C. דוּכָא. Vide Iob cap. 20. vers. 3. vbi פּוּחָא ponitur pro Vento. El. etiam hic פַּחְתָא cũ aliis videtur pro Vento accipere.

30 (לְאַדִּיקוּ) C. דְאַדִּיקוּ.

(וּמְקַבְּלָא) C. וּמְקַבְּלָא. Et post (הַכְּמָתָא) additur in C. רְעִיתָא.

XII.

2 (וְקַבְּל) C. דְמִקַבְּל. Et pro (רְאָלַחַ) C. מְאָלַחַ. Sic pro (רוּעִיעָא) C. רְשִׁיעָא. q. d. Viri impij consilium est impietas.

4 (מַלְוִיתָא) Sic etiam Pagn. & alij pro כְּמָב, sed videtur כְּלוּשִׁיתָא reponendum ex cap. 14. vbi Ven. habet malè נִיטְלוּתָא. & ex Iob cap. 41. in Ven. editione.

7 (וּבְוִיתוּן) C. רְבוּתוּן.

9 (זְלִילָא וְעָבְדֵי אִיתוּ) C. דְלִילָא וְעָבְדֵי אִיתוּ.

Ibid. (מִן הוּא דְמִיתָ) In Ven. erat מִן חוּא, pro quo scribe Syrorũ more הוּא. nam חוּ est pronomen Hebr. מִדְמִיתָיקָר.

11 (בְּעָרָעָא) Scribe cum Compl. בְּאַרְעָה cum affixo.

(בְּאַמְּאוּ) Et post (עָנָנָי) additur in C. שְׁמָיָא.

29 (שָׁם) C. שוּ. Et (שָׁם שוּת) sic & Bahal Ar. diuisim in radice, vt supr. cap. 3. monuimus. sed C. vtrobique facit vnam vocem: hîc enim sic legit: וְכַד שוּ שִׁיתָאכְיָה.

31 (וְכַד אַחֲרֵי חָוָה) C. וּכְד אַחֲרֵי חָוָה; sed pro חָוָה censeo legendum חֲוָר. & tunc sensus erit integer.

33 (תְּרֵשׁוּן) vel vt El. תְּרֵשׁוּן. Bahal Ar. in Hiph. rectiùs תְּרִישׁוּן. vide supr. cap. 4. vers. 15.

34 (אַקְסוּפּוֹתֵי) C. אַסְקוּפּוֹתֵי. El. אַסְקוּפּוֹתֵי.

Ibid. (חֲנָעָר פָּרֵי) sic & El. mendosè. C. לְמִטַּר כְּפָן rectè.

35 (דְשַׁהְרָה לִי) C. דְשַׁהְרָה לִי.

IX.

1 (תְּתַבְּנֵי הֵיכָא) Compl. תְּתַבְּנֵיכָא, sed neutra lectio placet, nec conuenit cum Hebr. הֵנָּה. non malè igitur hunc locum correxeris ex cap. 14. vers. 1. הֵנָּה.

(דְעָתְרַת) Sic ex El. correximus; in V. enim erat וְעָתְרַת, cui videtur Chaldæus Hebr. vocem חֲגָבָה tanquam חֲגָבָה legisse.

2 (פְּתוּרְתָּה) C. פְּתוּרְתָּה.

3 (וְשַׁדְּ שַׁלְיָתָא דְנַבְקָרָן עַל גֵּב) Sic V. sed C. & El. non legunt coniunctionẽ in principio. & שַׁלְיָתָא דְנַבְקָ עַל cum affixo legunt. sed pro גֵּב, C. habet גַּוָּ.

4 Pro דְאַתָּא quod mendosè in Ven. legebatur, ex vers. 16. fecimus דְאַתָּא. In Compl. est דְאַתָּא cũ Vaf loco Iod.

7 (דְרִדְרִי) C. דְרִדְרִי. Et (וְנַבָּב) In C. non legitur Vaf.

8 (תְּכוֹס) C. תְּכָסָן. Huius radicis variæ sunt formæ: כוּס כסא כסן sine כס & מכסן.

Et (נְסָנָוָ) In Venet. erat מַסְפָּר scriptum, ex quo pro ט fecimus כי. quæ literæ paruo discrimine in manuscript. dignoscuntur. C. נְסָנוּ.

11 (דְבַה נִיסָנָאִין יוּמְתָן יוּסָ) sic V. sed C. melius דְבַה מַעֲנָיוּ יוּמְתָן יוּסָ. Nos ex Hebr. pro דְבַה fecimus דְבַי.

14 (בִּיתָא) Scribe cum C. בִּיתָה.

16 Pro (מְטוּל) repone ex Complut. מְאַן.

17 (מִי נוּבָבֵי חֵילִים) sic & Elias; quem miror etiam חֵילִים cum ם citare. sed C. lõgè rectiùs חֵלָיִן. וְנוּבְבֵי חֵלָיִן. Ibid. pro (דְשִׁטוּתָא) quod citat Bahal Ar. legere mallem cum C. דְשִׁטְיָא; quia alibi שִׁטְיָא pro Hebr. פֶּתַח ponitur.

18 (דְנַסְרֵי אַפּוּלֵת) Pro דְנַסְרֵי quem Pagnin. etiam adfert, C. legit דְנוּבְרֵי rectiùs; quia vox Hebr. דְבָרִים exprimitur sæpiùs per נְסָרִי, & post אַפּוּלֵת addit תַּמָּן. i. Ibi.

Item pro (דְמִזְמְנִין) C. דְנַבְזְבָנִין.

X.

2 (דְרַשְׁיָעָא) El. דְרַשְׁיָעָא, sed C. rectiùs דְרַשְׁיָעָא.

4 (מְמַבְּכָא) C. מְמַבְּכָא.

6 (דְרִישׁ דְצַדִּיקָא) C. דְרִישׁ דְצַדִּיקָא

17 וּבְרַקְמָא) *sic V. & quidam cod. sed correctiores libri, vt Bahal Ar. El. & C. habent* וְכוּרְכָּמָא.
18 בְּרִיגְנָתָא) C. בְּרִיגְנָתָא.
20 דְּעָנָא) C. דְּעָנָא.
21 בְּסָנְעָא) C. בְּסָנְעָא.
22 Post לַאֲסוּרָא) *additur in C. & El.* דְּסַקְלָא. *i. Stulti. quia in Hebr. est* אֱוִיל, *licèt* LXX. *illud non habeant.*
23 אוּלָא דְּמַפְּרִיחַ) C. אוּלָא דְּפַרְיחַ. *V. & El.* דְּמַפְּרִיחַ.

VIII.

2 אִיתָה) C. אֲתָיָא. *i. Venit, it.*
3 וּבְפִמָּא) C. וּבְמַגְלָנָא. *legit in plurali* וּבְי מִרָּא *& V.*
6 שְׁרִירוּתָא) *sic & El. sed cum* ש *dextro, pro Hebr.* נְזִירוּת. C. שְׁרִירוּתָא. *vel potiùs in plurali* שְׁרִירָתָא. *i. Certa, firma, vera. sic infr. pro* תְּרִיצוּתָא] *scribi potest* תְּרִיצָתָא.
7 דָּנָא פְּמִי וְרַחוּקָא) *Cõpl.* מְמַלֵּל מוֹרִיגִי וּמְרַחֵק, *pro Hebr.* יִתְגָּנָה וְחִכִּי. *sed pro* דָּנָא *censerem legendum* רָנָא; *quod verbum plerumque respondet Hebræo* הָגוּת. *In Cõpl. est* רִשְׁעָא, *meliùs quàm* רַשְׁעָא.
9 כְּלָהוֹן) C. כְּלָהוֹן.
10 מְרָרוּתָא) *C. melius* מְרָרוּתָא.
11 דְּשַׁבְּתָ) *Meliùs in C.* דְּשַׁבְּא. *Ibid.* פָּחֵי) *Corrige ex C. & ex cap. 3.* פָּחֵם.
12 בְּרִית) *Repone ex C.* בְּרִית *sine* דְּרִית. *i. Habito.*
וּיְרִיעָתָא) *Hanc vocem ex versu superiori suppleuimus, quia desiderabatur in V. quam nos posteà in C. adscriptam reperimus.*
14 דְּמוֹלְכָנָא) C. דְּמוֹלְכָנָא.
15 מְטוּר אֲנָא) *C. rectiùs* מְטוּתְהוֹן. *Ibid.* וְשַׁלִּישֵׁי אֲנָא מְשַׁיְּרִין) *Repone ex C.* וְשַׁלְשׁוּנֵי מְשַׁיְּרִין. *i. Potentes vnguuntur.*
16 דְּרַבְּנָן מְתַרְגְּרִין) *Sic ex El. restituimus: nam perperam in V. legebatur* דּוּרְכָּנֵי מְתַרְגְּרִין. *Illam eandem etiam lectionem habet C. Quod autem in annotationibus quas fecit in Radices Kimhi, El.* מְתַרְגְּרִין *citet, puto esse mendum.*
18 וּמְוַלֵּא) *Legerim potiùs cum Compl.* וּמְוַלֵּא, *de quo suprà cap. 6. vers. 31.*
19 *In* מְגָנָא) *Dele camets sub Iod. Et pro* מְגָנָא) *Repone ex C.* סִימָא.
21 דְּאוּרַת לְרַחֲמוֹר) *Ex C. lectione* דְּאוּרַת לְרַחֲמֵי, *repono* דְּאוּרַת (אֲיוֹסֵף) *in Aphel.*
22 הַרְיָתָה) C. הַרְיָתָה.
23 אִסְתָּקַת מִן) C. אִתְתָּקַת מִן יְשִׁיתָא.
24 אִתְיַלְדַת) C. אִתְתָּקַת.
25 קָרִים) *sic & El. Verùm cùm in C. non legatur, videtur certè superfluum.*
Ibid. אִתְכַּבְּדַת) *Repone ex Compl.* בטן *à* אִתְכַּבְּדַת, *quod sæpe Hebraeũ verbum* חולל *exprimit.*
26 וְנַחֲלֵי) C. וְאַשְׁקְוֵי *pro Hebr.* וְחוּצוֹת.
28 אוּגְרִים) C. אוּגְרִים *pro Hebr.*

29 מִן רַאֲעָל) *Repono ex C.* מִאַן דְּאַעֲטִיל. *El. quoque* מאן *habet; sed in* דְּאַעֲלִי *à V. non discrepat. puto esse literarum transpositionem pro* דְּאַעֲל.
30 לָא לְמִתְרַמְרוּ) *Repone vt erat in V.* לָא לְמִתְרַמְרוּ. *i. vt ego expono, Non est mirandũ, οὐ Θαυμαστὸν, iuxta* LXX. *non mirum videri debet, si fur furetur: à verbo Syro* רַמְרָא *est infinit. Syr.*
בְּפִשֵׁי) *Sic Compl. In V. erat mendosè* בְּפִשֵׁי.
31 וְכַלֵּה מְגָלֵא) *Lego cũ Compl.* וְכוּרָא מוּגָא, *sic enim vbiq. video scriptum in manuscriptis, pro Hebræo* חוֹן, *quod puto ab Arabibus sumptum esse vocabulum: quibus* מאל *sine* מיל *est Substantia, opes. Bahal Aruch in radice* כרר *legit* זְכוּלִיה מִיקָרָא
33 מִכְּתָשׁ) C. מִכְּתָשׁ.
34 דְּפָרְעָנוּתָא) C. דְּפָרְעָנוּתָא.
35 מְהוֹכְרֵי) *Mendosè legunt Ven. Pagn. & alij, pro* מְהוֹבְרֵי, *vel potiùs pro* מְחַבְּרֵי, *vt C. habet, sine* מוּחֲבָרֵי.

VII.

6 *Hic versus qui corruptus est in Venet. sic legitur in C.* מְמַנְּתָא דְּעִיתָא דְּיִתֵּי וּמְהוֹרִיקוּ דִּיתִי (אוֹרִיקוּת): *Ex Elia correximus: in Ven. enim perperam erat* זְעִיתָא. *Is autem in* תרס *fatetur quid* דְּרִקוּן *sit, se nescire; & conqueritur id Bahal Ar. non adduxisse; cùm tamen ipse Bahal Ar. in rad.* בלס *dicat* מַרְקָנָא *idem esse quod* בולוס *Fenestram vitream.*
8 לְקַבֵּל עֵינוֹתָא) *sic & Pagn. & alij, sed perperam. C. verò recètè* לִקְבֵל פִּנִּיתָא, *sine* פִּנִּיתָא, *facile enim fuit ex* פ *facere* ע. *vide infrà vers. 12.*
9 וּבְחַיְּרִינָא) N. וּבְחַיְּרִינָא *mendosè: vt suprà cap. 4. dixi. pro* וּבְחַבִּיב.
10 בְּאַכְּבָמָא) *Sic Pagn. & alij, sed puto esse mendum, cùm maximè Baal Ar. aut Elias nullam faciat huius vocis mentionem. ac ideo censeo substituendũ* בְּאַסְפַּכְמָא *Syro* כָּסָם *Formare, fingere, induere formam. & c. vnde* אִסְכִּימָא *, & c. vide Lexicon. Nam* בְּאַסְפַּכְמָא *quod est in C. non mihi satisfacit. Ibid.* דַּעֲלִימֵי) *Perperam in Ven. legebatur cum affix.* דַּעֲלִימֵיהּ. *Non malè cum C. legerũt* דַּעֲלִימֵי.
11 בְּבַלְתָּא) *Rectiùs C.* בְּבַיְתָה.
12 בְּעִנְבָּ *bis*) *Non legitur* ב *in Complut.*
13 וְאַחֲצַפָּת) *Nõ malè C.* וְאַחֲצַפָּת. *vel El.* חֲצַיפָּת.
14 וּמוֹמָא) C. וּמוֹמָא.
15 *Pro* דַּמְסַכְּנָא) *quod El. fatetur se ignorare, C. habet* דַּסְכָּנָא. *i. Prospectans, respiciens. Item* דַּסְכָּנָא *videtur legendũ.*
16 שִׁנְיָא) C. שִׁנְיָא. קַרְמִיתָא) C. קַרְמִיתָא.

נְגַר *i. Incita, adhortare, à verbo Syro. Et pro* הַבִּיל, *quod Baal Ar.* לאלתר *i. Mox, illico, exponit, quid si* קְבִיל *legatur? i. Interpella. nam* ח *&* ק *non facilè discernuntur.*
4 וְנִיחָתָא) *Sic Bahal Ar. El. & V. sed C.* וּכְיוֹחָתָא. *sic infrà vers. 10. vbi V. & El. habent* נוּמְיָתָא.
5 נִשְׁבָּא) *Repone ex C. Bahal Ar. & El.* נְשִׁבָּא.
6 לִישְׁמִשְׁמָנָא] *Sic Lexica etiam, sed perperam. Repone ex Bahal Ar. & El.* לְשׁוּשְׁקָנָא.
אַרְחִתְהוֹן] *Melius legeris cum* אַרְחָתְהוֹן *C: nam in Hebr. est affixum singulare.*
7 חִיוֹ] *Non legitur in C. nec in Hebræo.*
8 וְנַגְשָׁא] *Cùm nusquam hoc verbum sit in vsu pro Coaceruare, nisi in vostris Lexicis, videtur cum C. legendum* וְגַרְשָׁא. *i. Et coaceruat: à* גרש *quod in Aruch inuenitur, & apud R. Sal.*
11 וְתִתְרְכָךְ) *vel potiùs* וְתִתְרְכָךְ. *i. Te apprehendat; à verbo Syro* דרך; *sic enim est in Compl. Malè in V. legitur* וְתִתְרְכִיךְ.
Ibid. Pro כְּשִׁירָא) *quod Pagn. et alij Clypeum (quia in Hebr. est* מָגֵן) *exponunt; fortè à* כשר *i. Trabe; vt metaphoricè pro quacunque re forti capiatur. C. inf. cap. 24. legit* שב לבא *i. Recto corde, vt hic videtur exponendum.*
13 וְתַכֵּס) *A* תכס, *quod El. nescit quid significet, verbo Syrico pro, Offendiculum dare.*
Ibid. Pro יְנַכְּמוּ] *Non malè ex C. potest legi* יְרַמְּיוּ, *quod Hebræo* מרה *optimè respondet, licet Isa. 58.* אַבְּיָא *inueniatur.*
16 אַסְקֻלִּית] C. אַסְקֻלִּיוֹת.
18 *Pro* רַעֲתָא) *Repone* בִּישְׁתָא *, nisi malis* ר, *hoc modo:* וּרְעָתָא; *quæ vox alibi pro* בִּישׁ *ponitur.*
19 כְּתַי דְּשִׁקַּ דְּמַלְכַּבְּוֹתָא) *Hoc ordine, nec malè, sic legitur in C.* כְּמַלְכָּא כַּרְכּוּבְיָא סָגֵי דְּשִׁקַּ.
21 בְּצִעוּד) C. עַל צוּאר, *vt est in Hebræo.*
22 תִּתְדַּבַּר) C. תִּדְבַּר. *Sic pro* תִּתְנַטַּר *C.* תִּתְנַטַּר *fortè meliùs.*
Item pro רַצְוָך) *In quo Elias nõ parum se cruciat, legendum censeo* רִגְוָך. *i. Meditatio tua. vel* רִגְוָך, *à verbo* רְגָא. *i. meditari: nam facile fuit ex* נ *facere* צ, *vt alibi docebimus.*
24 דְּתִנְטַרְנָך) C. לְמִטְרָך.
25 וְתִשְׁרֵנְנָך) C. תַּדְבְּרִינָך.
Ibid. pro בְּנִכְיוֹתָה *malim cum Bahal Ar. & C. legere* בְּנִכְיוֹתָא.
26 מִלְּתָא) *Lege cum C.* אִתָּא, *vt etiam Elias quodam in loco citat: nam & alibi alteram lectionem agnoscit. Et pro* צִרְוָא) C. צִרְוָא. *vide* אָרָא.
27 דְּעִבְדָה) *Bahal Ar. legit* בְּחִבְדָה *per* ח.
וּלְבוּשׁוּ לָא יִקְרוּן) *Compl. rectiùs* וּלְבוּשׁוּן לָא יִקְרוּן
28 אַי) C. 18.

מִתְּתָקָן] C. בְּמָה מַתְּתָקָן ; *pro quo potest scribi* מִתְּתָקָן.
21 *Mendosè scribitur in Venet.* דְּעָנָיָ] *pro* מַעֲנָיָ. *vt rectè habet C.*

V.

3 רַבְּרְבִיתָא) *Sic ferè vbiq. hanc vocem scribi video; præterquam in Bahal Aruc, qui in radice* כבר *legit; quem sequitur etiam Elias; licèt aliquando eos alibi aliter citare reperiam. Syros verò* רַבְּרְבִיתָא *per* כ *in secunda, &* ר *in tertia pronunciare, docet nos Masius.*
4 גַּיְרָיָא) *Mendosè in V. legitur, atque in Pagnini Lexico: pro* גוּרָא *i. Absynthium, vt C. rectè habet. vel, pro* גִּירֵי, *vt El. quem sumus secuti. Et pro* מִן] *rectiùs legas cum C.* חִיוֹ.
5 מִסְפַּכְנָא) *Repone ex C.* מִסְפַּכְנָן.
7 מִיכְּרֵי דְּיָ) *Mendosè in Venet.* מִיכְּרֵיהּ *cum* ה, *quam C. reijcit: legens* מִיכְּרֵי מִם.
8 דַּבְּיָתָא] *Lege cm C.* דַּבְּיָתָהּ *cũ affixo.*
9 לְכַרְכָּאִין] *Com.* לְכַרְ עַמְּמִין *pro Hebr.* לְאַבְּנֵי.
10 תַּעַל] *Non legitur in C. nec vllum verbum est in Hebr.*
12 אַשְׁלִי) *Bahal Ar. & El. hic & alibi* אַסְלִי *legunt cum* ס *pro verbo* אָצַל.
14 עַד כָּל) *Repone ex C.* עַד לְגַרְגַּל חֲוָיָת כָּבֵל בְּשִׁין ; *quia hæc lectio conuenit cum Hebr.*
Et וְזַבּוּרָא) C. וְזַבּוּרָא. *vtramque lectionem Eliam agnoscit.*
15 רַוְנָא] *Sunt Fluenta, à verbo Syro* רְוָא *Fluere. quod quid significaret, Elias fatebatur se ignorare.*
19 הָוִינָא) C. הַוִּינָא. *sic & Elias, qui & alibi* חַוִּינָא *legit. De hac dictione vide Masiũ. nã est vox Syrica,* חַוִּינָא *pro, Mente, intellectu.*
Ibid. מִזְמָן וּבְרַחֲמוֹתָא תְּנָדֵם) C. וּבְרַחֲמוֹתָא *legit, sed pro* א *habet* ה *affixum eleganter: & pro* תְּנָדֵם *, quam lectionem solus Elias affert,* תְּנָדֵם *cum* ם, *vt etiam erat in V.* בְּרָם *autem apud Magistros est Legere, discere. quod si* תְּנָדֵם *retineas, crit Augescas, crescas, promoueas; quasi esset scriptum in Hebr.* תִּשְׁגֵּא *cum* ש *smol.*
20 עוּבָה] *sic & El. sed C.* עִבָּא *Bahal Ar.* חוּבָה *per* ח.
22 נִתְפְּכִיד] *sic & C. Pagnin. & alij, sed perperam: pro quo ex Bahal Ar. et El. reposuimus* נִתְפַּגֵּר *quam quidem lectionem esse verissimam, discimus ex 2. Tim. 2. vbi* פכר *pro* ἐκπλέκεσθαι *legitur.*
23 וּיְבַטְּנָנִי] C. *non malè* וּיְסַנְּנָנִי.

VI.

2 *Pro* אִתְאַחֲרַתְּ *&* אִתְאַיְרַתְּ] *in C. legitur* אִתְחַקְרַתְּ. *Et pro* מַאֲמָרָא דְּמ) *quod bis reperitur in hoc versu; C. habet longè rectius* בְּאִמְרֵי פוּם *, nisi illic scriptura* מַאֲמָרֵי.
3 *Post* עֲבַר] *adde ex C.* רָא.
גַּרְגָּ] *Potest in Pail etiam scribi*

redundat. In C. tantùm ponitur אין הַדִּיקוּד לָא.
25 דְּרַחֲלָא וּמִן) C. *et Ar.* דְּלוּחֲיָא מִן ; *quæ vox cũ sua radice frequentius in* אמת, *quam* רחל *inuenitur. At pro* מָרָא] *quod quidã Extinctionem exponunt, ex C. & Bahal Ar. repone.* חַיּוּתָא ; *quia apud Syros est idẽ quod* שׁוֹצָה *ὅρμημα, Impetus, & pro* שַׁפְיָא *capitur. Illic pro* מִן *Ar. habet* דְּמִן.
26 וְלָא תִתְעַיַּד) *Potest legi cum El.* לָא תִתְעַבֵּד, *vel* לָא *cum C. vide supr. cap. 2. vers. 19. & Lexicon Syricum in* צרא.
27 תִּתְכְּבֵל לְמַעֲבַד) *Comp.* תִּתְכְּנַע מִלְּמַעֲבַד. *sic vers. seq.* יִתוּב) *Complut.* יְחַוֵּר.
31 תִּצְבֵּי] *Secuti Interpretem Compl. sic restituimus: nam mendosè habebat Ven.* הִצְבֵּי. *hinc valeant Lexicographi cum suo verbo* בחר *pro* עין.
32 מִן] *Non legitur in C.*
Pro שׁוּעִיתָה] *quod etiam El. citat, C. habet* רַוְוָיָה.
33 מְעַבְּרָהוּן] *sic etiam in C. sed cùm pro Hebr.* נוּד *sit positum; censeo legendum* מְעַמְּרָהוּן, *à verbo* עמר *Habitare, apud Syros.*
34 *Ante* נְכָרְחָף] *quod respondet Hebr.* נְרוּץ. *additur in C.* דְּעָנְיָיקוּ *& pro* וּנְעָנְגוּ] *longè rectiùs C. habet* וּרְעָנְגוּנְהָנִי.
35 נִיקְמוּן] *Perperam. Scribe* נְחָמוּן, *vt rectè habet C.*

IIII.

3 וַיְחַיְרֵיא) C. וַיְחַיְרֵיא.
4 וְאַלְפָּן לִי) *Scribe potiùs cum C.* וְאַרְלְפִנִי. *i. Et docebat me.*
יוּ] *Non legitur in C. ac videtur inducendum; quia non est in Hebræo.*
מְלוּי] *Repone ex C. & El.* מְלִי.
5 מְאַמְרִיהוּן דְּיָ] *Lege cum Comp.* מְאִמְרֵי; *est enim in Hebr.* מִן.
10 מִבֵּי וְנִכְפּוּן] *Mendosè: pro* מְלֵי וְיִקְוָוּן, *vt rectè habet C.*
11 אַרְחָתָא] *Scribe cum Compl.* כְּאוֹרְחָא.
12 תִּשְׁעָן] C. תִּסְעָן. *El.* תִּסְעָן ; *qui putat* עָן *esse radicem. Ego credidi aliquãdo* ס *ex* ת *factũ esse; quasi diceres* תִּתְעִיק. *Non malè legeris cum Bahal Ar.* תִּשְׁגֵּיק, *quam lectionẽ Eliæ asserit se in alio codice reperisse. nam* שנק *pro Arcliare, angustiis afficere, etiam capitur. Vide Ps. 31. vbi* תשעיק *etiã occurrit.*
15 צְרִיחַ) *sic & C. sed Bahal Aruch nos monet hìc, & alibi, per* ר *legendum* אָרִיחַ. *Vide ipsum in rad.* רש *& El. sic & infr. cap. 8.*
16 וּפְרִיגָא) C. *i. Et confringetur.*
17 דְּמִכְּלָ מִיכָּל דְּרִשְׁעֵי) C. מִטּוּל דְּמִי מִיכוּלְתָא דְּרִשְׁעָא.
18 נַחֲרָה) C. נְהוֹרָה *fortè meliùs.*
19 וְאִרְמָא דִּי) C. *non legit coniunctionẽ, nec in principio, nec in medio; sed pro* חַיִּירָא *ex Bahl Ar. & El.* חַיִּירָא *reponendũ.*

Ibid. צִיְרִין) *Lege cum C.* אֲדִירִין. *i. Venantur, capiunt, apprehendunt. Vide Dictionar. Syric. Ideo malè Pagnin. qui* צר *pro Apprehendere adducit.*
20 הַלַּךְ) *non rectè. C.* תַּלִּיךְ *fortè pro* הִתְהַלֵּךְ. *Et pro* דְּאָרְחָתָא) C. *rectiùs* דְּאוֹרְחָא.
21 *Pro* עָקְרִין) *legerem* עָמְרִין. *i. Habitant, quia in Hebr. est* יִשְׁכְּנוּ.
Et in voce וּדְלָא) *Vaf est delendum, vt ex C. docemur.*
26 מְשַׁוְּתוּתְרִין) C. מְשַׁוְּתוּתְרִין *nõ malè.*
27 נְסוּפָּן) *sic restituimus, quia in V. perperam legebatur.* כִּיסוּפָּן) C. וְסוּפוֹן.

III.

2 דְּיוּמְתָא) *Compl.* דְּיוּמְנָא. *sic inf. vers. 16.*
4 בְּנֵי אֲנָשׁ) C. בַּר נָשָׁא.
5 בְּיוּקְתָּךְ) C. *melius* בְּיוּקְתָּךְ. *In Hebr. enim est* בִּיקְתָּךְ.
6 תַּרְעָ) *C. rectiùs* יְתַרְעָ.
לְכַנְשָׁרָךְ) *vel vt El.* לְכוּנְשָׁרָךְ. C. לְכוּנְשָׁךְ ; *quam lectionem Elias asserit etiam in quibusdam codic. inueniri: &* לְכוּנְשָׁרָךְ ; *miraturq; neutram in Bahal Ar. citari.*
9 לְאַלְחָדָ) *Lege potiùs cum C.* לְאַלְהָא : *nam nullum est affixum in Hebræo.*
11 חַמְרָק) *sic & El. qui putat illud Spuendi, et nauseãdi significationẽ habere. Pagn. verò, Defrices te, tergas te. C.* תִּמְרוּק *vel* תִּמְרוּך *q. d. Affligas te, vel mollescas. quo significatu verbũ* קוץ *à quibusdam exponitur. vnde vulgata versio Deficias. vel est verbum à nomine Syrico* מאסא.
15 פָּחִים לָה) *Lege cum C. & El.* לָה. פחם *autem apud Syros est, Similem esse, comparari: quia El. qui Syricæ linguæ erat ignarus, in hac voce tanquã ignota se torquet.*
18 אִילַנְיָא) *Repone ex C.* אִילָנָא.
19 דְּמִתְעַסְּקִין) C. דְּמִתְמַכְּנִין. *i. Qui tenuerint, apprehenderint.*
Ibid. שִׁיתְאַסְּחוּ אָרְעָ) *sic El. quem sumus secuti. In V. erat* שִׁית אַסְּחָה דְּאָרְעָ ; *sicut citat Bahal Ar. in radice* שתם. *C. ferè eodem modo cũ* ד, *sed coniunctim,* שִׁיתְאַסְּחָה דְּאָרְעָ. *Sed miror Bahal Ar. cùm* שתם *radicem faciat, duas dictiones legere, perinde ac si* אַסְּחָה *pro Fundamentis accipi debeat quasi* אַשְׁיָא, *vt apud Ezech. & alios legimus.*
Ibid. וּשְׁמַנָּא עֲבִי דְּמִטְלָא) C. וְעָבְנֵי. *Hic locus egregiè hactenus fuit corruptus; insigniterq; doctiùs impositum, qui* עָבִי *pro Stillare posuerunt. quod non fecissent, si Bahal Ar. consuluissent in radice* רסס, *qui paulò aliter quàm C. legit, nempe* עָבְנֵי רַס שְׁלָא *, sed pro* רַס *reponendum est* רִסּוּ *ex Compl.*
21 נַגַּל בְּעֵינָ) *Pro quo fecimus* נוּל. *C. verò* מָעֵי ; *sicut El. videtur voluisse legere in rad.* לוּט; *vbi* נִיחָן *à typographo pro* נִיחָן *est positum.*
24 אִם תִּשְׁכַּב יְהַרְסָךְ נָלָא) *Alterũ quo videtur reponendum* וּאֲרַחֲכָ ; *licèt C. etiam cum V. consentiat.*
28 *Post* נִקְרָנָן) *in C. additur* לִי ; *idq. rectè. & pro* תַּשְׁכַּחְנָנִי) *reponendum est ex C.* נִשְׁכַּחְנָנִי.
31 דְּאָרְחָתְהוֹן) *sic ex Hebr. restituimus: quam etiam lectionem habet C. sed pro* יִסְקְעוּן *ibi legitur* שְׁבָעוּ.
32 וּטוּעִי) *In versione (error) repone, pro (terror) nam hîc, vt quidam vocem Hebr.* שְׁלָוָה *pro* שׁוֹרוֹת *exponũt,* טוּעִי *Errorem significat; non autem Prosperitatem, vt volunt Pagn. & alij.*
33 וְנִשְׁלָה) *Sic ex El. restituimus: mendosè enim erat scriptum in V.* וְנִשְׁרָא. *sed malim cum C.* וְנִשְׁלָה *hinc sub* ב *reponere, vt sit intransitiuum.*

II.

1 מְלוּי) *Rectiùs in C.* מְלֵי. *vide Iob 29, 24. quæ diximus de vtroque affixo.*
Et pro וּתְקַבְּלִנִי) *non malè Compl.* וּתְקַבְּלִנִי *cum affixo plurali. sic cap. seq. vers. 1. corrige.*
2 וְתַצְלִי) C. דְּצַלִּית.
Pro לְבָּא) *quod mendosè in V. legebatur, fecimus ex Hebr.* לְבָבָךְ. *Hanc etiam Compl. exemplar lectionem confirmat.*
3 וְאִמָּא) C. וְאַרוּם אִמָּ *pro Hebr.* כִּי אִם. *Thargũ videtur* אֵם *legisse.*
Et pro תִּתְיַקְרִי) *repone ex Complut.* תִּקְרֵי.
4 וְתִבְעֵי) *Scribe cum Complut.* אין תִּבְעֵיהּ : *quia* אֵם *legitur in Hebræo, & affixum.*
Ibid. תְּיַצְּעֵנָה) *sic C. propemodum.* תִּיצוּעָה. *El. etiam vt V. sed putat* תִּבְעֵנָה *legendum; quod hoc verbũ sit Syris admodum familiare pro Quærere & c. vt cap. 20. & 25.*
5 וּיְרִיעָתָה) *Scribendum est sine affixo cum C.* וּיְרִיעָתָא.
7 סְבָרָיֵי) *El.* סְבָרָיֵי. *sed C. sine* ם, דַּרְמֵי *pro Hebr.* תּוּשִׁיָּה. *Elias mendum esse putat, quia fatetur se ignorare quid significet. Quidam verò à Senio deducũt. q. d. Diuturnitatẽ, stabilitatem.* בהיר *apud Arabes, Honorem, gloriam, significat.*
Ibid. לְאַלָּן) *sic in C. Perperam in V. passim scribitur* לָאֲלִין *pro* לְאִלִּין.
9 וּתְרִיעוּתָ דְּכָל שְׁבִילֵי) *Complut.* וּתְרִיצוּתָ דְּכָל שְׁבִילֵי *non malè.*
10 לְלִבָּךְ) C. בְּלִבָּךְ.
12 דְּמִמְלֵיָא מְפַרְכְּרִיתָא) *Repone ex C.* דְּמִמְלֵיָא חֲפוּקְתָא ; *quanquam El. cùm fateretur se nescire quid* מְפַרְכְּרִיתָא *, vt in V. legitur, credit esse legendum* מְפַרְכְּרִיתָא *, à verbo* פרך. *Pro* דְּמִמְלֵיָא *fortasse olim concisè fuit scriptum* דממ'.
17 *Pro, ducatum, nõ malè, educationem, posset legi.*
18 דְּבִטְחָקָא) *Pro Hebr.* כִּי שַׁחַה *C. aliter,* אָרוּם דְּמִמְעָבְרָא *q. d. Quia sicut habitatio, à verbo Syro* עבר. דְּעִילָן) *adde ex C.* עָלָה *i. Ad eam.*

IN PROVERBIA.

Ex editione Veneta.

CAP. I.

4 לְשַׁבְּרֵי) *Sic ex aliis correximus. nam perpetuò in Ven.* לְשַׁבְּרֵי *malè legebatur.*
5 וְסַכְלְתָנוּתָא) *Repone ex Complutensi* וְסַכְלְתָנָא *: in Hebr. enim est* וְבוּן *adiectiuè.*
6 מְתַלְּאָה) *Lege potiùs cum El.* מְתָלָא *, vel cum C.* מְתָלָא.
וּפִתְלַאֲתָא *, vel vt Syri scribunt,* וּפִתְגָּמָא *, significat Syricè Parabolam, similitudinem,* αἴνιγμα *: vt videre est 1. Corint. 12. Hic liber enim totus Syrica lingua fuit conscriptus.*
Ibid. (וְאִמְרַתְהוֹן) *Scribe potiùs cũ C.* וְאִמְרוֹהִי.
7 דְּחִלְתָא דַיְיָ) C. דְּחִלְתָא דַיְיָ *co ordine quo legitur Hebr. hemistichium.*
8 תִּטְעֵי) *Verbum* טָעָא *apud Syros significat etiam Obliuisci, negligere, repellere.*
9 (דְּחִסְדָא) *Sic legitur in Compl. cum* ד. *non autem cum* ו, *vt malè Ven. habet.*
10 כְּשָׁרוֹן לָךְ) C. כְּשָׁרוֹן לָךְ. *Elias* כְּשָׁרֵי *omnes perperam; atque ij qui eos sunt secuti. nam Bahal Aruch nobis veram huius hemistichij lectionẽ in radice* שרר *reliquit: cui ob antiquitatem præ cæteris fides adhibenda est: nempe,* בְּרִי אֵם יְשׁ לְשָׁרוֹנְךָ *& c. sed pro* יְשׁ *puto olim fuisse scriptum* נְשׁ *cum* נ; *cuius rei remãserũt vestigia apud alios: nam* נ *Syri vtuntur loco Iod in tertiis personis.*
13 נְבָנָא) C. בְּנָיָן *cum affixo Syrico.*
14 כִּיסָךְ אַרְכִּיחַ) *Repone ex Bahal Ar. C. & El.* כִּיסָךְ, *&* אַרְכִּיחַ *pro* (*vel* אַרְכִּיא, *vt legunt Bahal Ar. & El.*) *non malè posset legi cum C.* הַרְבֵּי.
בְּיַכְתְּנוּן) *Sic etiam Bahal Ar. & C. Putarim tamen pro* בון *legendum* בֵּן, *nisi malis Eliam sic, qui,* בְּנוּנָא *legit.*
18 לְדָמָיוּן) *Mendosè. pro vt rectè legitur in Compl. sic pro* יִמְשׁוּן בַּפְשָׁתָ) *repone ex Compl.* וּמִמְשִׁין לְנַפְשָׁ.
20 וּמִשְׁקָקֵי) *Melius legeris cum C.* וּבִשְׁקָקֵי, *vel cum El.* וּמִשְׁקָקֵי.
22 *Post* שְׁבָרֵי) *in Compl. additur* אַתּוּן.
23 (תִּתְפְּנוּן) C. תִּתּוּבוּן *pro Hebr.* תָּשׁוּבוּ. *Et ante* אַנָּשׁ) *in C.* הָא *rectè additur. sic post* מִלַּי) *legitur* וְיָכוֹן *rectè quidem; si absque affixo* כון, *verbum præcedens legeretur, nempe* וְאוֹדַע.
25 וְשִׁבְּרוּתוּן) *Mendosè, ni fallor, pro* וְשִׁבְּתוּן *vt est in C. i. Desexistis. Error facilè deprehendi potest.*
26 וְאָנָה חֵיוָ) *Ponitur pro Hebr.* אֶלְעָג, *sed perperam, ni fallor. pro*

עֲלִי) *Aliter legitur hic versus apud alios*, חוּשַׁךְ דְּמִתְחַבְּרִי עָלַי חוּשְׁכָא דְּמִתְחַבְּרִי עָלַי : וְלֵילְיָא קָבִיל אַמְטַלְּתִי : *i. Tenebræ obscurant me; & nox est obscura propter me. vel, vt interpretor, Si sint tenebræ. s. Deus conterit me* חברברין *i. Liuoribus; si sit nox, obscuritate contegit me vndique.*

13 *& vers. sequent.* (רְאָמִי) *Alij* דְּאָמִי.

14 (פָּרְשָׁת) *Alijs* פְּרִשַׁת *i. Declaratio; vel mirificaui.*

16 (בְּרִר) *N.* בְּרַר . *V.* כַּחַר.

21 (דְּרָנַן) *Alij melius* מְגָרָן . *pro Hebr.* אֶתְקוֹנֵט. *nam* רגן *Desiderare est.*

CXL.

10 (דְּסַפְּוָתְהוֹן) *N. & V.* דְּסַפְּוָתְהוֹן.

11 (בְּגוּיְצִין דְּמַחְמוֹרִין) *N. & Ven.* בְּגוּיְצִין דְּמַחְמִירִין *i. In fauillas.*

CXLI.

1 (תְּשַׁחֵשׁ) *N. & V.* חֵיש.

3 *Pro* (מַטְּרַת) *mallem cum aliis legere* מִטְּרָא: *& sic versum interpretor: Pone Dñe custodiam ori meo, quæ custodiat leuation. & c.*

7 (בְּעִשְׁבָּה) *N.* בְּמַרְדָּנָא. *V.* בְּמַרְדָּנָא. *i. Sarculis.*

9 (וַתְּקַנֵּן עֲבָדַי) *Repono ex Elia* וְתִקְנֵי עֲבָדַי.

CXLII.

4 (אַחֲלַף) *In alijs præponitur* ד *vt Psal. sequent.*

(יַמִּינָךְ) *Lege cum alijs* יְמִינָא.

CXLIII.

1 *Corrige, (orationem meam.)*

3 (דַּבְּדָן) *Sic & El. legit: qui asserit se* דַּבְּדָן *in aliis exemplarib. inuenisse: idq; mendum esse. sicut suprà Psal. 10. legitur.*

6 (רְאַתְיָא) *N. & V.* דְּאַתְיָא.

10 (בָּאוֹרַח תְּרִיץ) *sic & N. sed V.* בְּאַרְעָא *legit: vt est in Hebr.*

CXLIIII.

2 (דְּמַכְּבֵשׁ) *Alij* דִּי מְרַדֵּד.

10 (דְּאַפְּצֵי) *Mallem* דְּפָצֵי *cũ alijs legere.*

13 (תְּסִבְרַיְנָא) *Bahal Ar. hîc & Psalm. 68. legit* ו *pro* ב, תְּסוֹרְתָא *i. Thesauri. sic & El. quitamen in radic.* טסבר *ait se musquam cum Vaf scriptum reperisse.*

CXLV.

16 (דְּעוּתְהוֹן) *V.* תּוּרְעוּתְהוֹן . *N.* כְּרַעֲוָתְהוֹן *pro Hebr.* רָצוֹן.

CXLVI.

4 (אוֹבְדוּ) *N.* יְהוֹבְדוּן. *Ven.* חוֹבְדוּ. *melius cum* ה, *pro Hebr.* אָבְדוּ .

CXLVII.

2 (אָרְבָּא לְמַרְעֵיהוֹן) *Alij* אָרוּכִין לְעַמְּהוֹן. *pro Hebr.* רֹפְאֵי.

Ibid. pro בוּלִי *mallem cum aliis* בַּל . *sic 4 pro* מִימְרִי . מִימְרִי.

CXXXIX.

4 (אַתְּ מִימְרִי רְעוּתִי כָּל בְּשִׁמְרִי הָא יְדַעְתָּ מַחֲשֶׁבֶת לִבִּי כֻּלָּא *i. Tu Domine nosti omnes cordis mei cogitationes.*

6 (פְּרִישָׁא מִנְּדְעָא) *Alij* מִפַּנְיָא מִתְּבַסְּנָא. *pro* לְמִנְדַּע. *Ibid.* (אוֹן דְּקַפֵּת) *N.* אתוקפת. *Venet.* אתקפת.

11 (חֲשׁוֹךְ עֲלַי קְבָלָא בְּ לֵילְיָא כְּנָהִר

angelorum. siue vt El. אוֹנְגֵרִין. *N. verò* רְשָׁנֵין, *sed puto esse mendũ.*

51 (שְׁרוּיָן אֲטוּרוּהוֹן) *Ad verbum sonat: Primitias paruulorum illorum. Neb. Ven. & El.* שְׁרוּי עֲנַר. *Primitias dolorũ & c. pro Hebr.* רֵאשִׁית אוֹנִים, *quod variè exponitur.*

52 (רְעָנָא) *N.* עֲנָרָנָא. *V.* עֲנָרָא; *rectè quidem, si* עָנָא *tollatur: pro Hebr.* כְּעֵדֶר.

55 (וְאַשְׁרֵי תַּתְּחוֹן) *sic & Ven. sed N. vt in Hebr.* וְאַפִּילוּ תַּתְּ.

58 (בְּנַכְסָיוּ) *V.* בְּנַכְסֵי. *N.* זְבָכְסוּתֵי *pro Hebr.* בְּכָסוּם.

63 (מְשַׁבְּחָן) *Ven.* אֶשְׁתַּבְּחָן. *Neb.* אֶשְׁתְּבַחוּ.

LXXIX.

1 (נְמַר) *N. & V.* נַמְרוּ . *Verbum Hebr. est singulare.*

8 *Post* (עָנְיָן) *Additur non malè in N. & V.* דְּקָן.

11 (אֲנִיקְתָּא) *N.* אוֹנִיקְתָּא. *V. & El. rectius, meo iudicio,* אֲנָקָתָא.

13 (רַעְוָתָךְ) *Corrige* רַעְוָתָךְ.

LXXX.

7 (לָנָא) *sic & N. sed V.* לְהוֹן, *pro Hebr.* לוֹ.

12 (תַּלְמִירֵיהּ) *Scribe potiùs cum N. & V.* תַּלְמִירֵהּ.

13 (גּוּרְחָא) *N.* גִּירְחָא. *V.* גּוּרְחָא. *sic & El. cum quo mallem* תִּקְפַּת *scribere, pro* תִּקְפָּה.

14 (וְתִדְרְבָה) *Bahal Ar. N. El. & Ven. cum alijs* וְנוּכְרְבָה. *i. More porcorum effodiet eam.*

17 (וּתְפָרְבָא) *Posset etiam scribi cum N.* וּתְפָרְבָא .

LXXXI.

3 (וּפוּקֵי) *V.* וּסְרֵי *siue potiùs vt N.* וְסָרֵי.

8 *Pro* (דְּאַכְלִין) *scribe ex Neb.* דְּאַכְלֵן.

11 *Pro* (אָתָה) *Melius cum Neb. scripseris* תַּתְיָה, *vt referatur ad* אַצַּפֵּתִי *i. Dilata os tuum.*

LXXXII.

1 (דַּיָּנִין בְּקִשׁוּט) *Scribi potest* דַּיָּנִין בְּקִשׁוּט. *i. Iudicantes in veritate: nisi malis cum aliis legere* דַּיָּנִין דְּקִשׁוּט *Iudices veros.*

LXXXIII.

4 (רְמַטְּשִׁין) *Neb. & Ven. eodem modo legunt. videtur tamẽ prius* ט *esse loco* ת, *pro* רְמַתְּשִׁין.

5 (וְנַבְסָנִין) *Scribe cum N.* וְנִכְסָ.

15 (זָרֵי) *Expono Hebræs. V.* זָרֵי, *à* זרה *.i. Cingere. N.* וְרָדֵי *Et vorat, vt habet Interpres, à* וְרָא *id est,* שלט *Dominari.*

LXXXIIII.

3 (מְרַגְּנָן) *sic & V. sed N. longè melius* קְרַבָּן.

13 (דְּמִתְרַחִיץ) *Scribe potiùs cum N. & V.* דְּמִתְרַחִיץ .

LXXXV.

(תִּכְנוֹר) *Seruabis. N.* תִּבְנוֹר *Protrahes; vel vt V.* תִּתְנֵיר, *pro Hebr.* תִּמְשֹׁךְ.

11 (אוּרְעָן) *N.* אוּרְעוּן, *V.* אוּרְעָן, *El.* אוּרְעָן, *& sine Vaf* אַרְעָן; *quæ forma est Chald. vulgarior et familiarior. nã* אוּרְעָן *est Benoni Hebr.*

LXXXV.

3 (אַרְעָא זְמָנָ) *Expono, Cùm acciderit tempus, cùm se obtulerit oportunitas. ab* אַרְעָ *siue* עָרַע, *nisi malis in futuro legere tanquam* אַרְעָ *siue* אַרְעָא *.i. Statuero; vt Iod defectum* א *exprimat.*

5 *Pro* (וּבְזוּזָנָא) *N. & V. habent* וְרַשְׁעָנָא. *Et pro, Cornu, corrige, gloriam.*

9 (וּמָן דְּאַבְדֵי מְבָּה מְדִין קַדָּ) *N. et V. fortè rectiùs* קִמְחַדְשָׁרֵי מְבָּה מְקַן, בֵּין קַדְמָאי *Alludit enim ad illud Iere m. 51, 55. Calix aureus. & c. q. d. Id quod fundetur ex eo, erit durius & acerbius illo priore. pro* דְּשָׁרֵי *substituendum est* דְּשָׁרֵי

11 (מַלְכוּת) *Videtur redundare: nec etiam legitur in alijs. Et pro* (וְתִקְטְפוּן) *alij legũt* אֶתְקַלְשִׁנּוּן *id est, Eradicabo illos. sed pro* בֵּין *repono* בוּן *; nisi illud ad* מַלְכוּת *referas, vel ad* תִּקּוּף.

Ibid. (מַתְקוֹף) *Legerem cum alijs sine præpositione; vt sit sensus, Exaltabitur autem robur celsitudinis lustorum.*

LXXVI.

11 (דְּרִתְהָא דְּאִשְׁתְּאַר) *V. meliùs in plurali* דְּרִתְהָא דְּאִשְׁתְּרֵי *Hic versus habet duas interpretationes: quarum altera hæc est:* אֲרוּם בַּר יַתְקוּף רְגָזָר עַל שָׁפָר יַתְוּבוּן וְיוּדוּן לִשְׁמַר וְאַפְּתַּ תֵּאִיב מִן רְגָזָא בְּרָם עַל שְׁאַר עַמְּמָא כְּאִבֵּי רְגָזָא תְּנוּדוּ.

LXXVII.

8 (לְמִתְרְעָא) *Mallem cum aliis pro Vaf legere Iod.*

11 (אֶשְׁתְּבִוּי גְבוּ) *Non est nomen, vt quidam putant, sed verbũ plural. num. q. d. Mutata est potentia dexteræ Dñi. s. in me. i. qui anteà sua dextra hostes conterebat; nunc cõuertit illã aduersum me. Altera extat interpret. nempe* בְּעוּתִי הוּא *factum esse* רוּטַב, *& ex* רוּטַב, מַפּוּרֵת, *vt sit sensus: Tantus est viror & succus eorum, vt ipsum cor operiat.*

8 (מְרוּטְבָא) *N.* מְפוּטְבָא . *V.* בֵּן *i. Præsaginatione, crassitudine.*

10 (בְּנִין בַּן עַל מִיקַל דַּנִי וְיָקַ) *N. et V.* בְּבַן תֵּאִיב עַל עַמְּמָה [עַמְּמָא *V.*] דַּנִי. *V.* לְמַלְכוּתְהוֹן. וַיַּחְרוֹנוּן *hac vox non legitur in N.*

12 *Pro* (בְּשָׁלוּתָא) *Mallem cum aliis scribere* בְּשָׁלְוָתָא, *nam illud propriè significat, In errore. sic infr. Psal. 94. vers. 3. corrige.*

LXXIIII.

5 (כְּכוּלְבָּא) *sic El. N. & V. sed Mas.* בְּכוּלְבָּא, *quo modo Bahal. Ar. citat illud Samuel. 13. & Iud. 9. Vide illic.*

11 (עוּבָד) *Scribe potiùs* עֲבַד. *V.* עִשְׁפַּד.

14 (לְתַמְנִין) *N.* לְזִירוּרֵי. *V.* לְזִירוּרֵי, *El.* לְזִירוּרֵי *pro Hebr.* לָצוּם.

20 (פְּרִיס) *Scribo* פְּרִיס.

22 *Post* (קָלְקָל) *non malè addideris ex N. & V.* דְּעָמָךְ, *vt affixũ Hebr. exprimatur.*

LXXXVII.

2 (קְרָדְשָׁא) *N. & V.* מְרַדְשָׁא .

4 (אִתְבְּרָא) *N. & Ven.* אִתְרְבָּא. *Educatus est. sic vers. 6.*

7 (תְּשַׁבְּרְחָן) *N. & V.* תְּשַׁבְּרְחָן.

LXXXVIII.

11 (דְּאִתְמְסוּ) *N. & Ven. fortè meliùs* דְּאִתְמְסִיוּ. *id est, Liquefacta sunt, consumpta sunt.*

15 (תְּנִשִׁי) *N.* תְּשִׁבוּק, *V.* שְׁבַקְתָּ. *pro Hebr.* תִּנְחָם.

16 (וּנְגוּד) *N. & V. & El.* וּנְגִיד. *pro Hebr.* וְזַעַם. *sic pro* טְעוּנָה *habent* טְעוּנָה.

LXXXIX.

10 (דְּבִנּוּבוּתָא) *Mallem cum N. & V.* בְּגִיהָנוּמָא.

19 (תְּרִיסִי אַרְעָא) *N. & V.* תְּרִיסָנָא. *pro Hebr.* מָגִנֵּי.

33 *Post* (דְּמַבְּתְּשִׁין) *additur in alijs* לְהוֹן, *vt sit sensus: Et per Dæmones perniciosos qui plagas illis inferant.*

50 (הָאִי) *V.* אַן.

XC.

5 (דְּמַכְּיָן) *N.* דְּמִכְּיָן. *i. Sicut dormientes erunt.*

12 (מִנְיָנְתָּךְ) *Quis diriget? sic & N. sed V.* כֵּן.

(מְבַנֵּר) *Lege cum El. N. & V.* מְבַעֵּ. *i. Ebullire facit, profert. nam facile fuit ex* ע *resoluere in* נ.

13 (לְעַבְּדָךְ) *sic & N. sed V.* לְעַבְּדָךְ.

14 (שַׁבַּע) *Scribe cum N. vel Ven.* שַׁבַּע.

XCI.

3 (שַׁוֵּי) *Non malè additur* ר *in Ven.* דְּשַׁוֵּי.

5 (דְּשַׁוֵּי) *Repone ex V.* דְּשַׁוֵּי, *vel ex N.* דְּשַׁוֵּי : *nam* שָׁוֵא *non legitur pro Emittere, proijcere.*

11 (לְגַוְּרָךְ) *Infinit. Hebr. Ven.* לְמִשְׁרַדְּ.

14 *Pro priore* (אֲשַׁגְּבִנָּה) *repone ex alijs* נַאֲשַׁגְּבִנָּה.

XCII.

5 (אַחֲרָנִי) *Ven. fortè rectiùs cum Iod expresso.*

16 (דְּוֹרִי) *Instar* (גְּוֹרִי. *N.* דְּרִי. *V.* דְּוֹרִי. *sic* עוּדְתָּא) *alij scribunt* שׁוּדְתָּא.

XCIIII.

13 (שִׁיחָא) *V.* שׁוּחָא. *N.* שִׁחָא.

12 (וְפַקְנוּן) *Neb.* וְפַרְקְנוּן, *Ven.* וְפַרְיְקְנוּן. *sed mendosè pro* וְפַרְנְקְנוּן.

20 (כְּרִית) *N.* בְּרִית, *V.* פְּרִית.

21 *Pro* (מְקַטּוּל) *N. & V. addũt* דִּין דְּקַטּוּל.

23 (וְמַגְּרְנוּן *& c.*) *Neb. & Ven.* וְגַמְּרְנוּן. *sed verbum* סגר *sæpiùs exprimit verbum Hebr.* הצמית.

XCV.

10 (דְּמִנְיָנְתְּהוֹן) *Non additur affixum in alijs.*

XCVI.

6 (וְאוֹרְיוּתָא) *N.* וְשִׁכְחָא, *Ven.* וְתִפְאֶרֶת *pro Hebr.*

7 *& in sequent. vers. pro* (אִיתַבּוּ) *alij habẽt* חַבּוּ ; *quæ forma est vulgarior. nam* אִיתַבּ *pro* חַבּ *in Paraphrasi is non legi aliàs.*

12 (יְבִיעַ) *Potest scribi cum V.* יְבִיעַ *vel cũ N.* יְבוּעַ *.i. Exultabit laude.*

XCVII.

CIX.

3 (וּמְלִילֵי) *Mallem ex N. & V. reponere* וּמְקַלְלֵי *siue* וּמְרַלְלֵי.

31 (נַפְשֵׁה) *Lege cum N. & Ven.* נַפְשֵׁה *Animam eius.*

CX.

4 *Pro* (רָאֲנָא) *additur in N.* גָּלֵא. יָתִיב דְּאָכֵת. *sic & V. sed pro* יָתִיב *habet* יָתוּב *.i. Et non pænitebit; & tu præfectus eris. & c.*

CXII.

3 (מְזַגְּלָא) *Lege* מוּגְלָא *cum exemplari Mas. licèt N. & V.* מְזַגְּלָא *habeant. Per* מוּגְלָא *enim vox Hebr.* חוֹן *in manuscriptis perpetuò exprimitur: sed latius in Iob de hac voce diximus.*

10 (תְּחוּבַר) *N.* תְּאֹבַר , *V.* תְּבִיר.

CXIII.

6 (דְּמַכִּיד) *N. & V.* דְּמַכִּיד. *Benoni à* מְכַדֵּ.

CXIIII.

3 (וְאַפּוּד) *Scribo* וְאַפּוּד , *vel cum aliis* וְאַפּוּדָ. *vt* תִּפּוּד *quod sequitur, sit futurum pro* תֶּאֱפֹד.

6 (מְטַפְּסִין) *N. non malè* תִּטַּפְסוּן.

8 (לְעַיְנָנָן) *Rectius scribas* לְעַיְנָנָן. *V. & El.* לְעַיְנָן, *sed N.* לְעַיְנָנָן.

CXV.

2 *Pro* (חוּא) *Lege cũ alijs* הִשְׁתָּא; *quia in Hebr. est* נָא.

7 (דְּרַנְנָן) *Alij legunt* דְּרַנְנָן.

CXVI.

3 (אִשְׁכּוּחַ) *Repone* אֶשְׁכָּח.

19 (בְּדַרְתָּא) *N.* בְּדַרְתָּא. *V.* בְּדַרְתָּא.

CXVIII.

10 *& sequent.* (אַתּוּשְׁשְׁנָן) *N. & V.* אַתּוּשְׁנָן, *à* נָתַשׁ . *El. vtramque lectionem agnoscit:* אַתּוּשְׁנָן *&* אַתּוּשְׁשְׁ.

12 (דְּבוּרְיָתָא) *El. Neb. & Ven.* זְבוּרְיָתָא.

18 (מְכַסְּנָא אַכְסְבְּנָנִי) *sic & N. sed V. & El.* מְכָסָא אַכְסְבְּנָנִי .

22 (וְזוּכָאוּ) *Lege potiùs cum Neb. & Ven.* וּזְכָה *sine* וּזְכָה.

26 (מִבְּיַת מִקְדָּ) *corrige* מִבְּיַת מִקְדָּ.

27 (תְּעַרְבְּנָה) *Mallem cum V. legere* תְּקַרְבוּנָה.

CXIX.

5 (דְּאַתְקְנָן) *N.* דְּתַקְנָן. *V.* דְּתַקְנָן *.i. Vt dirigantur.*

14 (מְגָלֵא) *Lege, vt suprà dixi,* מוּגְלָא.

35 (מְתַרְבְּנָנִי) *N. & V.* הַרְבְּנָנִי .

45 (אוֹרְחָד) *N. & V.* אוֹרְחָא.

67 (אַתְקְנָן) *Corrige* אֶסְתְּנָן.

70 (אַטְמְטָם) *Alij legunt* אַטְפַּשׁ *Infatuatus est.*

89 (סַחֲרִיָּת) *Corrige* סַחֲרִיָּת; *vel lege in singulari cum V.* סַחֲרוּת.

91 (וְקַנְקַתָּא) *N. & V.* וְקַנְקַמָּא *siue* וְקַנְקַמָּא. *pro Hebr.* הַעֲשׂוּר.

96 (מָה דְּאִשְׁתַּרִיד וְאִסְתַּפַּל) *N.* מָה דְּאִשְׁתְּרִי וְאִשְׁתַּכְּלָל *.i. Quæ incepta sunt & fundata. eandem lectionem habet Venet. nisi quod per* ר, רְאִשְׁתְּרֵי *.i. Proiecta sunt, vel mouentur.*

98 (כְּלֵי) *Alij* כֹּל.

108 (נִכְסִיתָא) *V.* נִכְסָתָא ; *sed reponendum ex Elia & V.* נִכְסָתָא *.i. Voluntaria. Vide Psal. 54.*

CXVII.

3 (הַצְלָחָה וּמִשְׁרָבָה) *N. & Ven.* תַּחְמֵל וּמִצְלַחְתָּא, *pro Hebreo* תַּלְךְ וּהַצְלִיחַ.

CXIX.

4 (רִינָא) *Alij præponunt* ד, *q. d. Tu diligis fortitudinẽ regis* דְּרִינָא *Iudicij .i. Iudicium facientis.*

C.

(אִיתַיְלוּ) *Imperat. Cal, cum prethesi* א. *sicut suprà* אִיהַב, *instar* אִיתַיְלוּ, אַרְכַּר אִשְׁתּוּ ; *quæ quidem figura frequentissima est in nominibus: vt à* יָקַר , אִיקַר *dicitur. N.* אוּרְעוּ, *V.* אוֹרִיעוּ, *pro Hebr.* רְעוּ.

CI.

5 (אֲנַפֵּר) *Cùm verbum* חמאת *frequẽtius exprimatur verbo* מנר, *mallem cum N. & V. legere* אֲמַנֵּר. *vide supr. Psal. 94, 23. idem inf. vers. 8. occurrit.*

CII.

4 (תַּפְּנִין) *N. El. & V.* תַּפָּנָא.

8 *Pro* (רְגָנוּר) *legitur in Neb. & Ven.* דְּפָרִיר וְגָנוּר *id est, Quæ volat & vouetur.*

9 (תְּרַלְעֵנִי) *N. & Ven.* תִּתְלַעֲנִי *vt in Hebr. cum affixo.*

17 (אִתְבְּרִי יָ) *Repone ex Neb. alioqui legendum esset cum V.* אִתְבְּרִי בְּמִימְרָא דְּיָ.

25 (אִיתֵי) *Alij* אַתֵּי *.i. Viuifica.*

CIII.

11 (עִלַּוֵי) *Addo ex alijs* מ, מְעַלַּוֵי.

15 (יְגָעֵי) *N.* יְגִיעֵי. *V.* גִּיעֵי.

CIIII.

2 (דְּמַעְמַף) *Scribe potiùs cum alijs* דְּמִתְעַטֵּף.

23 (בְּנֵי גַשְׁ) *N. & V.* בֵּר . *Ibid.* (עִירוּבֵי) *N. & V.* עִירוּבֵי .

27 (סְבוּרִין) *N.* סְבִירִין. *V.* סְבִירִין *sic vers. seq. pro* יְקַבְּשׁוּן) *alij habent* וְקַבְּשׁוּן.

34 (שׁוּחִי) *Alij* שׁוּתִי , *pro Hebr.* שִׁיחִי.

CV.

41 (וְרִיבוּ) *Neb.* וּרְאִיבוּ .

Et (בְּצָחוּתָא) *N.* בְּצָחוּתָא. *Ven.* בְּצַעֲוָתָא.

CVI.

13 (אִסְתַּבְּרוּן) *V.* אִסְתַּבְּרוּ , *Ithpeel à* סבר, *quod etiam Expectare, sperare, significat.*

14 (עֲהִי) *N.* עֲזִי. *V.* עוּז.

28 (וְאַדְבְּקוּ) *Scribe cũ N.* וְאַדְבְּקוּ. *sic infr. Psalm. 119. vers. 25. & vers. 31.*

40 *Pro* (וּרְחִמַת מִימְרָה) *Mallem legere ex N. & V.* וְרַחֵץ *in Pail, & masculinè.*

42 *Pro* (נְרַחֲקוּן) *lege cum Neb.* וּרְחַקוּן.

43 (וְאַתְּ מִסִּוּ) *Nec malè legeris cũ N. & V.* וְאַתְּ מְכִוּ , *pro Hebr.* וַיַּמְרוּ.

CVII.

5 (עַתְּנָן) *sic & N. sed V.* עַתְּנוּן ; *Elias verò, vt solet, cum* ח *legit* עִיתְּנָן.

27 (וְיִשְׁעוּן) *N. & V.* וִיגוּעוּן.

33 (נַמָּא חִיוּד עַתְּוָתָא) *Ven.* נַמָּא חִיוּד עַתְּוָתָא. *N. per* ח עִיתְּוָתָא, *sive, vt habet Elias,* וְחוּתָא.

Sic vers. 35. (עַנְיָא) *Neb.* עַתְּוָתָא, *Ven.* אִיתְּוָתָא.

pòst pro (תְּמוּנָגְהָא אִתְּחַיָּתָא) *legitur in N.* (אִתְּחַיְּסִינָה בְּיַעְיָתָא, *pro quo mendum est in Ven. vbi* בְּצִיעָתָא *pro Flores eius; ponitur, omisso verbo. sic* אַשְׁרָךְ *pro* אַשְׁרֵי.

LXVI.

2 (אַנְקַר) *N. fortè rectius* אַנְקַר *vel vt V.* אֶנְקַר: *nam est in Hebr.* קבוד.

3 (מִן קֳדָמַי) *N. & V.* לְנֹכַח.

7 (מְסָרְחוּנָן) *pro Hebr.* סוֹרְרִין. *N.* מְמָרְדָנוּן, *V.* מְמָרוּרוּן. *i. Temerarij, ijdem qui Hebraicè* מַמְרִים *vocantur. sed videtur legendum* מְסָרְבִין. *i. Rebelles; vel* מְסָרְחִין *Peruersi, nefarij homines. vel potiùs* סָרְנָנִין, *vt infr. Psalm. 68. vers. 19. licèt Psalm. 78. vers. 84. per vertatur in Mas. & in Ven.* מְסָרְנָנִין. מְסוֹרְרָנָן.

12 (מָרֵי מְזוּנָפָא) *Mallem legere cum N.* מָרֵי מוּזוּפִיתָא; *nisi* מוּנָפָא *sine* מָרֵי *legas; id est, Exactor, fœnerator.*

Ibid. (כַּר בְּכוּר) *N.* כַּרְנוּר. *i. Tanquam igne. V.* כְּרֵי כְנוּרָא *pro Hebræo* כֶּבֶשׁ.

LXVIII.

7 (זוּזָנִין) *El. & N.* זוּזִין.

(לְכַר זוּגָא) *sic & Neb. sed Ven.* לְכַר זוּגָא.

Ibid. (שְׁרַן) *N. & Ven.* שְׁרוּן *in præterito.*

14 (מְמַלְּטָלָא) *Mallem cum Ven. legere* מְמַדְּלָא, *vel cum N.* מְמַדְּלָא; *nam* מְמַדְּלָא *sonat, Vaga.*

15 (גְּהַנָּם) *N. addit* סְגִי *q. d. Depurauit, repurgauit gehennam tanquam niuem. sed in Ven.* עָנָן; *quod puto mendum esse.*

16 (טוּר רְשָׁבָן גֵּיוֹחֲנִין) *In Neb. & Venet. hic locus aliter exponitur:* טוּר תָּבוֹר וְכַרְמֶל אִתְפְּסִרוּ אִתְעֲבִיר לְהוֹן נִבְּיָא.

19 (לְהוֹן) *Sic V. Lege potiùs cũ N.* יַתְהוֹן. *s. Verba. quemadmodũ etiam erat in Mas.*

21 (מִתְגַּרְגְּרִין) *Alij habent* מִתְגַּרְגְּרִין *vel* מִתְגַּרְגְּרִין. *i. Immittuntur, suscitantur.*

24 (קְטוֹלִין) *Mallem cum alijs legere* קְטִילִין. *i. Eorum qui interficiuntur.*

28 (רַגְמוּנִין) *Scribo* רַגְמוּנִין *N. et V.* רַגְמוּן *Lapidarũt ipsas.*

30 (*Ante* לֶךְ) *additur in Neb. El. & Ven. atque etiam Aruch,* מִפַּנְקְשֵׁיהוֹן *E palatiis suis; vel de pinguibus suis. & pro* (רוֹנָא) קְרַבְנָא.

32 (אוּכְמָנָא) *El. & Ven.* אוּסְמָנָא *quod El. dicit esse Argentum, ab* אסימון. *cuius fit mentio in Aruch. N.* אוּכְמָנָא, *sed puto nostram lectionem esse veriorem.*

33 (אַרְעָא) *N. & V.* אַרְעָא.

34 (בְּבוֹאָתָא) *Alij* בְּבוֹאָתָא *voc. prophetiæ prophetæ.*

LXIX.

1 (עַל שׁוּשְׁבָּנָא) *Neb. & Venet.* עַל גְּלוּת סַהֲדְרִין *Super captiuitate suuedeiou.*

(גֹּרֶן) *i. Cumulus; cuius sit mentio Gen. 31.*

5 (כַּס דַּלְוָם) *Lege potiùs cum N* (חֲמַר דִּילוּט) *; vel cum V.* חֲמַר דִּילוּט *nam in Hebr. est* יַיִן *i. Vinum.*

10 (בְּעֶשְׁתַּת מוֹאָב אִתְּמַשִּׁו רַגְלֵי אֲבָרוֹם נְבָ) *Hic egregiè suam inscitiam prodiderunt præclari illi viri qui literis puncta addiderũt, cùm pro* בְּעֶשְׁתַּת *Conculcaui; &* בְּאֲדָמִים *sive* בְּדָמִים *id est, In sanguine; fecerunt* בְּעֶשְׁתַּת *sive* בְּעֶשְׁתַּת, *vel, vt alij* בְּעֶשְׁתַּת, *&* בְּאֲרוֹם. *Locum igitur hunc sic restitue:* בְּעֶשְׁתַּת *Conculcaui Moabitas; intinctì sunt pedes mei* בְּאֲדָמִים. *i. In sanguine fortium eius. &c. Hunc enim versum sic corrigendum esse, me monuit versus Psalmi 108. cuius principiũ est* רוּשְׁתַּת, *quod planè idem significat quod* בְּעֶשְׁתַּת, *& Elias in radice* טמש *, qui hoc hemistichium sic citat:* בְּעִישׁוּרָת מוֹאָבָאי אִתְמַשְׁכָן רַגְרַי בְּאֲדָמִים נְבָ. *Et paulò pòst pro* (רוּזִי) *scribe* בְּרוּזִי, *vt est in V.*

LXI.

3 (טוּר רָם) *Neb. & V.* טִינַרְדָּם *Petram aliam.*

LXII.

9 (זְחוֹרֵי לְבָ) *sic & Bahal Aruc. Elias verò ct N.* זְרוֹחֵי. *Vide supr. V. perperam* זְרוֹחֵי.

10 (מִינְלֵיהוֹן) *Mallem cum N. & Venet.* מִנַּלְיָהוֹן. *& pro* (נַרְמִיהוֹן) נַרְמִיהוֹן.

12 (וְתִבְנִיתָא דְנָא שְׁמַעְנָא) *N. et V.* וְתַרְתֵּין דִּיסְגִין דְּנָן שְׁמַעְתָּא מִן פּוּם מֹשֶׁה נְבִיאָא *id est, Et bis hæc audiui ex ore Mosis Scribæ magni.*

LXIII.

2 (צְחִיחַת) *Pro Hebr.* צִיָּה. *V.* צַחֲיָיָה, *sed mendosè, vt putat El. qui* צַחַת *legit; vel iuxta quosdam codic.* צַחֲיָיָה, *vt etiã habet N. Verùm cùm Elias Syriæ linguæ fuerit ignarus, nesciebat* צחה *etiam esse in vsu pro* צחה, *vt apparet infrà Psal. 104. vbi omnia exemplaria per* ה *legunt.*

Ibid. (צִנְיָא) *pro Hebr.* צִיָּה. *Neb.* צִנְיָא. *V.* צַרְנָא *Deserta, vasta.*

9 (כְּמִימְרֵי) *Lege potiùs cum N. & V.* כְּוֹ.

Vlt. (יִסְרְבָּק) *Lege potiùs cum Elia* יִסְרְבָּק *Præfocabitur, obstruetur.*

LXIIII.

6 (יִתְקַפּ) *Meliùs N.* יַתְקַפּ.

LXV.

6 (וְגִנְזָת) *Corrige* וְגִנְזָת.

10 (אַדְכָּ) *Alij legunt cum Iod* אִידְכָּ. *sic suprà.*

11 (תְּקוֹף מַרְבִּיגֵי צְחִיחַיְתָהּ) *Non legitur* תְּקוֹף *in N. nec in V. quorũ quidẽ N. habet* מַרְבִּיצֵי צְחִיחָתָא. *i. Irrigationes germinum, vt exponit Interpres N. fortè à verbo in Misneh vsurpato* רְבָא. *i. Fundere aquã, quod mihi videtur lõgè petitũ, cùm* מַרְבִּיצֵי *potiùs sit à verbo Hebr.* רְבַץ. *q. d. Lectos hortorum. V. verò* מַרְבִּיבֵי צְחִיחָתָא. *Et paulò*

8 (בְּנִבְסְתָּא) *sic & V. In N. verò* בְּנִיסְתָּא; *sed horum nullus assecutus est veram lectionem. corrigendum est ergo ex Elia* בְּנִבְסְתָּא. *i. Voluntariè; quia hac voce vsus est auctor Thargum Ierosol. (teste Bahal Aruch) pro Hebr.* נְדָבָה. *vide infr. Psal. 119.*

LV.

4 (יַעְדּוּן) *i. Transferent. N. & V.* יִגְדּוּן. *i. Tendent, protrahent. pro Hebr.* יַמִּיטוּ. *Sic facile fuit* ע *& aliam pro alia scribere.*

(לוֹי כְּבוּ) *Bis tèrue in manuscriptis* כְּבוּ *inueni sine* ר. *cùm alij citra illam nunquam scribant.*

15 (נְתָרֵיץ) *Malim legere cum N.* נְתָרֵיץ, *vel cum V.* נְתָרֵיץ *Dirigemus, rectum faciemus.*

LVI.

1 *Pro* (שְׁתִיקוּתָא) *Non malè N.* שְׁתִיקוּתָא *Silenti, mutæ.*

2 (יַתְבֵי) *Repone ex V.* יַשְׁבֵי, *cuius fit mentio 2. Sam. 21, 16. vbi ille dicitur Dauidem voluisse transfodere. alioqui si legas* יַתְבֵי, *oratio erit incongrua.*

7 *Post* (וְיַכְשְׁלוּן) *N. & V. addunt* כְּמָנָא. *i. Insidiæ.*

8 (בְּרִנּוּשׁ) *Meliùs N.* בְּרִנָּן. *Ven.* בְּרִנָּן.

LVII.

3 (רַזְמִין עַכְבוּבִיתָ) *El. N. & V.* רִיפָּקִיד לְעַכְבוּבִיתָא. *hæc forma est frequens in Scriptura.*

10 (מִינְלֵיהוֹן) *Mallem cum N. & Venet.* מִנַּלְיָהוֹן. *& pro* (נַרְמִיהוֹן) נַרְמִיהוֹן.

12 (וְתִבְנִיתָא דְנָא שְׁמַעְנָא) *N. et V.* וְתַרְתֵּין דִּיסְגִין דְּנָן שְׁמַעְתָּא מִן פּוּם מֹשֶׁה נְבִיאָא *id est, Et bis hæc audiui ex ore Mosis Scribæ magni.*

LXIII.

2 (צְחִיחַת) *Pro Hebr.* צִיָּה. *V.* צַחֲיָיָה, *sed mendosè, vt putat El. qui* צַחַת *legit; vel iuxta quosdam codic.* צַחֲיָיָה, *vt etiã habet N. Verùm cùm Elias Syriæ linguæ fuerit ignarus, nesciebat* צחה *etiam esse in vsu pro* צחה, *vt apparet infrà Psal. 104. vbi omnia exemplaria per* ה *legunt.*

Ibid. (צִנְיָא) *pro Hebr.* צִיָּה. *Neb.* צִנְיָא. *V.* צַרְנָא *Deserta, vasta.*

9 (כְּמִימְרֵי) *Lege potiùs cum N. & V.* כְּוֹ.

Vlt. (יִסְרְבָּק) *Lege potiùs cum Elia* יִסְרְבָּק *Præfocabitur, obstruetur.*

LXIIII.

6 (יִתְקַפּ) *Meliùs N.* יַתְקַפּ.

LXV.

6 (וְגִנְזָת) *Corrige* וְגִנְזָת.

10 (אַדְכָּ) *Alij legunt cum Iod* אִידְכָּ. *sic suprà.*

11 (תְּקוֹף מַרְבִּיגֵי צְחִיחַיְתָהּ) *Non legitur* תְּקוֹף *in N. nec in V. quorũ quidẽ N. habet* מַרְבִּיצֵי צְחִיחָתָא. *i. Irrigationes germinum, vt exponit Interpres N. fortè à verbo in Misneh vsurpato* רְבָא. *i. Fundere aquã, quod mihi videtur lõgè petitũ, cùm* מַרְבִּיצֵי *potiùs sit à verbo Hebr.* רְבַץ. *q. d. Lectos hortorum. V. verò* מַרְבִּיבֵי צְחִיחָתָא. *Et paulò*

19 (תְּחַבְּרוּ) *N. & V.* וְיִכְרַךְ לָךְ.

21 (וְאִשְׁתְּיֵר) *Neb.* וְאִשְׁתְּיֵר, *Ven.* וְאִשְׁתְּמַנּוּן.

L.

5 (קָדָם) *Alij legunt* מִקֳּדָמַי *melius. sicut paulò pòst pro* (לְמַקְרַבְנָא) לְקָרְבָנָא *Ven.*

16 (תְּרַבֵּר) *sic N. & Ven. sed in Mas. erat non malè* תְּדַבֵּר *i. Vt assumas; vt est in versione. sicut legitur Genes. 40, 20. pro Hebr.* וַתִּשָּׂא.

19 (לִישָׁן תְּלִיתָאי) *N. & V.* לִשְׁן בִּשְׁיָא. *i. Lingua mala.*

20 (אוֹסְף) *sic pasim scribitur in M.* אוֹסֵף *pro* אֶסֹּף.

21 *Post* (עֲלֵיהֶן) *in alijs additur* שְׁלִים. *i. Perfectus.*

Et pro (אֲהֵוֵי דְּוַגְמַת &c.) *N. & V. hæc habent* הַקִּיצוּ דְּכַמָּר *id est, Ero fortis sicut tu.*

23 (יְצִדִי אוֹרְ) *Malim cum V. legere* יַעֲדֵי אוֹרְ. *i. Abiecerit viam malã, vel recesserit à via mala. nam facile fuit ex* ע *y facere* צ. *sic etiam videtur Pagnin. legere in rad.* שום *in suo magno Thesauro, qui habet Qui amouerit &c. Mendosè legitur in N.* יַצְדִי.

LI.

3 (טַבְאִתָּךְ) *N.* טַבְוִיתָךְ. *V.* שִׁבּוּתָךְ. *i. Tu.*

4 (מַעֲיַתִּי) *scribe cum N. & V.* מַעֲוַיָּתִי.

7 *Hic versus aliter legitur in N. & V.* הָא בְעַוְלָא אִתְחִיל יְרַת וּבְחוֹבָא עֲבָרַת מִנִּי אִמִּי: *i. Ecce in iniquitate genitus sum, & in peccato imprægnata est de me mater mea.*

Pro (תַּחְמִנְנִי) *lego* תַּחַמְנִנִי.

9 (תְּחַוְרְנִנִי) *Quia* אִתְחַוַּר *vel* (*vt legitur in N. & V.*) אִתְחַוַּר *mox sequitur, puto aptiorem, magisq; propriam esse lectionem N. & V. nempe* תְּסַחְיְנִנִי *Laudabis me.*

12 (בְּגַוָּאִי) *N. & V.* בְּגַוָּוִי. *i. In medio mei.*

16 (תִּשְׁבְּחֵנִי) *vel vt legitur in N. editio Ven. non agnoscit, cui hac in re planè suffragari auderem.*

21 *Pro* (דָא בְּבָנָן) *puto reponendũ* תָּא בְּבָנָן, *quia in alijs legitur* חִנָּנָן.

LII.

8 (בְּפֻרְעָנוּתָךְ) *sic & N. sed Ven.* בְּפֻרְעָנוּת דְּרִשְׁיעֵי *i. Punitionem impiorum.*

LIII.

5 *Corrige (Nutrimentum) & (manducato.)*

6 (בִּין) *N. & V.* מִן.

7 (פָּרְקוֹנוֹת) *Scribe in plurali* פָּרְקוֹנָת, *vel lege cum N. & V.* פָּרְקָנָא.

Et pro (וְיַחְזוֹר) *Malim ex N. reponere* יַחְזֵר; *quia Aphel frequentius vsurpatur quàm Cal, pro Reducere.*

LIIII.

3 (וּבְרוּחַ) *N. & V.* וּבְלַחַשׁ, *sed facile fuit* כ *&* ר *alterum in alterius locum surrogare.*

5 (שְׁוֹן &) *N. & V. non malè in præterito* שְׁוֹן &.

10 *Post* (אַפָּךְ) *Non malè posset addi ex N. & V.* וְלִיקָרוּתָךְ *id est, Et vt exhibeant tibi honorem.*

Ibid. (הֵיךְ בְּאוֹבְדִי) *Neb. & Ven.* הֵיךְ בְּאוֹבְדִי *non malè.*

12 (וְרוּגַ) *N. & V.* וְרוּגַ.

15 (יִתְתַּאנוּ) *Scribe ex N. & V.* תִּתְיַתְּנוּ *passiuum ab* אֶתָּא. *sic versu sequenti pro* (תִּתְיַתְּנוּ) *repone ex Neb.* יִתְיַתְּנוּ.

LVI.

1 (לִבְנֵי כֹרַח עַל יֶדְ) *Alij sic transponunt* עַל יֶדְ יְרִיחוּן דִּבְנֵי קֹרַח *id est Per manus filiorum Corach.*

5 (וּטְוֹפֵיהוֹן) *N. & V.* וּמַבּוּעֵיהוֹן. *i. Et fontes & scaturiginès eorum.*

LVIII.

3 (רְמִשְׁוֹרָא) *N. & V.* שִׁידָא *id est Qui est ad latus.*

8 (תַּרְמִים) *In alijs scribitur cũ* טַרְטִים, ט

10 (אַשְׁיוֹנָנָא) *sic etiam N. sed V.* אַשְׁיוֹנוּ. *i. Proposuimus; vel (vt habet Hieron.) Aestimauimus Domine bonitatem tuam.*

12 (בּוּעָא) *Nõ videtur malè posse legi cum V.* יְבוּעוּן *Exultabunt.*

14 (לְאוֹכְלוֹסְתָּא) *Alioriũ lectio videtur mihi rectior: nempe* לְאוֹכְלוֹסְתָּא רַמָּן לְעֵיל בְּיִרְ. *i. Ponite corda vestra ad* ὄχλους *vel cœtus eius; excelsa sunt siue eriguntur & eminent sicut colles in sublime siue sursum palatia eius. quia in Hebr. est* פָּקֵנוּ *quod quidam exponunt: Erigite instar* פִּסְגוֹת *id est Collium.*

LIX.

2 (אַחֲוֹתָא) *sic etiam V. sed N.* אוֹרְיָתָא. *i. Legem.*

4 (בִּינָגָא) *Licèt hæc lectio nõ videatur contemnenda; tamen N. exemplar quod* בִּינוּגָא *habet, vel V. quod* בִּינָא, *propius accedit ad Hebræam vocem* תְּבוּנוֹת *id est, Intelligentias.*

6 *Ante* (מְחַוֵּר) *videtur addendum ex N. et V.* בְּסוֹפִי *In fine meo. nisi dicas* כּוּרְחָנִי *respondere Hebræo* עָקְבִי.

7 *Ante* (דְּמִתְרַחֲצִי) *præponitur in alijs* וַיִּי לְחַיְכָא *i. V. e impijs.*

9 (וְאִלּוּ) *Neb.* (וְיִפְּסוּ) *usque ad &c. Hoc hemistichium sic legitur in N.* דְּאִלּוּ שָׁהֵב יְחִי יְקַר בְּפוּרְקָן נַפְשָׁה *id est, Quod si dederit, preciosiu erit in redemptione animæ ipsius. In Ven. autem sic,* וַיְהִי יְקַר פּוּרְקָנָהּ *Et preciosa erit redemptio eius.*

(פּוּרְעָנוּתְהוֹן) *N.* פּוּרְעָנוּתָהּ *Vltionem eius. Vtcunque sit, videtur in nostra editione pro* יְהֵוֵי *reponendum* יְהֵוֵי.

13 (אִשְׁתַּוְאָה) *Scribitur in N. & V.* אִשְׁתַּוְעָא *pro Hebr.* נִדְמָה.

15 *Pro* (שְׁוָן) *malim ex V.* שׁוּ *reponere. Et pro* (וּפַרְחוּ בְּחוּן) *vt etiam in N. legitur) Venet. habet* וּפִלְחֵי מוֹרְיָתָא. *i. Cultores legis.*

Nec malè pro (וּתְרֵיצִיָּא כְּטוּל גּוּפִי) *legeris cum N. & V.* וּתְרֵיצִיָּא אִלְּקוּ כְּטוּל הָכִי גּוּפִי. *i. Et rectos percusserunt; propterea corpora. &c.*

10 *Post* (אַפָּף) *Non malè posset addi ex N. & V.* וּלִיקָרוּתָךְ *id est, Et vt exhibeant tibi honorem.*

Ibid. (הֵיךְ בְּאוֹבְדִי) *Neb. & Ven.* הֵיךְ בְּאוֹבְדִי *non malè.*

12 (וְרוּגַ) *N. & V.* וְרוּגַ.

15 (יִתְתַּאנוּ) *Scribe ex N. & V.* תִּתְיַתְּנוּ *passiuum ab* אֶתָּא. *sic versu sequenti pro* (תִּתְיַתְּנוּ) *repone ex Neb.* יִתְיַתְּנוּ.

XLVI.

1 (לִבְנֵי כֹרַח עַל יֶדְ) *Alij sic transponunt* עַל יֶדְ יְרִיחוּן דִּבְנֵי קֹרַח *id est Per manus filiorum Corach.*

5 (וּטְוֹפֵיהוֹן) *N. & V.* וּמַבּוּעֵיהוֹן. *i. Et fontes & scaturiginès eorum.*

XLVIII.

3 (רְמִשְׁוֹרָא) *N. & V.* שִׁידָא *id est Qui est ad latus.*

8 (תַּרְמִים) *In alijs scribitur cũ* טַרְטִים, ט

10 (אַשְׁיוֹנָנָא) *sic etiam N. sed V.* אַשְׁיוֹנוּ. *i. Proposuimus; vel (vt habet Hieron.) Aestimauimus Domine bonitatem tuam.*

12 (בּוּעָא) *Nõ videtur malè posse legi cum V.* יְבוּעוּן *Exultabunt.*

14 (לְאוֹכְלוֹסְתָּא) *Alioriũ lectio videtur mihi rectior: nempe* לְאוֹכְלוֹסְתָּא רַמָּן לְעֵיל בְּיִרְ. *i. Ponite corda vestra ad* ὄχλους *vel cœtus eius; excelsa sunt siue eriguntur & eminent sicut colles in sublime siue sursum palatia eius. quia in Hebr. est* פָּקֵנוּ *quod quidam exponunt: Erigite instar* פִּסְגוֹת *id est Collium.*

XLIX.

2 (אַחֲוֹתָא) *sic etiam V. sed N.* אוֹרְיָתָא. *i. Legem.*

4 (בִּינָגָא) *Licèt hæc lectio nõ videatur contemnenda; tamen N. exemplar quod* בִּינוּגָא *habet, vel V. quod* בִּינָא, *propius accedit ad Hebræam vocem* תְּבוּנוֹת *id est, Intelligentias.*

6 *Ante* (מְחַוֵּר) *videtur addendum ex N. et V.* בְּסוֹפִי *In fine meo. nisi dicas* כּוּרְחָנִי *respondere Hebræo* עָקְבִי.

7 *Ante* (דְּמִתְרַחֲצִי) *præponitur in alijs* וַיִּי לְחַיְכָא *i. V. e impijs.*

9 (וְאִלּוּ) *Neb.* (וְיִפְּסוּ) *usque ad &c. Hoc hemistichium sic legitur in N.* דְּאִלּוּ שָׁהֵב יְחִי יְקַר בְּפוּרְקָן נַפְשָׁה *id est, Quod si dederit, preciosiu erit in redemptione animæ ipsius. In Ven. autem sic,* וַיְהִי יְקַר פּוּרְקָנָהּ *Et preciosa erit redemptio eius.*

(פּוּרְעָנוּתְהוֹן) *N.* פּוּרְעָנוּתָהּ *Vltionem eius. Vtcunque sit, videtur in nostra editione pro* יְהֵוֵי *reponendum* יְהֵוֵי.

13 (אִשְׁתַּוְאָה) *Scribitur in N. & V.* אִשְׁתַּוְעָא *pro Hebr.* נִדְמָה.

15 *Pro* (שְׁוָן) *malim ex V.* שׁוּ *reponere. Et pro* (וּפַרְחוּ בְּחוּן) *vt etiam in N. legitur) Venet. habet* וּפִלְחֵי מוֹרְיָתָא. *i. Cultores legis.*

Nec malè pro (וּתְרֵיצִיָּא כְּטוּל גּוּפִי) *legeris cum N. & V.* וּתְרֵיצִיָּא אִלְּקוּ כְּטוּל הָכִי גּוּפִי. *i. Et rectos percusserunt; propterea corpora. &c.*

catur à פּוּג, *scribendum erit* פֻּגַּת, *id est, Dissolutus sum; si verò à* פָּגַע, *fiet* פֻּגַּת.

Ibid. (רְוּוּשַׁת) *Alij* רְנִישַׁת.

10 (רְוּוּנִיתִי) *N.* רְנִנְתִּי, *V.* רְנִינָתִי.

13 (פִּיהִין) *Alij* פַּהִין, *quæ forma est vulgarior. sic paulò pòst* וּבְעֵינָתִי, *puto esse malè positum loco* וְתָבְעִי וּבְעֵינָתִי *pro quo alij habent.*

Ibid. (מְחַלְּלִין) *Malim legere cum aliis* מְכַנְּנִין *i. Meditantur; quia in Hebræo est* יֶהֱגוּ.

14 (חֲרֵשָׁת) *Neb. fortè meliùs* חֲרֵשָׁא, *vel V.* חֲרֵשָׁא, *pro Hebr.* חֵרֵשׁ *id est, Surdus.*

XXXIX.

12 (מְמַכְּנוּתָא) *Mendosè etiam sic scribitur in aliis pro* מְמַכְּנוּתָא *à verbo* כסן. *vel potius p* מְמַכְּנוּתָא *In Hebr. enim est* תּוֹכָחוֹת. *vide cap. 38. vers. 15.*

XL.

3 (וּמִן בְּטִינָא) *In Mas. erat* בְּטִינָא, *quod videtur (simile esse illi quod in Iob legitur in Mas.* בְּטִינָא. *N. aũt* אַנְקָה.

(לְבָבוּה) *sic & N. sed V. cum affix. 1. perf.* לְבָבִי.

8 (בְּטַלְוָלָא) *Malim cum Neb. & V. legere* בְּטִלְוָל.

9 (מְרַחֲקָן) *Nisi hic* ת *dicas faẽtũ esse ex* ש *Hebræo: vt ex* יָשַׁב *fit* מִדְּתָן *& c. legendum censerem* מִדְּתָן *ex N. & V.*

10 (שִׁיפֵי) *V.* שִׁיעֵי. שִׁיפֵי.

Et pro (אוֹרַח) *alij habent* בְּרוּרָא.

Et paulo antè pro (בְּרִיל נָהוּר) *alij* בְּזִיו.

XXXVII.

1 (לְתַרְגָּא) *Alij rectè* תְּגַרְגָּא. *sic inf.* ש. 7. *Et pro* (לְמִזְמוֹרוֹן) *Ven. habet* לְמִזְמוֹרוֹן. *i. vt vmias te, associes te.*

3 (וְעָסוֹק) *Sic etiam N. pro Hebræo* וּרְעֵה; *sed V.* וְחַסוֹן *id est, Possside, vel roborare.*

7 (אִמְתָּן) *In alijs non legitur; ac certè videtur redundare.*

16 (מְרוּכָסֹת) *Al.* מְרוּכָפֹת.

20 *Ante* (מִתְפַּקְּמוּ) *legitur in alijs non malè* (דְּיָקִין אוֹן) *i. Qui initio (saginantur) quod opponitur illi quod sequitur,* וְסוֹפָהוֹן *i. Et finis eorum.*

22 (וְדִמְתַלְּטָטִין) *Alij non malè in passiuo* וּדְמִתְלַטְּטִין. *sic 28. pro* מְנַטְּרִין.

33 (בְּמִקְמוּבָה לְדִינָא) *N.* בְּמִקְמוּבָה לְדִינָא. *i. Cùm fleterit in iudicio.*

XXXVIII.

5 *Pro* (נִקְרֵי) *posset melius scribi in Cal* יִקְרֵי. *Et pro* (יִקִּיר) *alij habent* יִקַּר.

(וּכְסוּם) *Neb. & Venet.* וְנָכֵם *in Benoni.*

19 (אִסְטְוָרָא) *In V. pro* ט *legitur* ת. *sic etiam alibi sæpiùs.*

XLV.

9 (אַקְהֵי אָרוֹ) *V. & Bahal Ar.* אַקְהֵיל אָצַל. *i.* ξύλον.

Ibid. (מִנִּי) *N. & V.* מִנִּי מְאָרָע. *i. De terra Mimi. vt quidam interpretantur.*

6 (עֲבָאנוּ) *Vox certè nihili: pro qua reponendum est ex Bahal Ar. & Neb.* עֲבָנוּ, *licèt Bahal Aruch non explicet, quid sit; vt ipse Elias refert. pro Hebr.* יָחֲפֹרוּ. *nisi magis tibi arrideat lectio V.* עָקְבוּ.

XXXV.

1 (אִתְרְבְרַב) *N.* אִתְרַנַּן, *V.* אִיתְרַנַּן. *pro Hebr.* רִיבָה.

3 (וּזְרוֹם תִּזְקָא) *Sic scripsimus, quia coniunctim priùs legebatur. & Interpretes exponebant Genus spiculi vel lanceæ.*

4 (וְיִתְכַּלְמוּן) *N.* וְיִתְלַמּוּן. *sic infrà vers. 26.*

6 (וְחַסִּינָא) *sic & V. sed Neb.* וְחַסִּינָא *cum* ה. *Infr.* חַסִּינָא *legitur cum* ח *&* ב *in N. & Ven. in Mas. verò, vt etiam alibi, cum* ב. *verùm ex Bahal Ar. doccmur* חַסִּיר *vbique esse legendum.*

10 (דְּמִנְתָּךְ) *N. & V.* דְּמִנְתָּךְ. *Puto illic ex altero Vaf* נ *factum esse. Item pro* (אוֹבְנָהּ) *alij habent* אִנְקָהּ.

28 *Pro* (כּוּלָּא) *malim legere* כּוּלָּא *cum Ven.*

XXXVI.

2 (לְבָבוּה) *sic & N. sed V. cum affix. 1. perf.* לְבָבִי.

8 (בְּטַלְוָלָא) *Malim cum Neb. & V. legere* בְּטִלְוָל.

9 (מְרַחֲקָן) *Nisi hic* ת *dicas faẽtũ esse ex* ש *Hebræo: vt ex* יָשַׁב *fit* מִדְּתָן *& c. legendum censerem* מִדְּתָן *ex N. & V.*

10 (שִׁיפֵי) *V.* שִׁיעֵי. שִׁיפֵי.

Et pro (אוֹרַח) *alij habent* בְּרוּרָא.

Et paulo antè pro (בְּרִיל נָהוּר) *alij* בְּזִיו.

XXXVII.

1 (לְתַרְגָּא) *Alij rectè* תְּגַרְגָּא. *sic inf.* ש. 7. *Et pro* (לְמִזְמוֹרוֹן) *Ven. habet* לְמִזְמוֹרוֹן. *i. vt vmias te, associes te.*

3 (וְעָסוֹק) *Sic etiam N. pro Hebræo* וּרְעֵה; *sed V.* וְחַסוֹן *id est, Possside, vel roborare.*

7 (אִמְתָּן) *In alijs non legitur; ac certè videtur redundare.*

16 (מְרוּכָסֹת) *Al.* מְרוּכָפֹת.

20 *Ante* (מִתְפַּקְּמוּ) *legitur in alijs non malè* (דְּיָקִין אוֹן) *i. Qui initio (saginantur) quod opponitur illi quod sequitur,* וְסוֹפָהוֹן *i. Et finis eorum.*

22 (וְדִמְתַלְּטָטִין) *Alij non malè in passiuo* וּדְמִתְלַטְּטִין. *sic 28. pro* מְנַטְּרִין.

33 (בְּמִקְמוּבָה לְדִינָא) *N.* בְּמִקְמוּבָה לְדִינָא. *i. Cùm fleterit in iudicio.*

XXXVIII.

5 *Pro* (נִקְרֵי) *posset melius scribi in Cal* יִקְרֵי. *Et pro* (יִקִּיר) *alij habent* יִקַּר.

(וּכְסוּם) *Neb. & Venet.* וְנָכֵם *in Benoni.*

19 (אִסְטְוָרָא) *In V. pro* ט *legitur* ת. *sic etiam alibi sæpiùs.*

XLV.

9 (אַקְהֵי אָרוֹ) *V. & Bahal Ar.* אַקְהֵיל אָצַל. *i.* ξύλον.

Ibid. (מִנִּי) *N. & V.* מִנִּי מְאָרָע. *i. De terra Mimi. vt quidam interpretantur.*

sic pro בְּמִטְּמוֹר *alij habent* בְּמִטְּמוֹר. *& paulò pòst pro* (יִקְרָם) *repone ex aliis* יְרוֹרָם.

6 (נַכְסָן לְרַעֲנָ) *Alij* נַכְסֵי לְרַעֲנָ *vel* נוֹכְסָי.

11 (תּוּשְׁבַחְתָּא יֵי) *pro Hebr.* שִׁרְיֵי *quod vertitur in N. eb.* תּוּשְׁבָּחָתִי. *i. Laudes meas. in V. verò* תּוּשְׁבָּחָן.

XXIX.

6 (מְסָרְרֵי פַּרְיֵי) *Restituo ex Neb.* מְסָרְרֵי פַּרְיוֹי. *i. Putrefaciens fructus suos: vt* שִׁרְיוֹן *sit Mons à Libano naturâ longè diuersus: qui quidem Libanus erat mons fructuum bonitate præstantissimus. Et pro* בִּיר *repono* בִּיר, *quod idem valet in Targ. Ierosol. quod* בַּר. *N. & V. habent* בַּר. *Et pro* רְמָנִין *N.* רְאִיסְנָא: *legit rectè.*

XXX.

5 (אַרְכְּרוּת) *Non malè V.* אַרְכְּרוּת *id est, Memorium; quia in Hebr. est* לְזֵכֶר.

12 (אִילְוִוי) *V.* אִילְוִוי.

XXXI.

5 (דְּכָנוּן אַמְטוּלָ) *Neb.* דְּנָא דְּכַמְנוּן אַמְטוּלָ. *V.* דְּנָן דְּפַרְסִין לִי. *id est,* דְּנָן דְּפַרְסִין לִי, *Quem extendunt mihi.*

10 (חִשְׁבַת) *N. & Ven.* חִלְּאַת *vel* חִלְּאַת. *id est, Inueterata est. pro Hebr.* עָשְׁשָׁה.

11 *Pro* (מַתְּלִיאוּ) *N. habet* בָּלוּ.

12 (מִן קַדְמָאי) *Alij* מִן.

13 (דְּמָאן) *Alij* בְּמָן *vel* בְּמָן.

Ibid. (טָב וְיִשׁ) *In Mas. scriptum videbatur* שָׁבוּ וְיִשׁ, *sed malim cũ N. & V. legere* טוֹב וְיִשׁ.

16 (זְמַנֵּי פֻּרְקָנֵי) *N.* זוֹמְנֵי פוּרְקָנֵי *V.* זִמְנֵי פוּרְקָנֵי; *sed puto in N. pro* זוֹמְנֵי *scribendum* זִמְנֵי, *q. d. Tempora redemptionis meæ.*

18 (וְשִׁתְּקְקוּן) *Geminatur vltima litera. In N. verò secunda* וְשִׁתְּקְקוּן *sed lectio V. videtur mihi simplicior.* יִשְׁקוּן.

19 (עֲזִיזְנָא) *N. non malè in singulari* עֲזִיזְנָא.

XXXII.

5 (עֵנִין) *Malim cũ N.* עֵינָת *legere.*

6 (עַל) *vel* מְטוּל *redundat. lege igitur cum V.* מְטוּל רָא, *vel cum N.* עַל רָא.

7 *Vox Hebræa* (מְצַר) *vertitur variè. In Mas. videtur versa ac si fuisset scripta* מִצַּר: *nam legitur* בְּסִטְרָךְ. *In Neb.* בְּמֶמְרָרְ. *i. In verbo tuo. In Ven. verò* מִמְּעִיקְנָא *Ab inimico.*

9 (דְּחַדְיָא) *V.* בְּחַדְיָא. *i. Simul.*

10 (וְדִרְדְּרִיץ) *Alterum* ר *videtur redundare. In Neb. legitur* וְיִסְבִּיר *pro* וְדִכְּבִיר, *ni fallor. In V.* וְדִכְלִי.

XXXIII.

3 *Pro* (לְגַנְגָא) *N. & V.* לְשַׁבְּחָא.

8 (דְּרוּלוּ) *N.* דְּחִילוּ *in Imperat. sed V. in futuro* וְדִחְלוּן *pro Hebr.* יִירָאוּ.

13 (לְוָת) *Alij* יָת.

18 *Post* (דְּנִי) *in alijs legitur* מִסְתַּכְּלִין.

XXXIIII.

5 (וְעַנְנֵי יַתְרוּ) *Non malè N.* וְעַנְנֵי. *V. n.* וַעֲנָנֵי.

4 דורגיתך) N. דורגיתך . sic quoque V. pro Hebr. מנחתך.
5 מרלנך) N. מילכך, V. מליכנך.
6 נטקס) N. נטקס, V. נטקס .
7 ממותבה) sic & N. sed Ven. ממותבי .
Ibid. קדישא) N. & V. קדישא.
10 Pro מקרינן) mallem cum N. מקרינן .

XXI.

2 ימלוך) sic & N. sed V. יחרי, vt in Hebr. ישמח.
8 שילאת) Præpone ר ex Venet. דשלאת.
14 ורוצנא) V. ורוצנא .

XXII.

3 תתמבל) Non malè N. & V. תקבל.
4 תשבחתא) In aliis est plural. תשבחין .
9 Pro פצאת) malim פצא legere.
10 דחצני) N. & V. כסרתני .i. Sperare me fecisti. pro Hebræo מבטחי.
13 בותנן) N. & V. מתנן.
15 מתמסי) N. & V. מתמסי.
16 ליחתי) N, & V, חילו.
23 אטחתני) N, Venet. אמטחתני Pertingere fecisti me .i. Deduxisti me.
17 Post בנתין) additur in aliis חיך כאריא vel חיך אריא.
18 אברי) N. & V. ברמי.
19 פתגיי) Mallem cum N. פתגי quemadmodum Bahal Aruch videtur legere.
23 לאחי) Malim cum N. & V. legere לאחי vel לאחי.

XXIII.

2 עצמיתא N. צימיתא, V. צירתא.
מוי ריחא) N. מי ריחא, V. rectiùs מי ריחא.
5 בחני) scribe cum alijs בחני .

XXIIII.

1 ומליתה) videtur redundare: nam præcedit ובריתא, nec etiam in aliis legitur.
2 אתשיסרא) Mallem ex Neb. vel V. שיתאסרא legere. Et paulò post pro אתקנתה) repone אתקנה ex alijs.
6 אפי שכינתה) Ven. אפוי שכינתה, sed N. legit יעקב in medio versu post לה .

XXV.

9 מרגין) verbum deductum à רגין, quod apud Bahal Aruch inuenitur pro Ducibus. N. & Ven. מדריך, vt supr. vers. 5.
12 תאב) Malim cum N. legere תבית, vel potiùs cum V. תבית, nam in Hebr. est תלין. Et pro אתסנא non malè posset substituì בארעא ex N. vel potiùs sine ב ex V. nam Hebr. habet אגן.

XXVI.

4 נבראי) N. & V. נבראי.

XXVII.

2 לנפא) N. & V. לנפא.
4 ולבקרא) sic etiam V. sed N. & Bahal Ar. ולבשקרא.
5 המלוי) Malim cum N. & V. legere cum affix. singul. המלוי.

XI.

6 מטרא) Non malè cum N. & Ven. legeris מטרין, vt construatur cum מפחין, Benoni Aphel à נפח. Ibid. וכבריתא) N. וכבריתא. V. mendosè וכבוריתא. Verùm ex Syrico Dictionar. docemur בכריתא legendũ esse, nisi malis Bahal Ar. sequi, qui perpetuò כבריתי scribit; cui Elias suffragatur.

XIIII.

3 Pro אף) N. & V. אפילו.

XVII.

3 (אסתרתי) N. & V. אסתרתי.
4 אכקבת) sic & N, sed V. in 2. persona אכסנתא id est, Arguisti.
7 דסבריי) Non malè scripseris דסבריי.
10 פומחון) N. & V. פומחין.
12 אריוא) V. אריא; quæ forma videtur frequentior.
Ibid. וכשחיא) V. וכשחיא.
15 (ראתיר אינן) N. & V. legũt מין אינן. vt & Pagninus.

XVIII.

8 דתקוף) Scribe cum N. ותקוף.
16 שיתבנא) Non malè N. Ebienſ. שיתאסנא.
37 אפגעת) sic & N. sed Ven. אפתיתי pro Hebr. חרחיה .i. Dilatasti. Et paulò post scriberẽ רכובתי cum pathah.
42 (מצלו) est Benoni, qualia in Misnaioth multa. nõ malè cum V. legeris מצלן .

XIX.

2 (דמריקין) In Maſ. erat דמריקין sic in Ven. דמריקן femin. sed N. דמריקן, cui præferrem lectionem Maſ. & V. nam בצאירא periphrasis est ipsius תרקוקין q. d. Illa quæ diffunduntur per aëra annunciant. &c.
3 (מחני מים) N. מוסיף ומועי מי .i. Addit & profert palam verb. verùm ex Bahal Ar. ו geminante videtur scribendum ומועי. à verbo Syro יעא Orior, pullulo, profero.
4 (ולא משתמע) N. ולית משתמע קל sic V. nisi quod ולא habeat.
5 (ענינתהון) N. & V. ענינתיהון .i. Rerum, effectuum, negociorum eorum.
6 Alterum חיך דבפך post videtur ocio sum: nec etiam legitur in aliis, nec in Bahal Ar. in rad. בן .
Et paulò post pro צריכוכא) repone ex N. ברכוכא .i. In teneritudine, tenerè, imbecillis. vt opponatur illi quod sequitur פתקוף .i. In fortitudine. nam Sol cùm manè primũ exoritur, suo calore videtur destitutus; instar sponsi thalamũ suum iam egredientis, qui nondum recuperauit suas vires.
7 (ותקופה) N. & V. ותקופה.
11 (וכובריתא) Vide supr. Psal. 11.
12 (רבוחון) N. & V. טבחון.
13 (נחכים) N. נחכים, V. יחכם.
14 (איגן) N. & V. חיגין pro Hebræo אגן.

XX.

2 (יתקפנך) N. & V. ישגבינך.

XI.

21 (פרירין) sic & El. V. verò פריריין quasi frusta. vide suprà cap. 38.
24 ארעא] Ven. עפרא vt est in Hebræo.
25 (פוני) ponitur pro שרץ. Puto autem ex פכו factum esse in Maſ. ט; ac planè esse legendum cum Ven. כוי, vel cum El. כוי .

IN PSALMOS.

Ex Maſiano exemplari.

PSAL. I.

3 (כאילן רגע) Nebienſ. & Ven. כאילן חיי רגע Sicut arbor vitæ. etc.

II.

12 (דיחור) Sic Elias & Ven. quorũ lectionem sumus secuti. verùm cùm אוחר Syriacè in Act. & alibi inueniatur pro Incendere, accendere, non malè Maſ. & Nebienſ. ריחור vel חיחור habent, pro Hebr. יבער. vide Psal. 57.

III.

5 Pro (מטורבית) repone מטורבות, quod N. & V. deducunt à רוב, interpretantes ממצותא .i. A lite, à contentione.

V.

2 (דינני) N. דינני .
13 (לצדיקא) Sic N. & V. cum Maſiano. verùm ex Hebr. legerem לצדיקא .

VI.

2 (תכסינני) N. תכסינני à radice מכסן. V. תכבעני.
8 (אתבלית כל עקתי) N. בלאת אתבליאת כל עקתי. V. non malè כל עקתי, pro Hebr. עקתה כל .

VII.

1 (תרגמא) N. תירגמא, V. תורגמא ראורתא .i. Interpretatio confessionis.
10 (לבא) Malim in plurali cum N. legere לבבי .
17 (מותה) N. & V. מוקדה . & pro (ויחית) N. & V. habent ויחות.

VIII.

3 Pro (ונקמס נקמתא) N. & V. & Aruch & El. legunt וגומא .
9 (ובוגי נמא עבדי אך) El. pro כוגי citat בוגרי . & N. pro עבדי אר' habet ולישתן דנגח אסרשי vt Bahal Aruch in rad. נגח. sic etiam V. sed pro דנגח substituit בחליף .

IX.

4 Pro (דבבא) legerem cum N. & V. דבני .
7 Post (משאיו) Venet. addit חלשיתיה Exercitus eius.
Ibid. pro (שבתקת מלמהב) N, & V. צדיתא Denaſtaſti.
14 (פרשיתך) Poteſt cum N. & V. legi שבתחך, pro Hebr. תחלותיך .

X.

2 (בנות) N. & V. בנסות.
8 (ויטשון) N. & V. ישון.

ibid. (ולבדין) El. & V. ורשין id est, Et oſtia, portas.
11 (יתיבש) V. תשיי pro Hebræo ישית .i. Ponet.
12 (ידעתא) Cùm V. & El. scribant cum duplici Iod ידיעתא, videtur substituendum ידעתא, vt sit Piel Hebr. vel ידעתא .
13 (בטטרי) V. בדנרבי .i. Alæs. in altera tamen interpretatione legitur בסטרי mendosè pro בסטרי.
15 (דבגרא) Ven. מרמא .i. Excelsum. vt in Hebr.
16 (מערב לבור) Malim cum V. & El. legere מעורבלי מגור .i. Confusiones & intricationes conclusionis maris. pro נכבי ים quod verbum Exod. 18. & Ioel 1. redditur per verbum ערבל.
18 (פתוי ארעא דנגוני) V. fortasse melius פתוי ארעא דנינתא quia in Hebræo est רחבי .
21 Hic versus est legendus cum interrogatione, vt docemur ex V. editione, quæ pro (ידעתא) habet הנעתא .i. Num nosti?
22 (לקורטרי) Bahal Ar. in rad. קרט affert hunc locum, legitq; לקורטרי. suprà verò cap. 3. vltimum ר reijcit: quæ res Eliam torquet. vide cap. 3.
24 (מרתבל) Non malè V. יתפלון quia in Hebr. est יחלן id est, Diuidetur.
25 (פלג לשטי) V. & El. שף לשטי Diffluere, & latè se diffundere fecit.
32 (ועיש על בנהא) V. Bahal Ar. Ven. & El. ונגנא על אפרוחיה . id est, Gallina pinguis, super pullos suos. Vide Dictionar. Syro-Chald. Elias asserit quædam exemplaria ועיש habere.
36 (לתרנגול) Ven. præter hanc, etiam aliam interpretationem addit: nempe לבבא בינמא .i. Cordi intelligentiam. Vox enim Hebr. לשכוי bifariam exponitur.
37 (לזינקא) Non malè V. לזינקא in plurali.

XXXIX.

13 (ותנרתא נוצצתא) El. חנרתא V. vt Maſ. nisi quod cũ affixo videtur legere וכוצצתא q. d. Et pluma eius; nisi dicas ה positum esse mendosè loco ת.
20 (לשלשתא) In Maſiano erat לשלישתא: sicut etiã El. in radice שלשל, ex qua לשלישתא putat deduci.
21 (מחפרין) V. מחפשין id est, Inquirunt.
32 (רנצי) Malim cum V. רנצי in Benoni.

XL.

5 (אתקן) Scribo אתקן, & expono Ornare; vel orna te. quia verbum תקן etiam significat Ornare.
12 (כפף זנבתה) V. & alij mendosè כציף; sed Bahal Ar. כפיף. Hic versus videtur habere duplicem interpretationem: vt apparet ex Bahal Ar. nam pro גוב'ושעב' מטבש (cuius hemistichij mentionem facit in radice שעב) in rad. גוב' ונגנא רפחרוהי citat .i. Nervos testiculorũ. sic & Elias. מטבש autem & משבש eadem sunt, teste ipso Elia in radice שבש.
13 (כמטלות) El. & V. כמטלנא fortè à כטל deducitur, inquit El.
14 Pro (שירוי) scribe potiùs שירוי. In Ven. est שיורוא.
15 (ונחכון) sic ex V. reposuimus. nam in Maſ. erat ונגנון, fortè pro ונגנון. In Hebr. est ישתקון.
16 (ושכוב) V. & El. ונגני eiusdem significati, teste Bahal Ar. & pro כרכוכא quod supr. vers. 13. legitur in Maſ. נחשא in V. habetur.
17 (גנוכה) El & V. נגוכה fortè meliùs. pro Hebr. צלולו . Vide inf. vers. 26. vbi צלצל vertitur per גנוכא.
18 (נגיר ירך) Poteſt scribi נגר ירך id est, Trahet Iordanem; vel fluet Iordanis.
20 (תמשוך) sic in Hebr. legitur. sed V. תגניר .
21 (חקרה) Elias putat hoc verbũ pro Perforare accipi, à quo venit nomen מקרח Terebella.
21 Pro (אגמונא) Bahal Ar. El. & V. legunt אוקלא.
22 (בעותא) Non malè cum Ven. legeris בעותין .
24 (דתרחיר) V. דתרחיר .
26 (במשבה) Non legitur ב in V. nec in Hebr.

XLI.

4 (דרקבה) V. דפרומיהיה sic Bahal Ar. & El. nisi quòd pro ה affixo in fine legãt א, mendosè. Vox Hebræa דקן alibi redditur eadẽ voce Chaldaica.
6 Post (מתריסין) legitur in Ven. אחיה, quod respondet Hebr. קנור. autem מתריסין siue מתריסין, vt habet V. videtur verbum à תרס id est, Scuto, deductum.
8 (מדבקין) Elias & Venet. à verbo ארק, quod idem significat quod דבק, Heffteii, vt exponit El. Germanicè. sic infrà vers. 14. vide Aruch, & R. Sal. in hunc locum. Sic (מתפרשין) V. מתפרין .
9 (מקקוי) (iuxta illud 2. Reg. 4. V. & El. זרירוי. Hebr. ויזורו אתמקקן ביניא pro quo Hebr. שישיתוי .
(כתימור) Lege potiùs נתימורי vt in Ven.
10 (נציי) vt cap. 5. V. נוצין. El. ניצין de quibus vide illic.
11 (רעבר) Rectiùs scribas ולעבר vt ex V. docemur. כיפא Curnamen expono.
15 (מרוסר) Versu præcedente legitur מתעבר. sicut hic Venetum exemplar habet.
(ויתיך) V. ויאתיך .
16 (מן מרקפה) vide supr. cap. 31.
17 (תמות) V. תקום vt est in Heb.
18 (קרימא) sic & El. sed Ven. בולשיתא. quæ vox sæpè in Pro-

Ibid. (ויחוחי) sic V. & Bahal Ar. El. autem ויחוחי, deducitq; ab illo Exod. 21. ולא יחי חרשן non malè quidem: sed Bahal Ar. auctoritas nobis maior haberi debet. Miror certè illum alioqui diligentem virum, radicem הה in Aruch non obseruasse. de hoc vide Psal. 62.
14 (תמות) Corrige תמות.
15 Pro (ומפרסם) non malè posset legi actiuè ומפרס, vt habetur in Ven. & versione.
17 (נמרתך) V. אשלמתא pro Hebr. מלאתי.
18 (אטעך) & in V. טעיך perperam. scribe ושעיך; in Hebræo enim est וסוחך.
(מנלא) In Maſ. erat מולא & rectè. atque hãc veram esse lectionem, docemur ex Prouerbijs, vbi hæc vox sæpè occurrit, in nostris scilicet manuscriptis exemplarib.
19 Ante (חילא) legitur in Ven. משחרין. q. d. Qui robusti sunt, inuenient robur?
20 (תרחוק) V. תרחוק non malè, mea sententia. q. d. Vrgeas, festines; quo verbo vtitur Chaldæus Gen. 19. pro Hebr. עץ. In Hebræo enim est תשאף, quod quidam exponunt, Sis sedulus, solicitus, vrgeas.
22 (בלחוריי) Venet. fortè meliùs, בלחורוי .
27 (טיופי) In Maſ. erat טעופי; quam formam sæpiùs inuenio pro Riuis vsurpari.
32 (למרת) In Maſ. erat למדף.

XXXVII.

11 Hic, ברי Hebræum, variè exponitur. à quibusdam enim deducitur à ברה, ברור .i. Purum: ab alijs à בדה In irrigatione. à ב & רי. Vnde in Maſ. בטחבות .i. In humiditate: à verbo טחב, quod in Aruch significat קור Frigus, humidum esse, humectare. in Ven. verò בברירותא .i. In puritate.
12 (אתרעתא) V. אתרא .i. Loco.
17 (משחנין) Scribe potiùs משחנין vel משחנין.
23 (אשכרחנך דאנתא) V. אשכרחנך, neutra lectio mihi probatur; nisi illic scribas אשכרחנוהי: & hic אשכרחנוך. Et pro altero (חילא) lege potiùs cum Ven. צדקתא id est, Iustitiæ.
24 Verbum (יראה) bifariam exponitur à Chaldæo; vno modo per יחמי .i. Videbit: vt habet Maſ. & altera interpretatio Venetæ editionis; altero verò per יתדחל .i. Timebit; vt legitur in V. nempe in priore interpretat.
Et post (יחמי) in V. additur חיך.

XXXVIII.

10 (פרירא) sic & V. à verbo פר. i. Diuidere & frangere. q. d. Litora quæ à mari sunt diuisa & abscisa; vel quæ à fluctibus franguntur. nisi malis esse Insulas. El. verò פרירא .i. Lapillos.

Ar. & aliis docemur, qui pro eo נפשה legunt.
Ibid. Sic vertendum puto: Præ nausea, quam capit vel contrahit sibi, abominatur anima eius. &c.
24 (בשוחא) Pro Hebr. שחת; quæ vox sæpè occurrit in hoc capite. eam autem hîc & supr. in V. per שוחתא vel שוחתא versam esse legimus: in Maſ. verò per שוחא, vt hic vides: vel per שחותא, vt supr. vers. 18. & 22.
25 (איתקרלש) sic etiam Ar. in rad. טרפש & El. eamq; lectionẽ verioremesse credo, quàm V. & alioru qui אחתליש habent. vide Lexicon Hebr. in radice רשפש .
27 (נאמרי) V. non malè ויימר.
28 (בשלוחא) Ven. בשיוחתא, pro Hebr. בשחת.

XXXIIII.

2 (ומגרעין) V. וירעינא pro Hebr. ורעים.
7 (דוחכא) El. דוחכא cum ה; sic enim vbique legit.
9 Pro (יאלף) videtur אלף scribendum.
(יאלף) V. יתוב .
17 (יסתמר) V. יסתמר quod videtur, Adhibebit medicinam, significare: propter vocem Hebr. יחבש quæ duplicem habet interpretationem.
24 Hic versus aliter legitur in Ven. ותבר גלגלי נמא דסגיעין כגו מיא ונאקים חורוכין כתריהון .i. Conteret fluctus maris, qui multi sunt in medio aquarũ: & suscitabit alios post eos.
25 (ומרבכין) V. ומרבכין.
26 (דיקון דינא) V. in altera interpretatione habet ויקון דרינא id est, Iustificabuntur in iudicio. nam in priore tantùm hæc leguntur .i. In loco videntium. כאתר דיתמין
29 (ישרוך) Rectiùs legas cum V. ישדיך .
33 In versione pro (ei) repone potiùs (illud.)
36 (אבא דבשמיא יתחן) V. & El. צבינא דיתבחר, אבי יתחן. Optarem vt probaretur. &c. pro Hebr. אבי יתחן, quod quidam, Voluntas mea; alij, Pater mi, ô Deus, exponunt.
37 (מסקפ) Poteſt exponi cum R. D. Abundare, & sufficere facit. El. & Ven. videntur in passiuo legere מיקפק.

XXXV.

4 (מן) V. non habet; ac certè videtur expungendum.
10 (תשבחתא) Scribe in plurali תשבחתא; vel lege cum V. תשבחן.
14 (וכרין ארום) V. וגרם ארום pro Hebr. אף כי.
Ibid. (ארין) ponitur pro Hebr. רין. videtur ארין vel אורין. esse passiuũ pro אתרין .i. Contende iudicio.

XXXVI.

5 (דרמא) V. רבא.
11 (בבשימיא) Bahal Ar. El. & Ven. רמזמורין .i. In epithalamijs, in carminibus nuptialibus.

Gemitus. pro Hebr. אנחנה, quasi radix esset אנח, cùm illud reuera deducere operteat à נחה, pro quo V. דבבני בנידותא.
23 (ומרחלתה) V. & El. ומן מסקפה fortè, inquit Elias, venit ab illo verbo quod sequent. cap. vers. 6. inuenitur אסתפיתי quod exponitur, Perculsus fui, expaui; alij Dubitaui. In Hebr. est חשאתו.
25 (ואין כס) Malim cum Ven. legere מארום .i. & quòd. nec etiam malè אשכחית .i. Inueni. vel potiùs אשכחת .i. Inuenit; vt Hebr. מצאה respondeat; pro סופקת quod vertendum fuisset, Sufficeo. ac si d. Et quòd in multitudine manu mea sufficeo .i. Acquisiui diuitias infinitas.
26 (אסתהר) Videtur idem esse quod Asrum.
28 (ברבבה) cum geminatione ב, vt dicimus ברבוב .i. Mendacium. V. verò ברבת.
29 (בתבבא) V. בעעגא .i. Ob tribulationem, afflictionem.
Ibid. (ויאין אתע) Ven. ויבכת ארום .i. Et iubilauit cùm eueniret illi. &c.
32 (לאסכנא) Non malè Ven. & El. לאסכנא in singulari.
33 (מרדי) Non malè posset addi ex V. מרמו, & legi מרדי cum affixo plurali.
34 (אתנבר רכפת) V. אתנבר גיותנא.
36 (אבבנה) Hoc verbum suprà cap. 23. legitur, pro Tegere, inuoluere. V. אברבנה pro אבבנה, ni fallor.
37 (ארבנה) Videtur hoc verbũ à דורון .i. Donum, formatum. V. אבקרבנה.
Vers. vlt. (חוזמי) V. & alij חזמי. sic Aruch etiam legit, & interpretatur סבה Rubum.

XXXII.

16 (ישחקון קמו) Venet. non legit קמו, sea tantùm שחקו, quod respondet Hebræo ענמו.
22 Pro (יסבר) in Venet. legitur יסבר לי אפין.

XXXIII.

3 (ומגרעי) Malim cum V. מגרע.
7 (טוגי) Elias vult טוגי dici per absorptionem literæ ע, pro טוגעי .i. Onus meum.
10 (תרעומתא) Scribe potiùs in plurali תרעומתא, vel lege cum V. תרעומתא.
11 Hic vocem Hebr. בסר vertit Chaldæus ac si scriptũ fuisset בסיר, teste Elia, בשיע; quod tamen quidam Neruum exponit.
12 (רבית) Rectiùs רבית scripseris.
14 (ותא) Ponitur suprà ca. 30. pro קלה, Verbo, sermone. & alibi pro שיח. à verbo שות, vt putat Elias.
17 (בר נש מעוב) Venet. בר נש עוב.
20 Pro (נשמתה) scribendum est cum affixo נשמתה, vt ex Bahal

vt rectè habent El. & Maſ. Eodē modo igitur hic eſt corrigendum.

11 Pro שָׁרָא) ſcribe cum V. & El. שָׁרָא , ſeu cum ש .

Ibid. וַאֲתִיב לִי) Hic verbum Heb. וַיַּעֲבִרוּ perinde accipitur, ac ſi eſſet ſcriptum in Cal : cùm in Piel ſit propriè Affligere . veluti V. habet וְסַגְּפִנִי id eſt, Afflixit me.

Et דְּרוּמָא) V. זְמָא . illud pro poſitum eſſe credo ; vt idem ſit quod זְמָא. i. רֶסֶן Frenum: quia ר & ז ſæpiùs permutantur. etſi nuſquam רְמָא pro זְמָא reperiri putem.

16 יַחֲרוּנָנִי) V. יַחֲרוּנָנִי ; ſed melius ſcribus וַיַּרְוֹנָנִי futurum ab אֲרַר.

17 מִתְפַּקְּפִין) ſic & V. ſed El. מִתְפַּקְּקִין .i. Diſſoluuntur, eueruātur ; vt Bahal Ar. exponit , זְלִזּוּל וְשָׁבוּר מִיתָרִים .

Et pro וְרַמְעָן) ſcribe עַם. Videtur hic Chaldæus legiſſe וְרַקְּדָן pro וְעָרְקִי .

Item שְׁכָבִין) El. & V. שְׁכָבִין id eſt, Dormiunt, iacent.

18 יְתַלְבֵּשׁ) V. יְתַבְּלֵשׁ pro Hebr. יְתַחֲפֵשׂ , quod & Mutare veſtes, & Quærere ſignificat.

22 לְרוּחָא) V. לְפוּחָא. Vide ſupr. quæ diximus, cap. 20. verſ. 3.

23 דְּמוּתִי) V. דְּלוּמוּתִי .

24 Pro, ſi in ſcabie poſuerit) nō malè poſſet verti : quod ſi in vlcera, immiſerit plagam ſuam, ponet. & c.

אַסְפְּלָיוּתָא) In Maſiano erat אַסְפְּלָנוּתָא , quemadmodum Bahal Ar. adfert; atque Eli. teſtatur in quibuſdam cod. inueniri ; qui tamen malè cum Pagn. & V. cum ע legit אַסְפְּלָעוּתָא ; quos nos malè ſumus ſecuti. Hoc quidem mendū puto eſſe natum ex ע & נו , quæ literæ in manuſcriptis non facilè dignoſcuntur

27 אַתְרַחוּ) Ven. חָמְרוּ pro Hebræo רְחוּ .

XXXI.

5 זְרוּזוּת) Mendosè , ni fallor, pro Hebr. מְרוּמָה. Lege igitur cum Ven. נְכוֹלוּת .

6 בְּמִשְׁחָתָא) Legendum eſt cum Maſ. בְּמִסְחָתָא ; ſic enim erat ſcriptum cum ס , quæ vox paſſim inuenitur pro מאגנום .

8 אָרְבַע) V. אָרְנַע & ר & ז inter ſe crebrò permutantur.

Ibid. בְּצִרִי) V. בְּצוּר. El. בְּצִרִי & בְּצִיר adfert; diciūq; בְּצִרִי poſſe deduci à בָּצָר .i. Flos. in בְּצִרִי autem ſe mirum in modum torquet ; idq; fruſtrà ; cùm Iſa. 11. & alibi בָּצָר pro Planta tenera & propagine inueniatur.

18 Hic verſus bifariam redditur. In Maſ. enim legitur בֵּיכָא pro Hebr. כְּאֵב , ac ſi eſſet כְּאֵב .i. Dolor: (pro quo verſio vulgata Miſeratio.) In V. verò כְּאָבָא .i. Sicut pater. quam lectionem ſumus ſecuti.

Ibid. in Maſ. erat תוּכְחָתָא id eſt, recte conuenit interpretationi Ab. Ezræ, qui נָר pro מוּנָר id eſt , Effuſum, dici vult.

8 לוּנָא) Vox eſt Latina. ſed V. habet לִיתָא לוּנָא .

13 Repone in verſione pro (qui peccant) (qui deliciantur, vel qui delicatè degunt.) nam hic מְתַרְחֲקִין , vel מְחַטְּטִין vt habet V. ſed non tam rectè, id ſignificat.

18 וּבִירוּרִין) pro Heb. נְבִיל. Bahal Ar. & V. וּבִירוּאִין . El. וּבִירוּלִין. ſed Bahal Ar. non interpretatur quid illud ſignificet ; imò nec eius radicem adducit.

19 מַרְגְּלָא יְקָרָא) V. & El. in rad. ירק מַרְגְּלָא יַרְקָא Margarita viridis, quæ lectio magis quadrat cum dictione פטרת , quæ vertitur ab Onquelos ירקן . El. tamen in rad. כוש etiam יַקְרָא legit.

19 בְּפַטְלִין) Bahal Aruch legit בפיטלין , vt ſupr. verſ. 16. vbi El. neſcio an rectè , habet בְּפִיטְלִין . quare videtur ex Aruch ſcribendum perpetuò פִּטְלִין vel פִּטְלָן in plurali, licèt exemplaria varient.

22 הַמְרַעְיַנְיָא) In Maſ. erat corruptè ſcriptum בְּמִיתַיְנִיהוּ ; ex quo tamen illic corrigo בְּמִרְעַיְנִיהוּ , vt affixum referatur ad חֲכָמָה . Et pro שְׁמוּעָתָא repono שְׁמוּעָתָא , quia affixum eſt in Hebr.

XXIX.

3 Pro רַב אַנְהֵ Malim legere cū ב , & conuncłim , vt eſt in Ven. בְּנוּאָתָם .

5 בִּימִי עוֹלִימִי) Legerem potiùs cum V. דִּילִי עוֹלִימִי q.d. In circuitu meo erant pueri mei. vt eſt in Hebræo, & in vulgata verſione.

6 אַסְרָנוּ) Scribo טוּ cū affixo. vel lege cū Elia אַסְרָנוּהִי . Et pro בְּשָׁמְנָא דְנוּכְרִין id eſt , Pinguedine caſeorum ; El. & V. habent בְּלֵלוּאָר id eſt, Butyro.

Ibid. טוּפֵי) Ven. & El. טְפָפֵי . ſed El. dicit in quibuſdam codicib. inueniri טְפָפֵי , quam formam certè puto frequentiùs legi.

9 דִּבְרָכֵי בְּלוּ) V. בְּגוּרֵי כְּנוּשוּ pro Hebr. עִצְרֵי .

24 אַרְחָן) V. אַגְרָן . Et אַפֵּי) ſic & El. melius quàm V. & Bahal Ar. meo iudicio , qui אַפּוּי legunt; licèt certò ſciam affixum 3. perſonæ multis in locis pro prima inueniri . ſed vbicunque hoc occurrit, exēplaria inter ſe diſſentire , diligenter obſeruaui: vt cap. ſequent. verſ. 10. legitur קוֹמוּי in Maſ. in V. verò קָדְמִי .

25 Pro וְאֶשְׁרֵי) ſcribo potiùs וְאֶשְׁרֵי .

XXX.

1 דְּרַדְעָקִין) El. & Ven. דְּרַדְקִין. vtrumque inuenitur.

3 צְרִיָא) V. שְׁרִיָא i. Sicca, arida. & pro בְּרַמְשָׁא) non malè ſcribas בְּרַמְשָׁא quia V. habet חֵיוֹ רַמְשָׁא q. d. Tenebroſam ſicut veſpera.

8 וְשִׁתְּתַפּוּן) ſic & V. ſed malè ſicut ſuprà cap. 5. bis reperitur hoc verbū in V. mendosè, pro וְשִׁתְּפוּן

autem cenſeo reponendum רְמִשְׁבַת וְרִמְשָׁא ; quæ vox infrà cap. 39, 6. occurrit pro עֲרָבָה : cuius rei veſtigia in V. videntur remanſiſſe, cùm pro מִשְׁרָא ſcriptum eſt מְטָרָא . Et וְחַכְּרִין non legitur in V. ac etiam videtur reijciendum.

7 Pro לְחוֹן) in Maſ. erat לָה.

8 מִשְׁרוּי) Scribe potius מִשְׁרוּי .

9 מְכוּת) Poteſt etiam exponi A præda, vt vox Hebr. מְשוֹד exponitur.

21 דְּמִיבֵי) V. דְּמִבְרֵי pro Heb. רֹעֶה.

24 Hunc totum verſum aliter legit V. אוֹרִיכוּ כְּזַעֲיר פּוֹן וְלֵיחוּתוּ רְשִׁעָא וְאִתְמַכְּכִיאוּ בְּזִמְנָן דִּיסוּפוּן יִתְמַטְעִין וּכְרִיש שְׁבוּלָא יִתְקַטְפּוּן : id eſt , Expectarunt paulliſper, & nō eſt iniquitas; humiliati ſunt autem ; vel depauperati ſunt; (ſed ex R. Sal. lego) tempore quo peribunt , auferentur ; & ſicut ſummitas ſpicæ ſuccidentur .

25 Poſt לָא) legitur in V. קְשׁוֹט Verum, veritas.

XXV.

5 דְּפוּמָא) Aliter Elias exponit, quàm noſter Interpr. vide Lexicō

XXVI.

3 לְסוּגְיָא) Pro Hebr. לְרֹב . V. לְסוּגְיָא .

14 וּרְגָפָת) Alij וְרַגְפָת ; quæ vox ſæpiùs capitur pro Strepitu , tonitru, & multitudine. & c.

XXVII.

6 יִתְחָרְפוּן) V. יִתְחַסְרוּן id eſt, Opprobrio afficiet. pro Hebr. יְחֻרָף.

23 וַיִּרְגַּן) Sic legitur in V. n. pro Hebr. יְשִׁרַּן .i. Et ſibilabit. ſed id nuſquam alibi, quod ſciam, inuenitur. In Maſ. autem erat יִכְלֵי , quam lectionem non probauimus, donec in Elia , hunc locum citante in radice אסל , reperiremus וַיִּסְלֵי , .i. וַיִּכְמָאס vel יִנְצַע Reijciet , abominabitur. quæ quidem lectio non malè quadrat cum verbo נִשְׁמַף, quod non propriè Plaudet ſignificat, vt quidam volunt; ſed Percutiet violenter , impellet. Verùm cùm verbū Hebr. alibi per אֶכְלִי expreſſum inueniamus, veriſimile eſt ex כ factum eſſe מ pro וְיֶכְלֵי .

XXVIII.

2 Pro וְאִבְנָא תַּתִּיךְ בַּרְכוֹ) quod ex V. & El. ſumpſimus, in Maſ. erat וְמִן עַפְרָא יִתְגַּבַּר נְחֹשָׁא id eſt, Et ex puluere ſiue terra funditur , conflatur æs. pro Heb. וַאֶבֶן יָצוּק נְחוּשׁ .

3 אַבְגִּין מְפוֹרְמִין) Al. מְפוֹרְמִין vel מְפַלְּמִין , quod quidam interpretantur Fortes (decepti fortaſſe Hebr. voce אֹפֶל , quam volut idem ſignificare quod עֹפֶל) ſed falluntur, meo iudicio: nam מְפוֹרְמִין videtur eſſe Toar, formatū ex פְּלוּמָא , quod in Aruch diſcimus eſſe Vallem cæneſam, ſiue locum paludoſum; vel potiùs מ eſt præpoſitio : ac ſi dicas, E cauernis , locis concauis , vnde lapides extrahi ſolent.

4 Quia vox Hebr. נָר eſt ambigua , in Maſ. vertitur וְמִנְרָח ; in V. verò & Elia וְיִכְזְרוּחַ , quod

14 דְּחוּרְמָנָא) ſic & El. ſed cum V. malim legere דְּחוּרְקָנָא licèt mēdosè ה mappiſ ſit adſcriptum.

16 Pro חַבִּינָא) El. & V. legunt חֵיוָא , Hebr. אֶפְעֶה .

17 וְוַיְתָאי) In Maſ. erat וְוַלְוָאי. V. וְיַלְוָאי. El. וְלַוָאי . Alibi ſcribitur לַוִּי pro Butyro.

18 כְּרִיתָקְפָה מִתְפַּרֵּג) Ven. כְּרַעֲתָרָה מִתְחַוְיָרִיב שַׁלְחוּפָה . i. Cùm diuitiarum eius datu fuerit permutatio.

23 עֲלוֹי מִטְרָא דְּפַרְעָנוּת בְּמִרְדָּה) Bahal Ar. עֲלֵיהוּן מִטְרִין דְּפַרְעָנוּתָא בְּשַׁלְדָּה. V. etiā בְּשַׁלְדָּה legit. Vocis Hebrææ varia eſt interpretatio.

25 בְּמִרְיוּתָא הֵיהֲלַךְ) V. מִמְּרִירוּתָא . ſic etiam Elias in radice מרר ; ſed in radice ברק , מִמְּרִירוּתָא cum hiric ſub מ .

XXI.

3 הַן) Videtur ocioſum , nec legitur in Ven. Ibid. תִּדְרַחַן) El. et Ven. תִּדְרוּן . ſic El. ſemper ſcribit. miraturq; Bahal Aruch nec דחן nec דרחן attuliſſe.

4 הָא בְרַם אֲנָא) V. אֲפָשַׁר רַאֲנָא .

7 לְחֵרָא) In V. legitur לְחוֹר pro Hebr. נֹם .

10 יְפַקְּחוּן) Huius vocis alij fecīnt radicē פקח , alij verò melius פקח quemadmodum Bahal Aruch legere videtur in radice פקטפרון : quam vocem dicit pro Vomere accipi; ab אפרק ספי זון .i. Eduxit ſuperfluitatē cibi. repone igitur יְפַקְּקוּן .

13 קְבוּרָא) El. & V. לְבֵי קְבוּרָא .

16 אִשְׁתַּרִי) Ven. אִשְׁתַּחֲרִי id eſt, Reliquum eſt.

23 הַתְקוּף) V. הַתְקוּף non malè.

24 שְׁלָאֲנָן) V. שְׁרִיר .

24 נִיחוּר) Bahal Ar. & El. interpretantur חֲיוֹר Vbera eius.

28 פְּרִיטָא) V. פְּרִבָּא pro Heb. אֹהֶל.

29 וְסַמְיוּנוּן) V. וְסַמְיוּנוּן .

32 וְאִיחוּא) V. וְרוּא .

ציר) V. & El. legunt cum ſeua נְעִיר , quod à נער .i. Excutere deduco ; non ab עור , alioqui נְעִיר eſſet futurum Syricum pro נְעוֹר , quod non placet.

XXII.

14 סַתִּיר) V. טַמִּיר .

XXIII.

9 כְּיוֹן) pro Hebr. כְּעוֹף quod exponitur à quibuſdam , Abſcondetur, tegetur: ab aliis, Diuertet, reſpuciet. ex quo factum eſt vt in hunc locum (it duplex interpretatio: nam in V. כְּבַבְּיָן legitur. quod verbum capitur pro Tegere.

12 Pro, Oris mei, repone , Oris eius.

XXIIII.

1 הָוָה) V. הָוֵי ; quia in Hebr. eſt duplex lectio . Pro וְדַחֲכִימִין) Malim ſcribere וְדַחֲכִימִין . ſic pro חַכְמִין ſcribo חַכְמִין .

5 דְּמִשְׁכַּת) ponitur pro Hebr. עֲרֻבָּה , ſed qua ſignificatione, ignoro. nam à מָשַׁךְ deducere , videtur abſurdum. V. pro eo legit מְבַעֲרָא id eſt , Sicut pluuia rapiens, & omnia ſecum conuerrens. Pro

habet מַחְתָּן , ſed minùs rectè ; & pro שָׁרָן in Maſ. erat שָׁקָן .

XVIII.

3 שְׁמַעְנָא בְּחֵמֵי) Ven. & Elias , ſed puto erratum.

5 גִּין) Corrige, vt in Maſ. erat, גִּין , quia in Bahal Ar. hæc vox inuenitur : niſi dicas גִּין idem eſſe quod גִּיצוּץ Scintilla. ſed in El. & V. legitur גִּיהַ , vel גֵּהַ cum ـ ſub Iod, vt habent quidam codices, teſte Elia.

8 קַרְיוֹנָתָא) V. קַרְנָתָא. El. קַרְיוֹנָתָא .

9 יַחֲדוּ) V. יַחֲדוּ בַּחֲקָלָא דְּפוּחַ . ſic El. ſed pro יַחֲדוּ habet אֲחוֹר .

עֲלוּי כִּיבְרִי) Dele ſere ſub Vaf. בְּרִיָּא autem Latrones, qui domos more porcorum perfodiunt, interpretor . à verbo נבר , cuius mentionem facit Bahal Ar. & poſt eum El. quod Pſal. 68. in quibuſdam exemplaribus inuenitur.

11 וּמִבְּדָרִין) V. וּמִבְּדָרִין , ſed illa lectio videtur propiùs ad Hebr. וַיִּפְצְרוּ accedere.

17 אִשְׁקְנֵי) ſic et Ven. ſed Elias legit in ſingulari אִשְׁקְנֵי , idq; rectè.

21 לָה] Videtur delendum , nec etiam in V. legitur.

XIX.

4 Pro שְׁנִיתִי) V. habet שְׁלִיתִי .

Et verſ. 6. pro אַחַר) V. & El. אַחֲזוּר , pro quo puto ſcribendum אַחֲוִיר vel אַחֲוַר , vt reſpondeat Hebræo חִקּוּף .

14 וּמִרְעֵי) V. וְאִשְׁתְּמוּרְעֵי .

15 Pro וְאַרִי) V. וְיַרְעִי .

18 Pro רַחֲקוּ] Meliùs ſcribas cum V. רַחֲקוּ .

23 בְּפִתְקָא) V. trunque inuenitur פִּטְקָא cum ט , & פִּתְקָא cum ת, teſte Elia.

24 מִן פְּרַנְדָּל) Elias פְּרַנְדָּל. Ven. דְּפַרְנְדָּל .

25 עֲלֵי) V. עַל עֲפָרָא vt in Hebr. עַל עֲפָר .

29 Pro מְרַחֲנוּתָא) Rectiùs legas in plurali מְרַחֲנוּתָא .

XX.

2 דְּרַחִישׁוּתִי) V. דְּרַחִישׁוּתִי & El. דְּרַחֲשׁוּתִי , qui putat ſignificare מְחִירוּת id eſt, Feſtinationem; qua ſignificatione interpretatur illud Pſalm. 55. אֶרְחִישׁ .

3 וּכְפוּתָא) V. וְיָהִיב פְּרָחָא & El. פְּרָחָא ; licèt pro רוּחַ in V. infr. cap. 30, 22. לְפוּחָא legatur : vbi tamen Maſ. habet לְרוּחָא . פְּרָחָא verò inuenitur Prouer. 11 pro רוּחַ , teſte Elia & Ven. vbi Compl. legit רוּחָא . Verùm puto ex פוּחָא in manuſcriptis factum eſſe פרחא , quia ר & ו facilè confunduntur. quin ſi pari ratione ex רוּחָא , פוּחָא factum eſſe dicam? vide cap. 28, 7. vbi Ven. Pagn. & alij מוּפִיתָא pro מַרְגִּיתָא legunt.

10 וַיַּרְעוּן) V. וַיַּרְעוּן .

11 חִילוּתָה) V. חֲוִילוּתָה pro Hebræo עֲלוּמוֹ .

12 וַיַּמְבְּעוּנָה) V. וַיַּרְבְּבוּנָה id eſt, Cælaòit illud.

perperam pro וַיַּתְעוּנוּן vel וַיִּתְעוּ .

XIII.

3 וּמִכְסוֹא] Ven. וּמִכְסָנָא Infinit. Syr. Inuenitur enim radix כַּס , כָּסָא , כָּסָה vel כָּסָה & מִכְסָן , מִכְסָן .

4 כְּמָאפֵי] V. in Pail כְּמָאפֵי .

7 נִבְלָן] Quid ſi נִבְלָא ex Hebr. in ſingulari legeretur : vel cum Ven. נִכְלָא ?

12 אַנֵּב] V. לְנֵב .

14 בְּשַׁבִּי] Ven. בְּכַבָּאי .

17 וּתְכוּנִי] videtur וּתְכוּנִי ſcribendum. In Maſ. erat וּתְנוּי , pro Hebr. אַחֲוֵי .

25 Pro דְּשָׁקוּף] ſcribe potiùs דְּשִׁקּוּף . ſic pro וְבַשׁ El. habet וְבַשׁ .

XIIII.

4 Ante גְּבַר] V. ponit מָן .

16 פִּסְעוּתִי] Malim פִּסְעָתָנִי . In V. eſt פִּסְעוּתִי . Et pro תְּמָנִי malim in Cal legere תִּמְנִי .

19 שְׁאַפּוּ] V. & El. שְׁיַפָּא à verbo שף Frangere.

20 קַרְקַטְרָה] V. legit קַרְקַטְרָה. vtroque modo inuenitur.

XV.

3 מְשָׁשָׁא] In Maſiano erat מַשָּׁא , quam lectionem probo : cùm in noſtris exemplaribus Thren. 2. & alibi , inueniamus ſcriptum מַשָּׁא , non autem מְשָׁשָׁא . Apud Magiſtros enim מַשָּׁא frequentiſsimè vſurpatur pro Re quapiam, Subſtantia.

7 וּבְרַקְמָאָה] Pro ב videtur legendum. q.d. An ſicut homo primus. & c.

24 דְּמִשְׁמַר לְאַסְתָּרָא בְּלוּגוֹנוּן) Bahal Ar. Ven. & Elias דְּאִישׁוּמוֹס לְגוּלוּגוּנָא vel vt Bahal Ar. לְגוּלוּגְנָא .

28 שְׁכוּנָאן) V. שְׁכוּנָן .

33 דְּתָרָה) V. mendosè, ni fallor, בּוּרְתָּה ; Elias verò longè meliùs בּוּסְרָה .

35 מִתְכִּין) Videtur מַתְכִּין ſcribēdum, à נָתַן q.d. Effundunt.

XVI.

8 וּקְפַתְּנִי) V. תַּקְפַּתְּנִי . ſic & El. ſed mendosè, vt puto: cùm ipſe in קָפַץ id adducat. interpretatúrque, Et impulit me, vel excuſſit me.

9 כְּאַמְיִל) Ex V. addendum puto קְעִיקוּ id eſt, Hoſtis meus.

11 מְמָרְטָא) Ven. & Pagn. מְמַרְטָא. El. autem legit quidem מְמָרְטָא , ſed dicit ſe in codice quodam reperiſſe מְמַרְטָא .

16 בְּכוּתָא) V. & El. בְּכוּתָא .

17 חֲטוּפְרִין) V. in ſingul. חֲטוּפָא .

18 אַדְרְמִי) V. אַדְרָמִי pro Hebr. דִּבְרוֹ .

19 בְּמְרוֹמָא) Malim cum Venet. בְּמְרוֹמָא .

22 וְאִיסַרְטָא) Ven. fortaſſe melius וְאִסְרְטָא .

XVII.

1 חַבְלָה) V. & El. מְתַחַבְּלָא .

Ibid. דּוֹעֲכוּ) V. דְּעִיכוּ ; quæ forma magis Chaldaiſmum redolet.

3 וְקָבֵם) Ven. וְקָבֵם pro Hebræo יַחְקֹעַ .

16 מַגְרֵי) Bahal Ar. El. & V. טַגְרֵי legunt. à טַן .i. Corpus; & רוּ Duo. Pro תַּרְחֵן Bahal Aruch

uenit cū Hebr. עוֹרֵי : nam מַטְעָנָא paſſim eſt ſignificationis. Ego verò pro אִוִּתַּנְיָא cenſerem legendum אִוִּתַּנְיָא ; niſi dicas , illud idem eſſe quod אִיתְנָא .

15 נִזְאוּת] Videtur ſcribendum, vt ſit intranſit. זְכוּת vel זְכוּת ex V. aut זְכוּת .

23 מִתְמַסְמְסִין] V. & El. מִתְמַסְמְסִין .

25 טוּל עוּפָא] In Maſ. erat עוּל quod poteſt idem eſſe quod עוּל .i. Pullus.

26 חוּד סְפִינָן] V. & El. videntur legiſſe alium interpretationem עַם אַלְפָּא .

28 דְּחִלוּת] pro Hebr. נִגְרַתִּי , quod vertitur in V. כְּנִשְׁיָא id eſt , Congregaui, perinde ac ſi radix eſſet אגר .

31 בְּשָׁנוּת] Ven. בְּשָׁרוּתָא .

X.

1 אַתְנוּת] V. & Pagn. אִתְגְּרוּת id eſt, Crudelis effecta eſt. ſed quia in Maſ. ſcriptum erat cum Iod אַתְנוּיוּת , quam literam ſæpè imperiti ſcripſerunt pro ר , ideo cenſeo legendum אִתְגְּרוּת id eſt , Succiſa eſt. בְּנָטוּת enim ſic Hebrāi interpretantur.

15 סְגוּפִי] Scribe סְגוּפוּ cū affixo.

16 וַיְרוּ] Maſ. & V. habent וַיְרוּ & eſt vera lectio. q.d. Si eleuaueris manum eius. i. Si dolorē meum grauiorē reddideris. Et pro תְּרִיגֵן ſcriberem תְּרֵגֵן .

22 דְּתִימוֹרָא] Repone דְּתִימוֹרָא . Et paulò poſt pro וְרוּב ſcriberem וְחוּב id eſt , Habitatio. nec malè deleri poſſet בָּה : nam in V. non legitur, nec quod ſequitur בְּעֵרָע .

XI.

3 כְּרִבּוּנִיוּ] V. כְּרִבּוּנִיוּ quæ forma alibi ſæpiùs inuenitur.

6 כְּסוּנִין] ſic V. ſed in Maſ. erat fortaſſe rectiùs, כְּסוּנִין , plurale à כְּסוּ. Ibid. כְּכוּפְלָא] Alij reijciunt ב non malè.

12 וַעֲוִלָא מְרוֹר] Lege cum Elia עֵגֶל vel עוּל מְרוֹר . alioqui oratio eſſet inepta ſine ר , nempe וַעֲוִלָא מְרוֹר . Et paulò poſt וּמָר וּמוֹר videtur ocioſum, nec legitur in V.

14 Pro תְּשִׁרֵי] poteſt ſcribi תְּשִׁרֵי pro Hebræo הַשְּׁבָן . Et pro עוּלָא in Maſ. erat עִילְתָא .

17 דְּחִלוּ בְּנַרְגִּישְׁתָא] In Maſ. erat דַּחֲלִיד בְּנַרְגִּ. id eſt, Quod conſumptum eſt in glebam. eleganter. ſic etiam Elias in radice נרגש , licèt חלד non adducat, ſed pro ב habet כ .i. Sicut gleba. De חלד autem vide Lexicon.

20 מִפְּחֵי] V. מִפָּח in ſingulari.

XII.

3 Pro דְּנִנְתְּהוֹן] repone vel lege cum V. דְּכִמְתְּכוֹן .

6 וְתְאַסְרוּן בְּיַד] Nō malè .i. Vincientur, ligabuntur.

9 מְחַת וְדָא בְּיַד] Ven. בְּיַד Percuſſio vel plaga manus Dei.

24 וְתִתְעַיְנוּן] V. וְתִתְעַיְנוּן a רתע pro Hebræo הִתְעָם . ſic verſu ſequenti vbi Venet. habet וְתִתְעַיְנוּן , quod mox ſequitur , referendum eſſe ad גְּרִי id eſt , Sagittæs. alioqui legendum eſſet בְּעוּתִי vel בְּעוּתָן .

5 דְּמַכְרִי) V. Pagn. & quidā alij id eſt, Cornupetet , quod cum Hebræo non conuenit.

Et paulò poſt נָגַח) ſic etiā Bahal Ar. V. verò & quidam alij נַגִּיחַ id eſt, Cornupetet , quod cum Hebræo non conuenit.

אַסְפַּסְתָּה) Sic etiam Bahal Ar. niſi quod pro אַסְ legit אַיִם . V. autē, Pagn. & alij malè אַסְתָּה .

6 חַלְבוֹנָא & חַלְבוֹן) Bahal Ar. citat illi in litera ה . vnde Elias dicit per ה eſſe mendum : etſi mēmincrim dicubi in Bahal Ar. per ח legi.

10 בְּרִתִּיתָא) Ven. בְּרִיתִיתָא id eſt, In ferunre.

Ibid. חֵס) V. יְחוּס in futuro.

12 קְרִים) Sic omnia habēt exemplaria. ſed in Maſ. erat קְרִים , pro quo poſſet legi קָרִים id eſt, Obdūcta, obtecta cute.

13 Pro קִיוּעַ) ſcribe קִיוּעַ .

Ibid. אַתְבְּרַחַת) V. אַתְבְּרַחַת eodem planè ſenſu.

17 אִתְגַּמְרוּ) V. legit cum Elia per tranſpoſitionem אִתְגַּמְרוּ . Sic poſt אִתְחַקְרוּ] V. אִתְחַיוּ Deleti ſunt.

25 Pro בְּסִימִין) repone בְּסִימִין . Ibid. אִמְתַּלוּ) Mallem legere paſſim אִמְתַּלוּ Similes ſunt.

VII.

11 Pro תְּבֵעַת] ſcribe תְּבֵעַת ex Ven. nam illud ſonat Quæſiuiſti. ſic infrà cap. 9. verſ. 34. pro תִּבְעַת ſcribi poteſt תְּבֵעַת .

15 שְׁנוּקָא] V. שְׁרָנוּקָא . Elias dicit vtrunque inueniri , & שְׁרָנוּקָ & שְׁנוּקָ .

16 Pro רַחֲקַת] mallem ſcribere in Pail רַחֲקַת . ſic infrà cap. 10. ל. 3. pro תְּרַחֵם ſcribe potiùs תְּרַחֵם . ל. vlt. וְתִבְעִינ] poteſt etiam in Cal legi וַתְּבְעִינ . vel cum Venet. וְתִתְבְּעִינְנִי .

VIII.

11 בִּיסָנָא] Sic Ven. ſed in Maſ. erat בִּיקִינָא , quod nuſquam inuenio pro Hebræa voce בֹּצָה , quam Aruch & El. videntur retinere; vt Ezec. 7. inuenitur : niſi fortè בִּסְנָא ponatur pro בֹּצָא .

14 בֵּי מַטְוָאתָא] In Maſ. erat בֵּית מַטְוָאתָה . ſed El. legit מַטְוָאתָה à verbo טוּח .

17 וְיָעִין) Ven. & El. וְיָעוּן . El. Conſiderabit, contemplabitur, exponit.

IX.

5 דְּקַיְמִין בְּטוּר) Ven. non malè הַקַּיְמִין הַיּוֹד טוּר id eſt, Fortes inſtar montium.

9 שִׁמְרֵי מַגֵּל מַגְלֵי) Ven. non legit מַגֵּל nec El. qui שִׁמְרֵי exponit Dominia, poteſtates.

13 אוּוַתְנָא דְּמִסְתָּעֵי) El. legit, ſed quid ſit , fatetur ſe ignorare. ſic Ven. אוּוַתְנָא , & in Pail legunt דְּמִסְתָּעֵי quod non malè con-

8 (לְאַתְרְסִפָּא) *Sic Pagn. et quidã alij; sed Bahal Ar.* לְאַתְרַעֲפָא, *teste Elia, qui dicit per* ס *mendosè scribi. V. perperam* לְאַתְקַרְנָפָא *legens* ב *pro* ע.

10 (בֵּית) *V.* בְּבֵית.

13 (דְּמִתְמַלֵּל) *V.* דִּימְמַלֵּל.

III.

2 (וּפוּם) *Malim legere cum Elia in Thisbi* וּפוּם *vel* וּפוּם. *V.* וּמַתִּיב. *De hac voce vide Præfationem.*

3 (דַּאֲמַר) *Alij præponunt* וּמַלְאָכָא דְּמָרִי, *vel* דְּמָרִי, *vel ut quidam codex habet.*

5 (וְטַנְפּוּן יָתֵהּ) *V.* וְטַנְגוּן יָתֵהּ. *sic Bahal Ar.* וְטַנְגוּנִיָּה *verbum deducũt à* טִין *i. Lutũ. q.d. Polluant, coinquinent eum tanquam luto.*

8 (לְמִרְדַּר בְּאַתְעָרוּתְהוֹן) *Potes legere cum V.* לְמִרְבַּר, *vel cum Elia* לְאַרְבַּר. *i. Memorare. quod autem V.* בְּעַתְאוּרְתְּהוֹן *legat, apertè vides confusam literarum* א *&* ע *transpositionem. & Elias cæcutire videtur, qui in radice* עתר *scribit* בְּעַתְאוּדְתְּהוֹן. *nullo sensu, cùm præcedat* דְּאַטּוֹמָן *vt ipse legit.*

9 (בְּשָׁף בּוּרְזָתָא) *V.* בְּשָׁף שִׁירָה *pro Hebr.* בְּשָׁפוֹ.

15 (קוּרְטֵיהוֹן) *Sic & Bahal Ar. fortè à peregrina voce, Court; id est, Aulam, palatium significante. teste Elia, qui cum Ven.* קוּרְטוּרֵיהוֹן *legit.*

26 (שִׁבְעָתִי וְלָא) *Non leguntur in Venet.*

IIII.

10 (קְרַתְּהִין) *Ven.* מְרַתְּיהִין *id est, Ebulliunt furore.*

11 (לְאַרְוָתָא) *Libenter scriberem in plurali* לְאַרְוָתָתָא *vel* לְאַרְוָן *ex V. editione, in qua legitur* לְאַרְוָהוֹן. *& paulò pòst pro* כַּלְכְּשִׁיסָנָא, *pro quo habet V. in priore interpretatione* לְסִשְׁיָא) *legitur in altera,* לְלִיתָא; *quia in Hebr. est* לֵבִיא.

12 (בְּתַקִּיף) *V.* בְּגָטִיר.

14 (וְהוּגְעִי) *V. non malè* וְהוּגְעִי.

16 (וְכָל סוּגְיָנִין) *Sic V. sed Elias cum* א, וְכָל טוּגְאִין. *In Maſ. verò erat* קַלְפּוּנִין, *quam vocẽ verterat noſter Interpres Organa. Nuſquã alibi contigit illam inuenire præterquam in titulo cuiuſdam Pſalmi, idq; in mſ. libri margine.*

20 (מְתַמְּהִין) *Elias elegantiſſimè* מִשְׁתַּתְּפִין. *V. perperam* מִשְׁתַּתְּפִין.

V.

13 (אַסְטַנְגָּנוּי) *Bahal Aruch dicit etiam inuenirі cum* ע, אַסְטָנוּ, *& Elias interpretatur Aſtrologos.*

16 (וּמְלִרְתָּא) *V.* וּגְבוּרְלָא *pro Hebræo* וְעוֹלְתָּה.

18 (מַכָּאָה) *V.* כִּיבָא. *i. Dolorem.*

21 (בְּמִזְקָא) *V.* בְּנִזְקָא.

Ibid. (עֲנָנָא) *V.* עֲנָנָא. *Nubes.*

24 (מִשְׁבָּנָךְ) *V.* מִקְרָשָׁךְ וְלָא תְּנַזֵּק *& תִּיזְנוּק intranſitiuè, quantum poſſum colligere. q.d. Damno afficieris.*

VI.

4 (בִּיעוּתָא דְּמָן) *Sic Ven. & El. qui tamẽ* מָן *ſine* ר *legit. vnde videtur*

6 *Poſt* [מַלְכְּתָא] *videtur addendum* וְהִתְיַחֲדוּ לָךְ, *ex cap. 7. 2. & 9, 12. vbi eadem verba repetuntur.*

12 *Poſt* [מַלְכָּא] *non malè poſſet addi ex V.* עִם מַלְכָּא.

VI.

13 *Pro* (רַחֲמוּי) *malim legere* רַחֲמוּי *vt alibi: vel cum Ven.* רַחֲמוֹי. *Et pro* (רַעֲרָעָה) *ſcribe* רְעַרְעָה.

VII.

4 (טוּמְרִין) *Alibi inuenitur* טוּמְרָא *ſingulare. El. & V. legunt* טִימְרָא *à Græco verbo* τιμᾶν. *Et pro* (נְתִיהָ) *Elias legit* נְתִיהוּן.

Ibid. pro (אֲנִזֵּיקָא) *repone* אֲנִזֵּי: *vel lege cum Elia* אֲנִזֵּי.

VIII.

2 (גְּנִיזָה) *Ven. & El.* גְּנִיסָה *pro Hebr.* בֵּית.

4 (תְּגָרָא) *Ven.* הַגְּרָא *vt antè diximus.*

10 *Pro* (וְאַסְתָּם) *malim actiuè legere.*

Ibid. pro (רַבְּבֵי) *ſcribe* רַבְּבֵי, *vel cũ Elia* דְּרַבְּבוּ.

15 (מַחֲרֵי) *V.* וְחוֹרֵי *pro Hebr.* וְחוֹר.

22 *Scribe* (וּמִתְּנָן) *cum* ו *coniunctione.*

X.

3 (תַּבָּע טַבְּ לְעַמָּה) *Scribe* תַּבָּע טַבְּ לְעַמָּה *ex Ven.*

IN LIB. IOB.

CAP. I.

1 (אַרְמִיגָא) *Ven.* דְּעוּץ *vt eſt in Hebr. quod tamen alibi veritur à Chaldæo Paraphraſt. per vocem* אַרְמִיגָנָא, *teſte Bahal Aruch.*

Ibid. (דְּחִיל) *Malim cum Ven.* דְּחִיל מִן קֳדָם יְיָ. *ſic infr. verſ. 8. & cap. 2. verſ. 3.*

5 (וְאַזְגִּיחוּ קָדָם) *& c.* [וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר] *ſic infr. verſ. 11. pro* יְיָ כְּרַעֲיָנְהוֹן. *V. habet* וְנַזְגִּיבוּ. *vt etiam infrà cap. 2. verſ. 5. legitur in Maſ.*

6 *In fine* (לְמִסַּם מָרֵי יְחוּדִין) *non leguntur in V. & certè videntur ſuperflua, cùm eadẽm verba priùs in eodem verſu legantur.*

7 *Hunc verſum cõfer cum cap. 2. ver. 2. nam pro* (וְלִמְיַנוּ) *malim legere* וּמִקַּל מִיזוּ.

14 (וְעַזְגִּיבוּ) *Cũ* ע, *vt teſtatur Baal Aruch inueniri in Tharg. Ieroſ. ſed V. & El. legunt cum* א, וְאַזְגִּיבוּ.

21 (וּכְרִמְחַנְכֵּב) *V.* וּבְיוֹת דִּינָה נְסִיב. *pro Hebr.* יְיָ לָקַח.

22 (הָדַר מִלֵּי מִטְרָא) *Bahal Aruch* מְבַדֵּר מִלֵּי מִטְרָא. *Ven. legit in Benoni. ſed pro* מִיחֲשֵׁי מִטְרָא *habet* מִיחֲשֵׁי *minùs rectè. pro Hebr.* נָתַן תְּפִלָּה.

II.

2 *Vltimum hemiſtichium ſupr. cap. 1. verſ. 7. eo modo quo hic legitur in Venet.*

3 (מְתוּקָף) *Sic ferè vbiq. Maſianũ. V.* מִתְקַף. *vide infr. verſ. 9. & cap. 8.*

5 (וּלְנִפְשֵׁה) *Lege cũ V.* וּלְבִשְׂרֵה *niſi* בְּגַוָּא *pro Corpore hic accipias.*

7 (מִן פְּרִיסַת) *V.* מִפְּרִסַת.

IN III. TOMVM.

Ex Maſiano exemplari.

IN ESTHER.

CAP. I.

6 (מְסַבְּסִין) *Deducitur à verbo* סַבְּסָם *Ordiuo, adapto. Elias dicit habere ſignificationẽ Ornamenti. q. d. Aptiſsimè compoſitis.*

Ibid. (אַבְנוּי מַרְגְּרִין) *In alijs interſcriptur* עִמּוּדֵי, *quæ lectio optimè quadrabit. Et pro* (עַרְבָּא דְּמַלְחָא) *lego cum alijs* עַרְבָּן; *vbi* מַלְחָא *non ſignificat Aceruos, ſed Melotas, iuxta illud Gen. 49, 11.*

Item pro (שְׁרָיָן שְׁבוּי כַּבְּ) *Malim legere cum alijs* שְׁרָיָן עַל קִטְיָר כַּבְּ *id eſt, Inſidẽtes ſuper pedem collinæ.*

Et pro Filorũ perplexionibus] *repono, Pario lapide, vt vox Heb. ſatis indicat. Eſt enim lapis, teſte R. D. Kimhi, preciosus, quem dicunt inueniri* בכרכי הים *in munitionibus maris.*

13 *Ante* [חִיכְּרָן] *adde ex Venet.* אֲרוּם. *ſic verſ. 16.* כָּל *ante vocem* דִּבְרָנְגָא.

22 [מְסַרְבָּן] *Videtur à* סְרָב *deduci. Ven.* מְסַרְבָּן.

II.

14 *Scribe* מְשַׁרוֹנֵיתָא *in plurali.*

21 [כְּכָסוּ] *Elias & quidam alius codex legunt (iuxta illud Dan. 2.* כְּבָסוּ) *id eſt, Irati ſunt.*

Ibidem pro (פְּלִשְׁרִיָּא) *Ven. & Elias habent in ſingulari.* פְּלִשְׁרָא. *ſic cap. 4. verſ. 2.*

III.

4 *Pro* [הֵיתִיקְנִמִין] *repone* בֵּיתִיקְנִמִין

6 *Poſt* [וְיָהוּדָאי] *adde ex Ven. & ex verſione* דִּי בְכָל מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ *illa enim legunt in Hebræo. ſic verſu ſequenti poſt* [עֲרָבָא] *adde* מְקָדֵם הָמָן. *& in verſione poſt, ſortem, adde, coram Aman.*

12 *Poſt* [מַלְכָּא] *addenda cenſeo ex Ven.* וּלְוָת הֵיפַרְכִין דְּמִתְמַנֵּן אַרְכּוֹנִין [עַל כָּל פַּלְכָּנָא וּפַלְכָּנָא וּלְוָת רַב. *pro Hebr.* וְאֶל־הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל מְדִינָה וּמְדִינָה.

13 *Poſt* [לְשַׁיצָאָה] *adde ex Ven.* וּלְהַרְגָּא, *quia in Hebr. eſt* לְהַרוֹג.

Ibid. alterũ בְּיוֹמָא *videtur ociosum, nec etiam legitur in V.*

IIII.

2 *Poſt* [עַד פְּלַשְׁרָא] *Melius V.* עַד קֳדָם *Coram porta palatij.*

3 *Pro* [דִּינָא] *non malè poſſet ſubſtitui* דִּינָיוּת *ex Ven.*

5 *Poſt* [לַחֲתָךְ] *adde ex ſecundo Targ. Esther* מִסְרִיפֵי מַלְכָא לַחֲתָךְ (*vel potiùs* רַבְּבֵי) דִּי הֲוָה קָאֵים [קֳדָם הָמָן. *vt verba Hebraica explicentur, quæ* מִסְרִיפֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לַחֲתָךְ הָעֲמִיד לְפָנָיו.

11 [תְּגָרָא] *pro Hebr. Ven.* שַׁרְכִּיט. *In Pſalm. inuenitur* תּוּגְרָא, *vt etiam citat Bahal Aruch in radice* גר. *ſic infrà cap. 5, 2. bis.*

V.

2 *Poſt* [רַחֲמִין] *adde ex V.* הֲעֵינוּ.

tamen illic, & in noſtris exemplaribus inuenitur ſcriptum cum ח, *quemadmodum etiam citat Bahal Ar.* גוּרִין שׁוּחִי, *vbi fortè Iod ponitur pro Vaf, quas ſæpiùs inter ſe confundi videmus.*

26 (דְּסָלִיק עַר לָא) *Ven. & Elias* דִּישְׁלוֹק עַרְדְּלָא וְשִׁרְפָּה. *melius. nam in Hebræo eſt* וְשִׂרְפָה, *cui non malè reſpondet* שְׁלַק. *vide cap. Iſa. 37.*

32 (מְלַיְיתָא) *Cùm in Comment. Kimh. Ven. & alijs ſit duplex Iod, ſcriberem cum Iod mobili* מְלַיְיתָא.

XX.

9 (חַיְיָבָא) *Repone ex V.* חַיְיָבָא.

11 (אֶבֶן שֵׁעֵת) *Libenter legerim cum Bahal Ar. & Ven.* אֶבֶן שֵׁעֲנָא.

XXI.

13 (מִתְקוֹלֹת בַּיִת) *V. & Kimh. legunt* מִתְקוֹלֹת עֲרוֹת בַּיִת. *Al. cod. pro* עֲרוֹת *habet* עֲדָיוֹת *fortè melius: nam quid* עֲרוֹת *hic ſignificare poſſit, ignoro: niſi* ר *pro* ד *poſitũ eſſe dicas pro* עֲדוֹת, *q.d. Perpendiculum vaſtationis domus. &c.*

16 *Pro* (דַּאֲשֵׁר) *corrige* דַּאֲשֵׁר.

XXII.

13 (עָלָה רָאשִׁיתָאר בְּיִשְׂרָאל וּבִיחוּדָה) *V.* וְעָלָה כָּל דְּבֵית יְחוּדָה. *vt in Hebr.*

XXIII.

2 (וּנְבִיאָנָא) *Kimh. & V.* וְמִפְּרָנָא. *pro Hebr.* וְחַכְמֵי אִם. *Ibid.* הוֹר. *pro Hebr.* סָדַר

Ibid. (וְקָרָא) *V.* וּקְרָא *vt Hebr.*

4 (בְּבַחְלָא דְקִרְדָּר) *Kimh. & Ven.* בְּמִישְׁרֵי קִרְדָּן. *ſic infr. verſ. 6.*

6 (לְקִרְדֵּי בְּנֵי בְלָא) *V. & Kimh.* עַל הַקֶּבֶר בְּנֵי הָעָם. *Hebr.* לְקִבְרֵי בְּנֵי בְלָא. *Kimhi dicit eſſe nomen Idoli.*

7 *In verſione pro (* מונקלא*) corrige, domunculas.*

Ibid. (כַּחֲדָא דְאַקְרִישׁ מַעֲנָ) *Venet.* נַחֲדָא. *Hebr.* חַקְרִישׁ מַעֲנָ.

11 (בְּמַעֲלָנֵי בֵּית) *Lege potiùs cum Kimh. & V.* מְמַעֲלָנָא דְבֵית. *Ibid.* מְלֶךְ גּוֹגָא) *Kimh. & V.* מְלֶךְ גּוֹגָה. *Ex hoc loco & alijs præcedentibus & ſequentibus colligere licet radicẽ eſſe* גוז, *vt docẽt Bahal Ar. & Elias. vide infr. cap. vlt. verſ. 19. vbi in Ven. eſt* גּוּזָא.

12 (וְאַרְחִיק מִחְמָן) *Sic & V. ſed R. D. Kimh. dicit in quibuſdam exemplarib. etiam inueniri* וּפְלִינוּן מִן מַתְמָן. *Hebr.* וַיַּרְחֵק מִשָּׁם.

XXIIII.

7 *Pro* (עַל בַּחַר) *non malè legerit cum V.* עַר. *vt eſt in Hebr.*

XXV.

1 (וּבְנָא) *Ven.* וּבְנוּ *in plurali, vt eſt in Hebr. ſic verſ. 4. pro* וְאַזְלוּ *non malè corriges* וְאַזְל, *vt etiam eſt in Hebr. nam de Rege potiſsimùm fit ſermo.*

7 (בְּשַׁלְשִׁלוּ) *V.* בְּשִׁיזְלָן, *quam lectioncm præferrem: nam illic puto* ר *pro* ל *ſcriptum.*

27 (וְאַפִּיק יָתֵהּ) *Hæ duæ voces eſſi in V. non legantur, nec in Hebr. reddunt ſententiam clariorem.*

FINIS II. LIBRI REGVM.

30 (בְּיוּם עֶבְרָה) *V. rectè* בְּיוֹם עֶבְרָה *vt in Hebr.*

X.

6 (וְתַיְתוּן) *Scribe* וְתַיְתוּן *vt rectè erat in Maſ. mendosè verò in V.*

7 (וְשַׁדְרוּנוּן) *Sic & V. ſed mendosè.* וְשַׁדְרוּנוּן *Repozo igitur* וְשַׁדְרוּן *vel* וְשַׁדְרוּן.

31 (בְּטָא מִכָּל) *V. vt Hebr.* מֵעַל. *idem occurrit infr. ca. 15. ver. 18.*

34 (וְכָל גִּבְרָתָיהּ) *Malim ſingulariter cum Hebr. legere* וּגְבוּרָתָיהּ.

XI.

4 (לוֹת מְקַרְשָׁ) *Sic Venet. ſed in Maſ. erat* לְבֵית מְקַרְשָׁ.

6 (בְּתַרְע דְּגַרְגְּרָא) *Kimchi dicit quædam exemplaria habere* בְּתַרְע נְטוּרָיָא. *i. In porta cuſtodum. pro Hebr.* טוּר. *Ibid.* (מִשְׁתַּדְּלֵי) *Ven. pro Hebr.* מְרַדְּשֵׁי אֶלֶף.

13 (קַל דַּרְבָּנָן) *V. Kimh. & El.* קַל דַּרְקָנָן *id eſt, Vox ſaltantium. Hebr.* קוֹל הָרְצִים.

14 (מִירְדָּא מִיר) *V.* מִירְדָּא מִיר. *ſed El. videtur rectius ſcribere* מִרְדָּא. *Hinc colligere potes quantum varient in ſcribendi ratione illi qui punẽta addiderunt.*

19 *Poſt* (כְּאוֹרְזָא) *cenſerem addendum ex Ven.* תָּרֵע.

XII.

9 (חֲבֵרָה) *Elias & Ven.* חוֹזָא, *pro Hebr.* הוֹר.

Ibid. (בְּנֵרֵי הֵיכְלָא) *Kimh. Elias & Ven.* אַמְרַכְלָא.

XIIII.

6 *Ante* (אֶבֶן) *non malè addideris ex V.* אֶבְלְחִין, *pro Hebr.* מִי אֵם.

13 (הִרְגֵּי) *V.* הִפְרֵי *vt in Hebr.*

21 (דְּאַרְעָא) *Venet.* דִּיחוּדָה *vt in Hebræo.*

25 (עַם עַבְדָּהּ) *V.* בְּיוֹר עַבְדָּהּ.

XVI.

6 (וַיַּזְרְמָאי) *V.* וַיַּרְמָאי. *In Hebr. eſt duplex lectio.*

13 (יַת) *V.* יַת בְּכַסְת.

11 (טְקוּם שֵׁבְתָּא) *Sic etiam Ven. & Kimh. qui tamen teſtatur ſe in quibuſdam exemplarib. inueniſſe* שֶׁבֶת מַרְבְּרָא.

XVIII.

16 (סְקוֹפָּא) *Kimh. & V.* קְקוֹפָּא. *Non legitur affixum in Hebr.*

19 (מְרָכָא דְּבַתָּא) *V.* מְרָכָא דְּבַתָּא. *pro Hebr.* מְלֶךְ גָּדוֹל. *Miror ſanè, cùm* דְּבַתָּא *ſit femin. cum* מְרָכָא *maſculino conſtrui. fortè* דְּבָא *eſt legendum, vel potius* דְּבַתְּנָא, *vt infr. habes verſ. 28. & in Iſaia.*

30 (מִן יְדֵי) *Ven.* מִן יְדֵיהּ, *Hebr.* מִיָּדוֹ.

XIX.

13 [טַלְשִׁיזוּבוּן וְאַנְגַּלְיוֹנוּן] *Cum paulo antè* הַבָּע וְעָנָה *Chaldæus Paraphraſtes, tanquam verba, vertert ſingulariter; hic ſimiliter ex Ven. reponenda ſunt in ſingulari* טַלְשִׁיזוּבוּן וְאַנְגַּלְיוֹנוּן *vt ad regem Aſſyriorum referatur. vel* וְאַנְגַּלְיוֹנוּן *vt legit Pagninus in ſuo Theſauro in radice* נגע.

28 (וְרִשְׁוּ) *Ven.* וְרִשְׁוּ. *Elias hìc & Iſa. 37.* וְשִׁוּהוּ *per* ה *legit. In V. tamen*

21 (וְנָמוּר) *Kimh. & V.* וְמַנֵּר.

38 (בְּמַעֲפוּרָא) *Bahal Ar.* מַעֲפוּרָא, *R. Sal.* בְּמַעֲפוּרְתָּא. *Kimh. duplicem adfert lectionem* בְּמַעֲפָרָא עֵינוּהִי *&* בְּמַעֲפָרָא עַל אַפּוֹהִי *&* בְּמַעֲפָרָא. *El. & Ven. vt Maſ.*

XXI.

2 (רְמִי מִיָּם) *V. & El.* רְמוּחִי.

5 *Pro* (רוּחֲךָ) *Ven.* רוּחֲךָ *melius: nam alterum eſt Hebræum.*

XXII.

9 (לְגוּאָה) *In Maſiano erat ſcriptũ* לְגוּאָה, *& ſic inuenio perpetuò ſcriptum in exemplaribus Hiſpanicis. ſed Bahal Ar. hìc* לְוֹגוּאָא *vel* לְגוּגוּאָא *legit. Elias* וּגוּ. *Venet. nunc* לְגוּגוּאָה *modò* לְגוּגוּאָה, *modò* גוּגוּאָה, *vt infrà cap. 3. verſ. 6.*

34 (דְּבַקֵּר שְׁרֵגָא) *Kimhi & Ven.* דְּבַקֵּר וּבִין שְׁרֵ. *Hebr.* הַדְּבָקִים וּבֵין שְׁרֵי הַשִּׁרְיָן.

IN LIBR. II. REGVM.

CAP. I.

17 (לְאַרְוָחוּ) *Non legitur* ל *in Hebr. nec in Ven.*

III.

(חוֹבֵי רְשִׁעָתָא) *Kimh. & Venet.* רְשִׁעָתָא *rectè.*

27 (הַרְשָׁעָה) *Non legitur in Hebr. nec alibi.*

IIII.

34 (וְאַלְוֹתִית) *pro Hebr.* וַיְגַנֵּר. *El. fortè melius* וְאַלְוֹתִיהּ *q.d. Et defatigauit ſeipſum. Bahal Ar. per* ו *legit* וְאַלְוֹתָא, *ſed quid ſit, nõ explicat. ſic verſu ſequenti.*

35 (וְאִתְמַקְמַק) *Hebr.* וַיְזַנֵּר. *Bahal Ar.* וְאִתְמַקְמַק, *El.* וְאִתְמוּקַק. *Ven.* וְאִתְמוּרַק; *ſed hoc puto eſſe mendũ.*

VI.

2 (שְׁרֵי) *Sic & Bahal Ar. Alij* כְּשׁוּנָא.

VII.

9 (חוּבָא) *V.* חוּבָא.

VIII.

7 (מִמְרַע) *Scribe* מִמְרַע, *vel lege cum Ven.* מְרַע. *ſic vbicunque legeris cum ſere, ſcribe cum alijs* מְרַע *in Cal, ſeua ſub* מ. *atque etiam corriges, vbicunque legeris* מִמְרַע *ſine dagheſ, vel* מִתְמְרַע *repones. vt ſuperiorib. libris.*

IX.

15 (מַחֲתָא) *Kimhi docet ſcribendum in plurali* מְחִתָּא; *nam ſine punctis in eius Commentariis ſic inuenitur ſcriptum* מחאתא

17 (מִשְׁרֵת אֲנָא) *In Maſiano erat* מִשְׁרֵי, *in V.* מִשְׁרִיתָא. *Vide Iud. 5, 16. vbi etiam* מִשְׁרֵי *legitur.*

25 *Pro* (רְכִיר) *malim* רְכִיר *legere in Imperat. vt eſt in Heb.* זְכֹר.

26 (קַדְמוֹהִי) *Rectius Kimh. & V.* קַדְמֵי; *nam affixũ* הִי *apud politiores Paraphraſtas non puto inueniri pro prima perſona: ſi modò rectè exemplaria cum exempl. conferantur.*

32 (גּוֹאִין) *V.* גַּוָּאִין. *Vide ſupr. cap. 22. verſ. 9. libri 1. Regum.*

Vlt. (דַּעֲבָא כִּרְעוּתֵיהּ) *Ven.* דַּעֲבָא מִרְעוּתָהּ.

XIII.

11 (וּשְׁכָה מִיכָה) *Hæ duæ dictiones abſunt à Ven. licet R. Kimhi dicat in quibuſdam exemplaribus inueniri. Prophetæ nomen non memoratur in textu Hebraico.*

XIIII.

3 (וְזוּלוּעַ) *Sic Bahal Ar. et Elias, ſed miror in V. ac etiam in Commentarijs Kimhi* קְלוּעַ *ſcriptum.*

4 (קְמָא עָ) *V.* קְמָא עָ *pro Hebr.* קְמוּ עֵינָיו. *Videtur hìc pro* קְמָא *ſcribendum* קְרוּמָא.

8 *Pro* (וּיְחַבְּתָהּ) *ſcribe cum affixo* וּיְחַבְּתָהּ.

9 *Pro* (מַחֲבָא) *non malè legeris cum Ven. in plurali* מְחָבָן *vt eſt in Hebræo.*

10 (דְּמַבְדְּרִין בְּגָלִילִין) *Ven. & Kimh.* דְּמַכְרְרִין בְּגוּלִילִין; *ſed El. longè aliter, & non malè, mea ſententia,* דְּמִנַּבְדְּרִין בְּגוּלִילָא *iuxta illud Gen. 29.* וַיָּגֹל אֶת־הָאֶבֶן *Et reuoluit lapidem.*

11 (בְּמִזְמָרָא) *Rectius V. ſine* ב. *alioqui legendum paulò pòſt pro* גַּזִּיר *in Peil, vt in Iſaia ſæpius inuenitur.*

22 (דַּעֲבַדוּ קְדָמוֹהוּן) *Venet. legit fortè rectius; in Hebræo enim eſt* אֲבֹתָם.

28 (לְדוּבָא) *Sic V. & Kimh. ſed puto cum Elia mendum eſſe. pro Hebr.* הָא. *In Maſ. erat* לְדוּבָא, *quã lectionem Elias putat eſſe veriſsimam. nam* דוּבָא *in Miſnaioth* מָקוֹם *i. Locum ſignificat, vt & apud Syros.*

XV.

(יַת טַעֲמָתָא) *Non malè cum Ven. legeris cum affixo* יַת טַעֲמָתָהּ *vt eſt in Hebræo.*

21 (בְּתַרְעָה) *Sic eſt in Hebr. Ven. & Kimh.* בְּתַרְעֵיתָא.

29 (אִשְׁתָּאר) *V. actiuè vt eſt in Hebr.* אֲשָׁאֵר.

XVII.

3 (וּתְסַמַּר) *V. rectiùs* וּתְסַמַּר.

21 *Pro* (בַּעֲלָא) *Malim cum V. et Kimh. legere ſingulariter* בַּעֲלָא.

XVIII.

27 (בְּבָל רַם) *Ven.* בְּבָל רַב.

Ibid. (אִשְׁתְּרִיף) *Elias putat idem eſſe quod* אִשְׁתְּרִיף, *vt* ד *ſit loco* ת, *à* שתף. *at ſi dicas, Eſt illi* שותפות *Commercium, ſocietas aut negociũ cum alio.*

40 (דְּקִדְרוֹן) *V.* דְּקִישׁוֹן. *vt Hebr.*

45 (דְּקִנְזְרֵי) *Kimh. & V.* דְּמִנְזְרֵי. *ſic ſequenti cap. verſ. 4. pro* מִקְדָּף *Kimh. & Venet. legunt* מִקְדָּף *in Ithpeal.*

XX.

12 (וְאִזְדְּרִיזוּ) *Kimh. & Ven.* וּבְמַנוּ. *Et inſidiati ſunt. pro Hebr.* וַיַּשְׁמִידוּ.

20 *Pro* (סוּטָיָא) *malim cũ Kimh. & V.* סוּטָן *legere. niſi malis* סוּטָא. *Et paulò pòſt* (תְּרֵין זוּז פְּרַשִׁין) *Kimh. dicit ſe ſic inueniſſe in alio codice; vulgatos autem libros habere* תְּרֵין. רְתִיכִין. *In Maſ. non erat* זוּז.

de Adonia fratre maiore, ſiue ſeniore. Ibid. חֲבֵרָא) *Non malè legeris cum Kimh.* בָּא.

III.

8 (בְּעָמָּךְ) *ſcribe cum V. Et paulò pòst pro* לָא *ſcribe* דְּלָא. *ſic verſu ſequenti* עִמָּךְ *circa finem.*

26 (אִתְגּוֹלִי) *Ven.* אִתְגַּלְגַּל, *Elias* אִתְבַּלְבַּל.

VI.

4 (כְּלִיסְנָא) *Sic & V. Sed Elias legit* כְּלוּכְנָא *vt Bahal Aruc citat. & etiam Rab. Sal. & Kimh. infr. cap. 7. verſ. 4. dicitq; etiam inueniri per* כ, קְלוּכְנָא.

Ibid. (בֵּית אַבְהָת) *Sic & V. Sed D. Kimh. & El. legunt* בֵּית אֲבָהָת.

6 (עֲבַר לְגוֹי לְבַרְגָא) *V.* עֲבַר לְגוֹי לְבַרְגָא. קְרוּר קְרוּר לְבַבְ. *Et pro* (גְּרִיזִין) *scribere* גְּרִיזִין.

33 (מִן רַגִּיעָתָא) *Venet. R. Sal. & Kimh.* מִן אַרְגָּעָת סְטָרֵיהוֹן

VII.

7 (פְּרוּסְרָא) *Bahal Aruch dicit quosdam codices habere* פְּרוּזְרָא *cũ* ז. *Kimchi autem ait idem eſſe quod* פְּרוּסְרוּר *vel* פְּרוּזְרוּר. *El. verò aſſerit inueniri in quibuſdã codicibus* פְּרוּזְרָר, *& eſſe Græcam vocẽ, atque ſignificare* פרש שֶׁבֶן הַשֵּׁעַר לְרֵיצַר פרש *forte à* φρὸς *&* θύρα *dictã.* חַמְּדָךְ. *forte à* חמד.

16 (מְחִיוּ) *V.* מְחַדּ *pro Hebr.* מְעַנֵּן.

19 (וּקְרוֹנְתְּהוֹן) *Lege cum Venet.* וּקְרוֹנְתְּהוֹן *vt etiam habes verſu ſequenti, nõ eſt enim affix. in Hebr.*

30 (מְכַבֵּשׁ) *.*

37 (וְעָבְרָא) *pro Hebr.* קָאֵב. *Elias cum ſegol* וְעֶבְרָא; *V. verò aliter* וְעוּבְרָא *ſed puto eſſe mendum, licet ſenſus non ſit adeò abſurdus.*

VIII.

9 (בְּאַרוֹנָא מְחַתִּין תְּרֵין) *V. iuxta Hebr.* לְיַת אֲרוֹנָא לְחוֹר תְּרֵין.

21 (כְּתִיבִין) *Non legitur in Ven. nec hìc conuenit cum* קְנָמָא, *niſi ſcribatur* כְּתִיבָא *aut* כְּתִיבָא.

23 (דְּפָלְחִין) *Venet.* דִּי מְשַׁלְּחִין *pro Hebr.* הַחֹלִים. *Vtraque lectio eſt bona.*

27 (רְמִי) *Ven.* חַמִּי.

34 (דְּמַנְחָתָ) *V.* וּיִחְכֹּנָה *pro Hebræo.* נָתַהּ. *ſic infr. cap. 15. verſ. 4. vbi* נָתַן *ſic redditur. & cap. 8. verſ. 19. libri ſequentis.*

46 (וְיִשְׁתְּבוּן שְׁבִיהוֹן) *Ven.* וְיִשְׁבּוּפוּן שׁוֹבְרֵיהוֹן. *Hebr.* וְיִשְׁבּוּם שֹׁבְיָם.

IX.

(וְשִׁכְלָ) *Ven.* וְשָׁלִים.

X.

1 (בְּמִתְלִין) *V. & El.* בְּחוּרְאִין.

11 (דְּמִתְיָא) *V.* דְּאַתְיָא *non rectè. verùm pro* דְּמִתְיָא, *puto ſcribendũ* דְּמִתְיָא.

XII.

3 (בְּכָל קָהָ) *ſcribe* וְכָל *cum V.*

7 (וּתְפָלְחָנוּן) *Repone ex Venet.* וּתְפָלְחָנוּן.

14 *Scribe* כְּמִלְבָא *cum* כ.

16 (כּוּה לְבָא) *Hic* כּוּה *ſignificat* לא *vel* לֵית *vt habes Ionathan, teſte R. D. Kimhi. ſic & V.*

32 (לוּת כּוּמְרֵי) *Lege cum Venet.* יַת כּוּמְרֵי.

XV.

4 (וְאַדְרִינְהָה) *Sic & V. sed Kimh. clariùs legit* וְאַדְרִינְהָה.

XVI.

6 *Pro* (גַּבְרָנָא) *scribe cum Ven.* גַּבְרָנָא.

21 (אִתְגַּרְיוּתָא מַצָּבוּר) *Ven.* אִתְגַּ׳ בַּצָּבוּר.

XVII.

2 (בְּרֵהּ) *V.* בַּר הוּא.

19 (דְּקָלִין) *pro Hebr.* חֲרֹפוֹת. *Alij legunt* דְּקָלִין *vt Bahal Ar. sed El. putat* ר *esse seruile, vt sit idem quod* קָלָא *id est, Tostum frumentum, aut species leguminis.*

XVIII.

16 (זְעַר) *Bahal Aruch etiam sic citat. & Eliàs dicit se nusquam, præterquam in Aruch, illam lectionem inuenisse: quia legit* קְנַע, *vt & V. Hebr.* קְשַׁן.

XIX.

6 (חִוְיָתָא) *Non malè Ven.* חַוְיָתָא, *nam in Hebr. est* חַוַּיָּה.

7 (מִנְעוּרָךְ) *Hebr. est. V.* מִנְּעוּרָיִךְ.

26 (מְחַנֵּר) *pro Hebr.* פֶּסֶח. *V. non malè* חַנִּיר.

XX.

15 (וְאַחֲפָה מִשְׁרָיָן) *sic Venet. In Mas. autem erat* וְאַחֲפָה, *quod non placet. Kimhi verò optimè* וְאַקּוּפָא *vt sit plural. femin.*

25 (וְשִׁישָׁא) *V.* וְשִׁיָּא. *Duplex est lectio in Hebr.*

XXI.

4 (בְּרִיכִין) *Lege potiùs cum Ven.* צְרִיכִין, *vt sensus fiat clarior: q.d. non indigemus pecunia. puto enim in Mas.* מְנוֹסֵה ב *pro* צ *scriptũ esse; cuius rei etiam exemplum Psalm. 19. habes.*

XXII.

2 (קְרַמּוּהִי) *Non malè præposueris cum V.* ר, *vt* מְשִׁיצִי *referatur ad clausulam præcedentem. In Ven.* מְשִׁיצָאָה *legitur.*

24 (כָּל זוּמֵי) *Non legitur in Hebræo nec Ven.*

47 (וּמְרַמָּא) *Melius Ven.* מְרוֹכָם, *nam in Hebr. est* וְיָרֵם.

XXIII.

1 *Scribe* תִּתְקְרֵן *in Peil.*

3 (לִיקוּם) *Ven.* דִּיקוּם *quod est vulgarius.*

4 (בְּבָרָא דְּמִסְבְּרָא בִּשְׁנֵי בִּיצְרָהּ) *V.* כְּאִכָּרָא דְּמִסּוֹבֵר בִּשְׁ׳ בְּצוֹרְרָהּ.

11 (דְּטוֹלוּפְרוּן) ד *videtur certè abundare, nec etiam legitur in V.*

26 (דְּמִן פְּרָשָׁתוּן) *V.* דְּמִן פְּרָט *vt est in Hebræo.*

XXIIII.

7 (לְמַבְּרֵי עוֹר) *Hebræa sunt. sed in V. Chaldaicè vertuntur* לְקַרְוֵי כְּלִיכָן.

23 (אֲרוּנָנָה מַלְכָּא) *Kimhi legit* אֲרוּנוֹן לְמַלְכָּא.

IN I. LIB. REGVM.

CAP. II.

5 (וּדְמִי דִי יִתְחַשִּׁיב) *V.* וּדְמִי דִי יִתְרַמֵּי *i. Cogitabat quod reputaretur.*

22 (קְשׁוֹט) *pro Hebr.* גְּרוֹל. *Ven. fortè meliùs* קְשִׁישׁ, *nam loquitur de Adonisler. Elias verò rectè et Pagn. per* שְׂרָה *cum* ה, *quod non semel, præcipuè in hoc capite, inuenies.*

III.

29 (בַּאֲנִי) *sic & V. sed El. legit cũ* ר, *interpretaturq; Germanicè* Kruchen.

35 (לְאוֹכְלָא) *V. & El.* לְאוֹכְרָא.

IIII.

2 (תַּרְתֵּין) *Non legitur in Hebr. nec in Ven.*

V.

9 (כְּמַיְהָא) *Quidam scribunt, teste Elia, cum Iod mobili* כְּמַיְהָא, *sic, vbicunque inueneris, videtur scribendum.*

11 *Post* (אֲעִין) *additur in Kimh. & Ven.* וְאַכְנִין.

VI.

5 (אֲעִי בִּירְנִין) *pro Heb.* עֵצִי בְרוֹשִׁים *V.* בְּרוֹן אֲעִי כְּרִזוֹן *Perforare. q. d. Instrumenta musica perforata. sed illa lectio est verior.*

13 (כַּד כְּבוּלוּ אָרוּנוּ) *Ven.* כַּד כְּבוּלוּ אָרוּנוּ *pro Hebr.* עֲצָרוּ נִשְׁאֵי אָ׳ *Et paulo post* (דְּדָנִין) *sic Kimh. sed El. & V. & alij* וּזְנִין *pro Hebr.* עֲצָרִים.

17 *Post* (יַתְיָה) *adde ex V.* בְּאַתְרֵה.

VII.

7 (לְכָל חַד) *V.* עִם חַד *pro Hebr.* אֶת אַחַר *sic vers. 10.* קָרְבוּ *videtur abundare.*

Item (בְּנֵי רְשִׁיעָא) *V.* בְּנֵי רְשִׁיעָא.

23 (וּכִי) *Lege potiùs cum V.* וּמִן.

IX.

7 (וְאוֹתֵב לָךְ) *Ven. fortè melius* וַהֲשִׁבוֹתִי לְךָ. *pro Hebr.* וְאַתֵּיב לָךְ.

X.

4 (וּנְרַע) *In Masiano erat cum* ר וּנְרַע.

XII.

3 (בְּחִוָּיָה) *Sic & V. Sed Elias dicit mendum esse, & legendum* בְּחִיוָיָה.

28 (וּשְׁרוֹ) *Lege cum V.* וּשְׁרֵי, *vt numero conueniat cum Hebr.*

31 (וּגְרַר) *R.Sal. R.D.Kimh. Elias & alij legunt* וּגְרַר.

XIII.

13 (חִסְרֵי) *V.* חִסּוּרֵי.

18 (לְרִשְׁיָן בְּנָת) *V.* לְרִשְׁיָן בְּנָת *quod certè mihi videtur rectius.*

32 (מֵיבַר מַלְכָּא) *Non malè cum V. legeris* מֵיבַר רְבוּנִי *, quia in Hebræo est* אֲרוֹנִי.

37 (דּוֹמִין פְּגִיעִין) *V.* כָּל דּוֹמִיָּא.

XIIII.

5 (דְּרַם אִתְתָא) *R. Sal. D. Kimh. & V.* בְּקוּשְׁטָא *pro Hebr.* אֲבָל.

7 (יְרוּתָא) *Rectius V.* יְרוּתָא, *pro Hebr.* הַיּוֹרֵשׁ.

14 *Pro* (רְנָא) *scribe* רַנִּיָּא; *colligitur enim ita scribẽdum ex Kimh. Commentarijs, quia* רוּנָא *cum duplici Iod scribitur.*

15 (תְּמַלֵּל) *V.* תְּמַלֵּל *vtraque lectio sensu conuenit.*

Ibid. (פַּתְגָּמָא הֲדֵין) *V. iuxta Hebr.* פַּתְגָּמָא דְּאַמְתִּיהּ.

21 (עַבְרִית) *Sic Ven. Verùm in Mas. erat* עַבְדָּךְ, *vt est in Hebræo, iuxta Massoritarũ correctionem.*

Sic vers. sequenti pro רַעֲבָדָךְ *V. habet* רַעֲבָדָהּ; *varia enim est lectio in Hebr.*

21 (וּלְאַפְּצָת קַמָּת) *V. Kimh. & El.* וּלְאַבְּצָא נְקַת, *Bahal Ar.* וּלְאַגְּצָא *à verbo* אגץ *quod Eccl. 12. inuenitur pro Acuere.*

XIIII.

9 (מְחָרְבָּנָא) *Scriberem* מְחָרְבָּנָא *in Macor ex Cal. alioqui legendum cum V.* דְּנַחְמָנוּ.

17 *Pro* (שָׁנָא) *corrige* שָׁנָא.

XV.

23 (אֲנָשׁ דְּמוֹסוֹף) *Ven. addit* דְּפָצַר וּמוֹסוֹ.

33 *Pro* (דְּאַתְכְּלַת) *scribe* דְּאַתְכְּלַת.

XVII.

5 (גַּלְבִּין) *Inuenitur in quibusdam exemplaribus, teste Kimhi, cum* כ, גַּלְכִין, *pro Hebr.* קַשְׁקַשִּׁים. *Bahal Aruch etiam per* כ *legit.*

11 (פְּלִשְׁתָּאֵה) *Nõ malè posset addi ex V. iuxta Hebr. dictio* חֲאֵלִין.

18 (שִׁיכְחוּן) *pro Hebr.* עֲרֻכָתָם, *Kimh. habet* טבהון, *interpretaturq;* עֲנָיָנִים *Res, negocia eorum, vt & Syri.*

20 *Pro* (עַל כְּנִיבָה) *malim cum V. legere* עַל בְּנִיבָה *id est, Custodi.*

30 *Post* (עַמָּא) *non malè posset addi* פַּתְגָּמָא *ex Ven. iuxta Hebr.*

31 *Pro* (וְדַבְּרוּהִי) *legitur in Ven. in singul.* וְדַבְּרֵהוּ *iuxta Hebraeum* מְנַקְּמִים הוּ.

39 (אֵלוּף) *R.Sal. R.Kimh. & V. melius videntur habere* אֵלִיף. *sic paulò post pro* אִילוּפָיוּת *scriberem* אֵלוּפוּת, *vel potiùs verbo pass.* אֵלִיפוּת.

40 (וּכְרַמִּיהָ) *Bahal Ar. R.D. Kimh. Elias & Ven. per* ת *legunt* וּכְתוּרְמִילֵי, *R. Sal.* וּכְתוּרְמִילֵי. *Et paulò post* מְרַמִּיהָ *legit Ven. & Hebr.*

42 *Post* (בְּרִיעָה) *erat in Mas. sine affixo, & rectè.*

49 (וְאַחֲרוֹר) *pro Hebr.* עֲקֵבוֹ. *El. & Ven.* וְאַקְרָנָן.

XVIII.

11 (וְאַכְרִיזוּנָה) *Scribo* וְאַ *vt in versione est: Et infixit eam. in Aphel. 3. persona, vt videtur Kimh. innuere, qui sic interpretatur* וְנָקַב הַחוּמָה; *sed scriberem cum V.* נָה *cum affix. mascul. alioqui* מַחְרִיבוּהִי *esset scribendum.*

XIX.

24 (בַּיְשָׁן) *Sic, teste Kimhi, quadam exemplaria habent; alia verò* בְּרִשָׁן, *vt etiam R. Sal. qui dicit Arabicè* בְּרִשָׁן *significare* משונע *Insanum. Bahal Ar. videtur legere duabus vocibus* בר שאן *legas, erit adiectiuum à* בוש, *quasi esset, Verecundus, pudefactus.*

XX.

4 (וְיִתְעַבִּיד) *In Hebr. est prima persona actiua* וְאֶעֱשֶׂה, *pro quo V. legit* וְאֶעֱבֵיד.

20 (שְׁדִי) *Malim legere cum V.* אַשְׁדֵּי. *pro Hebr.* אוֹרֵח, *nisi in Cal malis* שְׁרֵי *scribere, vt Benoni sit loco futuri.*

25 *Pro* (מִתְקַן) *scribe* מִתְקַן, *vel cum V. & El.* מְתַקֵּן.

36 (לְעַלִּימָה) *Lege cũ affix.* לְאַלִּמָּה *vt est in Ven. & Hebr. Et paulò post verbum* יָרֵה *vertitur in Mas. per* שְׁדֵא *cum* ר, *veluti etiam citat*

11 *Post* (אֶעֱבוֹר) *adde* לֵיךְ *ex Ven.*

IIII.

11 (אֲבוּכוֹן) *V.* אֲבוּנָן.

Ibid. pro (קְרֵי) *scribe* קְרֵי.

16 *Pro* (בְּעִטְפָתָה) *repono* בְּעִטְפָתָה *vel* בְּעִטְפָה *ex Ven.*

IN I. LIBRVM SAMVELIS.

CAP. II.

5 (לְאַגְּרָא) *Malim cum alijs legere* לְאִתְגַּרְאָה *à verbo* אגר.

Ibid. pro (וּסוֹפוֹ) *lego* תְּסוּף.

9 *Pro* (זַבִּי) *scribitur in Mas.* זַבִּי *rectè, nisi malis scribere* זַבִּי.

16 (וְאַמַּר לָא) *In Hebr. legitur* לוֹ. *Ven.* לִיהּ. *Hieron. & LXX. Nequaquam.*

30 *Pro* (אֶעְקֹר) *scriberem* אֶעְקֹר.

33 *Pro* (אִיפְּסוּק) *scribe* אֶפְסוּק, *vel cum V.* אֶפְסִיק.

III.

3 (וְיַלְּא בְּרוּחָה) *Pro* בְּרוּחָה *V. & Kimh. legunt* אֶשְׁתְּמַע.

IIII.

10 (רְגָלוּי) *V.* רַגְלוּי *pro Hebr.* רַגְלָיו, *& pro* וְאִתְקְטוּלוּ *V. habet* וְאִתְקְטֵל *in singulari.*

18 (וְאוּתְכְּרַת פְּרִקוּתוּה) *V. & El.* פִּקְדָתוֹ *pro Hebr.* מִפְּרָנָתוֹ.

VI.

3 (אֶשְׁמִיה) *Malim sine affixo cũ V. legere* אֶשְׁמָא. *sic versu sequẽti.*

4 (שְׁרִיָא) *V.* שְׁרָיָא.

VIII.

20 (וְנִוַּיחַ) *Pro Hebr.* וְנִלְחַם. *Potest etiam legi* וְנִוַּיחַ *teste R.Dauid.*

IX.

2 (רַב) *V.* רַם *pro Hebr.* גָּבֹהַּ.

4 (מַתְּבְרָא) *V. & Kimh.* מַתְּבְרָא, *pro Hebr.* שַׁעֲרֵי.

7 (בְּעִיל לְנִבְיָא) *R. Sal. et Kimh.* בְּעִיל לְנִבְרָא. *sic infrà versu 9. vbi Ven. legit* נִבְרָא.

X.

9 (כַּד אִתְחַפִּנִי לְמֵיזַל) *V. post* אִתְחַפִּנִי *addit* בִּיתְפַּיּוּה.

26 (וְאִתְיְהִיב) *Alij legunt* ר *pro* ו, *fortassè meliùs.*

XII.

2 (מְשִׁית) *V.* קְשִׁישׁ. *Elias dicit vtrumque inueniri, & קְשִׁישׁ & מְשִׁית.*

3 (וּמִן רְמָן קַבִּיל) *Kimh. & V. legunt iuxta Hebr.* וּמִיַּד מִן. *Facile fuit ex Iod literam Nun protrahere.*

8 (בְּאִרְעָא) *Textus Hebr. habet* בַּמָּקוֹם, *quem Veneti sunt secuti* בְּאַתְרָא.

11 (וְרַבְעַל) *V. legit* גִּדְעוֹן.

12 (לְגִלְגָּלוֹן) *Pro Hebr.* עֲלֵיכֶם, *V.* עֲלֵיכוֹן,

18 (וְצַלִּי) *V.* וְקָרֵא *vt Hebr.*

19 (אֱלָהָא) *In Hebr. est* אֱלֹהֶיךָ, *pro quo V. habet* אֱלָהָךְ.

20 (עֲבַדְתּוּן) *V.* גְּרַקְתּוּן. *Kimh. dicit vtroque modo inueniri in diuersis exemplaribus.*

XIII.

20 (כוּלְבִיה) *Kimhi dicit quædã exemplaria habere cum* כ, *nempe* כוּלְכוּהִי. *sic & Bahal Aruc legit.*

non est interpretatus, teste R. Dauid Kimchi. Venet. tamen habet וְעֶקֶת נַפְשִׁיה.

XI.

2 (מְשִׁבְטָא אוֹחְרִי) *Non legitur* מִשְׁבְּטָא *in V. nec in Hebr.*

23 (מְבָה) *Sic etiã videtur Kimh. legere. Hebr.* מִמֶּנּוּ *de quo disputant Interpretes. V.* מִנִּיה.

XIII.

16 (תְּיַחֲרִינְבֵי) *à verbo* אָחַר. *Rectè scriberetur* תִּיתַחֲרֵבוּן.

XIIII.

11 (נְבָרִין) *V.* חֲבֵרִין *cum Hebr.* מְרֵעִים *melius conuenit.*

XV.

14 (נַחֲוָה) *V. rectius* נַחֲוָאוֹת: *nam verbum plurale est in Hebr. & paulò pro* וְאִיתְפַּסְפּוּ *Venet. legit* וְאִתְפַּסְפּוּ.

19 (בְּיוּפָא דְּבַלְעָא) *Sic etiam V. sed R. Kimhi dicit se in quibusdam codic. inuenisse* בְּבָא דְּבַל, *in alijs verò* רוּפְנָא דְּבַ׳.

XVI.

25 (קְרֵן) *V.* קְרוֹ *id est, Vocate.*

XVIII.

1 *Post* (אִתְפְּרַנּוּ) *non malè posset addi ex V.* לְחוּן.

25 (וְתוּבוּף) *V.* וְתָסוּף.

XIX.

20 (בְּדוּי יוֹמָא) *non legitur in V. nec in Comment. Kimhi.*

Ibid. (לְמַמְרִיהּ) *Non inconcinnè leges vt erat in Masiano* לְחַמְרָנָא *sine affixo.*

XX.

16 *Pro* (מְשַׁנֵּן) *corrige* מְשַׁנֵּן, *sic enim habent Mas. & alij.*

28 *Pro* (כְּהָנָא) *legitur in Hebr.* בַּר אַתָּן, בֶּן אֲתוֹן, *& in V.* בַּר אַתָּן.

IN LIB. RVTH.

CAP. I.

2 (מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וְכִבְנִין) *Ven. addit* אֶפְרָתִין, *vt etiam in Hebr. legitur.*

9 *Pro* (יְהַב) *scribe* יִתֵּן *in futur. pro Hebr.* יִתֵּן.

12 (מִבַּעְיָא) *ponitur pro* מִתְבַּעְיָא.

19 (וְאִכְּנוּשׁוּ) *pro Hebr.* וַתֵּהֹם, *V.* וְאִרְגִּישׁוּ.

20 (בְּרִם) *Malim legere cum V.* אֲרוּם *pro Hebr.* כִּי.

21 *Post* (אַזְלִית) *Ven. legit* מְבַעְלִי וּמִכְּנִי.

22 (וּיַתְבַת) *Ven.* וְתָבַת *pro Hebr.* נָתַשְׁבָּ.

II.

3 (וְאוֹרַע אַרְעוֹתָא) *Venet.* וְאוֹרַע אַרְעוֹתָא, *El.* וְאוֹרַע אַרְעוֹתָא. *Legitur affixum in Hebr.* נִקְרָה מִקְּרָהּ.

6 (רְמִין עִמָּ) *Non legitur* ר *in V. & rectè.*

14 *Post* (קְרִיבוּ) *adde ex V.* חַלְבָא, *quia in Hebr. est* חֵלֶב.

21 (תִּכְהוּפִין) *Malim cum Ven.* תִּתְכּוֹפָן *vt suprà vers. 8.*

III.

3 (כְּשִׁמְנִין) *V.* בּוּסְמָנִין *re volens, vt arbitror,* קשׁ *vel* קשא *& בקש esse eiusdem significati.*

V.

11 (בֵּית מְתוּבוֹת) *V. & El.* מְכוֹנָה. *Et pro* וּמְתוּבוֹת *V. legit* וּמְכוֹנָת.

16 (אֵיכָא מַשְׁרֵי נַעֲרָא) *V. videtur clarior lectio:* אֵיכָא הִיא מַשְׁרִיתָא *נַעֲרָא id est, Quisnam exercitus sit superior. Nã* מַשְׁרֵי *pro* מַשְׁרִיתָא *positum est in Mas. fortè neglecto apice super Iod, qui solet ostendere vltimas literas deesse. vel dic* מַשְׁרֵי *idem esse quod* מַשְׁרִיתָא, *sicut inuenitur* זַרְעֵיהָ *pro* זַרְעֵיתָא, *infr. cap. 18. vers. 19. in V. nam in Mas.* זַרְעוּ *legitur.*

28 (בְּעֵר) *Videtur delendũ, quia est vox Hebr. quam* מִן *satis exprimit, nec legitur in V. Irrepsit, vt existimo, in contextum, quia tanquam index versus Hebraici, in principio ponebatur. (In visque) igitur in versione est expungendũ.*

30 *Non malè posset præponi* וְלָא *ex Hebr. & Ven. sic sequent. cap. vers. 15. amie vocem* הָא.

31 *pro Misericordiæ & c. repono, Qui autem diligunt eum, splendebunt tanquã Sol exoriens. &c.*

VI.

2 *Scribe in plurali* מַמְמוֹרָתָא, *& מְעַרְתָא. vide cap. 13. lib. 1. Sam. vers. 6. & 23.* ℣. 23.

31 (יַחֵב) *V.* יִתְיַהֵב *futur. pass. vt rectè habet versio.*

38 (וּנְפַק טַלָּא) *Lege cum El. & Ven.* וּנְבָצָן *pro Hebr.* וַיִּצֵּץ.

VII.

14 (מַשְׁרִיתָה) *Sine affixo legendum cum V.* מַשְׁרִיתָא, *vt etiam est in Hebr. & delendum (eius.)*

24 (וּרְחוּרוּ) *Est imperat. ab* אחר *pro Hebr.* לְכִרוּ. *Non malè posset legi cum V.* וְאַחוּרוּ.

VIII.

16 (וְזָרִיד) *Pro Hebr.* וַיַּרֹץ *id est, Et contriuit, comminuit, vt omnes interpretes vertunt. Ven. & Kimchi* וְתַבַּר, *El.* וְזָרַר. *Alij* גזר *iuxta illud Dan. 4.* גּוּרוּ *Succidite.*

24 (עֲרַבָּאֵי קְמוֹלוּ) *Sic etiam habet Kimh. in Comment. sed Ven. pro* קְמוֹלוּ *legit* אבוֹן, *vt est in Hebræo* חֵם.

IX.

4 (סְרִיקִין וּכְרָרִין) *Venet.* וּכְסִירִין. *Vtraque lectio legitur in Comment. vbi vox* בְּקָרִין *explicatur fusissimè: vel iuxta primam significationẽ Pastores boum, qui inter homines habentur vilissimi. vel* ב *pro* פ *quasi* פְּקָרִין *homines libertate donati aut dimissi. Item Temerarij, præsumptuosi.*

31 (צְרִין) *Benoni Hebr. V.* צְרִין *Chaldaic.*

41 *Pro* (מִלְּמֵיתָב) *scribe* מִלְּמֵתַב *vt sit discrimen inter* תוּב *& תתב.*

X.

4 *Pro* (קִרְת) *repono ex V.* קְרָן: *quia in Hebr. est* קַרְנָיו.

16 (וַתְּקַצֵּר נַפְשׁוֹ *&c.*) *Masf. retinet verba Hebraica: quæ Ionathã*

29 (שְׁבָטָא רְמִבְשָׁה לְזַרְעָ) *Inserendum videtur ex Ven.* מַמָּשָׁה בְּנֵי מְנַשֶׁ. *sic enim in Hebr. est.*

33 *Post* (יְחוּה) *addere potes ex V. iuxta Hebr.* אֱלֹהָא וְיִשְׂרָאֵל.

XIIII.

2 (נַת מִשְׁחָ) *Malim legere cũ V.* בְּרִיר *vt est in Hebr. sic vers. 10.* עַם וְיִשְׂרָאֵל *videtur delendum, cùm desit in Hebr. & Ven.*

XVI.

13 (תַּקִּיפוּ) *Scribe* תְּקִיפוּ. *sic paulò post pro* תַּרְכוּבוּן *vt habet Venet. legendũ cum Masf.* תַּרְכִּינוּן: *in Hebræo enim est singulare.*

16 (בֵּית מִישָׁר) *videtur irrepsisse in cõtextum, nam nec in Hebr. nec in Ven. legitur.*

XVIII.

6 (וְיָתִירוּן) *Non malè scriberetur cum V.* וְתָתִירוּן *pro Hebr.* וְחַבֵּאתָם.

XX.

4 *& alibi pro* (יִתְיָב) *Scribo* יִתֵּב *vt respondeat verbo Hebr.* יָשַׁב.

7 (בְּאַרְע דְּבִית) *V. melius* בְּטוּרָא, *sic enim in Hebr. est. vt infra vers. 14. cap. sequenti.*

XXI.

45 (בְּטִיל) *Scriberem intransitiuè* בְּטֵל *pro Hebr.* כָּפַל. *sic in fin. ca. 23.*

XXII.

19 (אַחֲסַנְתְּהוֹן) *Scribe vt erat in Masf.* אַחֲסַנְתְּכוֹן.

34 *Prius* סְחִיר *videtur redũdare.*

XXIIII.

8 (וְיִרְתוּן) *Scribendum* וְיִרְתוּן, *vel legendum cum V.* וּיִרְתוּתוּן.

10 (מִן קְדָם דִּין לָא יִשְׁבּוֹק) *Veneta videtur melior* מִן קְדָם דִּין וְקִשּׁוֹט לָא יִשְׁבּוֹק *&c.*

27 (לְדִכְרָן) *Pro voce Hebræa* לְעֵדָה, *quæ in V. duabus exprimitur* לְדָכְרָן וּלְסַהֲדוּת.

IN LIB. IVDICVM.

CAP. I.

35 (וּתְקִיפָת בֵּית) *Non malè posset interseri* יַד *ex Hebr. vt habetur in Ven.* וּתְקִיפָת יַד בֵּית.

II.

4 *Pro Hebr.* מַלְאַךְ יְ׳, *Masf. habet* נְבִיא דְיָ׳, *V.* נְבִיא.

9. (בְּתִמְנַת סָרַח) *Venet. legit vt Hebr.* בְּתִמְנַת חֶרֶס.

10 (לְבֵית אֲבָהָתּוֹהִי) *Quamuis non sit mala lectio, pro Hebr.* אֶל־אֲבוֹתָיו *videtur tamen æquè rectè posse legi* לְוַת אֲבָהָת *vt habet Ven. Puto enim ex* לְוַת *ob quandam affinitatem literarum in pronũciatione,* לְבֵית *factum esse.*

18 (וּמִשְׁעַבְּדִי) *Scriberẽ in Benoni cum Ven.* וּמִשְׁעַבְּדִי.

IIII.

7 (וְאֶחְבֵּב) *Scribe* וְאֶחְבַּב *vel* וְאַחְבַּב *aut* וְאַחְבֵּב, *quæ forma est visitatior.*

11 *Pro* (עִם מִישָׁרָ) *legerem cum Hebr. & Ven.* עַד, *nisi* עִם *accipias pro, Prope, iuxta.*

22 (וּקְשַׁת יַת סִיכְתָ) *Ven. & Elias* וּנְקִשַׁת יַת סִיכְתָ. *sic etiam Bahal Ar. in radice* קש, *citat* ונקשת *, imnuc-*

IN LIB. IOSVE.

Ex Masiano exemplari.

CAP. I.

14 אַחוכון) *Lege, vt vers. sequēti,* אַחֲזוּכוֹן. *sic infr. cap. 22. ver. 8.*

II.

) *pro Hebr.* וְתַיְרוּן . *Cū nullam videam analogiam, vt sit transitiuum, videtur legendum per transpositionem* וְתַהוּיוּן , *vel in Aphel* וְתַהְוִיוּן .

III.

11 דְרִבּוֹן כָּל עָלְמָא) *V.* אַרְעָא *pro Hebr.* הָאָרֶץ *vt versu sequenti.*

IIII.

18 וּנְחַת) *Melius legetur cū V.* וְנָיְחָא , *à verbo* נוּחַ , *quia præcessit* אִתְנְגִיד , *vt sint pluralia.*

V.

8 וּיתיבו עָמָא) *videtur certè abundare, quia hæc vox paulò antè ponitur, nec in Hebr. aut V. legitur.*

VI.

8 (אזלין וְתִקְעוּ) *pro Hebr.* עָבְרוּ *Ven.* עָבְרִין .

23 וְאִשְׁרִיכוּן) *Sic V. sed legendū vt exat in Masiano* וְאִשְׁרִיאוֹנוּן *quia in Hebr. est verbū plurale* וַיַּגִּידוּם.

27 מְיַמְרִיהּ כְּנַי) *Malim cum V. legere* שַׁמְעָה *id est, Fama eius. vt est in Hebr.*

VII.

17 וּיתָאֲחַד) *Aēliuè legitur in Ven.* וַיֵּלֶךְ *vt in Hebr.* וַיֵּלֶכוּ .

VIII.

15 וְאַפִּיכוּ לְמַרְבְּדָא) *V.* מַרְבְּדָא *pro Hebr.* מַרְבָּדָה .

X.

33 אִשְׁתָּאר) *Aēliuè in V. legitur* חִשָּׁאר , *vt Hebr.* אִשָּׁאר .

XI.

14 עֲרָעָא קְרָיָא) *Cùm hic nullum sit regiminis signum, legerem cum alijs* עָרֵי רָמָךְ *vel* עָרָאוּ רָמָךְ *interposito* ר .

17 וַיַּת מִישַׁר) *Videtur legendum cum V.* וְעַר מִישַׁר , *quia in Hebr. est* וְעַד בְּעֵל .

XII.

7 בְּכִפְלַגְתְּהוֹן) *Scriberem, vt suprà vers. 23. in plural.* בְּכִפְלַגְתְּהוֹן , *vt est in Hebr.*

XIII.

2 כָּל תְּחוּמֵי) *V.* כָּל תְּחוּמֵי , *vt in Hebr.* כָּל גְּלִילוֹת .

4 דִּי לְצִידוֹנָאֵי) *V.* דִּי לְצִידוֹנָאֵי *Hebr.* אֲשֶׁר לַצִּידוֹנִים. *Vnde videtur lectio V. rectior, si modò legatur in plurali: nam quid* כָּל *ad hunc locum faciat, non video.*

6 עַר תְּרָצֵי מִן) *V. et Bahal Ar.* חַרְצֵי *El.* חֲרִיצֵי .

8 *Post* (דְּיַרְדְּנָא) *addendum ex V.* מִן מַרְנָחָא , *nā legitur in Heb.*

19 דְּעָקַם) *Hebr.* הַעֲקֵם , *Venet.* דְּמִישְׁרָא .

23 קְרָנֵי יִשְׂרָאֵל) *Hebr.* עָרֵים , *V.* קִרְיָא . *Miror vocem illic adijci, cùm tantùm fiat de tribu Ruben mentio.*

27 מַלְכָּוָת) *Cùm Hebr.* מַמְלְכוֹת *sit singulare, censeo legendum cum V.* מַלְכוּת *vt suprà. sic vbicunque hoc occurrerit, corrigere licebit.*

16 תִּיחִי) *Puto certè esse metathesin pro* תְּחַיִּי *vt alibi dixi. Ven. habet* תְּקַיָּם .

XXII.

2 דִּרְתְּבָע) *Malim* דִּרְתְּבָע *legere.*

21 וּיומוּת) *Lege potius cum Ven.* וּתְמוּת , *licet genera sæpè confundantur.*

XXIII.

14 לְמָסַר) *Malim cum V. legere* לְמִמְסַר .

21 לְשִׁלְמוּתֵיהּ) *Venet. non malè* לְשִׁלְמוּתֵיהּ . *sic infrà cap. 24. vers. 4. pro* לְנַסְּבָה *nō malè legit* לְמִסְבָּה , *quod infr. cap. 24. vers. 19. etiam inuenies.*

XXV.

1 וּירְגִיבוּן) *Ponitur pro Hebr.* וְשִׁכְּנוּם . *V.* וּירוּמוּן . *Malim reponere* וּירְגִיבוּן *transpositis literis. Item hoc capite, vt etiam alibi, in Complut. verbū* רָגַז *scribitur in Cal, pro Percutere; cùm tamen potiùs cum V. sit legendum in Aphel.*

4 תְּהֵוֵר) *Est futur. Aphel à verbo* אחר , *V.* הֵיוֹחוּר *non malè.*

7 כַּבְּמוּ) *Hebr.* יִכְּמוּ . *V.* לְיַנְמוּתוּ . *vide supr. cap. 23. vers. 21. vbi similis Infinituus legitur.*

XXVIII.

20 *In versione omissa est vox, Conturbationē, post Maledictionē.*

24 עַד דְּתִשְׁתֵּצַד) *V. rectiùs sine affixo,* עַד דְּתִשְׁתֵּצוּ . *sic infrà ver. 45. & 51. & vers. 61. vbi idem occurrit.*

29 *Pro* דְּמָשֵׁיב) *scriberem cum V.* עָשִׁיתָ וְנָאֲבִים *& in Peil, cum Elia. sic vers. 33.* דְּיָצִיץ , *nisi malis cum V. & El.* דְּעָיֵץ *legere.*

40 תְּשׁוּף) *Hoc verbum alibi occurrit sæpè, vt 2. Samuel. 12. & Mich. 6. sed V. legit* תְּסוּר *& El. qui dicit in Tharg.* retineri vocem Hebr. eam.

42 *Verbum Hebr.* יָרֵשׁ *vertitur in Compl. per* יַחְדִּיר , *vt alibi sæpè. sed in Ven. per* יַחְסְנִנֵּהּ , *& Elias cum* א *pro* ה *affixo. Bahal Aruch verò vt Ven.*

54 דִּישְׁתְּאַר) *Ven. aēliuè* דִּי שְׁיָאִיר *vt Hebr.*

59 תִּימָנִין & הֵיכָמָן) *V. & Elias* מִתִּימָנִין & מִהֵיכָמָן .

61 *Pro* (בַּר) מַחֲנָן וְכָל מַחֲנָא) *Malim in singulari legere cum Ven.* בַּל מְרַע וְכָל מַחֲנָא .

65 לֵב תַּחֲי) *V.* לֵב דַּחוּל , *sed hic puto esse mendum. R. Sal.* לֵב דַּחִיל *Hebr.* רַגֵּז , *Et* מַפַּחַן נַפְשׁ , *Venet.* מַפַּחַת נַפְשׁ .

67 תַּחֵי & מִתְּחוֹת) *V. & El.* חַיָּה & מִתַּחְתּוֹת .

XXIX.

5 (וְיַחִיפוּ) *V.* עָרוּ .

9 דְּתִשְׁתֵּלוּן) *V.* דְּמִצְּחוֹן .

26 וְדַעְיוֹנָן) *Lege cum V.* וְדַעְיוֹנָן . *sic infr. cap. 32. vers. 17.*

XXX.

4 וְדַבְּרִינְהוּ) *V.* וְדַבְּרִינָן .

XXXII.

(מִתְּחֵי) *malim scribere* וּמַחֵי *in Benoni Aphel. à verbo* חָיָא .

FINIS V. LIBRORVM MOSIS.

23 בְּפִצְּחֵי) *Pro Hebr.* בְּחֲצֵרוֹת *V. & El.* בְּרַפִּיחֵי , *sed illud mallem.*

25 וַעֲתָד) *Ven.* וַעֲפָד *pro Hebr.* פַּחְדָּךְ .

30 וּתְקַף) *Scribe* וְתִקַּף , *aut lege cum V.* וְאַתְקִיף .

III.

3 (וּמְחַיְבֵיהּ) *ponitur pro Hebr.* וַנַּכֵּהוּ *id est, Percussimus eum. sed V. videtur rectiùs habere* וּמְחַיְבֵיהוּ *vide cap. 29. vers. 7. vbi habes 1. pluralem cum affixo.*

9 טוּרָא תַּלְגָּ) *Scribe* טוּרָא , *vel lege cum V.* טוּר תַּלְגָּ .

IIII.

10 *Pro* (גֵּלְפוּן) *scribe* גַּלְפוּן , *vel lege cum V.* יָאֵלְפוּן : *nam in Hebr. est* יַלְמִדוּן *id est, Docebunt.*

27 (דַּאֲמָרֵי) *V.* דִּי יְדַבֵּר *pro Hebr.* אֲשֶׁר יְגַדֵּף . *sic infr. cap. 28. ver. 37. vbi idem verbum occurrit.*

V.

23 כְּשִׁמְעָכוֹן) *Malim cum V. legere* כְּמִשְׁמַעְכוֹן .

VI.

24 *Pro* (לְמִישַׁב) *reponendū* לְמִישַׁב , *vel legendum cum V.* דְּיִשַׁב .

VIII.

14 (וּיתְכּוֹף לְבָ) *V.* וּירִים לְבָ , *pro Hebr.* וַיָּרָם לִבְּכָ .

20 מְגָרֵי) *V.* מוֹגְרֵי *pro Heb.* מַאֲגַר .

IX.

1 *Verbum Hebr.* (לְרָשָׁה) *vt alibi sæpè, transfertur in Complut. per* לְחַיָּבָא . *in Ven. verò per* לְמִירַת . *sic infrà cap. 12. vers. 29.*

X.

2 (בְּאַרְחָן) *Non malè posset addi ex Hebr. & V.* בְּכָל אַרְעָתָ .

XII.

1 *Pro* (אֲלָהָךְ) *reponendum censeo ex V.* אֲלָהָא , *nam absurdum est dicere* אֱלֹהָךְ דַּאֲבַהְתָּךְ , *pro* אֱלָהָא דַּאֲבַהְתָּךְ .

XIII.

3 (רַחֲמִין קָדָם יְהוָה) *pro Hebræo id est, Percussimus eum. sed V. videtur rectiùs habere* וּמְחַיְבֵיהוּ *vide cap. 29. vers. 7. vbi habes 1. pluralem cum affixo.*

14 אִתְעֲבִידַת) *Malim cum Ven.* אִתְעֲבִידַת .

XIIII.

21 *Pro* (תִּזְבְּנָה) *scribere* תִּזְבְּנָה . *sic infrà cap. 21. vers. 19. & cap. 24. vers. 7.*

XVI.

16 (רִיקָנִין) *Videtur* רִיקָנִין *legendum cum V. nisi malis* רִיקָנוּ *sine* ן , *vt legitur in Esther.*

XVII.

5 (לְתַרְנָן) *Hebr.* אֶל שָׁעֲרֵיהוּ , *Ven.* לְתִרְעַ בֵּית דַּיָּנָן .

7 *Pro* (עֲבַד) *scribe* עֲבַד . *sic ver. 11. & 10. pro* תְּלִפּוּנָךְ *scribe cum V.* תְּלִפּוּנָךְ , *in quo verbo sæpè erratum est. vide infr. cap. 20. ver. 18. & 24. vers. 8.*

XVIII.

3 *Pro* (נְכַסֵּי) *scribe ex V.* גְּבַסֵּי .

9 *Scribe* תּוּעֲבָתָא . *sic vers. 12.*

XX.

4 (אֲלָהָךְ) *Melius legeris cū V. sic infr. cap. 29. vers. 6.*

8 (וּיכוּפוּן) *Non malè legeris cum V.* וְיִכְּפוּן .

nomina desinētia in ות , *facies pluralia, cùm res postulabit.*

XVIII.

13 (דְּיִתְכּוֹן) *Malim legere cum V.* דִּי יְהוֹן *quia in Hebr. est* יִהְיוּ .

30 (בְּאַפְּרַשְׁתְּכוֹן) *V.* בְּאַפְּרַשׁוּתְכוֹן , *vt vers. 32.*

XXI.

11 בְּמִנְּוַת) *Alij* בְּמִנְוַת .

XXII.

17 *Pro* (וְנִקְרָא) *malim scribere cū V. in Macor,* וְנִקְרָא , *vt infrà rectè legitur cap. 24. vers. 11. vbi V.* וְקָרָא *habet: ex quibus locis inconstantiam scriptorū licet perspicere.*

XXIIII.

9 *Pro* (לְמָנוּ וְחוֹן לְמִין) *malim scribere* לְיַחֲדָ *&* לְיִשְׁן , *vt monuimus suprà Gen. cap. 27.*

22 *Ante* אַתּוּרָאֵה) *legitur in V.* עַד מָה *vt in Hebr. quod Aben Ezr. interpretatur* עַד מָתַי *Hierō. Quādiu (poteris permanere?)*

24 (וְיָשִׁן) *V. & El.* וְיָסֵן *pro Hebræo* וְיָשֵׁן .

XXVIII.

14 (בְּאִתְחַדְּרוּתָה) *Reponendū censeo ex V.* בְּאִתְחַדְּרוּתוּתָה : *facile enim fuit* ר *pro* ת *scribere, quippe cùm literæ sint eiusdem organi, pro Hebr.* בְּחֶרְשׁוֹ .

XXX.

15 *Pro* (בַּעֲלָה) *scribe* בַּעֲלָה .

XXXI.

50 (וְאַשְׁבְּכִין) *V.* וְשִׁבְּכִין , *El.* שַׁבְּכִין , *pro Hebr.* וְצָמִיד .

XXXII.

3 (שַׁכְלְלָתָא) *V.* מִכְלְלָתָא *pro Heb.* עֲטָרוֹת . *Ibid. pro* (וְכוּמְרִין דְּבִית כְּמָרָא) *V. habet* וְכוּמְרִין דְּבִית כְּמָרִין .

Item verba Hebr. וְאֶלְעָזָר וּשְׁכֶם וְנֹבוּ *quæ Complut. retinet: in Ven. Chaldaicè vertūtur ad hūc modū:* וּבְעַל דִּיבוֹן וְקִבּוּרַתָּא דְּמֹשֶׁה .

33 *Pro* (מַלְכוּת) *lego cum Ven. in singulari* מַלְכוּת .

XXXIII.

45 *Pro* (מְעַיִּים) *V. habet* בִּמְנִיתָא .

53 (וְתִירְתוּן יַת אַרְ) *V.* וְתִתְרְכוּנִי יַת אַרְ . *vide supr. 1. cap.*

55 (מְקַפְּנוּכוֹן) *cū V. lege* מְקַפְּנוּכוֹן *id est, Circundantia vos, vt rectè habet versio.*

XXXIIII.

3 (דְּסִין) *V. vt Hebr. per* ש *legit.*

XXXV.

22 (מְחָתִי) *Ven.* וְדַחֲתִי , *vt legitur vers. 20. pro Hebr.* חֶרֶף .

XXXVI.

8 (מְרַת) *Hebr.* וּרְשַׁת . *V.* וְדַתַת *Vers. vlt.* יַת מִשָּׁה *V.* וּיָא דְּמִשָּׁה *vt etiam Hebr. habet.*

IN DEVTERON.

CAP. I.

11 (דַּאֲבַהְתְּהוֹן) *Corrige ex Ven.* דַּאֲבַהְתְּכוֹן .

16 (אֲחוּכוֹן) *Repone ex V.* אֲחִיכוֹן .

44 *Pro* (דְּנָתְנָן) *malim scribere* דְּנָתְנָן *sine daghes.*

II.

21 (וְתָרֵיכוּן) *Lege cum Venet.* וְתָרֵיכוּנוּן , *sic versu sequenti.*

IN LIB. NVMERI.

CAP. I.

51 (וּבְמִשְׁרֵי) *Scribo cum Venet. vt sit infinitiu. pro Hebr.* וּבְמִשְׁרֵי . *sic infrà cap. 10. vers. 36.*

II.

2 (בְּאָתָנָן) *Ven.* בְּאַתְנָן *pro Hebr.* בְּאֹתוֹת .

III.

4 (עַל אַהֲרֹן) *Quia in Hebr. est* עַל פְּנֵי אַהֲרֹן , *videtur* אַפֵּי *interferendum, ex Ven. sic etiam habet versio: In conspectu. &c.*

IIII.

14 (דְּשַׁמְשׁוּן) *Scribe cum Ven.* דִּי יְשַׁמְשׁוּן .

7 (וְיִדְּרוּן) *Scriberem cū V.* וְיוֹרוּן ; *nulla enim fit mutatio in coniugatione Pail.*

8 (דְּמִתְיַב) *pro Hebr.* הַמְּשֹׁרֵת . *V. non malè* דְּאִתְחַב . *Illud rariùs accipitur passiuè.*

19 (וְיַיְמֵי) *Malim cū El. & V. legere* וְיַחְיוּ *in Aphel pro Heb.* וְחָיוּ .

24 & 27 (לְלָוָט) *V.* לְמָרַר , *Hebr.* לְלוּם .

VI.

7 *Pro Hebr.* נָזִיר , *Compl. habet* כְּלִיל , *V. verò* נָזֵר .

12 (וְיַזֵּר) *Quia in Hebr. est Hiphil, non malè cum V. legitur* וְיַזִּיר . *Ibid. pro* (וְבָטְרוּן) *scribo cum Ven.* וּמִטַּלְלָן , *in Cal.*

26 (וַעֲבִי וְיַחֵיס רְגִזֵיהּ מִנָּךְ) *Ven.* יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ .

XI.

5 (וְכַרְתֵּי) *V.* וְכִרְתֵּי , *El.* וְכִרְתֵּי , *pro Hebr.* הַחִיצִיר .

29 (רַעֲיָנָא פוּן) *Scriberem* רַעֲיָנָא , *vt sit Benoni cū pronomine. alioqui* רַעֲיָנָא *sonat, Vellemus.*

XII.

8 (בְּחִרְנָן) *pro Hebr.* בְּחִירוּת , *à verbo* חור . *V.* בְּחִירְנָן *vbi melius exprimitur litera quiescens. Elias* בְּחִירִין .

XIII.

27 (וְאַחֲזוּנוּן) *Repono ex Venet.* וְאַחֲזוּאוּנוּן , *quia in Hebr. est* וַיְחַזְּקוּם .

XIIII.

24 *Verbum Hebr.* (יוֹרְשָׁנָה , *vertitur in Compl.* גְּרַתּוּנָה . *In V. verò* יְגָרְשׁוּנָה , *quia* ירש *Expellere & possidere significat.*

XVI.

33 (וְאוּבְדוּ) *V.* וְאַבְדוּ *quod videtur melius cum Hebr.* וְאַבְדוּ *conuenire; cùm* אובד *sit potiùs Aphel quàm Cal. vide Eliam.*

38 *Pro* (קָרֵיבוּן , *lege cum Ven.* קָרְבוּנוּן , *vel cum affix. mascul. pro Hebr.* הִקְרִבָם .

41 *In versione omissum est: Contra Moseh & cont.*

XVII.

8 (שְׁקָרִין) *Rab. Sal. Ven. & Elias* שְׁגָרִין , *vt Gen. 43.*

10 (וְיסוּפוּן רְעָעוּתְהוֹן) *Scribendū* וְיַרְעֵעוּתְהוֹן , *vel legendum cum V.* וְתַרְעֵעוּתְהוֹן , *vt infrà cap. seq. vers. 11. pro* גְּרוּמוֹת , *repone ex V.* אֲרַכְּעָת . *Ad hāc formā vbicunq. inueneris nomina*

XVII.

1 (עַל בְּרַכְיָה יְקָרָא) *Sic etiam V. sed malè. Legendū cum Elia* בְּרַכֵּי יְקָרָא *siue* בְּרַכֵּי *sine* ה . *nam vbicunque additur affixum, sequente alio nomine, nisi* ר *ipsi præfigatur, ineptam locutionem esse censeo.*

XX.

11 (בְּרַךְ) *Rectè quidem Hebraico more. sed Chaldaic.* כְּרַךְ *vt V. habet. Hinc disces pro arbitrio cuiusque imposita fuisse puncta.*

XXII.

18 (תְּחֵי) *Hebr.* תִּחְיֶה . *licet Elias etiam* תְּחֵי *habeat, Ven. lectionem esse verisimam non dubito, nempe* תְּחֵי *in Aphel, i. Vinificabis: enim vel* תְּחֵי *sonat Viues. quod hic non quadrat.*

28 (תִּיקַל) *Malim cum V. legere* תִּקַּל *in Aphel. à* קָלַל .

XXIII.

27 (וַאֲתַבַּר) *pro Hebr.* וְהַמֹּתִי . *V.* וַאֲשַׁגַּשׁ *quod videtur melius exprimere verbum Hebr.*

31 (וְאַתְרַכְּנוּן) *pro Hebr.* וְגֵרַשְׁתֶּמוּ . *V.* וְתִתְרַכְּנוּן *in secunda persona, vt Hebræi interpretantur.*

33 (וְלָא תִּפְלַח) *Hebr.* כִּי תַעֲבוֹד . *sic V.* אֲרֵי תִּפְלַח *Hieron. si seruieris.* LXX. ἐὰν δὲ δουλεύσῃς.

XXIIII.

3 (בַּחֲרָא) *pro Hebr.* קוֹל אֶחָד , *Ven.* קָלָא חַד .

XXVI.

31 (עוֹבַד אוּמָן צוּרַת כְּרוּבִין) *V. inter* נַעֲבֹר אוּמָן *&* צוּרַת *interserit* וְעָשָׂה . *In Hebr. enim legitur,* וְעָשָׂה *quæ verba in Complut. sunt omissa.*

XXVII.

2 *In versione post (Super) adde (quatuor.)*

XXVIII.

4 (וְכַתּוּבִין קְדָמָיִן מִיצְנָפִין) *El. & Venet. legunt singulariter* וְכַתּוּבָה מִצְנָפָתָא *pro Hebr.* וּקְרֹנֹת תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת .

XXX.

7 (בְּאִתְקַבּוּתֵיהּ) *Scribe cum Ven.* בְּאִתְקַבּוּתוּתָהּ : *sic pro* יְקָרִינָהּ , *malim in Aphel* יַקִּיר *scribere.*

15 (יִסְגֵּי) *Scribe cum V.* יַסְגֵּי .

XXXII.

29 (קְרִיבוּ) *Scribe* קָרְבוּ .

XXXIII.

11 (דְּמִחְלָל) *Malim cum V.* דְּמִחְלָל *legere.*

19 (אֲעַיְבֵר) *Scribe* אֲעַבֵּר *in Aphel. V. in Pail* אֶעֱבֹר . *Ibid.* (יְקָרֵי) *Hebr.* טִיבוּי *quod retinuit Ven.*

XXXIIII.

16 (וְיִטְעֵינָן) *Lege potiùs cū V.* וַיִּטְעֵנָן , *vt respondeat Hebr.* וְחִזְקוּ .

XXXVIII.

16 (וַיַּחֲפֹּא) *Hebr.* וַיַּצְפֵּנוּ , *V.* וַיַּחֲפוּר .

XXXIX.

12 (בְּגַקְרֵי תַרְגְּנָא) *pro Hebr.* לְשֵׁם קַנְבְּרֵי טַרְקְנָא , *V.* קַנְבְּרֵי טַרְקְנָא , *Elias* טַרְקְנָא .

30 (כְּתַב מִפְּרַשׁ) *Videtur ex V. addendum* גְּלוּף וְשַׁוְנָקָא *vt supr. legitur vers. 6. vt verbis Hebraic. respondeant Chald.*

FINIS LEVIT.

IN LEVITICVM.

CAP. I.

16 (דְּמוֹקְדִין קִטְמָא) *V.* דְּמוֹקְדִין קִטְמָא .

II.

16 (מִגְּרִשָׁה) *sic etiam Hebr. sed Ven.* מִפְּרוּכָה .

V.

2 *Pro, Postea sciuit quod, repone, Immundus est, &.*

3 (סוֹבְרַתֵּיהּ) *V.* סוֹבְרַתֵּיהּ *à verbo* סָאַב . *sic ferè semper legitur in Cōplut.*

VI.

18 (וַיְכַלְּבוּנָהּ) *Hebr.* יאכלנה , *Ven.* וַיְכַלְּבָנָהּ . *V.* דְּכוּרָא . *sic cap. seq. ver. 5.*

20 (פַּלְגוּתָא) *Legendum bis cum affix.* דִּי *Ven. habet.*

VII.

12 (וְסוּלְתָא רַבִּיכָא) *Lege cum Elia* רַבִּיכָא , *vel potiùs cum Ven.* רַבִּיכָא *Toftam vel frictam, quia est in Hebr.* סֹלֶת רְבוּכָה .

VIII.

29 (וַאֲרִימֵיהּ) *Melius V.* וַאֲרִימֵיהּ *vt Iod Aphel appareat. pro Hebræo* וַיָּנֶף אֹתוֹ .

IX.

5 (וְקָרִיבוּ) *V.* וּנְקִיבוּ *Hebr.* וַיִּקְרְבוּ .

23 *Pro* (וּבְרִיכוּ) *corrige* וּבְרִיכוּ .

XI.

3 *& 7 et alibi* (וּמִסְתַּרְלָפָא) *sic & Bahal Aruc. Malim ex Ven. scribere* וּמִטַּלְלָפָא , *nam puto Iod aliquando in manuscriptis exprimere scheua. Elias scribit in Pail* וּמִטַּלְלָפָא .

18 (וּבוֹתָהּ) *vel cum Elia* וּבוֹתָהּ , *nam mendum est in V.* וְכוֹתָהּ . *vide cap. 14. Deut. vbi etiam V. rectè* וּבוֹתָהּ .

XII.

4 (בְּרַם דְּכַר) *Ven.* בְּדַם דְּכַר , *Hebr.* בְּדַמֵּי טָהֳרָהּ .

XIII.

2 (וְיִתְחֲזֵי) *Scribe ex V.* וְיִתְחֲזֵי . *passiuè. ab* אָתָא , *vt Iod in medio vel saltem fere cum daghes vicem* א *supplcat.*

6 (עָמָא מִנְכָּתֵיהּ) *Lege cū V.* עָמָא , *vt infr. ver. 28. vel cum Elia* עָמָא .

13 (וְיַהֲבֵי) *Repone ex Ven.* וְיַהֲבֵי . *pro Hebr.* וְשָׁחַר .

XV.

14 (וְיַתֵּי) *In Hebr. est* וּבָא , *vnde V. rectè* וְיַתֵּי .

XVI.

27 (וְתַפְּקוּן) *Lego iuxta Hebr. cū V. & versione ipsa* וְנַפֵּרְתָּ .

XIX.

20 (אִתְחַרְרַת) *Elias & V.* אִתְחַרְרַת .

XX.

2 (גּוֹרָא דְיַתְנִין) *Malim cum V. legere* גּוֹרָא , *vt nomen & verbū numero conueniant. sic alibi, vt Num. cap. 15. vers. 26. corrige.*

22 (תַּרְחֵק) *pro Hebr.* תִּקְאָה ; *Ven.* תִּרְעַנְּקוּן *vt alibi.*

XXV.

14 (תְּזוּבוּן) *Repono ex Elia & V. (qui tamen malè in Cal legunt)* תִּתְקְנוּן *pro Hebr.* תִּמְכְּרוּ .

XXVI.

26 *Pro* (בְּרַאֲתָבַר) *scribo* בְּרַאֲתָבַר . *Ibid. pro* (וְיִתֵּן) *repono* (וְיִתֵּן , *nisi malis cum Elia* וְאַפְּיָן .

37 (תְּקוּמוּן) *sic Hebr. V. verò vertit* טְעָנָא .

FINIS LEVIT.

19 (וְאַפְּרַת) *V. rectiùs* וְאַפְּרָא , *vt rectè legitur infr. sequent. cap. vers. 20. nam* אֲפָרַת *non potest esse plurale.*

II.

12 (וְאַטְמַרְתֵּיהּ) *Lege cum Elia & Ven.* וְטַמְרֵיהּ , *nam videretur femina abscondisse arena interfectum à Mosē.*

17 (וּשְׁרַרְיוּנוּן) *Lege cū V.* וּשְׁרַרְיוּנוּן . *Malè etiā Elias* וְטַרְרֵיכוּן , *quia verbum Hebr. est plural.* וַיָּגֻרוּם .

IIII.

3 (רְמוּחוּ) *Lege cū V.* רְמִיחוּ , *nam loquitur duntaxat ad Mosem.*

V.

11 (וְיַמְנֵע) *V.* אִתְמְנֵע . *sic vers. sequenti* וַיַּדֵּר *pro Hebr.* וַיַּקְרֵב , *quod intransitiuè sumitur. Venet. legit* וְאִתְבְּדַר .

VIII.

3 (וּיַרְבֵּי) *V. rectiùs* וּיַרְבֵּי *id est, Et multiplicet, vel producat, vt habet versio.*

5 (אֲרִיתָא) *Alij legūt per* אֲרִיתָא . *vide Bahal Aruch & Eliam.*

IX.

14 אֲנָא שְׁלַח) *Scribendum analogicè* אֲנָא שְׁלַח *in Benoni.*

15 (וְאִשְׁתְּאִיתָא) *V.* וְאִשְׁתְּאִיתָא , *non malè ad differentiam 1. personæ, quæ sic terminatur.*

17 (אַתְּ קְבִישַׁת) *Scribendum* אַתְּ קְבִישַׁתְּ , *nisi malis* אַתְּ קְבִישַׁתְּ *legere. sed prius magis respondet Hebr.* מְקַהֵל .

XII.

21 (אַתְגְּרוּ) *pro Hebr.* מְשַׁכּוּ , *V. melius* גְּרוּ *i. Trahite. nā* אַתְגְּרוּ *Trahimini, sonat.*

36 (וּתְרוּקִינוּן) *Repone ex V.* וּרוּקִינוּ , *nam in Hebr. est* וְנִצְּרוּ , *nō (vt cap. 3. vers. vlt.)* וְנִצְּרָם *vel* וְנִצְּרוּם .

XIII.

21 (לְגַרוּתָם) *Heb.* לְמַרְאֵה , *quæ verba non malè à Ven. reddūtur* לְגַרוּרוּתָהוֹן כָּאוּר *Vt deduceret eos per viam.*

XV.

1 (עַל וַיּוֹתְנָא) *Scribe* וַיּוֹתְנָא , *alioqui legendum cum V. & Elia* עַל וַיִּתְנָא . *i. Super magnificos, vt habet versio. Ibidem rectè etiam legeris cum V.* וְרוֹכְבֵיהּ *pro* וְרוֹכֵב *quia hic est Benoni Hebr. sic infr. vers. 21. vbi eadem verba repetuntur.*

11 (דְּהִיל תִּשְׁבָּחָן) *Ad verbū, Terribilis laudib. vt Heb.* נוֹרָא תְהִלּוֹת .

19 (עַל סוּסְוָתָ) *Melius V.* עַל סוּס *nam illa numerò discordant.*

XVI.

14 (בְּעַיְבָא דְּגִיר) *sic & V. Verùm R. Sal.* כְּגִיר *legit, iuxta illud Isai.*

27. כְּאַבְנֵי גִיר *Sicut lapides calcis. q. d. Ros ille erat tenuis instar calcis parietibus illitæ. quæ interpretatio licet non sit contemnenda; Elias tamen meliorem lectionem videtur habere, qui in Methurgeman in radice* גרר *legit* כְּגִיר *id est, Instar Coriandri. Hinc colligi potest, quàm sæpe transcriptoribus imposuerit in libris manuscriptis literarum affinitas.*

locum vtpote suspectũ inter imprimendum insignire voluimus.

20 וְרִבְרַ֣ע רַ֔יש) *Non malè pro Hebr.* וְרִבְרַ֣ע רַ֔אש *vt hîc* מַשָּׂא֥ *vel* נָשָׂא *capiatur pro Recensere, recordari. V.* וְאִיתְבַּר֔.

XLI.

20 חֲסִירָתָא) *Pro Hebr.* חֲרָקוֹת, *quas versu præcedenti vocauit* חֲשִׁיכָן, *vbi V. legit* חֲסִיכָן, *hic verò cum Elia* חֲסִיכָתָא. *sic infrà ℣.27. vbi quoque in C.* חֲסִירָתָא *legitur, in V.* חֲסִיכָתָא.

33 וּמַמְנֵיבָה) *Non malè V.* וּיְמַנֵּיבָה *nam in Hebr. est futurum. & sic planè est legendum, vt apparet ex præcedentibus & sequentibus.*

34 וּיְזַרְזוּן) *Sic & R. Sal. numero plurali: cùm tamen Hebr. sit singul.* וְיַחֲמֵשׁ, *V.* וּיְזַרֵּז.

35 וְיִזְעֲרוּן) *pro Hebr.* וְיַעֲבְרוּ. *Ven.* וְיַעֲבְרוּן.

XLII.

20 וְיִתְחַמְנוּן) *V.* וְיִתְחַמְנוּן.

33 סִיבוּ) *Imperat. à* נָסַב. *V.* סַבּוּ, *sic infrà cap.43,12. & alibi.*

XLIII.

11 וְשִׁקְרִין) *V. & El.* וְשִׁגְרוּן *pro Hebr.* וּשְׁקֵדִים.

XLVI.

10 כְּבַעֲנָאָה) *V.* חַבְנַעֲנִית. *femin. pro Hebr.*

26 וְשֵׁשׁ) *V. rectius* וְשִׁוֹת, *cùm* שֵׁשׁ *Hebræum sit.*

XLVII.

18 וּשְׁלִיטָא שַׁתָּ) *V.* וּשְׁלִיטַת *non malè 3. persõn. fem. pro Heb.* וַתֹּתֶם.

25 *Repone in versione pro Inuenimus, Inueniamus, quia legitur* נַשְׁבַּח *& in Hebr.* נִמְצָא.

XLVIII.

6 אֲחוֹהִין) *Ven. melius,* אֲחֵיהוֹן, *nam illud est singulare. sic infrà cap. seq. ℣. 19.*

17 וּסְעָרָא לִירָא) *Hebr.* וַיִּתְמֹךְ יָד. *V.* וַסְעָרָה לִירָא, *El: nõ malè* וַיָּשֶׂם יָדוֹ *Illic igitur pro* ה *repone* ו, *vel lege cum Elia.*

21 וַאֲתִיב) *Malim cum V. legere* וַיָּשֶׁב *in futuro, nisi dicas Vaf cõuertere præteritum in futurum.*

XLIX.

6 *Pro (Conueniat gloria mea) censerem reponendũ (Non descendi à gloria mea, q. d. non recessi à Deo meo, qui est gloria mea) nam verba Hebr.* בָּחֲתִית מִן יְקָרִי *ita sonant.*

8 אַתְ אוֹדִיתָא) *pro quo versio, Laudabo te, malè; cùm legendum sit, Confessus es.*

9 דְתִעְדַעְזִעְיָה) *ex Ven. repone* דְתִעְזַעְזַעְיָה *vt sit Pael. nam Ithpael illic incognitum ponitur; idq; cũ affix.*

17 *Pro, Quasi coluber aspis insidiabitur; sic lege: Quasi coluber quiescet in via, & tanquam aspis insid.*

IN EXODVM.

CAP. I.

11 בֵּית אוֹצְרָא) *Rectiùs in V. pluraliter* בָּתֵּי אוֹצְרָא *quia in Hebr. est* מִסְכְּנוֹת.

Participia, crede Chaldaica esse reponenda: quorum exempla infinita, si opus esset, adducerem.

29 וּשְׁלַחְוּנָךְ) *Nõ respondet Hebr.* וּנְשַׁלְּחֶנוּ, *nam dicendum esset per metathesin* וּנְשַׁלְּחֶנוּ, *vel cum Ven.* וּנְשַׁלְּחֵנָךְ.

XXVII.

25 וַיִּתְבְּרֵךְ) *Repone ex Ven.* וַיְבָרֶךָ *vt rectè legitur vers. 31.*

29 לִישָׁדָ] *Scriberem in Benoni* לְיִשְׁדָ *id est, Maledicentes tibi. nam* לִישָׁדָ *sonat Maledicti tui.*

36 וְאַכְמֵנִי] *V.* וְחַכְמַנִּי *vtrunque affert Elias in radice* כמן, *secutus R. Sal. pro Hebr.* וַיַּעְקְבֵנִי

44 וַיִּתְתּוּב] *Scribe* וַיִּתְתּוּב *licèt in V. masculinè legatur.*

XXVIII.

11 אִיסְתַּרְוֹהִי. *V.* אִיסְתַּרוֹהִי. *El.* אֲסוֹרוֹהִי. *Alibi etiam Elias* אֲסוֹרוֹהִי. *vide 1. Sam. 26, 8. Bahal Aruch affert* אוסר *in radice* סר *&* אסר *pro Hebr.* מְרַאֲשֹׁת.

XXX.

37 *Post* [*Virgas populeas*] *adde in versione* [*virides.*]

XXXI.

42 וּרְחִיל לֵיהּ) *V. rectiùs* וּרְדָחִיל לֵיהּ *cum* ר *id est, Et quem timuit.*

XXXII.

20 אַבְחִינֵה] *V. melius in Aphel* אַבְחִינֵה.

XXXIII.

13 וַדְרוֹקִינוּן] *V.* וַדְרוֹקִינוּן *pro Hebr.* וּרְפָקוּם *Neutrum conuenit cum Hebr. Ideo transpono literam* ו *in Complut. & scribo* וּדְרָקִינוּן.

XXXIIII.

8 וְאִתְחַתְּנָא בְּנָנָא] *V.* וְאִתְחַתְּנוּן בְּנָנָא, *vel vt El.* וְתִתְחַתְּנוּן בְּנָנָא *melius. nam* אִתְחַתְּנָא *non potest esse Imperat. nec* בְּנָנָא *rectum est, nisi scribatur* בִּינָנָא.

XXXV.

7 וַיִּתְגְּלֵי לֵהּ מַלְאֲכָא] *Hebr.* נִגְלוּ אֵלָיו הַמַּלְאָכִים. *V.* אִתְגְּלֵי לֵיהּ מַלְאֲכָא.

XXXVII.

2 טִיפְחוֹן] *Perperam pro* טִיחוֹן *nam* טִיפָּא *Stillam significat. V. & El.* דִּיחוֹן. *Verùm Prouer. 10. &* 25. טִבְעָא *pro* רִדְפָה *legitur.*

27 וְנִזְבְּנִינֵהּ) *ex V. reponerẽ* וּנְזַבְּנִינֵהּ *in Pail. nam in Cal hoc verbum significat Emere. hinc multa in Exodo corriges.*

XXXVIII.

24 זַמְיָאת) *sic etiam V. sed El. rectius in Cal* זְמִיאוּת; *vel analogicè* זְמִנוּת.

XXXIX.

22 חֵית בָּל דְעַבְרִין תַּמָּן הוּא חֵיוָה מְתַעֲבַד) *R. Salomoh pro* הוּא *legit* לֵהּ *cum* ר *id est, Et quem timuit.*

XXXII.

20 אַבְחִינֵה] *V. melius in Aphel* אַבְחִינֵה.

XXXIII.

13 וַדְרוֹקִינוּן] *V.* וַדְרוֹקִינוּן *pro Hebr.* וּרְפָקוּם *Neutrum conuenit cum Hebr. Ideo transpono literam* ו *in Complut. & scribo* וּדְרָקִינוּן.

XXXIIII.

8 וְאִתְחַתְּנָא בְּנָנָא] *V.* וְאִתְחַתְּנוּן בְּנָנָא, *vel vt El.* וְתִתְחַתְּנוּן בְּנָנָא *melius. nam* אִתְחַתְּנָא *non potest esse Imperat. nec* בְּנָנָא *rectum est, nisi scribatur* בִּינָנָא.

XXXV.

7 וַיִּתְגְּלֵי לֵהּ מַלְאֲכָא] *Hebr.* נִגְלוּ אֵלָיו הַמַּלְאָכִים. *V.* אִתְגְּלֵי לֵיהּ מַלְאֲכָא.

XXXVII.

2 טִיפְחוֹן] *Perperam pro* טִיחוֹן *nam* טִיפָּא *Stillam significat. V. & El.* דִּיחוֹן. *Verùm Prouer. 10. &* 25. טִבְעָא *pro* רִדְפָה *legitur.*

27 וְנִזְבְּנִינֵהּ) *ex V. reponerẽ* וּנְזַבְּנִינֵהּ *in Pail. nam in Cal hoc verbum significat Emere. hinc multa in Exodo corriges.*

XXXVIII.

24 זַמְיָאת) *sic etiam V. sed El. rectius in Cal* זְמִיאוּת; *vel analogicè* זְמִנוּת.

XXXIX.

22 חֵית בָּל דְעַבְרִין תַּמָּן הוּא חֵיוָה מְתַעֲבַד) *R. Salomoh pro* הוּא *legit* לֵהּ *cum* ר *id est, Et quem timuit.*

mulieres. V. אֲבוּהָא *cum affixo fem.*

XIII.

2 נַקִּיר] *Hebr.* נָבִר, *V.* תַּקִּיף.

XIIII.

17 בֵּית דִּיקָא] *Lege cum Bahal Aruch, R. Sal. Elia, & alijs* בֵּית דִּיבָא *vt etiam apparet ex cap. 31. Ierem. Est autem* בֵּית דִּיס *Locus vnius* דִּיס *(inquit R. Sal. in hunc locum) id est, Mensuræ quæ 30 kanim continet. D. Kimhi verò Ier. 31. dicit esse Locum cursus equorum, mensura 70.* קנים *spaciosum. Facit autem kaneh sex cubitos & palmum.*

XV.

2 פַּרְנַסָּא] *V. et El. fortè melius* פִּרְנָסָא.

14 דַּיְפָלְחוֹן דָּא] *In V. clarior est sensus* דַּיְפָלְחוֹן בְּהוֹן בְּהוֹן, *addita voce* בְּהוֹן, *vt versu præcedente. nam verbum Hebræum videtur transitiuè hîc exponendum perinde ac superius.*

XVI.

6 וְעַנְיָתָה] *Repone ex V.* וְעַנִּיתָה. *Ex Complut. enim lectione colligeretur, Abrahamum afflixisse suam ancillam.*

XVIII.

6 גְּרִיסָן] *repono ex V.* גְּרִיצָן.

15 דַּחֲלִית] *Rectè V.* דַּחֲלִית *in tertia persona: vt Hebr.* וַיִּרָא *Timuit: sicut etiã rectè habet versio. nam* דַּחֲלִית *sonat Timui.*

XIX.

8 וַעֲנוּנִין] *V.* וַעֲנִינוּן *rectè quidẽ si pro* בון *scribatur* נין *affix. femin.*

XXI.

2 וְאַעֲרַבַת] *V.* וַעֲרִיצַת, *quæ forma est frequentior pro Concepit.*

XXIIII.

18 וְנַחֲתַת קוּלְתָּ] *Legendũ cum V.* וְאַחֲוִיתַת *transitiuè. respondet enim melius Hebræo* וַתֹּרֶד בַּדָּהּ *id est Deposuit. &c. non autem Descẽdit. sic infrà versu 46.*

19 וְשַׁיְרֵי] *Repone ex Ven.* וְשַׁיְרוּת *in femin. vt respondeat Hebr.* וַתִּכֹּל *verbo femin.*

27 כְּאַרְתִּקְנָן] *Lege cũ V.* תַּקְנָא *nam* תַּקְנָן *est plurale: nisi dixeris esse instar* גַּזְלָן, *sed non placet.*

61 וְעוּלִימוֹתַהָא] *Venet. melius* וְעוּלִימָתַהָא.

XXV.

13 שְׁמַהָן בְּנֵי] *Analogia postulat vt legatur* שְׁמֹתָם *sicut V. habet. sic infr. 36. vers. 10. & alibi sæpiùs.*

25 בְּגַלָּם] *V. & El. cum alijs legunt* כְּכֻלָּן, *sic & Tharg. Ierosol. de quo vide Lexicon.*

26 וּקְרוּ] *Potest legi* וּקְרָא *ex V. nam in Hebr. est verbũ singulare.*

27 בְּחִשְׁרָכָן] *sic & V. sed mendosè, teste Elia; qui in radice* שרך *&* חשך *docet legendum* בְּחִשְׁכָן *i. nam* שְׁרָכָן *sonat* אדם בטל *siue* אדם בטל מנות והשקט *vt exponit Bahal Aruch, id est, Vir quietis, cessator, & ociosus.*

XXVI.

19 נוּבְעִין] *Est Benoni Hebr. verùm malim cum V. legere* נַבְעִין. *Sic vbicunque reperies huiusmodi*

CAP. I.

℣. 11. תַּרְאֵי] *pro Hebr.* תַּדְשֵׁא *sed Veneta editio* תַּרְאִית, *Elias* תַּרְאֵת *fortè per trãspositionem literarũ pro* תַּדְשֵׁא, *à nomine* דְּשָׁא *quod mox sequitur.*

20 דְּפַרְח] *pro Hebr.* יָעוּפֵף. *sed cum V. meliùs legeris* יִפְרַח, *vel potiùs* יִפְרַח *cum Elia, in Cal.*

Paulò antè pro וּרְחָשׁוּן *scribe* וּרְחָשׁוּן *in Aphel, id est, Producant, edant.*

21 דְּרַחִישָׁא דְרַחִישׁוּ] *pro Hebr.* הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ. *V.* וְרַחְשָׁא דִי. דְּרַחְשָׁא דִי אַרְחִישׁוּ. *Elias* דִי אַרְחִישׁוּ, *& certè meliùs. nam verbum* רחש *in Cal respõdet Hebr.* רמש: *in Aphel verò verbo* שרץ. *sed pro* וְרַחִישָׁא *scribe* וְרַחְשָׁא *vel* וְרַחְשָׁא *in Benoni ex Ven. mutato hiric in* –. *Sic* ℣.25. *pro* וְרַחִישׁוּת *V. habet* וְרַחִשָׁא.

II.

2 וְסַכֵּיר] *pro Hebr.* וַיְכַל. *V.* וְשַׁצִּי *Et compleuit.*

14 חִדְקַל] *sic et Heb. sed alij* דִּקְלַת.

III.

15 יְהֵי דְכִיר] *V.* יְהִי דִכְרוֹן *id est, Erit memor.*

16 תְּהוּכְתִיךְ] *Hebr.* תְּשׁוּקָתְךָ *V.* תְּאוּבְתִיךְ *id est, Desiderium tuũ, vt quidam interpretantur.*

24 וְאַשְׁרֵיָה] *Hebr.* וַתֵּשֶׁב. *Legendum igitur cũ V. sine affixo,* וְאַשְׁרֵיָה.

IIII.

15 דְּקַמְלִין דְּקַמְלִין] *Legerem cum V.* דִּקְמוֹל *in singul. vel* דִּקְמָל, *quia mox sequitur* יִתְקַרְבוּן.

23 אַצִּיתָ] *pro* אַצִּיתָה, *non malè cum V.* אַצִּיתוּ *legeris. in hac enim lingua genera confunduntur.*

24 לְשַׁבְעָ דְרִין יִתְפַּרְעוּן] *V.* שִׁבְעָא, דְרִין, *quam lectionem R. Sal. videtur approbare; cùm Hebraicè exponit, Septẽ ætates* נִקְמוֹת *appensæ sunt. pro Hebr.* יִקָּם.

26 שְׁרִיאוּ כָּל אֶלֶף לְצַלָּאה] *Hebr.* חִלּוּ כְּנִי אֶל מְצַלָּאה. *V.* הוּחַל לְקָרֹא.

VI.

17 וְיוּמוֹתוּן] *Mallem cum V. singulariter legere* יוֹמוֹת.

VII.

20 וְתִפּוּ] *Hebr.* יִמָּכוּ. *V. passiuè* וְאִתְחַפִּיאוּ.

22 דְּנִשְׁמְתָא רוּחַ] *V. meliùs in regim.* נִשְׁמַת.

VIII.

22 וַיְבַטְּלוּן] *Melius V. in Cal,* וְיַבְטְלוּן *nam in Hebr. est* וְיִשְׁבֹּתוּ.

X.

11 דְּרוֹבוֹת קַרְתָּא] *Verbum Hebr.* רְחוֹבוֹת *in V. vertitur appellatiuè (vt videtur)* דְּרוֹבֵי *id est, Plateas. vide infr. cap. 36. 37. vbi idem occurrit, sed ediuerso. nam illic Cõplut.* דְּרוֹבֵי, *V. verò* דְּרוֹבוֹת *habet.*

18 עֲלֵמוּרָאֵי *Heb.* הַצְּעִירִי. *V.* עֲמָרָאֵי.

XI.

28 בְּחַיֵּי תָּרַח] *Hebr.* עַל פְּנֵי תָרַח. *V.* עַל אַפֵּי תָרַח *Vide Dictionariũ Hebr. in radice* בָּפַל.

29 אֲבוּהִי דְמִלְכָּה] *cũ affixo masc. quasi* מִלְכָּה *&* יִסְכָּה *Viri essent, nõ*

tractaretur, imò verò cum crassis quibusdam tenebris miserè obuoluta iaceret, tantam cõntraxit rubiginem, vt non modò pristino suo splendore carere videretur; verùm etiam quodam veluti luctu & squalore planè deformis conspiceretur. Id quod multis ac diuersis de causis euenit. In primis tanta fuit librariorum inscitia, vt cùm tanquam ignotam linguam ex intricatis & obscuris manuscriptis exemplaribus describerent, aliam literam pro alia nonnunquam surrogarent. Deinde ob illam concisam scribendi consuetudinem, qua duntaxat primas literas exprimebant, relicto tantùm apice lateri dictionis concisæ ascripto, qui dictionẽ non esse integrã indicabat; orta est tanta confusio, vt librarij planè insulsi & imperiti, nulla habita ratione constructionis verborum seu sententiarum, sæpiùs addiderint, & diminuerint, & hoc pacto infinita loca deprauarint. Præterea non minus periculum peperit illa literarum in vnum impressio & connexio, qua vbique Iod (in manuscriptis scilicet) in vicinæ literæ ventre pingitur; ita vt sæpenumerò vnam literã pro duabus expresserint: quę res effecit, vt ea loca, in quibus id occurrebat, in alium sensum detorquerentur. Cui etiam accedit magna literarum affinitas, quæ maximè in calamo exaratis codicibus incredibile non solùm huic linguæ, verùm etiam ceteris omnibus detrimentum attulit. Porrò non rarò accidit, vt cùm vnius & eiusdem organi (vt loquuntur) multæ sint literę, ob similitudinem soni, librarij alias pro iis, quas debuerant, scripserint. idque infinitis penè in locis à nobis est obseruatum. Est & alia ratio quæ sciscitantibus, cur in his Paraphrastis tanta deprehendatur lectionum varietas, proponenda est: eaque est, Thargumistarum numerus, quorum omnium Thargumin: id est, Interpretationes, ad manus nostras nondũ peruenerũt. Nam cùm infinitis in locis dictiones planè inter se dissimiles (facile enim est discernere quæ libtariorum culpa deprauata sint) eodem tamen sensu remanente, reperias, credibile est eas ex aliis Thargumin esse transfusas, vel à sciolis, cùm scriptura esset intricatior, in earum, quas oporteret, locum substitutas. quod in lingua Latina accidisse, quotidie conqueruntur ij qui ad vetustissima exemplaria libros conferunt. Huius rei testis esse potest ipse Elias in suo Thesbite, in radice פָּזַם, qui sic scribit: Audiui, inquit, qui dicunt, וּפָזִים vel וּפָזִים, quod Clamare significat, respondere huic loco qui est Iob 3. וַיַּעַן אִיּוֹב Et respondit Iob. q. d. Et clamauit Iob. Sed scrutatus sum multa exemplaria, eaque emendatiora, & non inueni nisi וַאֲהַיֵּה, id est, Et respondit. quemadmodũ reliquis in locis transfertur. At verò fortassè contigit, vt ita sit translatũ in Thargum Ierosolymitano, aut in Thargum Aquilæ, aut in Thargum Rabbi Iosæ, quod non inuenitur apud nos hodie. Similiter dicunt illud Amos 6. עַל פִּי הַנֵּבֶל הַפֹּרְצִים Concinentes cum voce Psalterij, in Thargum reddi per דְּמִקְרְבָּצִין, quæ tamen omnia non inueniuntur in nostro Thargum. hæc ille. qui horum etiam auctorum, in Præfatione libri Masoreth hammasoreth, mentionem facit. Nam quid abbreuiatio illa תא id est, Alia interpretatio, siue alius interpres, in Hagiographis præcipuè, indicat, nisi varios fuisse Interpretes? quod etiam facilè apparet in Bahal Aruch, quem sæpius in Hagiographis Interpretationem Onquelos citare obseruamus. His & illud accedit, ob eorum qui libris conscribendis operam dabant, incuriam, multas literas, ex eo, in quo collocari debuerãt, loco in aliũ esse translatas: adeò vt quæ priùs, eæ posteriùs; quæ autem posteriùs, eæ priùs adscriptæ sint, qua ex re non minimum & obscuritatis manauit, ac deprauationis. Postremò nõ rarò euenisse videmus, vt ob nimiam, ac præproperam illorum festinationem synonyma (quæ vocant) alia in aliorum sint substituta locum; quale est מָשׁוּל pro אָרוּם, & רָחִיץ pro סָבִיר &c. Quamobrem cùm nobis fuerit propositum, in idque omni cura incubuerimus, vt ei corruptelæ, quãtum in nobis esset, remediũ afferremus; correctissima ad eam rem exemplaria elegimus: nempe in Pentateuchum, Editionem Complutensem: In priores Prophetas, Esther, Iob, Psalmos, & Ecclesiasten, Andreæ Masij: atque in posteriores Prophetas, Ariæ Montani, exemplar manuscriptum. Prouerbia verò, Cantica, & Threni, quia ex Complutensi Bibliotheca, nisi Bibliorum editione iam absoluta, haberi non potuerunt; exemplar Venetiis excusum, idque satis corruptum, nobis imitandum proposuimus. quos quidem libros maximo labore & incredibili patientia ad Complutense manuscriptum exemplar collatos, vir clariss. simul ac doctiss. Franciscus Fontanus, doctor medicus, Hebraicæ & Chaldaicæ linguæ Professor Compluti, pro sua humanitate, reique publicæ iuuandæ desiderio ad nos transmisit. quod quidem beneficium id certè est, vt laudem apud quosuis Chaldaicæ linguæ studiosos amplissimam mereatur. Verumenimuerò, quia nihil simul & inuentum & perfectum esse potest, siqua loca in hac nostra editione non satis emendata, quoad Grammatices rationẽ, comperiantur; ea cũ exemplaribus tum impressis, tum etiam scriptis, summo studio maximaq. diligẽtia & collata & correcta, atq. inter nostras hasce Annotationes relata, vobis tandem exhibemus. Quæ quidem Annotationes vos, vt opinor, molesto labore subleuabunt, & quæ in ipsa Paraphrasi vobis minùs satisfacient, in iis latiùs explicata reperietis. Accipite igitur nostros hosce labores, quos vestræ vtilitatis gratia lubenti animo suscepimus; iisque ita fauete, vt nos nostramque diligentiam à liuidorum hominum calumniis vestra opera vindicandam esse putetis. Valete.

I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII.

VARIÆ LECTIONES
ET ANNOTATIVNCVLÆ, QVIBVS THARGVM, ID EST, CHALDAICA PARAPHRASIS INFINITIS IN LOCIS ILLVSTRATVR ET EMENDATVR.

FRANCISCVS RAPHELENGIVS
CHALDAICAE LINGVAE STVDIOSIS S.

INTER ea omnia ob quæ præclarissima hæc sacrorum librorum editio est planè admirabilis, vel hoc præcipuum haberi debet, quòd Chaldaica Paraphrasis, quæ quidem in Complutensibus Bibliis desideratur, integra huc accessit: nimirum quæ ad Hebraici contextus intelligentiam maximum est allatura adiumentum. Eam autem, cùm ob librariorum imperitiam plerisque in locis fœdè corruptam esse videremus; pro eo quo sumus in vos, remq. totam literariam animo, summo studio, summaque animi contentione enitendum esse duximus, vt eam vobis qualem optare debetis, hoc est, integram, & nulla corruptione, labéue aspersam exhiberemus. Quod quidem vt præstari posset, eam ad Danielis Esdræque analogiam retulimus. Ne verò quisquam id à nobis temerè factum esse putet; operæpretium erit vos de totius nostri instituti ratione certiores facere. In primis itaque, vel vnico hoc argumento nostrum hoc institutum probari debet, quòd, scilicet, totidem fuerunt נקדנים id est, Punctatores (vt vocant) quot regiones, ex quibus ad nos allata sunt exemplaria. Adeò vt vel hinc facilè intelligere liceat, pro eo, quemque, quod sibi visum est, scripsisse. Id quod facilè deprehendent ij qui eos libros qui Venetiis sunt impressi, cum Nebiensi Psalterio conferent. Nam abhinc aliquot annos (vt ipsemet Elias Germanus est testis) quidam homines & obscuri & indocti puncta in Chaldaica paraphrasi literis addiderunt; atque hac de causa eorũ iudicium adeò deprauatum esse deprehenditur, vt nulla inde Grammaticæ ratio constitui possit. Ac præter huius viri testimonium, quod certè magnum apud nos pondus habet, accessit etiam auctoritas duorum præstantissimorum manuscriptorum exemplarium, quorum vnum B. Arias Montanus ex Hispaniis ad nos deferendum curauit; alterum verò Andreæ Masio, qui illud Romæ cùm esset, emit, eiusque postea (quæ eius in rem literariam est animi propensio) nobis copiam fecit, acceptum referre debemus. ea enim in scribendi quoque ratione ab aliis differre comperimus. Præterea non parum nos in nostra hac sententia confirmauit Syrica lingua Chaldaicæ affinis. cuius linguæ & Grammaticam & Dictionarium nobis exhibuit is, quem dixi, Andreas Masius. Nam ex nouo Testamento, quod ante aliquot annos ea lingua eiusque typis est excusum, nostram hanc, quam secuti sumus, veram & germanam esse scribendi rationem facilè statuere potuimus. Nam, vt vnum atque alterum exemplum in medium afferam, ex quo de reliquis iudicare possis, Primam personam singularem verborum præteriti temporis, cùm à Syris קְטַלֵת, à Chaldæis verò קְטַלֶת: item יַעְבַּר, in Daniele & aliquot in locis apud Paraphrastas scriptum reperiamus; Sole clarius esse debet argumentum, Librarios illos, qui cùm scriptos sine punctis codices, in quibus literæ אוי vice vocalium ponebantur, haberẽt, turpiter hallucinatos esse, cùm ex קטליה fecerint קְטַלִיתִ, & ex יעיבר, יַעְבַּר; nulla habita ratione analogiæ, cùm scribendum fuisset cum Daniele & Esdra, vt hic suprà vides; qui soli nobis veluti maximæ auctoritatis exemplaria esse debent; ad quorum normam omnem nostram scribendi rationem referamus. Hoc autem modo, cùm olim sine vocalibus scribebatur; vitandæ obscuritatis gratia, hæ, quas dixi, literæ אוי (eas matres locutionis vocat Auctor creationis, vtpote quæ omnes vocales contineant) pro punctis sufficiebantur: א rarò, pro ־ vel ־; idque pręcipuè in ambiguis; vt פאצי pro פָּצֵי Eruens, saluans. חליהאי pro חֲלִיהִי. Iod & Vaf passim: atq. Iod quidem pro segol, vt אעיבד pro אֶעְבַּד Faciam, מירא pro מֶרְרָא, vt scribit Elias. Et sere, vt סטריה pro סִטְרֵה Latus eius. Et hiric שינא pro שִׁנָּא. Et interdũ pro ־ְ, imò etiam pro ־ִ vel daghes imprimendi literæ sequẽti signo: vt ואיקריב pro וְאֶקְרֵב vel וְאֶקְרֵב & יעיבר vt suprà. Postremò Vaf pro holem, vt קטול pro קָטוֹל Occisor. & Surec נוני pro נוּנֵי. Et Kibbuts & hateph camets קורבן pro קֻרְבָּן vel קָרְבָּן Oblatio. Et pro seua nonnunquam, vt וניחי pro וּנְחֵי Et viuemus. Cùm Iod aut Vaf in medio sunt mobilia, bis scribuntur: vt מוֹעֵי pro מַוְעֵי: vt legitur in Aruc. דיירי pro דָּיְרֵי Habitatores. Et in fine Iod geminatũ facit ay. Quinetiã א in fine, mappic indicare videtur. vt אבהא pro אֲבָהּ Pater eius feminę. Nos igitur Caninij, qui primus hanc rationem adinuenit, & quorundã aliorũ insistentes vestigiis, id præstitimus, vt præclarũ hoc Opus vnica scribendi forma, eaq. omniũ præstantissima, vbiq. sui simile esset: relictis tamẽ interim in prioribus Tomis, literis ociosis ex veteris scripturæ reliquiis, ne à calumniatoribus primo aspectu audaces nouatores videremur; maximè cùm in Daniele & Esdra nonnunquã ociosas literas, nec vbiq. sublatas videas. Porrò longè grauior huic Paraphrasi, atq. adeò toti linguæ calamitas accidit. Cùm enim illa à paucis admodũ